Gemeente Heerde

cittaslow

Jaarstukken 2020

www.heerde.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **4**
Leeswijzer **6**
Kaders **7**
Voorwoord **10**
Rekening op hoofdlijnen /analyse exploitatieresultaat **11**
Resultaatbestemming **15**
Impact coronacrisis **17**
Jaarverslag **21**
1. Bestuur 22
Collegeprogramma Bestuur 22
Bestuur 37
Veiligheid 39
BBV-indicatoren programma Bestuur 42
2. Bedrijfsvoering 43
Collegeprogramma Bedrijfsvoering 43
Financiën 59
Uitvoering Grondbeleid 60
Burgerzaken 62
Basisregistratie 63
Streekarchivariaat 64
3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen 66
Collegeprogramma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen 66
Duurzaamheid 97
Economie 98
Toerisme 99
Bouwen en wonen 100
Ruimtelijke ontwikkeling 102
Accommodaties 104
Gebiedsontwikkeling 106
Beheer en onderhoud 107
Bosbeheer 113
BBV-Indicatoren programma (Openbare) ruimte, wonen en ondernemen 114
4. Sociaal maatschappelijk 115
Collegeprogramma Samenleving 115
Preventie 130
Onderwijs en educatie 130

Onderwijshuisvesting 132
Kunst, cultuur en media 134
Sport 136
Accommodaties SMV 137
Informatie en toegang sociaal domein 138
Jeugdhulp individuele voorziening 140
Jeugdhulp overige voorzieningen 142
Participatie en werk 144
Inkomen 145
Wmo maatwerkvoorzieningen 147
Wmo algemene voorzieningen 150
BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk 154
Overzicht overhead 158
Algemene dekkingsmiddelen 160
Onvoorzien 165
Paragrafen 166
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersplan 167
Paragraaf Grondbeleid 179
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 185
Paragraaf Verbonden partijen 187
Paragraaf Lokale heffingen 191
Paragraaf Financering 192
Paragraaf Bedrijfsvoering 196
Jaarrekening 201
Grondslagen voor waardering 202
Begrotingsrechtmatigheid 206
Balans 208
Toelichting op de balans 211
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 235
Gebeurtenissen na balansdatum 237
Overzicht van baten en lasten 238
Overzicht mutaties reserves en voorzieningen 241
Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma 247
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen en semi publiek sector (WNT) 251
Overzicht SiSa 255
Overzicht Taakvelden 263
Bijlagen 265

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 **'kaders**' is ingegaan op de vorm en de inhoud van de jaarstukken.

De **'controleverklaring van de accountant'** is opgenomen in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 **'rekening op hoofdlijnen / analyse exploitatieresultaat'** is op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de financiële stand van zaken en is voor de grotere afwijkingen een analyse van het exploitatieresultaat opgenomen (richtlijn: afwijkingen > € 100.000,-).

Bij hoofdstuk 5 '**resultaatbestemming**' is aangegeven hoe er wordt omgegaan met het positieve resultaat van 2020.

In de daaropvolgende onderdelen komen de **'programma's'** en de **'paragrafen'** aan de orde (jaarverslag).

Tenslotte is bij de jaarrekening de **'balans plus toelichting'** en de voorgeschreven financiële onderdelen en bijlagen opgenomen.

Kaders

Financiële kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de raad de jaarstukken opstelt die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de door de raad gedefinieerde en bij de 'leeswijzer' genoemde programma's en paragrafen.

De programma’s zijn een samenhangende verzameling van producten en activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. Hieraan zijn prestatie-indicatoren gekoppeld (bron: Waarstaatjegemeente.nl). Het programmaplan bevat ook een overzicht van de baten en lasten. De eisen hiervoor zijn opgenomen in artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast heeft de gemeenteraad een financiële verordening vastgesteld waarin nadere kaders zijn gesteld ten aanzien van planning, budgetbewaking en rapportage. Jaarlijks wordt voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding een perspectiefnota vastgesteld waarin het nieuw/gewijzigd beleid en de financiële uitgangspunten zijn opgenomen. Tevens vinden op dat moment budgetbijstellingen plaats (realistisch ramen) indien noodzakelijk.

Indeling jaarstukken

Jaarverslag
Het jaarverslag is ingedeeld in vier programma's en zeven verplichte paragrafen. Deze indeling is afgestemd op het collegeprogramma. Het jaarverslag is verder onderverdeeld in producten en subproducten. Op subproductniveau wordt er een toelichting gegeven op (financiële) afwijkingen ten opzichte van de raming. Doordat nu op een lager niveau wordt gerapporteerd kan met één boekwerk worden volstaan.
De programma's zijn gekoppeld aan de portefeuilles van de burgemeester en wethouders en zijn respectievelijk:
1. Bestuur;
2. Bedrijfsvoering;
3. Ruimte, ondernemen en wonen;
4. Sociaal Maatschappelijk.

Tezamen vormen deze het programmaplan, dat zowel de inhoud (doelen en middelen) van de begroting als de verdeling van baten en lasten bevat. Binnen dit plan is een totaal van enkele honderden maatregelen gedefinieerd: investeringen, lopende activiteiten, projecten en klussen die u op de beleids- en beheersagenda heeft geplaatst. Over deze maatregelen zal met regelmaat gerapporteerd worden aan management, college en raad, binnen ieders respectievelijke verantwoordelijkheden en informatiebehoefte.

In de BBV-richtlijnen is opgenomen dat de apparaats- en personeelskosten die niet direct betrekking hebben op het primaire proces niet mogen worden verwerkt in het uurtarief maar als 'overheadkosten' apart inzichtelijk moeten worden gemaakt. Daarnaast moeten de 'algemene dekkingsmiddelen' en de raming voor 'onvoorzien' afzonderlijk worden getoond.
Deze onderdelen zijn toegevoegd na de programma's:
• Overzicht overhead;
• Algemene dekkingsmiddelen;
• Onvoorzien.

De paragrafen geven elk vanuit een ander perspectief een doorsnede van de begroting. Op punten zijn de paragrafen tamelijk technisch van aard. De volgende (verplichte) paragrafen zijn in dit boekwerk opgenomen:
• Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
• Grondbeleid;

• Onderhoud kapitaalgoederen;
• Verbonden partijen;
• Lokale heffingen;
• Financiering;
• Bedrijfsvoering.

Jaarrekening
De jaarrekening is hoofdzakelijk financieel van aard en bestaat uit de balans van de gemeente plus een uitgebreide toelichting hierop. Verder is een overzicht van baten en lasten opgenomen en is een onderbouwing gegeven op de mutaties van de reserves en voorzieningen. Tenslotte is een aantal verplichte bijlagen toegevoegd.

Overzicht programma's en producten

Bestuur

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Bestuur	L. Liefers	J. W. Wiggers
Veiligheid	M. Siliakus	J. W. Wiggers

Bedrijfsvoering

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Financiën	L. Liefers	W.I. Meijer
Uitvoering grondbeleid	L. Liefers	W.I. Meijer
Burgerzaken	R. v.d. Veen	J. W. Wiggers
Basisregistratie	I. Bron	Y. Cegerek
Streekarchivariaat	I. Bron	J. W. Wiggers

Ruimte, ondernemen en wonen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Duurzaamheid	M. Siliakus	W.I. Meijer / Y. Cegerek
Economie	M. Siliakus	W.I. Meijer
Toerisme	M. Siliakus	W.I. Meijer
Bouwen en wonen	M. Siliakus	S. Nienhuis
Ruimtelijke ontwikkeling	M. Siliakus	S. Nienhuis
Accommodaties	W. Blankvoort	W.I. Meijer/Y. Cegerek/S. Nienhuis
Gebiedsontwikkeling	W. Blankvoort	W.I. Meijer
Beheer en onderhoud	W. Blankvoort	Y. Cegerek
Bosbeheer	W. Blankvoort	Y. Cegerek

Sociaal Maatschappelijk

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Preventie	H. Pander	S. Nienhuis
Onderwijs en educatie	H. Pander	S. Nienhuis
Onderwijshuisvesting	L. Liefers	S. Nienhuis
Kunst, cultuur en media	H. Pander	Y. Cegerek
Sport	H. Pander	S. Nienhuis
Accommodaties SMV	L. Liefers	S. Nienhuis
Informatie en toegang sociaal domein	H. Pander	S. Nienhuis

Jeugdhulp individuele voorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis
Jeugdhulp overige voorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis
Participatie en werk	H. Pander	Y. Cegerek
Inkomen	H. Pander	Y. Cegerek
Wmo maatwerkvoorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis
Wmo algemene voorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis

Overhead

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Dienstverlening ambtelijke organisatie	L. Liefers	Y. Cegerek
Huisvesting	L. Liefers	Y. Cegerek
Facilitair	L. Liefers	Y. Cegerek
Personeel en organisatie	L. Liefers	Y. Cegerek
Informatisering en automatisering	I. Bron	Y. Cegerek
Financiën	L. Liefers	W.I. Meijer
Elektronische dienstverlening	I. Bron	Y. Cegerek
Overheadtoerekening	L. Liefers	Y. Cegerek

Algemene dekkingsmiddelen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Algemene dekkingsmiddelen	L. Liefers	W.I. Meijer

Onvoorzien

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Onvoorzien	L. Liefers	W.I. Meijer

Prestatie-indicatoren

Landelijk is er een set van prestatie-indicatoren ontwikkeld die verplicht in de jaarstukken is opgenomen. Door het verplichte karakter wordt de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten verbeterd. Genoemde prestatie-indicatoren zijn hoofdzakelijk opgenomen bij de desbetreffende programma's (34 in totaal) en zijn afkomstig van de website Waarstaatjegemeente.nl. Bij de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn financiële indicatoren toegevoegd en bij de paragraaf Bedrijfsvoering zijn indicatoren opgenomen voor de formatie en bezetting (onderdeel personeelsbeleid) en voor het overheadpercentage (onderdeel planning & control).

De indicatoren zijn ontwikkeld door de commissie BBV en de commissie Depla en zijn voor iedere gemeente gelijk. Deze indicatoren worden regelmatig gecontroleerd en geactualiseerd.

Voorwoord

Het jaar 2020 staat in ons geheugen gegrift. Medio februari bereikte COVID-19 ons land en sloeg vanaf maart ongekend hard toe in onze gemeente. Veel mensen werden ziek, waarvan sommigen ernstig en langdurig. Vele tientallen inwoners kwamen te overlijden. We werden als samenleving stilgezet en het werd een tijdlang letterlijk stil op straat. De wijze van afscheid nemen vormde daarnaast een afzonderlijke bron van verdriet.

Ook onze eigen organisatie werd hard getroffen. Een aantal van onze medewerkers, leden van uw raad en ons college, was langdurig ziek. In rap tempo werden thuiswerken en digitaal vergaderen de norm. De opgedane ervaring met thuiswerken bij de kantoorbrand aan de Eperweg in 2017 bleek nu een voordeel te zijn. Tenslotte namen we afscheid van onze burgemeester Jacqueline Groen en kondigde wethouder Jan Berkhoff (net in 2021) zijn vertrek aan.

Het dagelijks werk kwam op sommige fronten in de vertraging, terwijl er in de bestrijding van (de gevolgen van) het virus extra en nieuw front gemaakt moest worden. TBZ, GBT, ROT en ABVNOG vergaderden met zeer grote regelmaat en er werd intensief contact gehouden met vertegenwoordigers uit onze samenleving. Niemand kon bij het opmaken van de Najaarsnota in augustus inschatten dat ook het najaar volledig in het teken kwam te staan van een tweede en zelfs een derde coronagolf. Sommige sectoren zijn zwaar geraakt in hun bestaan, tal van activiteiten en evenementen konden geen doorgang vinden. Deze gedwongen stilstand liet zich ook gelden in onze jaarcijfers; conform landelijk beeld werd achteraf aanzienlijk minder uitgegeven.

Na een mooie opleving in de zomerweken werd het najaar opnieuw een zware opgave. Tegelijk is het verrassend hoe veerkrachtig onze samenleving is. Tal van spontane initiatieven ontstonden, ondernemers en middenstanders werden zeer creatief in het voortzetten van hun onderneming. Ook als lokale overheid hebben we ons wendbaar getoond binnen de gegeven omstandigheden.

In de paragraaf Rekening op hoofdlijnen treft u de Jaarrekening in het kort aan. Verder is – zoals gebruikelijk – de Jaarrekening opgezet volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De financiële overzichten worden – zoals de Gemeenteraad dat graag ziet – op product- en subproductniveau gepresenteerd. Bovendien presenteren we deze rekening volledig digitaal in de inmiddels vertrouwde app.

Wij zien uit naar een plezierig en constructief debat met uw raad over deze Jaarrekening 2020.

Wolbert Meijer
Wethouder Financiën

Rekening op hoofdlijnen /analyse exploitatieresultaat

Rekening op hoofdlijnen / analyse exploitatieresultaat

Het jaar 2020 was een bijzonder jaar en ook het positieve resultaat van **€2.575.000,-** is zondermeer bijzonder te noemen; temeer omdat het geprognosticeerde saldo €762.000,- bedroeg. Dit saldo was opgebouwd uit een positief resultaat van de najaarsnota van €249.000,- en een positieve correctie van €50.000,- van de rioolheffing. Vervolgens zijn daar nog twee voorbereidingskredieten voor de MFA Wapenveld en De Sprengen aan toegevoegd. Hiervan is uiteindelijk €463.000,- uitgegeven.

De coronacrisis heeft ertoe geleid dat er op veel budgetten geld is overgehouden; slechts 2 grotere posten hebben een negatieve invloed op het resultaat. De grootste post is de toevoeging aan de pensioenvoorziening (ex)bestuurders; hieraan moest €492.000,- extra worden toegevoegd. Tenslotte waren de kosten voor de Jeugdzorg ZIN €325.000,- hoger dan verwacht. De oorzaken hiervan zijn uitgebreid bij het desbetreffende product toegelicht.

Bij het programma Ruimte zijn de legesinkomsten tussentijds al bijgeraamd. De werkelijke inkomsten waren door de hoge huizenprijzen en de hausse aan verbouwingen nog €288.000,- hoger. Door de uitstel van de Omgevingswet is op deze post €189.000,- minder uitgegeven. Deze kosten worden op een later moment gemaakt. De verkoopopbrengst van de Willem Alexanderschool was in 2019 al geraamd alleen door een vertraging in het proces heeft de transactie pas in 2020 plaatsgevonden; dit heeft een netto voordeel van €125.000,- opgeleverd. Opnieuw is er in de openbare ruimte geld overgehouden. Uitgestelde investeringen, een zachte winter waardoor er weinig is gestrooid en geringe onderhoudskosten resulteren in een totaal voordeel van €246.000,-.

Vooral bij Samenleving vertalen de gevolgen van Corona zich in lagere uitgaven. Van de algemene voorziening schoon en leefbaar huis is minder gebruik gemaakt. Ondanks dat dit budget bij de najaarsnota al was afgeraamd is er nog eens €174.000,- overgehouden. Verder zijn er minder aanvragen geweest voor woon- en vervoersvoorzieningen (€165.000,-) en zijn de pilots GGZ en voor maatschappelijke opvang (MO) en beschermd wonen (BW) niet opgestart (€110.000,-). Van de gemeente Apeldoorn is voor MO/BW opnieuw een bijdrage van €124.000,- ontvangen ook dit geld moet nog worden ingezet. Bij de meicirculaire heeft het Rijk meer geld beschikbaar gesteld voor de WSW. Hierdoor is de geraamde extra bijdrage aan Lucrato maar voor een klein deel ingezet. Tezamen met lagere reïntegratiekosten is er €191.000,- minder uitgegeven voor dit beleidsonderdeel.

Aan overhead, personeel en Onvoorzien is €132.000,- minder uitgegeven. De energie- en onderhoudskosten voor het raadhuis waren €50.000,- lager door de renovatie en er is door het thuiswerken minder uitgegeven aan reiskosten, koffie en thee, papier-, kopieer- en portokosten. Van het beschikbare budget voor Onvoorzien is €40.000,- overgehouden.

Tenslotte is er €260.000,- meer aan algemene uitkering van het Rijk ontvangen. Meevallers uit de september- en decembercirculaire, uitbetaling van het 3e Corona compensatiepakket en een nabetaling van voorgaande jaren dragen gezamenlijk bij aan deze meevaller.

Bovenstaand is een beknopte algemene toelichting gegeven op het resultaat. Onderstaand wordt hierop nader ingegaan en wordt ook de relatie gelegd met de najaarsnota. Het is goed om te beseffen dat de najaarsnota werd opgesteld eind augustus/begin september 2020 op het moment dat de lockdown was afgelopen en het land weer 'open' leek te gaan. De verwachting was dat de resterende maanden van het

jaar nog veel activiteiten konden worden uitgevoerd/ingehaald; helaas is dit niet mogelijk gebleken omdat kort na het opstellen van dit document opnieuw een lockdown werd ingesteld. Dit verklaart dat er meer geld is overgehouden dan in september was ingeschat.

Positieve afwijkingen

Grondexploitatie (incidenteel €173.000,- voorzienbaar najaarsnota: **nee)**
Een goede analyse voor grondexploitatie is bij de rekening niet te maken omdat de BBV-voorschriften ons verplichten om de mutaties van de grondexploitaties via de resultatenrekening te laten lopen en daarna weer weg te boeken naar de balans. Daarom wordt voor een nadere toelichting verwezen naar het MPG (niet openbaar).

Legesinkomsten WABO/Omgevingswet (incidenteel €288.000,- voorzienbaar najaarsnota: **nee**)
Als gevolg van de Coronacrisis én de lage rentestand is er in het afgelopen jaar door de inwoners veel geïnvesteerd in dakkapellen, uitbouwen etc. waardoor de legesinkomsten fors zijn gestegen. Bij de najaarsnota was dit al voorzien, op dat moment is deze post fors bijgeraamd. De 2e lockdown heeft er voor gezorgd dat het aantal uitbreidingen in en aan de eigen woning nog verder is toegenomen met een onverwachte stijging van de legesinkomsten tot gevolg.

Omgevingswet (incidenteel €189.000,- voorzienbaar najaarsnota: **nee**)
In 2020 is hard gewerkt om de invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken per 1 januari 2021. Uiteindelijk is de invoering van deze wet door het Rijk met een jaar uitgesteld omdat uit onderzoek is gebleken dat veel gemeenten niet tijdig klaar konden zijn en omdat de systeemvereisten (DSO) niet voldeden. Doordat de activiteiten nu op een later moment plaatsvinden is er budget in 2020 overgehouden. De raad zal worden voorgesteld om dit budget naar 2021 over te hevelen.

Verkoop Willem Alexanderschool (incidenteel €125.000,- voorzienbaar najaarsnota: **nee**)
De verkoop van de Willem Alexanderschool heeft uiteindelijk pas in oktober 2020 plaatsgevonden. Op dat moment was de najaarsnota al afgerond; hierdoor heeft er geen budgetbijstelling plaatsgevonden.

Beheer en onderhoud (incidenteel €246.000,- voorzienbaar najaarsnota: **deels**)
Over de gehele linie is bij beheer en onderhoud geld overgehouden. Hiervoor zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. De kapitaallasten voor materieel waren €104.000,- lager door uitgestelde investeringen en lagere werkelijke rentekosten. Uitgangspunt is dat het materieel pas wordt vervangen als de onderhoudskosten te hoog worden in relatie tot de te verwachten resterende gebruiksduur. Het budget moet echter wel beschikbaar blijven wanneer er onverhoopt toch vervanging of (dure) reparatie nodig is. De kunstwerken in de Hoogwatergeul zijn nog nieuw; hiervoor zijn de onderhoudskosten nog gering; hierdoor is er €27.000,- bespaard op dit onderdeel. Op de post straatreiniging/gladheidsbestrijding is €54.000,- bespaard doordat er door de zachte winter veel minder is gestrooid. Tevens is er bespaard op het maaien van sloten en bermen (€20.000,-).

Algemene voorziening schoon en leefbaar huis (incidenteel €174.000,- voorzienbaar najaarsnota: **nee**)
De Corona-uitbraak heeft er voor gezorgd dat er veel minder gebruik is gemaakt van deze voorziening; de verwachte kostentoename is hierdoor uitgebleven. Bij de najaarsnota is daarom het budget al naar beneden bijgesteld, de 2e lockdown in het laatste kwartaal van 2020 heeft ervoor gezorgd dat de werkelijke kosten nog lager uitvielen.

Maatwerkvoorzieningen vervoer en wonen (incidenteel €165.000,- voorzienbaar najaarsnota: **deels**)
De uitgaven bij maatwerkvoorzieningen Wmo zijn lager doordat er een grote

woningaanpassing van €89.000,- op het laatste moment is doorgeschoven naar 2021. Verder zijn de uitgaven voor vraagafhankelijk vervoer lager doordat er minder gebruik gemaakt is van deze voorziening vanwege de Corona-crisis.

Opvang en beschermd wonen (incidenteel €234.000,- voorzienbaar najaarsnota: **deels**)
In de begroting was voor opvang en beschermd wonen €110.000,- geraamd; dit bedrag was bij de resultaatbestemming 2019 ook overgeheveld naar 2020 (dubbel bedrag beschikbaar). Daarnaast heeft de gemeente Apeldoorn minder uitgegeven van het regionale budget. Het overschot, voor de gemeente Heerde €124.000,-, is in september (na het opstellen van de najaarsnota) overgemaakt en kan worden ingezet ter besteding binnen het sociaal domein. De raad zal worden voorgesteld om dit budget toe te voegen aan de reserve 'sociaal domein'.

WSW (incidenteel €191.000,- voorzienbaar najaarsnota: **nee**)
Bij de meicirculaire is er een extra bijdrage uitgekeerd voor de WSW. Dit extra geld is doorgestort naar Lucrato en is ingezet om het vooraf geraamde exploitatietekort te dichten. Lang was onduidelijk of deze organisatie hierin was geslaagd of dat door de Coronacrisis de kosten elders waren gestegen. Na afronding van de jaarrekening 2020 bleek dat dit nagenoeg geheel was gelukt; voor Heerde betekent dit dat een voordeel van €147.000,-.
Door de Coronacrisis zijn verschillende reïntegratietrajecten en -trainingen niet doorgegaan. Bij de najaarsnota was hier al rekening mee gehouden echter door de 2e lockdown in het 4e kwartaal van 2020 zijn er nog meer trajecten gecanceld (€44.000,-) dan ten tijde van het opstellen van de najaarsnota was voorzien.

Salarissen/overhead/Onvoorzien (incidenteel €222.000,- voorzienbaar najaarsnota: **deels**)
Aan bovengenoemde onderdelen is in totaliteit minder uitgegeven; veelal te relateren aan de Coronacrisis. De salariskosten zijn €76.000,- lager door geringe reis- verblijf- en studiekosten van het personeel. Bij facilitair is €49.000,- overgehouden doordat door het vele thuiswerken minder is uitgegeven voor kantoorkosten (consumpties/porto-/papier-/kopieerkosten). Deze posten waren tussentijds ook al afgeraamd, Bij het raadhuis is, door de renovatie, minder uitgegeven aan onderhoud- en energiekosten (€49.000,-). Verder is er bij ICT €29.000,- overgehouden; dit komt voornamelijk door uitgestelde investeringen waardoor er op de kapitaallasten is bespaard. Tenslotte is op de post Onvoorzien €40.000,- overgebleven.

Algemene uitkering (incidenteel €260.000,- voorzienbaar najaarsnota: **nee**)
Bij de september- en decembercirculaire is extra geld ontvangen van het Rijk (€152.000,-; o.a. voor het Corona compensatiepakket 3). Verder is er nog €40.000,- ontvangen aan nabetalingen en zijn er maatstaven aangepast in het voordeel van de gemeente Heerde (€68.000,-).

Negatieve afwijkingen

Dotatie voorziening (ex) bestuurders (incidenteel -/- €492.000,- voorzienbaar najaarsnota: **deels**)
Jaarlijks moet de pensioenvoorziening voor (ex)bestuurders worden geactualiseerd. Doordat de rekenrente voor 2020 opnieuw is verlaagd (0,082% voor 2020 tegen 0,29% voor 2019) moet de voorziening worden verhoogd om deze lage rekenrente te compenseren. Deze actualisatie wordt door een extern bedrijf uitgevoerd. Voor 2021 gebeurt dit eerder zodat eventuele aanpassingen nog in de najaarsnota kunnen worden verwerkt.

Jeugdzorg ZIN (structureel -/-€325.000,- voorzienbaar najaarsnota **deels**)
In 2020 is er een afname van het aantal maatwerktrajecten geweest. De kosten per project zijn echter toegenomen omdat er meer zware, langdurige zorgtrajecten zijn ingezet. Dit is een landelijke trend die mogelijk het gevolg is van de Coronacrisis. Door deze crisis heeft er minder vroegsignalering kunnen plaatsvinden doordat scholen veelal

dicht zijn geweest, huisartsen minder beschikbaar waren en gezinscoaches en jeugdgezondheidsmedewerkers minder fysiek aanwezig konden zijn. Hierdoor is de problematiek verergerd. Daarnaast is er een stijging van het aantal gezinshuizen in de gemeente Heerde. Jongeren die daar met een voogdijmaatregel zijn gaan wonen zorgen voor extra/onvoorziene kosten voor de gemeente; in totaliteit een overschrijding van €325.000,- op het budget.

Voorlopig rekeningresultaat 2020	€762.000
Meevallers	
Grondexploitatie	€173.000
Legesinkomsten WABO	€288.000
Omgevingswet	€189.000
Verkoop Willem Alexanderschool	€125.000
Onderhoud wegen/straatreiniging/kunstwerken etc. (kapitaallasten/onderhoud)	€246.000
Monumentenzorg (toegelicht bij het product)	€94.000
OAB-gelden, volwasseneneducatie en kwalificatieplicht (toegelicht bij het product)	€101.000
Algemene voorziening schoon en leefbaar huis	€174.000
Maatwerkvoorzieningen vervoer en wonen	€165.000
Opvang en beschermd wonen	€234.000
WSW	€191.000
Salarissen/overhead/onvoorzien	€132.000
Algemene uitkering	€260.000
Tegenvallers	
Dotatie voorziening (ex) bestuurders	-/- €492.000
Jeugdzorg ZIN	-/- €325.000
Kleinere afwijkingen (toegelicht bij betreffende producten)	
Informatie & toegang sociaal domein	€72.000
Wmo uitvoeringskosten	€60.000
Vreemdelingen/inburgering	€82.000
Diversen	€44.000
Totaal	**€2.575.000**

Resultaatbestemming

Het jaar 2020 is afgesloten met een positief resultaat van **€2.575.230,-.** Dit resultaat bestaat voor €2.402.854,- uit een positief resultaat van de reguliere exploitatie en voor €172.376,- uit een positief resultaat van de grondexploitatie.

Over te hevelen (restant)budgetten

1. Rekenkamercommissie (€5.000,-)
Er loopt nog een onderzoek dat door de Rekenkamercommissie zelf wordt uitgevoerd maar waarvoor de kosten nog moeten worden gedeclareerd. Daarnaast is de afspraak gemaakt dat het resterende budget wordt overgeheveld naar het volgende jaar. Voorgesteld wordt daarom om het restantbudget van 2020 van €5.000,- over te hevelen naar 2021.

2. Subsidie geluidssanering (€14.000,-)
Het project geluidssanering wegverkeerslawaai bestaat uit verschillende fases, die verspreid over meerdere jaren uitgevoerd zullen worden. Voor het uitvoeren van de voorbereidende werkzaamheden (in hoofdzaak uitgevoerd door de ODNV) hebben wij een subsidie van €14.000,- ontvangen. Gezien voorstaande is de ontvangen subsidie vorig jaar niet verbruikt, maar zal dit over meerdere jaren gaan plaatsvinden. De raad wordt daarom gevraagd om dit budget naar 2021 over te hevelen.

3. Omgevingswet (€189.000,-)
In 2020 is er €189.000,- overgehouden van het budget om de Omgevingswet te implementeren. De raad wordt voorgesteld om dit budget naar 2021 over te hevelen zodat er in dit jaar verder gegaan kan worden met het aansluiten op het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO), de herinrichting van werkprocessen, functieaanpassingen, opleiding, participatie en communicatie naar de burgers. Doordat de invoering van de wet is uitgesteld naar 1 januari 2022 zijn al deze onderdelen nog niet uitgevoerd en is het resterende budget nodig om dit goed te kunnen afronden.

4. Subsidie Gebiedsplan (invasieve) exoten (€10.000,-)
Van de provincie Gelderland is er in 2020 subsidie verstrekt voor het opstellen van een gebiedsplan voor de bestrijding van (invasieve) exoten. Dit plan wordt in 2021 opgeleverd. Voorgesteld wordt daarom dat dit bedrag naar 2021 wordt overgeheveld.

5. Bosbeheerplan (€8.000,-)
Het college heeft op 15 december 2020 besloten om de raad voor te stellen om €8.000,- naar 2021 over te hevelen om de resterende beheersmaatregelen uit het bosbeheerplan uit te kunnen voeren. Hierbij gaat het om kleinschalig heideherstel, prunusbeheersing en laanonderhoud.

6. OAB-gelden/Kwalificatieplicht/Volwasseneneducatie (€83.000,-)
De budgetten en de uitnutting van de OAB-gelden lopen niet synchroon met de boekjaren; in 2020 is €73.000,- niet uitgegeven. Conform advies van het Ministerie van OCW wordt de raad voorgesteld om dit onbenutte budget mee te nemen naar een volgende begrotingsjaar zodat fluctuaties in de OAB-uitgaven kunnen worden opgevangen. Verder wordt voorgesteld om het restantbudget van €10.000,- wat minder is uitgegeven aan Volwasseneneducatie over te hevelen naar 2021 zodat o.a. de taallessen in Wapenveld kunnen worden gecontinueerd.

7. Uitvoering sportakkoord (€10.000,-)
In 2020 is €25.000,- subsidie ontvangen voor uitvoering van het Sportakkoord. Van dit bedrag resteert nog €10.000,-. De raad wordt voorgesteld om dit bedrag naar 2021 over te hevelen zodat dit Sportakkoord dan kan worden afgerond.

8. Monumentenzorg (€34.000,-)
Vanuit het budget van Monumentenzorg wordt onder meer de inhuur van het Gelders

Genootschap, deskundige op het gebied van onder meer monumenten, betaald. Over 2020 vielen deze kosten ruimschoots binnen het budget (€6.000,- minder dan geraamd). Daarnaast is over de jaren 2018 en 2019 subsidie ontvangen van de provincie voor onderhoud en restauratie aan gemeentelijke monumenten. Hiervan is maar een klein deel uitgegeven. Dat deel dat niet is uitgegeven moet worden gereserveerd in verband met mogelijke verrekening/terugvordering van niet aangewende subsidiegelden in de toekomst. De raad wordt daarom voorgesteld om dit bedrag van €24.000,- over te hevelen naar 2021. Daarnaast is er nog een bijdrage voor een verleende gemeentelijke en provinciale subsidie die over meerdere jaren wordt uitgevoerd. De raad wordt voorgesteld om dit budget van €10.000,- ook naar 2021 over te hevelen.

9. Armoedebestrijding kinderen (€24.000,-)
In 2020 hebben we kinderen die in armoede leven op verschillende manieren kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld met een zomerpakket en een winterkledingpas. De beschikbare middelen voor 2021 zijn niet toereikend om deze ondersteuning te kunnen continueren. Daarom wordt de raad voorgesteld om het restantbudget ad. €24.000,- van 2020 mee te nemen naar 2021 zodat we kinderen in armoede op dezelfde wijze kunnen blijven helpen.

10. Nieuwe wet Inburgering (€21.000,-)
Vanuit het Rijk zijn er gelden beschikbaar gesteld om pilots op te starten met betrekking tot de dienstverlening van de NWI. In 2020 zou er een training Taal&Werk starten met TopTaal als pilot. Deze training is echter helaas uitgesteld door Corona. De training is inmiddels gestart in februari 2021. Voorgesteld wordt daarom om dit niet bestede budget over te hevelen naar 2021.

Resultaatbestemming
Wanneer bovengenoemde restantbudgetten, in totaliteit €398.000,-, naar 2021 worden overgeheveld, dan resteert er nog een te bestemmen resultaat van €2.177.230,-. Voorgesteld wordt om:

- Een bedrag van €425.000,- toe te voegen aan de pensioenvoorziening (ex) bestuurders voor de verwachte kosten van wachtgeld/outplacement van de voormalig burgemeester en wethouder;
- De verkoopopbrengst van de Willem-Alexanderschool ad. €125.000,- toe te voegen aan de 'reserve gebouwen';
- De nog te verwachten Coronakosten over 2020 ad. €228.000,- toe te voegen aan de 'reserve Corona';
- Het door de gemeente Apeldoorn overgehevelde bedrag voor beschermd wonen van €124.000,- en het resterende budget voor beschermd wonen van €110.000,- toe te voegen aan de reserve 'sociaal domein';
- Het resterende positieve resultaat van €1.165.230,- toe te voegen aan de 'algemene reserve Grondbeleid'.

Impact coronacrisis

Doelstellingen

Impact coronacrisis

De impact van de coronacrisis is groot; ook voor onze inwoners en bedrijven in Heerde. Als betrokken gemeentebestuur baart ons dit blijvend zorgen. Om die reden is ons college al sinds het begin van de crisis bereid geweest om hierin te ondersteunen en te faciliteren. Deze bestuurlijke inspanning heeft wel financiële consequenties. Op verzoek van uw raad maken wij alle coronakosten en -opbrengsten inzichtelijk en actualiseren wij dit overzicht periodiek. Zo bent u zowel bij de voorjaarsnota als bij de najaarsnota geïnformeerd en hebben er bijstellingen van de budgetten plaatsgevonden.
Bovendien heeft uw raad bij besluit van 21 december jl. een apart reserve 'corona' ingesteld.
Ook in deze jaarrekening willen wij uw raad meenemen in de meest actuele ontwikkeling van corona-kosten en coronacompensaties.

Onderstaand treft u het overzicht aan van alle coronakosten en -opbrengsten per ultimo 2020.

	Werkelijk
Bestuur	
Lagere representatiekosten	€ -19.984
Extra BOA-toezicht	€ 39.542
Bedrijfsvoering	
Extra accountantskosten	€ 5.000
Winstderving grondexploitatie	€ 85.000
Lager consumptiegebruik, papier- en kopieerkosten	€ -45.449
Extra schoonmaakkosten/-benodigdheden	€ 16.954
Ruimte, Wonen en Ondernemen	
Bebording centrum Heerde en Wapenveld	€ 2.311
Bebording testlocatie GGD	€ 1.034
Coronaschermen voertuigen	€ 2.936
Derving leges evenementen	€ 1.000
Sociaal Maatschappelijk	
Compensatie ouderbijdrage/noodopvang	€ 4.991
Huurderving sporthallen	€ 38.000
Huurderving buitensportaccommodaties	€ 14.796
Bijdrage rijk tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties	€ -52.487
Schoolgymvervoer	€ -20.172
Bijdrage Lucrato (Corona 1)	€ 103.844
Bijdrage Lucrato (Corona 2)	€ 57.691
TOZO-uitkeringen	€ 1.207.792
Bijdrage rijk TOZO	€ -1.207.792
Continuïteitsbijdrage Jeugd	€ 54.190
Lagere eigen bijdrage vraagafhankelijk vervoer PlusOV	€ 12.657
Continuïteitsbijdrage Wmo	€ 34.961
Continuïteitsbijdrage AVSLH	€ 28.829

Meeerkostenregeling Jeugd en Wmo	€ 3.290
Overhead	
Diverse organisatorische kosten (meubilair/inrichting/bewegwijzering)	€ 50.158
Extra personeelskosten	€ 42.870
Algemene dekkingsmiddelen	
Lagere opbrengst toeristenbelasting	€ 4.861
Geen dividenduitkering BNG	€ 10.893
Bijdrage provincie Gelderland	€ -52.600
Bijdrage Rijk (Corona 1)	€ -264.605
Bijdrage Rijk (Corona 2)	€ -258.022
Bijdrage Rijk (Corona 3)	€ -44.266
Totaal	**€ -141.774**

	Toekomstig
Diverse claims kunst & cultuursector	€ 150.000
Bijstand TONK	€ 80.000
Diverse organisatorische kosten (meubilair/inrichting/bewegwijzering)	€ 50.000
Continuering externen inhuur handhavingscapaciteit	€ 35.000
Uitrollen Teams	€ 55.000
Totaal	**€ 370.000**
Verwacht tekort	**€ 228.226**

Toelichting
- De kosten beperken zich niet tot dit jaar, maar deze zullen doorlopen in 2021. In welke mate dit het geval is op dit moment nog niet in te schatten.

- De vermelde bedragen zijn de werkelijke in 2020 gemaakte kosten respectievelijk, ontvangen compensatiemiddelen. Deze bedragen zijn dus ook administratief geboekt en maken integraal onderdeel uit van onderhavige jaarrekening. Uit het overzicht is af te lezen dat er in werkelijkheid bijna €142.000,- meer is ontvangen dan is uitgegeven; dit bedrag is aan de reserve 'Corona' toegevoegd.

- Daarnaast is eronder een staatje met toekomstige bedragen opgenomen. Dit betreffen enerzijds de zogenaamde subsidieplafonds die wij hebben bepaald. Zoals u bekend heeft ons college een aparte Corona-subsidieregeling ingesteld. Deze extra regeling heeft ondertussen geleid tot diverse aanvragen van lokale instellingen op gebied van kunst & cultuur, sociaal-cultureel werk en sport. Deze subsidieaanvragen zullen allemaal in de komende periode worden afgehandeld. Wel hebben wij per beleidsveld een subsidieplafond vastgesteld.
Tevens voorzien wij in het lopende jaar nog diverse uitgaven in het kader van de regeling TONK (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten) en de inrichting (meubilair en ICT-middelen) van ons gemeentekantoor. (Veel bestaande bureaustoelen en beeldschermen zijn ingezet voor thuiswerkplekken). Tenslotte wordt er een uitbreiding van de handhavingscapaciteit van €35.000,- voorzien en moet door het vele digitale vergaderen versneld naar Teams worden overgestapt omdat de huidige, verouderde functionaliteit niet meer voldoet. De verwachting is dat deze overgang €55.000,- gaat kosten.

- De werkelijke en verwachte coronakosten tezamen overschrijden de ontvangen en dus beschikbare compensatiemiddelen. Om aan alle noodzakelijke coronakosten in 2021 te kunnen voldoen, wordt onder ‘resultaatbestemming’ voorgesteld om ten laste van het rekeningresultaat een bedrag van €228.226,- over te hevelen naar de reserve ‘Corona’.

Jaarverslag

Doelstellingen

1. Bestuur

Toelichting op programma Bestuur

Dit programma gaat over het besturen van de gemeente en de veiligheid van de inwoners. De raad en het college, bestuurlijke samenwerking, communicatie en rechtsbescherming van inwoners maar ook over openbare orde en veiligheid, de lokale regels in de Algemene Plaatselijke Verordening en de lokale uitvoering van de drank- en horecawet en handhaving, vallen onder dit programma. Ook komt in dit programma inclusief denken aan de orde, om het inclusieve gemeentebrede karakter hiervan te benadrukken.

Collegeprogramma Bestuur

Doelstelling	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	
Regionale bestuurlijke samenwerking	De gemeente via media, ondernemersevenementen en bestuurlijke en ambtelijke contacten profileren als woonomgeving voor forenzen en voor vestiging van bedrijven in de business-to-businessmarkt.	Dit is onderdeel van ons **economisch beleid en marketing-profilering** via communicatie, in samenwerking met externe partners.
	De praktische, organisatorische en financiële consequenties van onze ambities voor samenwerking verder verkennen.	Onze gemeente Heerde neemt deel in twee strategische regio's: Regio Zwolle en Cleantech Regio. Beide regio's hebben een strategische agenda. Op advies van de bestuurlijke verkenners hebben de vijf gemeenten in de Kop van de Veluwe zich verenigd als deelgebied om tezamen een bijdrage te leveren aan de doelstelling van de Regio Zwolle. Ook uw raad heeft in 2021 het rapport van de Verkenners omarmd en ons college de ruimte gegeven om de aanbevelingen uit dit rapport ter hand te nemen. Aan de hand van een externe programmamanager werken de vijf gemeenten en provincie Gelderland samen aan de uitvoering van de vastgestelde Investeringsagenda. Ook verkennen de vijf gemeenten op welke onderdelen van bedrijfsvoering de ambtelijke samenwerking kan worden geïntensiveerd. Daarnaast leveren wij ook onze bestuurlijke en ambtelijke bijdrage

		aan de doelstellingen van de Cleantech Regio. Dit betekent dat per onderwerp wordt bepaald in welke regio we primair een inhoudelijk onderwerp willen oppakken om zodoende de bestuurlijke en ambtelijke belasting enigszins te beheersen.
	Nadrukkelijke samenwerking met onze buurgemeenten Hattem en Epe. Actief inzetten om Heerde samen met Epe en Hattem een rol te laten spelen in de samenwerking tussen Zwolle, Apeldoorn en Deventer.	De praktijk leert dat de samenwerking met Epe groeit op inhoudelijke thema's, omdat we elkaar tegenkomen in de Cleantechregio. Daar staat tegenover dat de samenwerking Heerde en Epe op het niveau van bedrijfsvoering (phiofach-taken) gering is, omdat Epe daarop al nauw samenwerkt met Apeldoorn (uitbesteed) terwijl Heerde zoals bekend op bedrijfsvoeringstaken samenwerkt in H2O-verband. De samenwerking met Hattem ligt vooral het niveau van bedrijfsvoeringstaken (H2O), terwijl er met Hattem en Epe wordt samengewerkt op sociaal domein (jeugd, Wmo, MOBW, basismobiliteit), wonen en streekarchivariaat. Uitgangspunt is dat voor regionale samenwerking de inhoud voorop staat; de inhoud stuurt de schaal waarop regionaal wordt samengewerkt en welke regiogemeenten verleid kunnen worden daaraan mee te doen. Samen met de Gelderse gemeenten Hattem, Oldebroek, Elburg en Nunspeet zijn wij actief lid (en onderdeel) van de Regio Zwolle. Om onze slagkracht te vergroten, hebben wij samen met de provincie Gelderland de investeringsagenda Kop van de Veluwe opgesteld.
	Regio Stedendriehoek is onze toekomstige thuisbasis.	Sinds eind 2018 participeert Heerde ook volwaardig in deze Gelderse regio. Dit wil niet zeggen dat we alle strategische thema's in deze regio doen. Zo blijven we EZ en human capital primair in de Regio Zwolle doen en participeren we in de investeringsagenda van de Kop van de Veluwe. Onze positie Zwolle zal

		hiervoor verdere gedefinieerd worden. Deze volwaardige deelname aan de Cleantechregio (=regio Stedendriehoek) komt ook tot uiting doordat wij desgevraagd per 1 januari 2020 formeel zijn overgegaan van arbeidsmarktregio (van Zwolle naar Apeldoorn). Ook voor bijv. de woningbouwprogrammering en de energiestrategie is de Cleantechregio de basis. Sinds onze deelname zijn wij tezamen met de andere deelnemers doende om de strategische agenda van de Cleantechregio te realiseren. Als gemeente Heerde proberen we een scharnierfunctie te vervullen tussen de verschillende arbeidsmarktregio's en samenwerkingsverbanden, waarbij de opgave centraal staat en we streven naar grens ontkennend werken. Deze Heerder positie wordt ook door de regio en provincie gezien en gewaardeerd. Wel betekent dit we als gemeente per inhoudelijk onderwerp de keus moeten maken in welke regio we in eerste aanleg een onderwerp willen oppakken.
	Uitbreiden van de samenwerking met onderwijs, ondernemers, andere overheden en maatschappelijke organisaties op de Noord-Zuid as.	Het samenwerken in deze triple helix doen we primair in beide regio's. Zowel de Regio Zwolle als de Cleantechregio kennen een triple helix model doordat beide regio's werken met een (strategische of economische) Board waarin de 3 O's nadrukkelijk participeren. Deze ontwikkeling is ook onvermijdbaar omdat de strategische opgaven te omvangrijk zijn om die enkel vanuit de overheden te realiseren. In bijv. de investeringsagenda Kop van de Veluwe (als deelgebied van de Regio Zwolle) komt dit samen op trekken tot uiting.
Lokale samenwerking met maatschappelijke partners	Een vervolgconvenant opstellen met dorpsraad Wapenveld waarbij nieuwe kaders opgesteld kunnen worden.	Een **conceptversie** van het geactualiseerde convenant voorzien van financieel kader, is in de maand januari 2020 voorgelegd aan de dorpsraad Wapenveld. De dorpsraad

		was **akkoord** met het convenant en de voorgestelde bijdrage. Vanwege de coronacrisis is voor de bekrachtiging van het definitieve convenant in 2020 **geen officieel moment** voor ondertekening gevonden. Dit is gepland in het voorjaar van 2021.
	Gemeente een regisserende of faciliterende rol in het streven naar duurzame verbindingen met en tussen maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.	Dit betreft een reguliere activiteit. In 2020 is STIP gerealiseerd en is verder invulling gegeven aan de aanpak 0-100+, waarvoor in 2019 de contouren zijn vastgesteld. In deze aanpak zijn diverse maatschappelijke partners betrokken. Hierbij wordt specifiek ingezet op de onderlinge verbinding, verbinding met de gemeentelijke organisatie en verbinding met de lokale samenleving, vanuit het oogpunt van preventie.
	Geregeld bestuurlijke en ambtelijke contacten onderhouden met maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.	Dit betreft een reguliere activiteit. Met (maatschappelijke) organisaties die actief zijn binnen de gemeente Heerde wordt samengewerkt. Daar waar beleidsmatige ontwikkelingen zijn, zijn partijen zoveel mogelijk aan de voorkant in de ontwikkeling betrokken. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling aanpak 0-100+.
	Inwoners en ondernemers of andere partijen die overleg willen over de belangen van groepen inwoners of ondernemers vinden bij de gemeente een luisterend oor.	Wij gaan ervan uit dat in 2022 weer volop op een fysieke wijze het gesprek gevoerd kan worden met inwoners. Door corona was dit de afgelopen periode niet het geval en moesten we teruggrijpen op digitaal overleg. Dit gesprek kan plaatsvinden met individuen en georganiseerd (verenigingen, dorpsraden e.d.). Een luisterend oor betekent overigens niet dat aan alle wensen van inwoners, ondernemers of andere partijen tegemoet gekomen wordt. Er vindt altijd een afweging plaats van het individuele belang ten opzichte van het algemene belang, wet- en regelgeving, de beschikbare financiële middelen en tijd. Belangrijk voor een duurzame relatie met onze inwoners vormt dat onze

		houding en gedrag (cultuur) consistent is. Indien het daaraan schort, gaat dat ten koste van het vertrouwen van onze inwoners. De uitkomsten van het onderzoek van de Rekenkamercommissie kunnen daarbij behulpzaam zijn.
	Voor dorpsraad Veessen en Vorchten i.o. een convenant opstellen wanneer duidelijk is dat zij de inwoners breed vertegenwoordigen.	Er is veelvuldig contact met de dorpsraad i.o.. Via een in december 2019 gehouden enquete onder de bewoners van Veessen en Vorchten is gepeild welke werkvorm de dorpsraad zou moeten hebben. Uitkomst hiervan is dat de dorpsraad in de vorm van een vereniging wordt opgericht. De verwachting is dat dit in 2021 zal zijn geëffectueerd.
Inclusief denken	Bij gemeentelijke beleidsvorming, -plannen en –uitvoeringsprogramma's wordt zichtbaar getoetst of rekening is gehouden met mensen met een (functie)beperking.	Elke voorstel aan college of raad is gehouden om de mate van inclusiviteit af te wegen. Daarmee zal inclusiviteit ook in 2022 geen apart maar integraal onderdeel zijn van elk beleidsterrein.
	Inclusief denken agenderen wij standaard in onze overleggen met maatschappelijke partners en ondernemers.	Inclusief denken maakt deel uit van ons denken en handelen in overleggen en in besluitvormingsprocessen. Daarnaast ondersteunen wij als college het inclusief denken door het hijsen van de Regenboogvlag en deelname aan Orange the World, waarbij aandacht wordt gevraagd voor geweld tegen vrouwen.
	Inclusief denken wordt, waar mogelijk, onderdeel gemaakt van vergunningverlening door de gemeente.	**Inclusiviteit** is **onderdeel** in het beleidskader voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en de nota Uitvoeringskaders VTH-taken.
	Openbare ruimte en publieke voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk en waar nodig worden verbeteringen doorgevoerd.	Met behulp van adviezen van de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid worden onze plannen voor (her)inrichting vormgeven. Voor publieke voorzieningen die vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente is goede toegankelijkheid voorwaarde. Het landelijke bouwbesluit voorziet in bijzondere toegankelijkheid.

Communicatie	De gemeentebegroting en jaarstukken leesbaar maken op niveau B1.	Het B1-niveau is, gezien de aard van de stukken, niet gehaald. Dit wordt ondervangen met een publieksversie van de begroting. Deze publieksversie is in de Schaapskooi gepubliceerd. Dit gebeurt jaarlijks.
	Inwoners vragen om mee te denken over de leesbaarheid van gemeentelijke informatie (tegenleesgroep).	Er is in 2019 een groep 'tegenlezers' geformeerd vanuit de adviesraad SD, omdat daar de belangrijkste doelgroep zit die meer moeite heeft met lezen. Deze groep gaat de komende jaren brieven en teksten beoordelen en hier feedback op geven, zodat de organisatie daaruit lering kan trekken voor volgende publicaties/brieven. Naast de inwoners te betrekken rondom de leesbaarheid van onze stukken willen we de inwoners ook meer betrekken bij de totstandkoming van bijvoorbeeld plannen en beleidsuitgangspunten. Hiervoor is een pilot gestart met een online participatieplatform waar burgers hun mening kunnen geven over actuele onderwerpen.
	Onze gemeentelijke website publieksvriendelijk beheren.	De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben gezamenlijk één centrale webredactie. Deze is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit, het beheer en de doorontwikkeling van de gemeentelijke websites. Het gaat voor Heerde om de volgende websites: www.heerde.nl en www.zorgvraagheerde.nl. De taken en verantwoordelijkheden van de centrale webredactie staan beschreven in het beheerplan. De centrale webredactie bestaat uit medewerkers van de drie gemeenten met de functie van webredacteur, webregisseur of adviseur nieuwe media. Het beheer door de medewerkers richt zich primair op de websites van de eigen gemeente. • De websites zijn ingericht op basis van het toptakenprincipe en zijn, waar

		mogelijk, vormgegeven volgens de huisstijl;
		• De websites zijn digitaal toegankelijk en hebben een toegankelijkheidsverklaring;
		• De websites beschikken over de volgende authenticatiemiddelen: DigiD, eIDAS en eHerkenning;
		• De websites bieden een veilige omgeving voor het afnemen van producten en diensten, door o.a.
		  ○ het maandelijks updaten van de de software van de website;
		  ○ een beveiligde verbinding tussen de server en de bezoeker (te herkennen aan https);
		  ○ gebruik te maken van de landelijke standaard voor DigiD en het daarvoor jaarlijks uitvoeren van een ICT-beveiligingsassessment DigiD. Jaarlijks leggen wij daar verantwoording over af via een zelfevaluatievragenlijst (ENSIA);
		• De websites passen zich aan aan het formaat van 'elk' apparaat (pc, tablet, smartphone) en zijn geschikt voor de meest gebruikte browsers;
		• De websites zijn bereikbaar via een modern IP-adres: IPv6;
		• De content is (waar mogelijk) leesniveau B1;
		• De websites worden gearchiveerd volgens de Archiefwet.

	Publieksversie van de begroting op de gemeentepagina in huis-aan-huis blad.	De publieksversie van de begroting zal gepubliceerd worden in de Schaapskooi. Dit wordt jaarlijks herhaald.
	Uitzenden van raads- en commissievergaderingen via de gemeentelijke website.	Het is de bedoeling om raads- en commissievergaderingen te streamen via de gemeentelijke website, zodat deze live gevolgd kunnen worden door de inwoners van onze gemeente. Dit project is gekoppeld aan de renovatie van het raadhuis. De gemeenteraad heeft hiervoor aanvullend budget beschikbaar gesteld. De verwachting is dat bij ingebruikname van het vernieuwde raadhuis dit gerealiseerd zal zijn, afhankelijk van de dan geldende corona-maatregelen.
	Waar mogelijk digitale producten aanbieden en waar nodig inwoners helpen om digitale formulieren in te vullen.	Waar mogelijk producten online aanbieden, waar mogelijk formulieren als e-formulieren (online in te vullen en te verzenden formulieren) aanbieden en waar nodig inwoners helpen om e-formulieren in te vullen. • De websites krijgen 10 keer per jaar een update van de software, zodat een veilige online omgeving wordt aangeboden, oplossingen voor bugs en nieuwe functionaliteiten sneller beschikbaar zijn; • Het aantal e-formulieren op de websites is verder uitgebreid, met 5 structurele e-formulieren. Daarnaast worden e-formulieren ingezet voor tijdelijke aanvragen en aanmeldingen. • DigiD, eIDAS en eHerkenning zijn als authenticatiemiddel beschikbaar; • Voor de producten van Burgerzaken kan online aan afspraak worden ingepland, via de afsprakenmodule; • Medewerkers publiekscentrum hebben zowel telefonisch als aan de informatiebalie

		mensen ondersteund bij het invullen van de e-formulieren; • Door de implementatie van het nieuwe systeem voor burgerzaken is de basis gelegd voor verdere digitalisering richting inwoners maar bijvoorbeeld ook uitvaartverzorgers.
Algemene Plaatselijke Verordening/Drank- en Horecawet	Bij de actualisatie van de APV is het uitgangspunt dat de regels duidelijk zijn voor onze inwoners en handhaafbaar.	Elk jaar publiceert de VNG in de zomer een aanpassing van de Model APV met daarin verwerkt nieuwe wetgeving en jurisprudentie. Op 15 februari 2021 stelde de gemeenteraad een geactualiseerde versie van de APV vast. Deze is op 1 maart 2021 in werking getreden. Er is weer aansluiting gezocht bij de actualisatievoorstellen van de VNG die van toepassing zijn voor Heerde.
	In overleg met para-commerciële (vrijwilligers)organisaties komen we tot een nieuw beleidskader voor ontmoetingsmomenten.	In 2020 is het compromis gesloten dat (sport)verenigingen twaalf maal per jaar in de kantine een clubgerelateerd feest/evenement mogen organiseren in het weekend. Privéfeesten zijn hiervan uitgezonderd en mogen niet georganiseerd worden. Hierop is een uitzondering gemaakt voor MFC Vorchten. In het voorjaar van 2021 wordt de mogelijkheid omgezet in een beleidsregel. Door de coronapandemie is in 2020 de gebruikmaking van deze mogelijkheid uiteraard in een ander daglicht komen te staan.
	Uitvoering APV Gemeente Heerde 2017.	In 2020 is binnen de kaders van het VTH-beleid **uitvoering gegeven** aan de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de APV-taken.
Openbare orde en veiligheid	Beoordelen of de pilot buurtbemiddeling aan de verwachtingen beantwoordt en of continuïteit gewenst is.	In 2020 zijn tien geschillen tussen buurtbewoners met buurtbemiddeling opgepakt. De meeste meldingen gaan over

		geluidsoverlast en geschillen over tuin, erf en grond. Het instrument voorziet daarmee in een behoefte en wordt in 2021 voortgezet. Door laagdrempelig te komen tot een goed overleg kunnen veelal formele procedures worden voorkomen en relaties tussen buren worden hersteld. Mogelijk dat de vorm waarin buurtbemiddeling wordt aangeboden nog verder bewerkt moet worden om de resultaten op een hoger niveau te brengen. Dit gaat in samenspraak met Triada en politie.
	Blijvende aandacht voor de aanpak van de overlast van drank- en drugsmisbruik.	De burgemeester heeft uitvoering gegeven aan het beleid om woningen en bedrijfspanden, waar productie of handel van drugs plaatsvindt, tijdelijk te sluiten. Er zijn grenzen aan alcoholgebruik in het vergunningenbeleid, er is ontheffingenbeleid en misbruik in de horeca en in de openbare ruimte gaan we via handhaving tegen. We proberen steeds meer zicht te krijgen op het drugsgebruik (met name de middelen GHB en Speed) in de gemeente. En hoe de samenwerking is tussen gemeente en andere partners en wat we meer en anders kunnen doen aan preventie. Derde kwartaal 2019 is gestart met een onderzoek door het Trimbosinstituut, wat eind 2020 is opgeleverd. Op basis van het onderzoek wordt een plan van aanpak gemaakt met als doel dat dit plan medio 2021 gereed is. Afhankelijk van beschikbaar gestelde financiën zal vervolgens aan dat plan uitvoering worden gegeven.
	De mogelijkheden van social media benutten om overlastsituaties zichtbaar te maken.	In 2020 is social media niet voor dit doel ingezet.
	De witte voetjesprojecten (doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten) willen wij voortzetten.	Als elk najaar de nachten langer worden neemt het aantal (pogingen tot) inbraak toe. In samenwerking met de politie wordt er daarom in deze periode het zogenaamde witte voetjes project uitgevoerd. Dit is een

		schouw/doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten. Wij continueren dit ook in 2021. In 2020 zijn er vanwege de coronapandemie geen projecten uitgevoerd.
	Deelname aan Burgernet stimuleren door media te benutten om inwoners te informeren.	In 2020 is periodiek aandacht besteed via sociale media en de Schaapskooi voor deelname aan Burgernet. Momenteel bezet onze gemeente de 6de plaats van dichtheid van Burgernetgebruikers in de regio Noord en Oost Gelderland (22 gemeenten).
	Door middel van publiekscampagnes inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren.	Door middel van publiekscampagnes ook in 2021 inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren. Door middel van publiekscampagnes is in 2020 gevraagd aan inwoners om overlast als gevolg van het gebruik van drank en drugs tijdig te signaleren en dit te melden bij de politie.
	Een structureel overleg leefbaarheid en veiligheid initiëren met betrokken partners.	Er is in 2019 gestart en in 2020 gewerkt met een periodiek 6-wekelijks overleg met portefeuillehouders zorg en veiligheid, ambtenaren en betrokken ketenpartners. Gelet op de meerwaarde zal dit ook in 2021 worden voortgezet, maar met een iets lagere frequentie.
	Faciliteren en stimuleren van AttentieBuurtpreventie (Whatsapp) en samen met de wijkagent afspraken maken met de bewoners.	De gemeente heeft ook in 2020 de initiatieven rondom buurtpreventie gestimuleerd. De gemeente heeft initiatieven tot het oprichten van Whatsapp groepen met raad en daad bijgestaan door kennisdeling en het ophangen van preventieborden. Ook het gesubsidieerd ter beschikking stellen van preventiestickers, de koppeling met Burgernet, en een app waar de politie direct contact heeft met alle beheerders van de verschillende groepen zijn middelen die zijn ingezet. De gemeente Heerde kent inmiddels meer dan 30 van dergelijke WhatsApp groepen. We streven nog altijd naar meer

		whatsapp-groepen voor buurtpreventie, maar initiatieven moeten uit de samenleving komen. De gemeente ondersteunt deze vervolgens.
	Ideeën van jongeren om de overlast te beperken worden beloond.	We zijn met jongeren in gesprek over hun behoeften voor tijdsbesteding en hangplekken.
	In overleg met onze boa's stevig inzetten op overlast op straat.	Er is in 2020 prioriteit gegeven, binnen de mogelijkheden, aan beperking van de overlast op straat. In 2020 is gestart met het meer projectmatig acteren op (opkomende) overlast situaties. Daar waar overlast wordt gemeld (bijvoorbeeld rondom scholen of horeca, bij hangplekken van jeugd, overlast door honden) wordt een plan van aanpak gemaakt en een rooster opgesteld om intensief aandacht te schenken aan de (opkomende) overlast. Door corona zijn de prioriteiten anders komen te liggen. In 2021 hopen we dit verder op te pakken.
	In overleggen met de politie bepleiten we de zichtbare inzet van wijkagenten en een lokale politiepost.	Er is een politiesteunpunt in MFA de Heerd. Hier kan op afspraak met de wijkagent gesproken worden. Daarnaast zijn er diverse mogelijkheden om met de lokale politie/wijkagent in contact te komen.
	Lokaal en in regionaal verband aandacht blijven houden voor ondermijning.	Ondermijning is een prioriteit binnen het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023. In het derde kwartaal van 2019 is er een ondermijningsbeeld voor de gemeente Heerde opgesteld. In 2021 wordt een plan van aanpak voor de komende jaren vormgegeven. Er zijn stappen gezet om tot een periodiek lokaal overleg te komen tussen gemeente, veiligheidspartners en RIEC. Hiermee is begin 2021 een start gemaakt.
	Veroorzakers van vernielingen worden uitgenodigd voor een gesprek met de burgemeester.	Als de veroorzaker van een vernieling bekend wordt, kan op vrijwillige basis een gesprek

		plaatsvinden. In 2020 hebben geen gesprekken plaatsgevonden, aangezien veroorzakers van vernielingen niet bekend werden.
Brandweer	Bij de VNOG de belangen van de vrijwillige brandweermensen en instandhouding van het duikteam behartigen.	In het perspectief van de financiële situatie van de VNOG besloot het Algemeen Bestuur van de VNOG begin 2020 om de beschikbaarheid van mensen en materieel binnen haar werkgebied te veranderen en te ontwikkelen. Binnen de regio wordt daarvoor materieel herplaatst dan wel opgeheven. Daarbij geldt het principe dat niet wordt ingeleverd op de veiligheid (aanrijtijden). Doel hiervan is om tot een sluitende begroting te komen, zonder dat dit leidt tot hogere bijdragen voor de aangesloten gemeenten. In die zin lag ook de keuze voor het in stand houden van slechts één vrijwillig duikteam in de veiligheidsregio voor. Een onafhankelijke adviescommissie heeft op basis van een onderzoek dat was gericht op risicobeeld, toekomstbestendigheid, incidentgegevens en maatschappelijke impact geadviseerd om als standplaats voor het enige duikteam in de regio te kiezen voor Harderwijk en daarmee het duikteam Heerde op te heffen. Dit advies is in 2020 door het AB van de VNOG overgenomen en conform besloten, wat dan ook een einde voor het duikteam in Heerde betekent.
	Brandweerkazernes in Heerde en Wapenveld in stand houden en de huidige inspanningen voor onze (vrijwillige) brandweermensen continueren.	Op 15 januari 2020 stelde het Algemeen Bestuur van de VNOG de Toekomstvisie vast waarbinnen het in stand houden van de brandweerkazernes in zowel Heerde als Wapenveld gegarandeerd is. Wel is ingeleverd op materieel, maar de VNOG garandeert handhaving van het huidige veiligheidsniveau. De komende jaren wordt gewerkt aan de uitvoering van diverse bestuursopdrachten binnen de kaders van de visie. Dit op basis van een begroting met daarin

		investeringen en besparingen die gefaseerd worden uitgevoerd. Door de coronacrisis heeft in 2020 de uitvoering van een paar opdrachten vertraging opgelopen. Het belang van lokale betrokkenheid en nabijheid van de brandweer blijven we benadrukken vanuit het uitgangspunt dat de wettelijke aanrijdtijden blijvend moeten worden gerealiseerd. Op 14 december 2020 stemde de gemeenteraad in met deelname aan een werkgeversvereniging door de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG). Deze zal namens de veiligheidsregio's overleggen met de vakbonden over de toekomstige arbeidsvoorwaarden voor beroepspersoneel en brandweervrijwilligers. Dit als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Het voornemen is om de brandweerkazerne in Wapenveld onder te brengen in de nieuw te realiseren MFA in Wapenveld zodat deze kazerne ook weer voldoet aan de eisen van deze tijd.
Handhaving	Handhaving op basis van het uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, (VTH).	Onze richtlijn is de nota "Kaders voor de uitvoering van de VTH-taken 2019-2022". Deze nota is vastgesteld op 21 mei 2019. Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma vastgesteld. De verantwoording van de uitvoering van de VTH-taken in 2020 vindt plaats in het jaarverslag waarvan de gemeenteraad in zomer van 2021 kennis kan nemen. Verwachting is dat er ook nog in 2021 voorrang wordt gegeven aan het nodige toezicht en handhaving voor de coronacrisis.
	Handhaving wanneer de toegankelijkheid van de openbare ruimte in gevaar komt.	Dit is als deeltaak opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken. In de dorpscentra wordt in 2021 gericht handhavingscapaciteit ingezet op toezicht op de inrichting

		en toepassing van uitstallingen en (als die weer mogelijk zijn) terrassen. Bij beperking van de toegankelijkheid van de openbare ruimte door bijvoorbeeld de plaatsing van terrassen, uitstallingen en/of reclameborden wordt handhavend opgetreden. Ook voor 2021 wordt voor dit onderwerp toezichts- en handhavingscapaciteit geprogrammeerd en daarmee gereserveerd.
	Handhaving wanneer sprake is van uitkeringsfraude.	Wij hebben structurele afspraken met de Sociale Recherche(SR) in Apeldoorn. Onze inkomensconsulenten en gespreksvoerders zijn alert op fraudesignalen en stemmen die af met de SR. In elke voorkomende situatie wordt een zorgvuldige afweging gemaakt of de inzet van de SR in deze situatie het juiste middel is.

Bestuur

Toelichting op product Bestuur

Het product Bestuur bestaat uit de subproducten college, raad, griffie en rekenkamerfunctie. Hoofdzakelijk gaat het hier om kosten voor salarissen en vergoedingen, opleidingskosten en representatie. Verder bestaat het product uit de volgende subproducten: (bestuurlijke) samenwerking, inclusief denken, internationale contacten, rechtsbescherming en communicatie.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Bestuur							
506050 Communicatieplan	12.392	13.557	20.700	0	20.700	22.542	-1.842
521000 Raad	252.716	267.574	279.510	0	279.510	293.518	-14.008
521050 Griffie	147.159	149.929	146.201	25.000	171.201	161.863	9.338
521100 Rekenkamerfunctie	25.546	17.043	19.490	5.000	24.490	19.813	4.677
521150 College	560.681	842.355	609.165	85.000	694.165	1.186.641	-492.476
521151 Reserve Corona	0	0	0	51.842	51.842	141.774	-89.932
521300 Best. samenwerking	90.265	171.866	156.820	14.000	170.820	174.698	-3.878
521350 Internationale contacten	10.925	-727	1.780	0	1.780	0	1.780
521400 Rechtsbescherming	34.987	40.480	42.760	0	42.760	33.483	9.277
Totaal Bestuur	**1.134.671**	**1.502.078**	**1.276.426**	**180.842**	**1.457.268**	**2.034.331**	**-577.063**
Totaal Lasten	**1.134.671**	**1.502.078**	**1.276.426**	**180.842**	**1.457.268**	**2.034.331**	**-577.063**
Baten							
Bestuur							
521000 Raad	-600	0	0	0	0	0	0
521101 Reserve Rekenkamerfunctie	-10.000	0	0	0	0	0	0
521150 College	-2.898	-970	0	-52.600	-52.600	-53.631	1.031
521400 Rechtsbescherming	-60.000	0	0	0	0	0	0
Totaal Bestuur	**-73.498**	**-970**	**0**	**-52.600**	**-52.600**	**-53.631**	**1.031**
Totaal Baten	**-73.498**	**-970**	**0**	**-52.600**	**-52.600**	**-53.631**	**1.031**
Resultaat	**1.061.173**	**1.501.108**	**1.276.426**	**128.242**	**1.404.668**	**1.980.699**	**-576.031**

Toelichting op de lasten en baten product Bestuur

Lasten

De lasten zijn bij het product Bestuur bijna **€577.000,-** hoger dan de raming Hieronder zijn de belangrijkste oorzaken van dit verschil toegelicht.

Hogere dotatie pensioenvoorziening (ex) bestuurders	-/- €492.000
Hogere salariskosten college	-/- €29.000
Lagere uitgaven nieuw beleid collegeprogramma	€23.000
Hogere toevoeging reserve college i.vm. Corona	-/-€90.000
Lagere uitgaven rechtskundig advies/proceskosten	€10.000
Overige geringe afwijkingen (geen toelichting)	€1.000
Totaal	**-/-€577.000**

521150 College
Een eis van het BBV (financiële richtlijnen waarin gemeenten moeten voldoen) is dat de pensioenvoorziening voor (ex) wethouders jaarlijks wordt geactualiseerd. Bij de begroting wordt structureel rekening gehouden met een toevoeging van €40.000,-, waarbij in de voorjaarsnota een bedrag van €50.000,- is bijgeraamd vanwege de lage rekenrente. In werkelijkheid moet er ruim €582.000,- worden toegevoegd; bij de begroting was rekening gehouden met €90.000,- een extra toevoeging van €492.000,-. Met deze hoge extra toevoeging wordt de extreem lage rekenrente van 0,082% gecompenseerd en blijft de waardevastheid van de pensioenen behouden. In 2019 was de rekenrente nog 0,29%.

De hogere salariskosten van €29.000,- zijn het gevolg van de burgemeesterswisseling in het najaar van 2020.

Voor het nieuw beleid uit het collegeprogramma en het versterken van de (dorps)kernen was voor 2020 €57.000,- geraamd. Van dit budget zijn alleen de kosten van de Human Capital Agenda (€34.000,-) betaald; het resterende budget van €23.000,- is niet besteed.

521151 Reserve college
In het najaar is er een inventarisatie gemaakt van de Coronakosten over 2020. Op dat moment bleek dat er €52.000,- van het beschikbaar gestelde budget zou worden overgehouden. In werkelijkheid resteert er nog €142.000,-; dit geld wordt toegevoegd aan de Coronareserve zodat dit op een later moment kan worden aangewend.

521400 Rechtsbescherming
In 2020 is er minder gebruik gemaakt van extern rechtskundig advies. Hierdoor is er €10.000,- op deze post overgehouden.

Baten
De baten wijken niet noemenswaardig af van de raming; het geringe verschil wordt verder niet toegelicht.

Veiligheid

Toelichting op product Veiligheid

Het product Veiligheid bestaat uit de subproducten brandweer, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid, opvang huisdieren, APV, drank en horecawet en handhaving. De lasten op dit product hebben voor een groot deel betrekking op de brandweertaken in VNOG-verband. Daarnaast worden legesopbrengsten binnen dit product verantwoord.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Veiligheid							
502020 Brandweergarage Heerde	596	57.070	58.521	0	58.521	50.357	8.164
502040 Brandweergarage Wapenveld	31.549	24.783	27.447	6.000	33.447	23.210	10.237
523000 Brandweer	942.161	958.172	980.456	0	980.456	985.018	-4.562
523050 Crisisbeheersing	29.490	33.295	38.588	0	38.588	34.890	3.698
523100 Openbare orde & Veiligheid	106.623	130.635	115.962	72.500	188.462	170.481	17.981
523150 APV	135.945	164.604	139.583	0	139.583	151.400	-11.817
523200 Drank- en horecawet	36.232	44.085	37.918	0	37.918	47.602	-9.684
545150 Handhaving Bouwen	176.863	212.658	181.178	0	181.178	196.517	-15.339
545300 Handhaving Milieubeheer	7.267	8.799	7.472	0	7.472	8.105	-633
551300 Opvang huisdieren	4.229	5.945	10.380	0	10.380	6.656	3.724
Totaal Veiligheid	**1.470.955**	**1.640.046**	**1.597.505**	**78.500**	**1.676.005**	**1.674.235**	**1.770**
Totaal Lasten	**1.470.955**	**1.640.046**	**1.597.505**	**78.500**	**1.676.005**	**1.674.235**	**1.770**
Baten							
Veiligheid							
523000 Brandweer	-8.261	-8.261	-8.000	0	-8.000	-13.803	5.803
523100 Openbare orde & Veiligheid	-5	-11.450	0	0	0	0	0
523150 APV	-12.078	-18.309	-13.420	0	-13.420	-18.577	5.157
523200 Drank- en horecawet	0	0	0	0	0	0	0
545150 Handhaving Bouwen	-2.000	-10.000	0	0	0	-15.500	15.500

551300 Opvang huisdieren	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Veiligheid	**-22.344**	**-48.020**	**-21.420**	**0**	**-21.420**	**-47.880**	**26.460**
Totaal Baten	**-22.344**	**-48.020**	**-21.420**	**0**	**-21.420**	**-47.880**	**26.460**
Resultaat	**1.448.611**	**1.592.026**	**1.576.085**	**78.500**	**1.654.585**	**1.626.355**	**28.230**

Toelichting op de lasten en baten product Veiligheid

Lasten

Bij het product Veiligheid wijken de lasten gering, **€2.000,-,** af van de raming. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste afwijkingen.

Geringere onderhoudskosten brandweerkazerne Wapenveld en Heerde	€18.000
Minder uitgaven crisisbeheersing	€9.000
Lagere kosten aanpak jeugdoverlast	€33.000
Hogere doorbelasting salarissen	-/-€63.000
Overige afwijkingen (verder niet toegelicht)	€5.000
Totaal	**€2.000**

502020 Brandweerkazerne Wapenveld / 502040 Brandweerkazerne Heerde
In het jaar 2020 zijn de onderhoudskosten voor de brandweerkazernes in Heerde en Wapenveld €18.000,- minder dan begroot. Hier is geen directe reden voor aan te wijzen. Wel goed om ook hier te vermelden dat Wapenveld wordt voorzien van een nieuwe brandweerkazerne als onderdeel van de te bouwen Multi Functionele Accommodatie (MFA).

523050 Crisisbeheersing
Op deze post is €9.000,- minder uitgegeven dan begroot. Twee aanleidingen zijn hiervoor te benoemen. Door Corona is er niet of nauwelijks opgeleid en zijn ook kosten, die normaalgesproken van deze post afgaan, nu opgevoerd onder 'Coronakosten'.

523100 Openbare orde & veiligheid
In verband met Corona is deze post verhoogd in 2020 om van hieruit de extra kosten voor inhuur van een BOA te dekken. Omdat deze BOA eind 2020 minder hoefde te worden ingezet, is hier een bedraag van €33.000,- minder op uitgegeven. De reden voor het minder inzetten van deze inhuur BOA is dat er op kosten van het Rijk private beveiligers konden worden ingehuurd, die samen met één van onze reguliere BOA's mee konden werken.

Doorbelasting salarissen afdeling ROW (diversen)
De afdeling ROW heeft in 2020 extern personeel ingehuurd; deze kosten worden, evenals de reguliere salariskosten, doorbelast naar de producten. De werkelijke kosten zijn hierdoor €63.000,- hoger dan de raming.

Baten
De opbrengsten zijn bij dit product **€26.000,-** hoger dan de raming. De verschillen zijn hieronder toegelicht.

Hogere inkomsten inspectie brandkranen	€6.000
Hogere legesinkomsten APV	€4.000
Ontvangen dwangsom	€16.000
Totaal	**€26.000**

523000 Brandweer
Voor het controleren van de brandkranen werken wij samen met een drietal andere gemeenten. De bijdragen in de kosten van deze gemeenten aan de uitgevoerde controles vallen hoger uit dan begroot.

523150 APV
De legesopbrengsten vanuit de APV zijn in 2020 ruim €4.000,- hoger dan begroot.

545150 Handhaving bouwen
In 2020 zijn een tweetal dwangsommen geïnd.

BBV-indicatoren programma Bestuur

Besluit Begroting en Verantwoording

Verwijzingen Halt

Indicator	eenheid	vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	Heerde	56	55	42	44	119	Stichting Halt
Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	Nederland	134	137	131	121	132	Stichting Halt

Misdrijven

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	Heerde				3,5	2,4	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	Nederland					4,8	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	Heerde				2,7	3,2	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	Nederland					5,9	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	Heerde				1,1	1,6	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	Nederland					2,3	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	Heerde				0,5	0,8	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	Nederland					2,3	CBS - Diefstallen

2. Bedrijfsvoering

Toelichting op programma Bedrijfsvoering

De gemeente is een betrouwbare rentmeester van de publieke middelen. Uitgangspunt is dat de exploitatie op orde is om jaarlijks te kunnen voldoen aan de voorwaarde van een sluitende begroting. Naast financiën en de financiële uitvoering van het grondbeleid, vallen onder dit programma de gemeentelijke organisatie, de accommodaties voor gemeentebestuur en ambtelijke organisatie, burgerzaken, het streekarchivariaat, basisregistraties, informatisering en automatisering en elektronische dienstverlening.

Wat willen we bereiken?

Collegeprogramma Bedrijfsvoering

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	
Financiën	Binnen het sociaal domein zijn de verplichtingen in beeld en zijn er afspraken over de wijze waarop de raad gebruik en kosten kan monitoren.	De afgelopen jaren is er een nieuwe berekeningswijze ontwikkeld voor de jaarlastbepaling Jeugd en Wmo. Deze gaat grotendeels uit van de daadwerkelijk gefactureerde kosten. Er wordt ingezet op het snel afstemmen met de zorgaanbieders wanneer afwijkingen worden geconstateerd. De raad wordt twee keer per jaar geïnformeerd via een themabijeenkomst over de ontwikkeling van kosten en aantallen voorzieningen in het sociaal domein. Kosten en ontwikkelingen worden op de gebruikelijke momenten in de p&c-cyclus gemonitord en gerapporteerd.
	De dienstverlening van de gemeente (onder andere leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.	Het kostendekkingspercentage van de legesverordening ligt op circa 97%. Bij de andere kostendekkende belastingen (begraafrechten, rioolheffing, afvalstoffenheffing) zijn 100% kostendekkende tarieven al jaren het uitgangspunt. In 2021 vindt aanpassing van de legesverordening plaats in verband met de inwerkingtreding van de

		Omgevingswet. Deze wet heeft aanzienlijke gevolgen voor de (soorten en aantallen) vergunningsplichtige activiteiten. Om die reden zal het huidige legesmodel voor kostendekking op de schop moeten.
	De financiële risico's zijn inzichtelijk en er komt een midzomeranalyse	In samenspraak met de auditcommissie is de midzomeranalyse met ingang van 2020 afgeschaft. De najaarsnota zal hierdoor eerder in het jaar worden opgesteld en worden aangeboden aan de raad.
	De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie.	Voor 2020 is de lokale lastendruk met 1,4%, conform inflatiecorrectie, gestegen. Ook voor het jaar 2021 wordt de lastendruk alleen gecorrigeerd met het inflatiepercentage.
	Inwoners met een minimuminkomen en geen vermogen komen in aanmerking voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.	Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Inwoners die al eerder kwijtschelding kregen, worden via bestandsvergelijking met onder meer de Belastingdienst en het RDW automatisch getoetst of zij automatisch kwijtschelding kunnen krijgen. Kwijtschelding is mogelijk voor de onroerendezaakbelasting en voor de afvalstoffenheffing (vastrecht en maximaal 9 ledigingen). De kwijtscheldingsaanvraag moet worden ingediend bij het GBLT. Zij toetsen deze aanvraag aan de normen van de gemeente en van het waterschap, zodat inwoners slechts één formulier hoeven in te vullen.
	Inzetten op versterking van de financiële positie van de gemeente om tegenvallers op te	Het jaar 2020 is afgesloten met een positief jaarrekeningresultaat; een deel hiervan is toegevoegd aan de

	kunnen vangen en noodzakelijke investeringen te kunnen doen.	algemene reserve. Ook voor het meerjarenperspectief 2021-2024 is een structureel sluitende begroting gepresenteerd. Voorwaarde hierbij is wel dat de vastgestelde bezuinigingen worden gerealiseerd. Periodiek zal de raad geïnformeerd over de voortgang van de te realiseren bezuinigingen.
	Slim gebruik maken van financieringsmogelijkheden bij rijk en provincie om ambities in te vullen.	De financieringsmogelijkheden bij het rijk of provincie worden bij elk project uitvoering geanalyseerd en mogelijk aangesproken. De gemeentelijke organisatie is alert op de mogelijkheid tot het aanboren van (externe) financieringsbronnen.
Dienstverlening ambtelijke organisatie	De begrippen omgevingsbewust en ondernemend staan centraal in de gemeentelijke organisatie. De betekenis hiervan voor het dagelijks handelen en de dienstverlening aan inwoners en ondernemers is blijvend onderwerp van gesprek.	De afgelopen jaren is thematisch gewerkt aan de kernwaarden "omgevingsbewust en ondernemend". Door COVID heeft de evaluatie van de organisatieontwikkeling vertraging opgelopen. Gekeken wordt hoe we dit het beste op kunnen pakken aangezien bijna iedere medewerker thuis werkt.
	Duidelijkheid wat de rol van inwoners is bij inwoners- en overheidsparticipatie en de mogelijkheden die zij hebben.	Kern is dat elk participatietraject maatwerk is en daarom vooraf een helder en gedragen kader verlangd. Elk traject dat wij met inwoners willen lopen willen wij vooraf laten gaan door een startdocument (startnotitie, bestuursopdracht, plan van aanpak etc.) waarin doelstelling, doelgroep, rolverdeling met betrekking tot dat traject is verwoord. Daarmee wordt vooraf duidelijkheid gecreëerd naar zowel bestuur als inwoners ter voorkoming van verkeerde verwachtingen en teleurstellingen. Ook wordt met dit startdocument de raad

		vooraf in positie gebracht zijn inhoudelijke input (publieke, maatschappelijke waarden) mee te geven waarbij tijdens het participatietraject rekening moet worden gehouden en waaraan de uitkomsten van het proces achteraf worden getoetst. Behalve de fysieke participatievormen, gebruiken we sinds 2021 ook het digitale platform CitizenLab.
	Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een ambtelijke organisatie die denkt in kansen binnen wet- en regelgeving en financiële mogelijkheden.	Medewerkers : • Stellen de klant centraal en weten wat dit voor hun werk betekent; • Hebben het zelfvertrouwen, lef en durf om hierin ondernemend op te treden; • Voelen eigenaarschap wat betreft hun werkzaamheden • Kunnen zich met elkaar verbinden door het uitspreken van behoeftes waardoor het samenwerken wordt gestimuleerd Dit is blijvend onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. De komst van de omgevingswet vraagt een doorontwikkeling naar "Ja, wat u vraagt kan, mits". Na de evaluatie organisatieontwikkeling wordt gekeken hoever we zijn en wat er nodig is om deze volgende stap te maken.
	Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een tijdige behandeling van hun (aan)vragen binnen de gestelde termijnen.	De bewaking van de juridische kwaliteit van al het handelen is, als een normaal onderdeel van de bedrijfsvoering, systematisch ingebed in de organisatie en de werkprocessen van de gemeente Heerde. Daarbij

		bieden wij structurele en duurzame waarborgen voor de juridische houdbaarheid van gemeentelijk handelen. Bij binnenkomst van aanvragen of vragen wordt binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging verstuurd. Afhankelijk van het type aanvraag/vraag wordt zo snel mogelijk binnen de gestelde termijn van de wet/servicenormen gereageerd. Lukt dit niet dan stellen wij de burger adequaat en tijdig hiervan op de hoogte.
	Inwoners en ondernemers zijn, ook ambtelijk, altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën.	Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie. Daarnaast proberen wij op diverse manieren inwonersparticipatie te stimuleren en vorm te geven.
	Transparante servicenormen van de gemeentelijke organisatie die inzichtelijk zijn voor inwoners en ondernemers.	De servicenormen moeten een reëel beeld geven over wat de burger of een bedrijf mag verwachten van de gemeente. In 2020 zijn de servicenormen over boekjaar 2019 geëvalueerd en zijn de servicenormen voor 2021 bepaald. Natuurlijk vraagt dit vervolgens ook aanpassing van de achterliggende processen om de realisatie van de servicenormen te borgen. In 2021 zal opnieuw een evaluatie (over de realisatie 2020) plaatsvinden, zodat de resultaten van de doorgevoerde verbeteringen bekeken kunnen worden. De servicenormen zijn beschikbaar op de website van de gemeente.
Personeel en Organisatie	Actief deelnemen in de Talentenregio.	Door gebruik te maken van de Talentenregio hebben we een groter bereik voor de werving van kwalitatieve medewerkers. Onderlinge mobiliteit tussen deelnemende organisaties

		wordt beter. Daarnaast kunnen medewerkers workshops, training en opleidingen volgen die met name gericht zijn op loopbaan- of persoonlijke ontwikkeling. Bij de werving van de trainees heeft Talentenregio ondersteuning geboden door hun ervaringen die al eerder opgedaan waren. De trainees hebben het ontwikkel- en opleidingsprogramma onder verantwoording van Talentenregio uitgevoerd. In 2021 zal hieraan een vervolg worden gegeven door het opnieuw werven van trainees, dan Young Potentials genoemd. De p&o-adviseurs hebben geparticipeerd in verschillende werkgroepen waardoor kennis en informatie van/voor andere gemeenten is uitgewisseld. Gezamenlijk is aan grotere p&o thema's gewerkt. Ook hebben medewerkers deelgenomen aan diverse trainingen en workshops die werden georganiseerd door Talentenregio. Medewerkers kregen en krijgen de kans hun talenten volop te ontdekken, benutten en ontwikkelen en doen daardoor met plezier en bevlogenheid hun werk.
	Bij vacatures benadrukken dat wij een inclusieve organisatie (willen) zijn.	Bij werving en selectieprocedures is benadrukt dat wij dat wij een inclusieve organisatie willen zijn. Bij elke vacature is de volgende tekst opgenomen: 'Wij geloven dat medewerkers het beste tot hun recht komen in een inclusieve werkomgeving waar respect, samenwerking en aandacht voor individuele kwaliteit en (talent)ontwikkelmogelijkheden voorop staan. We streven als organisatie naar een personele samenstelling die een

		afspiegeling is van de inclusieve samenleving’. Als we de regels van de huidige quotum wetgeving volgen, voldoen we ruimschoots. Daarin zijn de medewerkers van Lucrato die werkzaam zijn in de buitendienst mee genomen, maar ook zonder deze medewerkers voldoen we aan de quotum normen.
	De HR-visie voor de organisatie in praktijk brengen	De HR-visie verwoordt de organisatievisie. Verschillende projecten zijn gerealiseerd. Waaronder de implementatie van een nieuw generiek functiewaarderingssysteem (HR21) en nieuw beschreven beleid aangaande de gesprekscyclus ('Het Goede Gesprek') en vitaliteit. Op strategisch niveau is het personeelsbestand tegen het licht gehouden waardoor (toekomstige) risico's inzichtelijk(er) zijn geworden. Verdergaande HR-digitalisering blijft een doorlopend speerpunt. ook in 2020 zijn hierin verbeterslagen gemaakt.
	Investeren in jonge medewerkers.	Het beleid is erop gericht om de leeftijdsopbouw in balans te krijgen, daartoe is ook op strategisch niveau naar het huidige personeelsbestand gekeken. In 2018 is het generatiepact (jong voor oud) ingevoerd. Er zijn in 2019 6 trainees (22-28 jaar) geworven en aan de slag gegaan binnen de gemeente Heerde. In 2019 zijn onder andere hierdoor de kosten voor externe inhuur fors gedaald. In 2020 zijn vier trainees uitgestroomd: twee trainees hebben intern een formatieplek bemachtigd en twee trainees hebben vrijwillig gekozen voor vertrek. De intentie is om de twee

		overgebleven trainees intern behouden. Daartoe wordt in 2021, wanneer de contracten aflopen, besloten. Verder is besloten is om na deze succesvolle ervaringen in 2021 5 nieuwe trainees (Young Potentials) te gaan werven. Daarnaast hebben bijna alle medewerkers die aan de voorwaarden voldoen gebruik gemaakt van de generatiepact regeling. Deze regeling is in 2021 geëvalueerd en verlengd tot 1 januari 2022.
	Jong talent vasthouden en zorgen dat wij ook een aantrekkelijke woongemeente voor hen zijn.	Hiervoor kan aangesloten worden bij de uitgangspunten van de HR-visie en het investeren in jonge medewerkers. Voor ons als gemeente is het essentieel rekening te houden met vergrijzing, ook in het personeelsbestand. De gemiddelde leeftijd is, onder andere door de trainee-pool, gedaald. We geven Young Potentials een kans en stimuleren zoveel mogelijk ontwikkeling naar gelang de behoeften en ontwikkelingen. In 2020 hebben we structureel de behoeften in kaart gebracht en waar nodig geanticipeerd. Zodra medewerkers bijna met pensioen gaan wordt op tijd bekeken of er een (jonge) medewerker aan te koppelen valt die de kennis overgedragen kan dragen zodat dit niet verloren gaat.
	Onderzoeken of het mogelijk is om vacatures tegelijkertijd voor de doelgroep (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) en bij de Talentenregio uit te zetten.	Interne vacatures zijn bij de Talentenregio uitgezet. Daarnaast hebben wij specifiek aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gevraagd te reageren op vacatures.
Inkoop	Bij aanbestedingen worden lokale/regionale ondernemers de	We hebben waar mogelijk, binnen de wettelijke kaders,

	mogelijkheid tot deelname geboden. We benutten de inkoopkaders ten volle en laten het aan lokale ondernemers over om zich zo te organiseren, dat zij de dienst of het werk uit kunnen voeren.	rekening gehouden met lokale en regionale ondernemers en het MKB. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen zonder dat dit mag leiden tot enigerlei vorm van discriminatie van ondernemers. We geven hieraan invulling door waar mogelijk gebruik te maken van percelen in aanbestedingen, administratieve lasten te verminderen en het voorkomen van onnodig zware geschiktheids-, selectie en gunningscriteria. Daarnaast houden we rekening met lokale ondernemers door, bij onderhandse aanbestedingen, waar mogelijk minimaal één offerte bij lokale ondernemers aan te vragen. Lokale ondernemers zijn ondernemers gevestigd in de gemeenten Heerde, Hattem en Oldebroek. Binnen de wettelijke kaders is er de mogelijkheid om opdrachten/contracten bij Lucrato in te besteden. Ook is bij aanbestedingen invulling gegeven aan Social Return.
	Bij bouwprojecten van de gemeente is het een voorwaarde om leerling bouwplaatsen in te richten en uit te voeren.	Bij opdrachten tot bouw of verbouw van een substantiële omvang heeft de gemeente de voorwaarde gesteld tot het inrichten van een leerling bouwplaats. Datzelfde geldt wanneer sprake is geweest van subsidieverlening voor bouw of verbouw van een substantiële omvang.
	Eind 2019 is een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen gereed.	Een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen zal in 2021 opgesteld worden. Het was de bedoeling dit in 2020 te realiseren, maar dit heeft vertraging opgelopen.

	Er worden zo veel mogelijk Fairtrade producten ingekocht en duurzame materialen gebruikt.	We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben op het gebied van Fairtrade. We onderzoeken en verkennen de voorwaarden en haalbaarheid om Fairtrade producten in te kopen. Daarbij bekijken we welke productgroepen hiervoor in aanmerking komen. We willen als gemeentelijke organisatie voldoen aan het Fairtrade imago om vervolgens ook winkels, bedrijven en maatschappelijke organisatie in de gemeente te stimuleren. In 2019 is een werkgroep gestart om Fairtrade gemeente te gaan worden. Doelstelling is om begin 2021 dit te realiseren, al heeft COVID-19 voor vertraging gezorgd. Daarnaast worden intern steeds meer keuzes gemaakt om Fairtrade of Cittaslow producten in te kopen. Eén van de doelstellingen van ons inkoopbeleid is bijdragen aan het creëren van maatschappelijke waarde. We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben. Ons inkoopbeleid is daarom gericht op zoveel mogelijk duurzaam en circulair inkopen, waarbij we participeren in samenwerkingsverbanden en de mogelijkheden in de Cleantech regio verkennen. We passen in aanbestedingen de duurzaamheidscriteria van PIANOo toe. Daarnaast kopen we zoveel mogelijk in bij marktpartijen die maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hieronder wordt verstaan dat een ondernemer elke vorm van dwangarbeid verwerpt en de regelgeving van de Verenigde Naties over mensenrechten en de rechten van kinderen respecteert.

Basisregistratie/ Informatisering/ elektronische dienstverlening	Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) is voor iedereen beschikbaar.	De Basisregistratie Grootschalige Topografie, de BGT, is de geometrische database van de objecten die in de fysieke leefomgeving voorkomen. De BGT is openbaar en voor iedereen te raadplegen. Voor bepaalde objecten is de gemeente verantwoordelijk, wij zijn daarvoor bronhouder van de BGT. Voor 2020 en 2021 is het beheer tijdelijk extern geregeld om zo grip te houden op de actualiteit in de kaart. Het beheer van de BGT wordt in de loop van 2021 intern geregeld. Een koppeling met het softwarepakket voor beheer openbare ruimte maakt deel van de invoering. Op die manier wordt het 'centraal' beheer van geometrie nog beter benut.
	Data gedreven werken door informatie uit internet en sociale media te halen.	In 2020 zijn stappen gemaakt op het gebied van gegevensmanagement: intern zijn gegevens met de brongegevens vergeleken en opgeschoond. Ook zijn geautomatiseerd bijvoorbeeld sterftecijfers en productiecijfers in kaart gebracht als hulpmiddel voor sturing. Op basis van behoefte zal dit verder uitgebouwd worden. Informatie uit internet en sociale media kunnen ontwikkelingen signaleren waarop de gemeente kan/moet inspringen. Social media worden (nog) handmatig gevolgd en gevoed. Dit wordt ondersteund door digitale hulpmiddelen die het signaleren en reageren vereenvoudigen.
	De data die wij generen, beheren en delen is volledig, betrouwbaar en geïntegreerd voor alle taakvelden, eenvoudig benaderbaar voor inwoners, ondernemers en organisaties en	Het stelsel van basisregistraties wordt verplicht door de gemeente gebruikt. Het is een belangrijke taak om de kwaliteit van deze data op orde te brengen en te houden. De

	uitwisselbaar met andere (semi)overheden.	toepassing van gegevensmanagement en gegevensbeheer is een belangrijke voorwaarde hiervoor. Door voor de gegevenssets verantwoordelijken binnen de ambtelijke organisatie aan te wijzen en hen te ondersteunen in het beheer en de samenhang van de data wordt de borging van de kwaliteit bij de bron belegd. Binnen de organisatie zijn bronhouders aangewezen: medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het inwinnen, registreren, bijhouden en het borgen van de kwaliteit van een specifieke set gegevens. Door het analyseren en vergelijken van datasets is met name op het gebied van GEO-informatie een mooie verbeterslag gemaakt.
	De digitale agenda 2020 als leidraad volgen.	De digitale agenda 2020 van de VNG is opgegaan in het programma GGU van VNG Realisatie. Deze vormt de leidraad voor de samenwerking op het vlak van techniek en informatie tussen de gemeenten. De onderwerpen uit de Digitale Agenda 2020 zijn geïntegreerd in het jaarprogramma van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) van VNG Realisatie. De GGU geeft de richting aan waarin de gemeenten gaan bewegen. De gemeente-eigen initiatieven en de actuele ontwikkelingen in de informatiesamenleving en de Common Ground activiteiten van de VNG worden continue op elkaar afgestemd.
	Naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en privacy wetgeving.	In 2020 is de bewustwording in de organisatie verder uitgebouwd voor de onderwerpen gegevensbescherming en

		privacy. Dat is in de vorm van e-learning aangeboden aan de medewerkers. In 2021 wordt de inzet van deze e-learning gecontinueerd. Vooral de bewustwording van de medewerkers speelt namelijk een belangrijke rol in het succesvol naleven van de wetgeving. Daarom is er blijvend veel aandacht voor ondersteunen, informeren en enthousiasmeren. Tevens is er op diverse gebieden beleid (verder) ontwikkeld op het vlak van informatieveiligheid. De inzet van de Privacy Officer (PO) en van de Concern Information Security Officer (CISO) hebben hier positief aan bijgedragen.
	Ons zaaksysteem is efficiënt en toegerust voor de (digitale) dienstverlening.	De voorbereidingen voor het aanbesteden van het nieuwe zaaksysteem zal in 2021 doorlopen. Er zijn uitgangspunten voor het nieuwe zaaksysteem gedefinieerd. Door middel van werkgroepen wordt er projectmatig gewerkt aan het specificeren van de eisen en uitgangspunten voor de H2O gemeenten. Onderwerpen als dienstverlening, registratie, procesinformatie, workflow, archivering en digitale vernietiging komen hierbij aan de orde komen.
	Samenwerken met ketenpartners in de uitwisseling van gegevensbeheer.	Het uitwisselen van gegevens met ketenpartners neemt nog steeds toe. Niet alleen via bestandsuitwisseling maar juist via koppelingen. Bij de uitgevoerde projecten is de veiligheid, gebruik van standaarden en rechtmatigheid van deze data uitwisseling dan ook expliciet meegenomen. Het uitwisselen van gegevens leggen we ook vast in de vorm van een verwerkersovereenkomst: wie krijgt voor welk doel welke

		gegevens van de gemeente ten behoeve van welke verwerking. Het gebruik van verwerkersovereenkomsten neem toe, dit om heldere afspraken met onze partners te maken en zo datalekken te voorkomen.
	Waar nodig optimaliseren van de (digitale) dienstverlening aan inwoners en ondernemers.	Waar mogelijk wordt naast het fysieke kanaal ook een digitale mogelijkheid geboden voor het aanvragen van een dienst, bijvoorbeeld via de website conform de visie op dienstverlening van de gemeente Heerde. Nog steeds neemt het aantal diensten dat digitaal aangevraagd/afgenomen kan worden toe. De nieuwe wettelijke mogelijkheden voor bijvoorbeeld digitale geboorte aangifte worden benut. Ook is de website aangepast om bedrijven nog beter te kunnen bedienen. Het zaaksysteem wordt in 2021 aanbesteedt en zal het digitaal werken optimaal ondersteunen via resultaatgerichte processen. Daardoor wordt de informatiestroom van een zaak bewaakt, kan de voortgang van een zaak gemonitord worden en kan die voortgang gedeeld worden met alle belanghebbenden. Denk hierbij aan een koppeling met MijnOverheid of persoonlijke internetpagina (PIP) voor inwoners.
Overhead (gemeentebestuur en ambtelijke organisatie)	Besluiten welke maatregelen genomen moeten worden om het raadhuis toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik te maken.	In december 2018 heeft de raad een besluit genomen om het raadhuis te renoveren. Uitgangspunt hierbij is om het raadhuis voor de toekomst functioneel en energetisch duurzaam te maken. Het raadhuis wordt volgens trias energetica verduurzaamd. Bouwkundig worden de buitenwanden, dak en daar

		waar mogelijk de vloeren nageïsoleerd om de energievraag te reduceren. Daarnaast zal er een laag temperatuur verwarming aangebracht worden door gebruik te maken van een warmtepomp in combinatie met een regelbare luchtverversing (verwarmen/koelen). Daarnaast zal de verlichting energiezuinig worden uitgevoerd door het toepassen van led verlichting en sturingen op 'aanwezigheid'. De renovatie van het raadhuis is meervoudig onderhands aanbesteed waarbij iedere inschrijver een visie moest weergeven op bouwteam en samenwerken, risico- en kansen dossier en budgetbewaking. De voorbereidingen daarvoor hebben in 2019 plaatsgevonden. Op basis van de uitgevoerde beoordeling is de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste kwaliteit in 2020 gegund. Er wordt met deze aannemer een bouwteam overeenkomst aangegaan om te komen tot een aannemingsovereenkomst waarna de uitvoering van de renovatie kan worden uitgevoerd. Tijdens de bouwteamfase zijn de energetische duurzaamheidsmaatregelen die in het ontwerp zijn uitgewerkt onderworpen aan haalbaarheidsonderzoeken van bouwtechnische aard als passend binnen het vastgestelde budget. Deze haalbaarheidsonderzoeken dienen als grondslag voor de uit te voeren, binnen de vastgestelde financiële kaders, maximale energetische duurzaamheidsmaatregelen.

		Het project is volop in uitvoering waarbij direct geschakeld dient te worden op onverwachte onvolkomenheden en bijzonder uitvoeringstechnische aangelegenheden. Ondanks dat loopt het werk voor op de planning. Het werk zou eind september 2021 door de bouwkundig aannemer Prins Wonink Bouw worden opgeleverd. Echter, door grote inzet vanuit de kant van de aannemer en installateur zal de oplevering nog voor de bouwvakantie plaats vinden. Na de oplevering volgt het inhuizen van de roerende goederen en het inrichten van de werkplekken door de I-dienst waarna het raadhuis begin september in gebruik kan worden genomen.

Financiën

Toelichting op product Financiën

Het product Financiën bestaat uit de subproducten accountantskosten, belastingen en diverse saldi.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Financiën							
531000 Accountantskosten	115.760	72.400	73.410	22.500	95.910	141.230	-45.320
531700 Forensenbelasting	2.698	0	0	0	0	0	0
531751 Reserve Precariobelasting	1.067.253	694.718	828.420	40.000	868.420	879.908	-11.488
531850 Saldo voor bestemming	0	0	12.405	1.256.410	1.268.815	0	1.268.815
531900 Saldo na bestemming	1.883.432	919.912	0	0	0	2.575.230	-2.575.230
Totaal Financiën	**3.069.143**	**1.687.030**	**914.235**	**1.318.910**	**2.233.145**	**3.596.368**	**-1.363.223**
Totaal Lasten	**3.069.143**	**1.687.030**	**914.235**	**1.318.910**	**2.233.145**	**3.596.368**	**-1.363.223**
Baten							
Financiën							
531450 Reserve investeringen en eigen vermogen	-48.026	-51.167	-51.579	0	-51.579	-51.579	0
531800 Saldo van kostenplaatsen	0	-1	0	0	0	0	0
531850 Saldo voor bestemming	0	0	0	0	0	0	0
531901 Reserve saldo na bestemming	0	-253.000	0	-608.000	-608.000	-608.000	0
Totaal Financiën	**-48.026**	**-304.168**	**-51.579**	**-608.000**	**-659.579**	**-659.579**	**0**
Totaal Baten	**-48.026**	**-304.168**	**-51.579**	**-608.000**	**-659.579**	**-659.579**	**0**
Resultaat	**3.021.117**	**1.382.862**	**862.656**	**710.910**	**1.573.566**	**2.936.789**	**-1.363.223**

Toelichting op de lasten en baten product Financiën

Lasten

De werkelijke lasten zijn bij dit product **€1.212.000,-** lager dan de raming. Hieronder is een verklaring gegeven van deze afwijking.

Hogere accountantskosten	-/-€45.000
Hogere toevoeging reserve Precariobelasting	-/- €11.000
Voorlopige rekeningsaldo 2020	€1.269.000

Afronding	-/- €1.000
Totaal	**€1.212.000**

531000 Accountantskosten
De overschrijding van de accountantskosten bestaat uit meerwerkkosten voortkomend uit de controle van boekjaar 2019, aanvullende kosten a.g.v. (toelichtingen) Corona, controle nieuw toegevoegde SISA verantwoordingen en de controle van de TOZO regeling.

531751 Reserve Precariobelasting
De werkelijke inkomsten uit precariobelasting waren in 2020 ruim €11.000,- hoger dan geraamd; deze extra inkomst is, conform afspraak, toegevoegd aan de reserve.

531850 Saldo voor bestemming
De najaarsnota 2020 is afgesloten met een voorlopig saldo van €249.000,-. Daarnaast heeft een budgetwijziging bij Riolering een positief effect van €50.000,- op het voorlopig resultaat. Tenslotte zijn er voorbereidingskredieten van €845.000,- voor de Hof van Cramer en €125.000,- voor De Sprengen beschikbaar gesteld.

Uitvoering Grondbeleid

Toelichting op product uitvoering Grondbeleid
Op dit product vindt de afwikkeling plaats van de uitvoering van de 6 grondexploitaties van de gemeente.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Uitvoering Grondbeleid							
539000 Grondbeleid	0	87.228	84.349	153.150	237.499	4.533	232.966
539001 Voorziening Grondbeleid	430.000	0	0	0	0	0	0
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	26.622	20.182	0	0	0	37.793	-37.793
539015 Complex ind.terrein Eeuwlandseweg zuid	34.700	4.336	0	0	0	19.451	-19.451
539018 Complex Ossenkamp 1	0	0	0	0	0	0	0
539025 Complex Gemeentewerf Veldweg	0	0	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	1.325	18.526	0	0	0	302.706	-302.706
539027 Complex Bovenkamp 2	905.393	668.091	0	0	0	817.652	-817.652
539028 Complex De Kolk	61.150	1.522.041	0	0	0	836.107	-836.107

539031 Complex Zwarteweg	0	0	0	0	0	0	0
539032 Complex werf Dorpsstraat	0	0	0	0	0	0	0
539034 Complex Wezeweg 4	261.657	240.094	0	0	0	245.223	-245.223
539100 Grondexpl. niet bedrijventerreinen	0	0	15.169	0	15.169	15.515	-346
Totaal Uitvoering Grondbeleid	**1.720.847**	**2.560.497**	**99.518**	**153.150**	**252.668**	**2.278.981**	**-2.026.313**
Totaal Lasten	**1.720.847**	**2.560.497**	**99.518**	**153.150**	**252.668**	**2.278.981**	**-2.026.313**
Baten							
Uitvoering Grondbeleid							
539000 Grondbeleid	-282.000	-87.228	-338.967	131.600	-207.367	0	-207.367
539001 Voorziening Grondbeleid	-430.000	-53.500	0	-171.900	-171.900	0	-171.900
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	-26.622	-20.182	0	0	0	-37.793	37.793
539015 Complex ind.terrein Eeuwlandseweg zuid	0	-21.012	0	0	0	-4.694	4.694
539018 Complex Ossenkamp 1	0	0	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	-115.825	-35.666	0	0	0	-419.327	419.327
539027 Complex Bovenkamp 2	-1.281.593	-615.576	0	0	0	-917.804	917.804
539028 Complex De Kolk	-224.550	-1.541.647	0	0	0	-807.515	807.515
539034 Complex Wezeweg 4	-236.557	-223.726	0	0	0	-244.175	244.175
Totaal Uitvoering Grondbeleid	**-2.597.147**	**-2.598.536**	**-338.967**	**-40.300**	**-379.267**	**-2.431.308**	**2.052.041**
Totaal Baten	**-2.597.147**	**-2.598.536**	**-338.967**	**-40.300**	**-379.267**	**-2.431.308**	**2.052.041**
Resultaat	**-876.300**	**-38.039**	**-239.449**	**112.850**	**-126.599**	**-152.328**	**25.729**

Toelichting op de lasten en baten Grondbeleid

Lasten en baten

Het resultaat bij Grondbeleid is **€173.000,-** positiever dan geraamd. Hieronder is een algemene verklaring gegeven van dit resultaat.

Algemeen

Op dit product vindt de afwikkeling plaats van alle uitgaven en inkomsten van 6 complexen van de grondexploitatie. Per saldo neemt door de mutaties van het jaar 2020 de boekwaarde van de grondexploitaties af met €2.079.000,-. Er is namelijk voor dit bedrag meer grond verkocht dan aan kosten zijn gemaakt. De totale boekwaarde vóór winst en verliesnemingen van de grondexploitaties daalt hierdoor van €4.083.000,- naar €2.004.000,-. De financiële impact van de grondexploitaties op de totale financiële positie is dus wederom verbeterd. Het behaalde resultaat van de grondexploitaties is positief met een bedrag van €193.000,-. Dit is de optelsom van winst en

verliesnemingen. Verder zijn op dit product nog salarissen geboekt die niet doorberekend zijn naar de grondexploitaties voor een bedrag van €20.000,-. Hiermee komt het positief resultaat van dit product op €173.000,-.

Burgerzaken

Toelichting op product Burgerzaken

Burgerzaken draait om mensen en in de eerste plaats om hun identiteit. Met hun identiteit hebben burgers recht op allerlei voorzieningen en diensten van de overheid. Burgerzaken vervult de rol van 'poortwachter' door het vaststellen en vastleggen van de identiteit bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van de gemeente. Daarnaast is burgerzaken door de afgifte van reis- en rijksdocumenten een belangrijke speler in de keten van identiteitsvaststelling, identiteitscontrole en identiteitsbescherming.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Burgerzaken							
525000 Burgerzaken	247.695	238.300	280.807	0	280.807	251.361	29.446
525050 Secretarieleges	136.375	76.364	65.640	0	65.640	55.754	9.887
525100 Verkiezingen	42.194	63.555	0	9.785	9.785	10.495	-710
525150 Vaccinatie & doodschouw	7.539	9.500	11.870	0	11.870	7.618	4.252
Totaal Burgerzaken	**433.802**	**387.719**	**358.317**	**9.785**	**368.102**	**325.228**	**42.874**
Totaal Lasten	**433.802**	**387.719**	**358.317**	**9.785**	**368.102**	**325.228**	**42.874**
Baten							
Burgerzaken							
525000 Burgerzaken	-462	0	0	0	0	0	0
525050 Secretarieleges	-329.487	-223.103	-205.440	0	-205.440	-183.287	-22.153
Totaal Burgerzaken	**-329.949**	**-223.103**	**-205.440**	**0**	**-205.440**	**-183.287**	**-22.153**
Totaal Baten	**-329.949**	**-223.103**	**-205.440**	**0**	**-205.440**	**-183.287**	**-22.153**
Resultaat	**103.854**	**164.616**	**152.877**	**9.785**	**162.662**	**141.940**	**20.722**

Toelichting op de lasten en baten product Burgerzaken

Lasten

De werkelijke lasten zijn bij dit product **€43.000,-** lager dan de raming. Hieronder is een verklaring gegeven van deze afwijking.

Salariskosten burgerzaken	€29.000

Lagere kosten secretarieleges	€10.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€4.000
Totaal	**€43.000**

525000 Burgerzaken
De overschrijding van de salariskosten houdt verband met de kosten inzake ziektevervanging. De ziektevervanging is deels met een externe medewerker en deels met eigen medewerkers ingevuld.

525050 Secretarieleges
Aan rijksleges is er in 2020 €10.000,- minder ontvangen; de doorbetaling hiervan is hierdoor ook navenant lager.

Baten
De werkelijke baten zijn bij dit product **€22.000,-** lager dan de raming. Hieronder is een verklaring gegeven van deze afwijking.

5225050 Secretarieleges
Als gevolg van Corona is een groot deel van de huwelijken in 2020 uitgesteld. In eerste instantie van het voor- naar het najaar. Toen bleek dat de Coronamaatregelen in het najaar nog golden zijn de huwelijken van het najaar eveneens uitgesteld naar 2021 of later.

Basisregistratie

Toelichting op product Basisregistratie
Gemeente Heerde is (wettelijk) verplicht haar informatievoorziening te baseren op het stelsel van basisregistraties. Basisregistraties borgen een eenmalige invoer en meervoudig gebruik van gegevens. De meest bekende zijn de basisregistraties Personen (BRP), adressen en gebouwen (BAG), basisregistratie WOZ en de basisregistratie voor bedrijven (NHR). In deze basisregistraties staan de algemene gegevens zoals persoonsgegevens, adressen en bedrijfsnamen. In applicaties gebruiken we deze basisgegevens en vullen die aan met taakspecifieke gegevens.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Basisregistratie							
521450 Basisregistratie	13.135	50.170	55.180	0	55.180	53.403	1.777
Totaal Basisregistratie	**13.135**	**50.170**	**55.180**	**0**	**55.180**	**53.403**	**1.777**
Totaal Lasten	**13.135**	**50.170**	**55.180**	**0**	**55.180**	**53.403**	**1.777**
Baten							
Basisregistratie							
521451 Res. Basisregistratie	-22.594	0	0	0	0	0	0

Totaal Basisregistratie	**-22.594**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**-22.594**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-9.459**	**50.170**	**55.180**	**0**	**55.180**	**53.403**	**1.777**

Toelichting op de lasten en baten product Basisregistratie
Geen opmerkingen.

Streekarchivariaat

Toelichting op product Streekarchivariaat
De statische archieven van de drie gemeenten (Heerde, Epe en Hattem) zijn samengebracht in één bewaarplaats. Het streekarchief bevindt zich bij het gemeentehuis van Epe. De streekarchivaris voert ook beheertaken als behoudswerkzaamheden uit en verzorgt de inzagemogelijkheid in de studiezaal. Heerde heeft zitting in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Tevens huurt de gemeente Heerde in Epe ruimte die aan de gestelde eisen voldoet voor het dynamische archief.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Streekarchivariaat							
521550 Streekarchivariaat	64.634	55.072	93.581	0	93.581	65.096	28.485
Totaal Streekarchivariaat	**64.634**	**55.072**	**93.581**	**0**	**93.581**	**65.096**	**28.485**
Totaal Lasten	**64.634**	**55.072**	**93.581**	**0**	**93.581**	**65.096**	**28.485**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**64.634**	**55.072**	**93.581**	**0**	**93.581**	**65.096**	**28.485**
Gerealiseerd resultaat	**64.634**	**55.072**	**93.581**	**0**	**93.581**	**65.096**	**28.485**

Toelichting op de lasten en baten product Streekarcivariaat
Lasten
De werkelijke lasten zijn bij dit product **€ 28.000,-** lager dan de raming. Hieronder is een verklaring gegeven van deze afwijking.

Afvoer archief	€8.000
Bijdrage streekarchivariaat	€19.000
Overige geringe afwijkingen (geen toelichting)	€1.000
Totaal	**€28.000**

521550 Streekarchivariaat
De kosten voor het activeren van de vernietigingsmodule in Verseon zijn €8.000,- lager uitgevallen dan verwacht.

In 2020 is een deel van het onderzoek naar het e-depot uitgevoerd. Het tweede deel van het onderzoek, alsook de voorbereidingsactiviteiten zullen in 2021 uitgevoerd worden.

3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Toelichting op programma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Dit programma gaat over duurzaamheid, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het bos, ruimtelijke ontwikkelingen, economie, recreatie en toerisme en bouwen en wonen. Onder dit programma valt ook het opstellen van de omgevingsvisie, een instrument in het kader van de nog vast te stellen omgevingswet. Met het toepassing van uitnodigingsplanologie hebben we ons al voorbereid op deze wet. Onze rol bij ruimtelijke vraagstukken is daarmee veranderd. De omgevingsvisie maken we samen.

Wat willen we bereiken?

Collegeprogramma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling		**Wat hebben we ervoor gedaan?**
Leefbaar buitengebied	Bestaande agrarische bedrijven krijgen ruimte voor ontwikkelingen voor zover deze bijdragen aan het behoud en verbetering van de kwaliteit van het landschap en aan een schone en gezonde leefomgeving.	Gericht op de ambities in de toekomstvisie geven we op basis van de structuurvisie 2025 via uitnodigingsplanologie uitvoering aan deze taakstelling. Onder de nieuwe Omgevingswet worden de toekomstige kaders voor ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven opgenomen in de Omgevingsvisie. We bereiden de gemeentelijke Omgevingsvisie voor met daar in een vitaal en leefbaar platteland. Vanuit onze eerste analyse voor de Omgevingsvisie leggen we de focus op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. In de Omgevingsvisie betrekken we de actuele ontwikkelingen van de agrarische sector.
	De agrarische belangen en belangen van natuur en milieu mogen niet los van elkaar gezien worden. Wij overleggen hierover met bewoners en agrariërs.	In de voorbereidingen voor de gemeentelijke **omgevingsvisie** is een vitaal en leefbaar platteland een essentieel onderdeel. Vanuit de eerste analyse leggen we de focus in de omgevingsvisie op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. Bewoners en agrariërs worden in 2021 langs de weg van **participatie** betrokken.

	Onze bermen houden we vrij van jonge opslag om de aantrekkelijkheid voor wild te verkleinen.	Ook in 2020 is opnieuw een deel van de Kamperweg geschoond worden van jonge opslag.
	We beheren bermen en slootkanten ecologisch en communiceren waarom we dat doen.	In 2019 is een aanvang gemaakt met de inventarisatie waar bermen ecologisch kunnen worden beheerd en wat daar voor nodig is om dit uit te voeren. Ecologisch bermbeheer vraagt om een ander maaibeleid maar ook om ander materieel. In 2020 zou dit verder worden uitgewerkte in een kosten-baten berekening. Dit is door capaciteit gebrek niet gelukt.
	We gaan duurzaam om met de natuurlijke kwaliteiten, onder andere door invulling te geven aan het bestaande landschapsontwikkelingsplan (LOP). Landschapsontwikkeling wordt onderdeel van de omgevingsvisie.	We gaan vanuit de ambities uit de toekomstvisie, de structuurvisie 2025 en het landschapsontwikkelingsplan (LOP) op een verantwoorde manier om met **natuur en landschap**. We sturen op het **behoud en op de ontwikkeling van de landschappelijke samenhang.** In de voorbereiding voor de **omgevingsvisie** worden de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van Heerde integraal opgenomen. Vanuit de eerste analyse blijkt dat de kernkwaliteiten van Heerde (in casu het DNA van Heerde) onder andere tot uiting komen in de **diversiteit van het landschap**. Heerde kent een afwisseling van fraaie landschappen (Veluwe tot IJssel) met een rijke cultuurhistorie, die we koesteren. We leggen de focus in de omgevingsvisie dan ook op behoud en versterking van de landschappelijke kwaliteiten en het **inbedden van maatschappelijke opgaven** (energietransitie, biodiversiteit, circulariteit, compenserende maatregelen en natuurinclusief landgebruik).
	We werken samen met andere partijen in de uitvoering van het klimaatadaptatieplan (waterrobuustheid en klimaatbestendigheid).	Er is een regionale stresstest light die in samenwerking met diverse belanghebbende partijen is uitgevoerd. In de gemeente Heerde is er een verdiepingsslag gemaakt op dorpskern niveau. Om een beter beeld te krijgen wat klimaatverandering betekent in Heerde. De uitkomsten zijn gedeeld en besproken. Stap 2 is in 2020 genomen met het vaststellen van het Regionaal Adaptatie Plan (RAP).

	We werken samen met partijen in het project Hattemerpoort (inclusief herontwikkeling Ennerveld) en aan de visie Hoenwaard.	Het gebiedsproces Hoenwaard 2030 is er op gericht om samen met de omgeving de verschillende opgaven die in de Hoenwaard liggen op een goede manier een plek te geven. Om die reden werken verschillende betrokken overheden samen met ondernemers en bewoners uit het gebied. We werken toe naar een integraal gebiedsplan met zoveel mogelijk draagvlak.
	We werken volgens de gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen, bosbeheer en natuurbeheer.	De gemeente heeft in 2020 zoveel mogelijk volgens de gedragscode gewerkt en heeft waar mogelijk haar opdrachtnemers verplicht om volgens de gedragscode te werken.
Openbare ruimte en mobiliteit	(Her)inrichting van de openbare ruimte vindt, in overleg met aanwonenden en ondernemers, plaats binnen de wettelijke kaders en het gemeentelijk beleid.	In 2020 zijn in verband met Covid-19 geen inloop-/informatieavond gehouden. De plannen zijn aan de belanghebbenden toegezonden en op de website van de gemeente geplaatst. Inwoners en belanghebbenden konden een afspraak maken om één op één over de herinrichtingsplannen van gedachten te wisselen.
	Bij herstructureringsprojecten in de openbare ruimte afwegen of auto’s te gast kunnen zijn.	In 2020 is voor het resterende deel van de Zwolseweg een maximumsnelheid van 60 km/h ingesteld. Het uitgangspunt dat auto's zo veel mogelijk te gast zijn botst in de praktijk vaak met de wens van inwoners om zo dicht mogelijk bij de woning te parkeren. Bij reconstructie wordt gezocht naar een goede balans. In 2020 is de Distelakker en Kloosterakker in Veessen heringericht.
	De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn actueel.	In 2020 zijn de beheerplannen actueel. De plannen hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Op basis van deze plannen is het onderhoud in 2020 uitgevoerd.
	De werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid wordt standaard uitgenodigd voor advies bij herinrichtingsprojecten.	Bij reconstructie en/of herinrichtingsplannen is de werkgroep Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid gevraagd om advies uit te brengen over de voorgenomen plannen.

	Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) actualiseren.	In maart van vorige jaar is een digitale enquête uitgevoerd naar de beleving van verkeersveiligheid van de burger/weggebruiker in de gemeente Heerde. De resultaten hiervan zijn ontvangen en geanalyseerd door het externe bureau dat ons begeleidt. In april hadden we 3 inloopavonden in Heerde, Wapenveld en Veessen gepland om met burgers in gesprek te gaan over dit onderwerp. Door de corona-crisis zijn deze geannuleerd. In september 2020 is gekeken hoe nu verder en of er wellicht op een andere manier een invulling gegeven kan worden aan de burgerparticipatie. In relatie tot grote regionale en landelijke ontwikkelingen als het Strategische Programma Verkeersveiligheid (SPV) 2030, de risico gestuurde benadering en de Omgevingswet wordt dan een vervolg gegeven aan de actualisatie.
	Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen op maatregelen op de kwaliteit van het openbaar vervoer op peil te houden en waar nodig te verbeteren.	In december 2020 is de nieuwe tijdelijke vervoersconcessie van het openbaar vervoer ingegaan. De bussen rijden nu volledig elektrisch rond zonder uitstoot van schadelijke stoffen.
	Samen met de regiogemeenten dringen we bij provincie en rijk aan op maatregelen om filevorming op de A50 te voorkomen.	In 2020 is een betere doorstroming van het verkeer op de A50 tussen Zwolle en Apeldoorn een vast onderwerp van gesprek geweest in onze ambtelijke en bestuurlijke deelname rond het onderwerp mobiliteit in de Cleantech Regio en de Regio Zwolle.
	Samen met inwoners, ondernemers en VVN inventariseren van verkeersonveilige situaties in de gemeente.	We hebben een prioritering van objectieve onveilige verkeerssituaties in de gemeente Heerde. In andere voorkomende situaties wordt advies van VVN ingewonnen en worden inwoners en ondernemers naar hun mening gevraagd.
	We staan open voor initiatieven die de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal stimuleren	De provincie heeft in 2020 de beschikking voor de cofinanciering van 50% voor het ophogen van de Kloosterbrug en de Flessenbergerbrug afgegeven. Daarna zijn direct de voorbereidingen gestart. De verwachting is dat de uitvoering in de tweede helft van 2021 en de eerste helft van 2022 zullen plaatsvinden.

	We vervangen bruggen wanneer ze afgeschreven zijn en de (verkeers)veiligheid in gevaar komt.	In 2020 is er aan diverse bruggen onderhoud uitgevoerd. De bruggen voldoen aan het beeldkwaliteit niveau C van het CROW. De bruggen vormen geen gevaar voor de gebruikers.
Omgevingsvisie	Uitvoering geven aan het plan van aanpak omgevingsvisie.	Met dit als uitgangspunt leveren ambtenaren, partnerorganisaties en inwoners een bijdrage aan de totstandkoming van de **omgevingsvisie** van de gemeente Heerde. De eerste fase hebben we inmiddels afgerond. Dit betekent dat we veel informatie hebben verzameld over onze leefomgeving. Ten eerste door goed te kijken actueel bestaand beleid. Ten tweede door op verschillende momenten en op verschillende manieren onze partners en inwoners te bevragen wat zij belangrijk vinden voor onze leefomgeving. Ondertussen ligt er een eerste concept van onze omgevingsvisie. Dit concept wordt met raad besproken in de themaraad van 19 april. Daarna wordt het concept voor advies aan de raad voorgelegd. **Vaststelling van de omgevingsvisie** is voorzien aan het eind van 2021.
	We passen uitnodigingsplanologie toe bij robuuste ontwikkelingen.	Heerde werkt vooruitlopend op de Omgevingswet met het **innovatieve instrument** van de **uitnodigingsplanologie**.
Centra Heerde en Wapenveld	Besluitvorming over versterking van het centrum van Wapenveld met Hof van Cramer.	Op 5 oktober 2020 heeft de raad besloten om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 845.000,- voor een schetsontwerp, voorlopig ontwerp en een definitief ontwerp voor een volledig nieuwe multifunctionele accommodatie in Wapenveld bestaande uit een sporthal, brandweerkazerne, ruimte voor STIP en huidige Hof van Cramer inclusief de bibliotheek en (casco) de huisartsenpraktijk. Daarnaast wil woonstichting Triada een complex met minimaal 17 sociale huurappartementen realiseren.
	De gemeente participeert in de Nieuwe Winkelstraat (DNWS).	Begin 2019 is het **"Actieplan DNWS"** opgeleverd aan de Ondernemersvereniging Heerde (versie februari 2019) en is de

		stuurgroep DNWS met daarin betrokken stakeholders in het centrum (ondernemers, vastgoedeigenaren, R&T, makelaar, gemeente) ingericht. Inzet is om binnen twee jaar de acht aanbevelingen uit het actieplan in werking te hebben. Daartoe startten vier werkgroepen met de eerste punten uit de aanbevelingenlijst. DNWS monitort de uitvoering van dit actieplan. **Door de coronacrisis zijn actiepunten versneld**, bijvoorbeeld door krachtenbundeling van winkeliers door promotie van **Koop Lokaal,** maar zijn ook andere acties in de tijd opgeschoven.
	Duidelijkheid krijgen over de ruimtelijke economische opgave door onder andere actualisatie van het verkeerscirculatieplan centrum Heerde, inzicht in de parkeerbehoefte en afweging volgens de ladder voor duurzame verstedelijking.	De gepresenteerde ontwikkeling van het **centrum van Heerde** leidde op 16 juni 2020 tot een positieve grondhouding van het College. De onderzoeken naar **verkeerscirculatie en de parkeerbehoefte** zijn in 2020 uitgevoerd, beschikbaar en gedeeld met betrokkenen. 2020 stond in het teken van het gesprek met de eigenaar van het pand '**Van Setten Van Loenen'** over de ontwikkeling van deze locatie in relatie tot de ontwikkeling van de andere plandelen in het centrum. In 2021 kan nu de **noodzakelijk bestemmingsplanprocedure** worden gestart.
	Het autoluw maken van dorpscentrum Heerde (auto te gast) bij evenementen wordt, in overleg met ondernemers, uitgewerkt in een verkeerscirculatieplan.	In 2020 zijn er geen evenementen in het centrum van Heerde geweest. Voor de afsluiting van het dorpscentrum tijdens evenementen is met ondernemers een verkeerscirculatieplan uitgewerkt. Dit plan wordt uitgevoerd. Het verder autoluw maken van het dorpscentrum Heerde wordt in combinatie met de invulling van de voormalige gemeentewerf uitgewerkt . De uitwerking volgt wanneer er duidelijkheid is over de invulling van het centrum inclusief de gemeentewerf.
	Ondernemers in Heerde oriënteren zich op een ondernemersfonds; de gemeente wordt in dat geval het (wettelijke) heffingsorgaan.	Het ondernemersfonds is in 2019 **opgericht en aan het werk gegaan** en maakt collectieve investeringen door ondernemers en projecten mogelijk. De gemeente is **heffingsorgaan** voor het fonds.

	Ondernemers worden in staat gesteld om de dorpscentra te laten bruisen. De gemeente benut de mogelijkheden om hen hierin te faciliteren.	Vanwege de **coronapandemie** is aan dit onderwerp in 2020 niet of weinig uitvoering gegeven. Wij faciliteren dit in 2021 vanuit meerdere gemeentelijke beleidsterreinen. Hierbij focussen wij op het goed benutten van **initiatieven en kansen** die zich vanuit de samenleving aandienen.
	Toepassen van de centrumvisie Heerde.	De maatregel Nieuwe Winkelstraat is een uitvloeisel van de **Centrumvisie**. Daarnaast zetten we in op het **terugdringen van de leegstand** in de aanloopstraten door toepassing van de maatregel Compact Centrum. In 2018 is er de inventarisatie geweest als basis voor het monitoren van de leegstand. Samen met stakeholders zijn we in overleg hoe leegstand kan worden **gevuld**. Dit was in 2020 en is in 2021 een doorlopend proces met in 2020 een evaluatie.
	Voortvarende herontwikkeling van het hart van Heerde (gemeentewerf, Van Setten van Loenen).	Op 16 juni 2020 heeft B&W een **positieve grondhouding** ingenomen voor de **herontwikkeling** van de locatie voormalige gemeentewerf, de ABN-AMRO locatie én de locatie Van Setten Van Loenen (centrumplan Heerde). Aan deze positieve grondhouding ligt het plan van Van Wijnen ten grondslag. Een plan dat voorziet in een **diversiteit aan functies** en aansluit op de gemeentelijke ambities voor het centrum van Heerde. Met een **nieuwe eigenaar** voor het pand Van Setten Van Loenen is nu de weg vrij om dit project in de volle omvang voortvarend op te pakken. Een **samenwerkingsovereenkomst** (SOK) tussen de gemeenten en Van Wijnen is nu in voorbereiding. Het doel van deze SOK is het maken van afspraken over het ontwikkelen en realiseren van het centrumplan. Inzet is om de particuliere locaties (de ABN-AMRO locatie én de locatie Van Setten Van Loenen) hierbij te betrekken. Naar verwachting kunnen we in 2021 de noodzakelijke **bestemmingsplanprocedure starten**.
Toerisme	Cittaslow-keurmerk ook digitaal promoten en Cittaslow-ambassadeurs benutten en verbinden om de	In 2019 organiseerden wij diverse **netwerkbijeenkomsten** voor de Cittaslow supporters. Er zijn toen afspraken gemaakt over deelname aan lokale activiteiten en

	gezamenlijke ambitie van Visit Heerde, (recreatie)ondernemers en gemeente te bereiken.	over het in de markt zetten van een Cittaslow souvenir; een Cittaslow schaap, waarbij wol van de schaapskudde wordt gebruikt. In 2020 hebben wij door de **beperkingen van de coronacrisis** geen bijeenkomsten kunnen organiseren met onze supporters. Omdat onze waardering voor de supporters kenbaar te maken en ze een hart onder de riem te steken, hebben zij van ons – als alternatief voor de bijeenkomten – een 'Cittaslowpakket' ontvangen met daarbij een persoonlijke boodschap van de burgemeester. In het landelijke Cittaslow netwerk zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop Cittaslow als keurmerk verder en concreter kan worden uitgedragen. **Vier thema's** worden uitgewerkt die voor Cittaslow Nederland van belang zijn: 1) Noaberschap en fijnschaligheid 2) Landschap, duurzaamheid en toerisme 3) Bewustwording en jeugd en 4) Cultuur, erfgoed en lokale voeding. Op verschillende manieren vullen we deze thema's in. Bijvoorbeeld aan de voortrekkersrol die Heerde vertegenwoordigt bij de ontwikkeling van het **masterplan IJsselvallei**. Vanuit dit masterplan wordt gewerkt aan drie grote maatschappelijke opgaven: 1) klimaatadaptatie en -mitigatie 2) invulling geven aan het begrip 'kringlooplandbouw' met meer aandacht voor een gezonde bodem en biodiversiteit én 3) het versterken van cultuurtoerisme en leefbaarheid. Deze opgaven hangen samen met de hierboven beschreven Cittaslow thema's. Ook werken we vanuit de **Veluwe Agenda** aan de ontwikkeling van het **'Belevingsgebied Ambachtelijke Veluwe'** en proberen we in dat kader de (recreatieve) aantrekkelijkheid van Heerde te versterken. Het kenmerk 'ambachtelijk' past natuurlijk goed bij de Cittaslow filosofie, waarin tradities, het koesteren van

		het 'oude' en de ontwikkeling van streekproducten belangrijk zijn. Uiteraard zal de Cittaslow gedachte een centraal thema zijn in onze **omgevingsvisie**. Vanuit eigen identiteit en onder andere aan de hand van bovenstaande projecten/ontwikkelingen gaan we in 2021 verder invulling geven aan deze vier thema's. Hierbij speelt **Visit Heerde** – als het gaat om promotie en marketing – natuurlijk een actieve rol.
	De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied willen wij in stand en toegankelijk houden.	In 2020 heeft de gemeente in haar rol als boseigenaar haar zorgplicht gedaan. De wegen en paden zijn veiligheid voor de gebruikers van de bossen. De openbare wegen en fietspaden in het bosgebied zijn onderhouden op beeldkwaliteit C van het CROW.
	Met ondernemers die bijdragen aan het ondernemersfonds bespreken we hoe geld uit dit fonds gebruikt kan worden voor het verbeteren van de leefomgeving om recreanten en toeristen (nog meer) te verleiden tot een bezoek aan en verblijf in onze gemeente.	Het Ondernemersfonds gemeente Heerde is in 2019 **opgericht, ingericht en "financieel gevuld".** Er is een **bestuur met een afspiegeling** van de betalende branches aan het fonds. Het bestuur beoordeelt de aanvragen en beheert de financiën van het fonds, waarvan de financiële middelen door de gemeente worden geïnd. In het opgestelde **convenant** tussen de gemeente en Ondernemersfonds gemeente Heerde zijn afspraken gemaakt over de doelstelling van het fonds en over de financiën en controles. In het Ondernemersfonds werken we gezamenlijk aan een **vitale en sterke economie** van de gemeente Heerde in alle branches."
	Promotie en marketing van de gemeente financieel faciliteren wij via Visit Heerde (inclusief een betaalde kracht voor 2018-2020).	Voor de **lokale marketing** werd het contract in 2020 met **Visit Heerde** uitgevoerd en voor **bovenlokale marketing** en promotie werd voor de periode 2018-2021 het contract met **Visit Veluwe** uitgevoerd. De kostendekking van de Stichting Visit Heerde wordt in 2021 voortgezet. Onderdeel hiervan is het leveren van een bijdrage voor een **betaalde kracht** van Visit Heerde. In de perspectiefnota 2021 werd een voorstel

		gedaan voor de financiële facilitering van de Stichting Visit Heerde vanaf 2021. Door de **coronacrisis** kon door Visit Heerde mogelijk niet het volledige werkprogramma 2020 worden uitgevoerd. Denk hierbij vooral aan evenementen die niet door konden of kunnen gaan. Met Visit Heerde is afgesproken dat zij de financiële middelen die hierdoor eventueel overblijven, inzet om Heerde op grotere schaal op de kaart te zetten en zo met name de (recreatie)ondernemers te helpen in deze moeilijke periode. Bijvoorbeeld door (social) media campagnes en het ontwikkelingen van arrangementen in de 'IJsselvallei'.
	Promotie van cultuurhistorische lokale 'parels 'stimuleren.	Voorbereidend op een **nieuw te formuleren erfgoedbeleid** voor de gemeente Heerde is in 2020 onderzocht op welke wijze **lokale cultuurhistorische parels** van Heerde meer onder de aandacht kunnen worden gebracht. Ook vanuit Veluwe op 1 was hier aandacht voor. Veluwe op 1 deelt de Veluwe in **meerdere belevingsgebieden** in . Ons gebied kreeg hierbij het predicaat **ambachtelijk**. Vanuit het **ambachtelijke DNA** kijken we in 2021 welke cultuurhistorische parels in onze gemeente belicht, gestimuleerd en ondersteund kunnen worden.
	Samen met Visit Veluwe, recreatiebedrijven, cultuurpartners en overige ondernemers dragen wij bij aan de ambitie van de Veluwe op 1 in de Veluweagenda.	Samen met de Veluwe op 1 partners zetten we in 2020 flinke stappen in de verdere verwezenlijking van de ambities uit de **Veluwe agenda 2030**. In 2021 zetten we verder in op de ontwikkeling van de **IJsselvallei** als verbindend element tussen Veluwe en Salland. De ontwikkeling van **Korte Ketens in onze voedselvoorziening** vanuit een systeem van circulaire landbouw is het uiteindelijk doel. Wij werken daarnaast ook in 2021 naar **evenwicht in de recreatieve belasting** van de Veluwe en de **natuurlijke vitaliteit en biodiversiteit.** Realisatie, optimalisatie en instandhouding van een duurzaam regionaal recreatief routenetwerk voor verschillende takken van recreatief gebruik,

		in samenwerking met Veluwe op 1 partners en het Routebureau Veluwe. Vanuit het proces tot intensivering van de samenwerking tussen de IJsselgemeenten en Marketing Salland, Visit Veluwe en de provinciale besturen is al in 2019 een aanzet gemaakt voor de realisatie van het **Masterplan IJsselvallei** vanuit de Veluwe samenwerking. Ook is in 2020 ingezet op de verdere samenwerking binnen het programma De Veluwe op 1. Het meerjarenuitvoeringsprogramma is geactualiseerd en de Veluwe agenda 2030 is voorbereid. De Veluwe en aansluitende randgebieden zijn opgedeeld in verschillende **belevingsgebieden** met een elk eigen thema, die in 2021 verder worden uitgewerkt. Met Visit Veluwe en lokale stichting Visit Heerde spreken wij over de intensivering van de **lokale en bovenlokale marketing en promotie in 2021.**
	Wij nemen deel aan het Programma Vitale Vakantieparken met als doel vakantieparken te gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn.	Binnen de kaders van het programma is in 2019 de **BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken Veluwe** opgericht. Heerde heeft zich aangesloten bij en **neemt actief deel** aan de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken dat in 2019 met de partners doorontwikkeld is. Met de uitvoering van een lokale vertaling van dit programma is in 2020 een **start** gemaakt. Door de coronacrisis is de uitvoering beperkt gebleven. We zijn goed in contact gebleven met de recreatieondernemers. Inzet is om in 2021 de uitvoering van het programma voort te zetten.
	Wij willen uitbreiding van verblijfsrecreatie en toerisme mogelijk maken, met name de vestiging van een hotel.	Wij faciliteren (particuliere) initiatieven die betrekking hebben op de uitbreiding van bestaande dan wel nieuwe vormen van **duurzame verblijfsrecreatie.** Wij ondersteunden en faciliteerden **meerdere initiatiefnemers** over de ontwikkeling van nieuwe verblijfsaccommodatie

		(bed&breakfast/hotelvoorziening/campingbedrijven en bungalowpark).
Economie	De innovaties in energetische duurzaamheid, de energietransitie, de zorg en de circulaire economie zien we als mogelijkheden om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren.	Dit is een **regionaal en lokaal speerpunt** op onze agenda en in onze werkzaamheden. Wij geven hieraan invulling door deel te nemen aan de regio Zwolle en de Cleantechregio waar we in overleg tussen overheid, ondernemers en onderwijs werken aan de **Human Capital agenda**. Onze doelstelling is door deze samenwerking de werkgeversdienstverlening vast te houden en verder te versterken. Nadrukkelijk zoeken we het gesprek met ondernemers die op innovatieve wijze werken (voorbeelden Leadax, Lagemaat, Boverhof). Ook bieden we waar mogelijk ruimte voor initiatiefnemers die zich bezig houden met **innovatieve energie-opwek en opslag**.
	De verkeersverbindingen in en van de gemeente met de regio en daarbuiten zijn kwalitatief goed.	In 2020 is in de Cleantech Regio als in de regio Zwolle gelobbyd om de doorstroming van de A50 te verbeteren. Ook is er eind 2020 een lobby gestart om een verkenning op te starten voor een snelfietsroute van Zwolle naar Apeldoorn.
	Een aangenaam vestigingsklimaat bieden zodat ondernemers naar de gemeente komen of hier blijven en dit faciliteren binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft.	Wij zorgen voor een **goed economisch perspectief** voor Heerde en de regio en brengenen vraag en aanbod goed bij elkaar. Zowel lokaal als regionaal weten we wat er speelt door afstemming met de regio en onze buurgemeenten. Wij zorgen voor een goede infrastructuur/openbaar gebied en gemeentelijke voorzieningen als woon-/werkgemeente. **Ondernemers** die vragen hebben, faciliteren wij over dit vraagstuk. In 2020 werd er een **regionale investeringsagenda RPW Noord Veluwe** opgeleverd waarin dit het uitgangspunt was. Lokaal en regionaal zijn we op de hoogte van wat er speelt, mede door goede

		afstemming met de regio en onze buurgemeenten (noord-zuidas en G5). We werkten samen met de G5 aan een **investeringsagenda voor het RPW NV**, waarbij het uitgangspunt **Toekomst Bestendige Bedrijventerreinen** was. Hierover is het gesprek met de ondernemers op de bedrijventerreinen in het derde kwartaal 2020 gestart. In 2021 stellen wij voor de bedrijventerreinen samen met een groep van betrokken stakeholders per bedrijventerrein een **actieplan** op.
	Er worden bedrijfsbezoeken gebracht waarin verwachtingen ten aanzien van een duurzaam gezonde arbeidsmarkt met elkaar worden besproken.	Wij bouwen ook in 2021 ons **netwerk** verder op door lokale overheid en ondernemers **dichter bij elkaar te brengen**. Actuele vraagstukken signaleren wij hierdoor op tijd en er ontstaat input voor de economische agenda op zowel lokale als regionale schaal. Er werden vanuit in verschillende ambtelijke- en bestuurlijke samenstellingen bedrijfsbezoeken gebracht; - College breed, - Economie met Werkgelegenheid, - Duurzaamheid en Circulair - alleen vanuit portefeuille Economie - recreatie en toerisme. Veel verschillende **ondernemers/branches worden bezocht** of er vindt een telefonisch gesprek plaats zodat er een breed beeld ontstaat over het ondernemersklimaat in de gemeente Heerde **en wat de effecten zijn van de coronacrisis.** Uitkomsten van de bedrijfsbezoeken nemen wij mee in de gesprekken met het **Georganiseerde Ondernemers Overleg** (GOO) om te bespreken hoe we kunnen samenwerken in een gezamenlijke programma.
	Het ondernemersloket willen we voortzetten.	Lokaal is er één loket voor ondernemers. Wij gaan intern uit van **integrale samenwerking** tussen verschillende beleidsterreinen en zetten in op **optimale en eenduidige informatievoorziening**

		over verschillende diensten voor ondernemers. Wij ontwikkelden in 2020 een **nieuwsbulletin voornamelijk gericht op de coronacrisis** en zetten in 2020/2021 in op sociale media. In 2021 blijft de informatie op onze gemeentelijke website actueel, zowel vanuit economie als vanuit werkgelegenheid. Ook tijdens **bedrijfsbezoeken** treden wij met **één gezicht** naar buiten. Ondernemersvragen zetten we breed uit in de organisatie om een **integraal antwoord** te kunnen geven. Ons ondernemersloket is nog volop in ontwikkeling. Tijdens de **coronacrisis** is dit loket ingezet en zijn alle communicatietools ingezet om ondernemers te bereiken, waaronder een **wekelijkse nieuwsbrief.**
	In de arbeidsmarktregio vragen we blijvend aandacht voor een goede aansluiting tussen onderwijs en ondernemers om jonge inwoners een goede kans te bieden op de arbeidsmarkt.	Met ingang van 2020 maakt gemeente Heerde onderdeel uit van de arbeidsmarktregio met centrumgemeente Apeldoorn. In deze arbeidsmarktregio blijven we aandacht vragen voor een goede aansluiting tussen ondernemers en onderwijs. Dit doen we door de ontwikkeling van de Doe-Agenda. We kijken naar de kansberoepen en werken samen met onze collega's op onderwijs. In 2021 willen we een verdere uitrol realiseren van het techniekpact, een samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs om meer aandacht voor de techniekbranche te vragen. Tevens zij we aangesloten bij de Human Capital vanuit de regio Zwolle. Het jaar 2020 is gebruikt als jaar om een actieplan op te stellen welke in 2021 ingezet kan worden. Vanuit dit actieplan wordt geïnvesteerd in menselijk kapitaal, zowel jongeren maar ook zijinstroom.
	Lokaal participeert de gemeente in het GOO (Gezamenlijk Ondernemers Overleg), regionaal in de economische regio’s Zwolle en Cleantech Regio Stedendriehoek.	Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt volwaardig deelgenomen aan deze overleggen. De uitkomsten hiervan zijn actiepunten voor de lokale en regionale economische agenda. In de Regio Zwolle en de Cleantech Regio zijn agenda's opgesteld. Beide regio’s

		maken een doorontwikkeling mee die ook van invloed is op de inhoudelijke agenda. In Zwolle is economie tot het centrale speerpunt is benoemd en in de Cleantech Regio energietransitie en circulaire economie. Dit is in 2020 verder uitgewerkt. Dit heeft in de Regio Zwolle geleid tot een samenwerking van de zogenaamde G6 (Gelderse 6) waarbij de provincie Gelderland een directe partner in de Regio Zwolle is geworden. Deze Gelderse 6 stemmen onderling de inbreng op de verschillende onderwerpen in de Regio Zwolle (Economie, Bereikbaarheid, Leefomgeving en Human Capital) af en zijn ook gezamenlijk tot een investeringsagenda gekomen. Regionaal krijgen de 5 onderdelen van de Agenda van de Regio Zwolle (naast de genoemde onderwerpen ook de afstemming van de 5 RESsen) steeds meer invulling. Ook de Cleantech Regio heeft naar de eigen activiteiten gekeken. In de WGR Stedendriehoek wordt de focus gelegd op Wonen, Werken en Bereikbaarheid en RES met landschap (ruimte) als centraal uitgangspunt. De Strategische Board van de Cleantech Regio heeft nog steeds energietransitie en circulaire economie als speerpunten, maar daarnaast ook Human Capital. We onderzoeken in welke projecten en coalities wij vanuit Heerde (gaan) deelnemen.
	Met het ondernemersevent zetten ondernemers, onderwijs en overheid zich op de kaart, ontmoeten zij elkaar en wisselen zij informatie uit hoe zij elkaar kunnen versterken.	In 2020 is door de **coronacrisis** het ondernemersevent **geannuleerd.** Het programma van 2020 is doorgeschoven naar 2021. Dan wordt het event weer gehouden in de week van de MKB-ondernemer(november). Jaarlijks wordt er samen met het Georganiseerd Overleg Ondernemers een actueel thema gekozen. Het programma bestaat uit verschillende sprekers vanuit overheid, ondernemers en andere organisaties, afhankelijk van het thema. Om dit event ook financieel dekkend te krijgen, wordt er niet alleen bijgedragen door de gemeente en het GOO, maar worden er onder de ondernemers ook sponsoren gezocht.

	Samen met gemeenten en provincies (blijven) zorgen we voor voorwaarden en condities om het H2O bedrijventerrein zo snel mogelijk te vullen met daarbij oog voor onze eigen positie.	Namens de **H2O gemeenten en de H2O BV** was er in 2020 periodiek contact met de regionale acquisiteur voor bovenregionale terreinen regio Zwolle. In 2019 is het Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld door de gemeenten SNV (Noord Veluwe). Daarnaast vond er vanuit het RPW periodiek afstemming plaats op bovenlokaal niveau met gemeenten H2NEO.
	Wij houden vast aan de zondagsrust voor winkels (detailhandel) en stimuleren dat op werkdagen de openstelling van winkels zo veel mogelijk uniform is.	In onze contacten met ondernemers stimuleren wij **uniforme winkeltijden,** onder andere via De Nieuwe Winkelstraat. Het college heeft in 2019 besloten om het huidige coalitieakkoord en collegeprogramma te volgen en **niet over te gaan** tot zondag openstelling van detailhandel. In 2020 is tijdens de coronacrisis de vraag voor openstelling supermarkten op zondag nog aan de orde geweest in het College op verzoeken van supermarkteigenaren in Heerde. Besloten is ook deze vraag niet te honoreren en het bestaande beleid de continueren.
	Wij nemen deel aan een regionaal werkgeversservicepunt.	De gemeente Heerde is per 1 januari 2020 aangesloten bij de **arbeidsmarkt Stedendriehoek en Noord-Veluwe**. In deze regio wordt er vanuit het regionale werkbedrijf FactorWerk gewerkt aan een **eenduidige werkgeversdienstverlening** in de arbeidsmarktregio. Elk jaar wordt er een **marktbewerkingsplan** geschreven waarin de ontwikkelingen van de arbeidsmarkt benoemd worden en waar de **kansberoepen** liggen. Lucrato voert voor de gemeente Heerde de werkgeversdienstverlening uit. Voor de gemeente Heerde blijft de samenwerking in de **subregio H2O** belangrijk. Onze werkzoekenden kunnen dus ook in 2021 nog steeds participeren in de werkmarkten die Hattem en Oldebroek organiseren. De werkzoekenden uit Hattem en Oldebroek worden ook uitgenodigd voor onze werkmarkten.
	Wij stimuleren de transitie naar duurzaam en circulair (agrarisch) ondernemerschap.	Wij attenderen onze ondernemers op de **beschikbare subsidiestromen** en **regionale bijeenkomsten.** In 2021 geven

		wij weer aandacht aan het actieplan Heerde circulair. Onze benadering is **integraal**: duurzaamheid, circulariteit en economie. We **stemmen af** met de verschillende beleids- en uitvoeringsambtenaren op het gebied van circulariteit, korte ketens en duurzaamheid. **Meerdere ondernemers** hebben contact gelegd met Cleantech development om samen te kijken hoe hun bedrijf verduurzaamd kan worden. Via Energieke regio en de ondernemersverenigingen is er in 2021 de nodige aandacht voor verduurzaming.
	Wij zijn gesprekspartner voor ondernemers over revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.	De gesprekken met de stakeholders (eigenaren/ondernemers) per terrein zijn gestart in Q2 en Q3 2020 met het ophalen van wensen/behoefte/urgentievraagstukken op de betreffende terreinen. Inzet is om in Q2 2021 voor de terreinen op basis van de opgehaalde informatie een gezamenlijk plan van aanpak klaar te hebben, waarmee ook het subsidietraject richting de provincie Gelderland kan worden opgestart in het kader van Toekomst Bestendigde Bedrijventerreinen.
Duurzaamheid	Bewustwording bevorderen van de noodzaak om duurzaam voor onze aarde te zorgen, inwoners en ondernemers te prikkelen om hier een bijdrage aan te leveren en initiatieven te stimuleren en te faciliteren.	Het proces rond de **Regionale Energie Strategie (RES**) heeft door de coronacrisis **vertraging** opgelopen. Nadat uw raad over de uitgangspunten voor de RES in het najaar van 2020 een oordeel gaf, volgde de verdere uitwerking. Dit leidt tot de RES 1.0 die in de zomer van 2021 vastgesteld moet worden. Het **actieplan Circulaire Economie**, waarin aandacht is voor het verminderen en hergebruik van grondstoffen, is een dynamisch document waarvan u in het najaar van 2020 kennis heeft genomen. Onderdelen van het plan zijn in uitvoering of staan op het punt om in 2021 uitgevoerd te worden. Het plan is opgesplitst in wat we al doen en wat we al meer kunnen doen als

		inwoners, ondernemers en organisaties en als gemeentelijke organisatie. De **speerpunten om ruimtelijk in te spelen op klimaatverandering** staan in het **Regionaal Adaptatie Plan (RAP**). Hiermee wordt aangesloten op de landelijke systematiek van het **deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA**). Het plan is een leidraad voor de manifestpartners: 28 gemeenten, Waterschap Vallei en Veluwe, Provincies Gelderland en Utrecht, veiligheidsregio's, Vitens en Rijkswaterstaat, die in 2017 het regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie hebben ondertekend. Het plan benoemt de ambities waar we naar toe werken en wat we samen, tot circa 2027, gaan doen. Als gemeente hebben we een **eigen verantwoordelijkheid** als ruimtelijk regisseur of als bevoegd gezag als het gaat om de thema's: prettig wonen, werkende bedrijven, aangenaam recreëren, veiligstellen van basisfuncties en het natuurlijke systeem. Het RAP wordt uitgewerkt in een **regionaal werkplan.**
	De kadernota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 en de contourennota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 geven inzicht in de bestaande situatie.	In 2021 geven wij invulling aan doelstellingen voor **klimaatbeleid**. Wij **focussen** in de kadernota op verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, begeleiding in verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en het faciliteren duurzame mobiliteit. Wij dragen in 2021 dit beleid uit naar initiatiefnemers en gebruiken dit als uitgangspunt in onze gesprekken en contacten. Met name op gebied van **verduurzaming van de bestaande woningvoorraad** stimuleren we dit jaar woningeigenaren met subsidiemogelijkheden, concrete activiteiten (i.s.m. het Regionaal Energieloket) en het verstrekken van informatie. Voor ons **eigen vastgoed** werken we toe naar een routekaart per object. In 2021 wordt ook de strategie voor **grootschalige laadinfrastructuur** ontwikkeld.

	Deelname aan de uitvoering van het Gelders Energie Akkoord inclusief het Energieloket Veluwe Duurzaam.	Het **Regionaal Energieloket** voorziet inwoners van persoonlijk duurzaamheidsadvies en draagt bij aan concrete woningverduurzaming. In 2021 breiden we deze activiteiten uit naar de **huursector** i.s.m. Triada en de energiecoaches van Heerde Energiek. De gemeente nam in een aantal programma's actief deel in de uitvoering van het **Gelders Energie Akkoord (GEA).** Het uitvoeringsprogramma van het GEA liep van 2016-2019. De onderwerpen rondom **energie opwekking en warmte** kregen door de introductie van de Regionale Energie Strategie verder gestalte en werden in 2020 en worden in 2021 verder uitgewerkt.
	Het (potentieel) gebruik van zonne-energie en andere duurzame energiebronnen wordt als meerwaarde meegewogen bij toepassing van uitnodigingsplanologie.	Bij **grotere initiatieven** worden initiatiefnemers altijd gewezen op de **gemeentelijke duurzaamheidsambities**. Bij toetsing en besluitvorming door het college wordt in de tekst verwoord in hoeverre aan deze ambities kan worden tegemoet gekomen. In adviesgesprekken en bij beoordeling van conceptaanvragen wordt **duurzame energie als meerwaarde** betrokken en afgewogen. Vanaf 1 juli 2018 is **gas in bebouwde omgeving** in principe **niet meer toegestaan.** Daardoor ontstaat er automatisch een gesprek met initiatiefnemers over alternatieven en is gebruik van deze alternatieven voor initiatiefnemers **noodzaak** geworden.
	Inwoners en ondernemers vragen we om mee te denken over een communicatieplan om een duurzame gemeente vorm te kunnen geven en dit plan vervolgens uit te rollen.	In 2021 worden inwoners, maatschappelijke partners, energiecoöperatie en ondernemers onder meer betrokken bij communicatie en informatie over een **duurzame gemeente** als onderdeel van de **Omgevingsvisie, Omgevingsplan** met als onderdelen **energie, circulariteit en gebouwverduurzaming.**

	Mogelijkheden bij rijk, provincie, ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland en anderen benutten om duurzaamheidsambitie in te vullen en actieve deelname in de Cleantech Regio.	Wij namen in 202 en nemen in 2021 actief deel in de **Cleantech Regio** (CTR). Dit uit zich onder andere in onze deelname aan de **RES.** Mogelijkheden bij andere overheden worden onderzocht, maar hiervoor zijn voor nu geen concrete projecten aangemerkt of onderzoeken naar gestart. De expertise van Cleantech Development wordt gebruikt bij de ondersteuning van concrete projecten, waaronder de verkenning van een **warmtenet op bedrijventerrein Europaweg**.
	Revolving fund Duurzaamheidslening particulieren en Stimuleringslening voor verenigingen/instellingen en non-profit organisaties instellen, voor zover de markt geen vergelijkbaar alternatief heeft.	Samen met een regeling van de provincie Gelderland is de duurzaamheidsregeling voor inwoners uitgewerkt. Voor maatschappelijke instellingen en commerciële ondernemingen bestaan in de markt al veel alternatieven. Er zijn in 2020 veel aanvragen aan inwoners op deze duurzaamheidslening toegekend. Dit zal in 2021 worden doorgezet.
	Samen met het bedrijfsleven, energiecorporatie(s) en inwoners een plan maken (gereed eind 2019) voor het toepassen van duurzame (wind- en zonne)energie in de gemeente of regio, waarin ook het draagvlak in potentiële gebieden is meegenomen.	Vanaf 1 september 2018 stonden we aan de start van een **participatietraject** om te komen tot een **energievisie voor Heerde.** Deze energievisie zou gaan werken als **toetsingskader** voor nieuwe ontwikkelingen in met name zonne-energie. Dit plan werd **ingehaald** door de komst van de Regionale Energie Strategie (RES) in 2019. Ambitie in onze regio is om minimaal ons eigen energieverbruik regionaal op te wekken. Dit plan/aanbod wordt in samenwerking met de Cleantech regio ingevuld. In 2019 en 2020 is hier veel werk in gestoken. In maart 2021 zal de RES 1.0 worden opgeleverd en vrijgegeven worden voor inspraak door inwoners en besluitvorming door overheden. Vanaf de oplevering zal gestart worden met het lokale traject om te komen tot een **eigen toetsingskader voor zonne-energie en windenergie.**
	Te streven naar 100% circulaire afvalinzameling in 2025.	In overleg met ROVA in 2019 is een **vervolgstrategie** ontwikkeld voor de

		verdere uitrol van het **omgekeerd inzamelen.** Ons uitgangspunt is het realiseren van de doelstellingen van het Landelijk Afvalstoffenplan en het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) en **doorontwikkeling** naar uiteindelijk een **volledige circulaire inzameling van grondstoffen**. Ons uiteindelijke streven is **100% circulaire afvalinzameling**. Als stap op weg hier naar toe is per 1 juli 2019 is een **laagfrequente variant** van het omgekeerd inzamelen ingevoerd. De inzamelingsfrequentie van het restafval is **verlaagd** van 1x per 4 weken naar 1x per 6 weken. De **evaluatie naar de effecten** hiervan is in het najaar van 2020 afgerond. Uit de evaluatie blijkt dat de verlaging van de inzamelfrequentie **geruisloos** is verlopen. **De hoeveelheid restafval is in 2019 met ruim 11% gedaald.** Duidelijk is ook dat de **Coronacrisis** in 2020 voor **meer afval** heeft gezorgd. Dit omdat inwoners door de Coronacrisis het afgelopen jaar veel meer **thuis** waren. Inwoners gaan niet meer uiteten maar eten thuis en menig inwoner heeft het huis opgeruimd. De verwachting is dat het effect van de lagere inzamelingsfrequentie sterker zal zijn als de crisis voorbij is. In 2019 werd 83% van het afval in onze gemeente gescheiden aangeleverd. De cijfers over het jaar 2020 volgen medio 2021. Binnen het **actieplan Heerde Circulair** wordt nagedacht over de volgende stappen gericht op het scheiden van grondstoffen en het circulair maken van grondstoffen. Aandachtspunt hierin is het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Bij ons streven naar een circulaire afvalinzameling is de **betaalbaarheid** van de heffing voor onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde.

	Uitgangspunt is gasloos bouwen, tenzij.	**Kwaliteit** Gasloos bouwen is per 1 juli 2018 een **verplichting voor nieuwbouw**. Vanaf 1 juli 2018 voeren we de bovenstaande landelijke wetgeving uit en toetsen wij bouwaanvragen voor nieuwe bouwlocaties hieraan.
	Wij maken een actieplan Heerde circulair samen met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties en betrekken de rijksambities daarbij.	Het actieplan Heerde circulair is in september 2020 **vastgesteld door het college**, waarna het plan in oktober 2020 ter advisering is voorgelegd aan de commissie Ruimte. Zij heeft het actieplan voorzien van een positief advies. Toegezegd is om de ontwikkelingen jaarlijks met de commissie te bespreken. Ondertussen is de stand van zaken van de in het actieplan benoemde acties in beeld gebracht. Voor veel acties geldt dat er al langere tijd aan gewerkt wordt. Vaak zijn dan geen extra middelen nodig omdat acties onderdeel zijn van de reguliere werkzaamheden. Voorbeeld hiervan in 2020 is de actie 'alle scholen doen mee met het project Mooi Schoon'. Geconstateerd is dat er in ieder geval stappen gezet moeten worden als het gaat om **bewustwording.** Acties zijn veelal onderdeel van de reguliere werkzaamheden, maar worden nog niet genoeg onder de aandacht gebracht. Daarom is gewerkt aan een **communicatieplan** waarmee we vanuit onze voorbeeldrol acties in beeld brengen, maar ook goede voorbeelden uit de samenleving onder de aandacht brengen. Op die manier wordt het belang van de transitie naar een circulaire economie en de wijze waarop iedereen daarin zijn/haar steentje bij kan dragen duidelijker. Een aantal acties in actieplan zijn wel echt **'nieuw'**; daarvoor zijn in de toekomst mogelijk wel extra middelen nodig. Hiervoor wordt in 2021 eventueel een voorstel gedaan. Ten slotte dient opgemerkt te worden dat een aantal acties die in 2020 uitgevoerd zouden worden, **niet zijn uitgevoerd**. Door de coronacrisis was aan deze acties geen behoefte of er was simpelweg geen mogelijkheid toe. Denk bijvoorbeeld aan de actie 'exposeren van goede circulaire

		voorbeelden in de hal van het gemeentekantoor' en een aantal acties gerelateerd aan duurzame mobiliteit.
Bouwen en Wonen	Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen.	Vooruitlopend op de Omgevingswet die per 1 januari 2022 ingaat, hanteert de gemeente Heerde de uitnodigingsplanologie. Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen zetten we eerst in op inbreiding in stedelijk gebied en transformatie, functieverandering van bestaande bebouwing en woningsplitsing. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat er markt is voor de voorgestelde woningen. Uitgangspunt hierbij is de woonvisie en het toevoegen van (leef- en woon)kwaliteit. Wij werken aan een woningvoorraad die optimaal aansluit bij de behoefte, verduurzaming van bestaande woningvoorraad en duurzame nieuwbouw. Nieuwbouw moet passen bij het karakter van de desbetreffende kern en moet leiden tot een verbetering van de woonomgeving en de lokale leefbaarheid.
	De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.	In de woonagenda is vastgelegd dat particulieren **meer gestimuleerd** moeten worden om met **ontwikkel-initiatieven** te komen. Dit naast de projectontwikkelaars. Om dit kracht bij te zetten is in de woonagenda de actie opgenomen dat we bij sociale projectontwikkelingen willen inzetten op een constructie van **Collectief Opdrachtgeverschap** (CPO).
	De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek worden operationeel gemaakt om als leidend beginsel te dienen voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw.	De **woonagenda 2020 – 2023** is op 3 maart 2020 door het College vastgesteld en een concrete uitwerking van de **Woonvisie 2015 – 2025**. In de woonagenda is een volkshuisvestelijke woningbouwrichtlijn (woningbouwprogramma) opgenomen die gehanteerd wordt als aanvulling op de Structuurvisie Heerde 2025 en als leidraad voor nieuwe initiatieven. De agenda is ook de basis voor de prestatieafspraken met de woningcorporatie(s). Woonvisie en

		woonagenda worden onderdeel van de **omgevingsvisie.** Met de woonagenda kunnen we aan de voorzijde (meer en daadwerkelijk) **sturing** aan plannen en projecten geven. **Doelstelling** is om woningvoorraad te realiseren die voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften van onze inwoners, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen in Heerde. **Evaluatie** van de woonagenda vindt plaats in 2023.
	In prestatieafspraken en contacten met ontwikkelaars aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor jonge en oude inwoner, inwoners met een beperking, statushouders en inwoners die beschermd moeten wonen.	In de **prestatieafspraken met Triada** maken wij afspraken over betaalbaarheid, beschikbaarheid, kwaliteit, transformatie, jongeren, senioren en zorg, statushouders, leefbaarheid en participatie. Deze afspraken worden **jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd,** waarna de drie partijen (Triada, Huurdersraad en gemeente) de afspraken aan het eind van het kalenderjaar ondertekenen. December 2020 zijn de afspraken voor 2021 en volgend ondertekend. Daarbij is afgesproken dat de uitkomsten van de inmiddels vastgestelde woonagenda, voor zover dit nog niet gebeurd was, verwerkt worden in de **prestatieafspraken voor 2021**. Ook is de woonagenda toegestuurd aan de woningbouwcorporaties **Woonzorg Nederland en Habion** die ook in onze gemeente actief zijn. De **gemeentelijk onderhandelaar** die op basis van de woonagenda aangesteld is om de eerste gesprekken te voeren met initiatiefnemers verstrekt informatie en geeft instructies, zodat er meer differentiatie plaatsvindt over de kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwopgaven. **Betaalbaar bouwen** is daarbij een van de gespreksonderwerpen.
	Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties.	**Huidig uitgangspunt is: inbreiding gaat voor uitbreiding.** Als blijkt dat er aantoonbaar **minder beschikbare inbreidingslocaties** aanwezig beschikbaar zijn om in de woningbehoefte binnen de gemeente te

		voorzien, kunnen we nieuwe uitleggebieden ontwikkelen. Dit is als actie opgenomen in de woonagenda en wordt uitgevoerd bij het opstellen van de omgevingsvisie en/of het omgevingsplan. Over dit onderwerp is op 13 juli 2020 door de gemeenteraad met meerderheid van stemmen een motie aangenomen over **actief grondbeleid**. Een naar aanleiding van deze motie opgestelde discussienota is op dit moment nog in behandeling.
	Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren.	Om te voorzien in de behoefte aan **nieuwe woningen** wordt ingezet op **inbreiding in stedelijk gebied, transformatie en functieverandering van bestaande bebouwing.** Bij **nieuwe initiatieven** dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat het initiatief aansluit bij onze woonvisie met als uitgangspunt kwaliteit en het inzetten van woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Als dit aangetoond wordt, wordt medewerking verleend. Naast traditionele woningbouw vallen **andere woonconcepten** daar zeker onder. Om duidelijk te maken dat hiervoor ruimte geboden wordt staat in de woonagenda als actie benoemd dat de gemeente zelf een locatiestudie met kavelpaspoort kan opstellen voor alternatieve, innovatieve woonvormen. Dit kunnen tiny house-concepten zijn, maar ook tijdelijke woonconcepten, bijvoorbeeld pauze woningen of flexwoningen voor spoedzoekers. Budget hiervoor is door de raad beschikbaar gesteld. Uitvoering staat gepland in 2021/2022.
	Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken.	Jaarlijks moet er een **bod** liggen van de corporatie voor 1 juli. Met Triada zijn de afspraken voor het bod 2021 op 18 mei 2020 ambtelijk in breed verband (tripartite overleg) voorbereid en besproken. In september is vervolgens zowel bestuurlijk als ambtelijk gesproken over het bod om te komen tot nieuwe prestatieafspraken. Partijen kwamen snel tot overeenstemming, waardoor

		ondertekening 9 december 2020 door Huurdersraad, Triada en gemeente kon plaatsvinden. De prestatieafspraken zijn dan ook op tijd verstuurd aan de minister. Inmiddels is in een bestuurlijk overleg met **Triada en de gemeenten Epe en Heerde** de afspraak gemaakt om met ingang van 2021 **meerjaren-prestatieafspraken** te gaan maken. Het proces rondom de prestatieafspraken wordt zo **efficiënter** aangezien veel afspraken over een langere periode gaan. Met **Woonzorg Nederland** is in 2018 de afspraak gemaakt dat de **prestatieafspraken voor vijf jaar gelden**, tenzij er ontwikkelingen zijn die een actualisering van de afspraken rechtvaardigen. Dit was tot dusverre niet het geval. In 2021 moeten er nieuwe prestatieafspraken gemaakt worden met Woonzorg Nederland voor de periode 2022 e.v. Insteek is om wederom meerjaren-prestatieafspraken te maken met elkaar. Met **Habion** zijn in 2018 op regionaal niveau gesprekken gestart over de prestatieafspraken met de afzonderlijke gemeenten. Dit omdat het neergelegde bod van Habion in iedere gemeente te algemeen en nagenoeg gelijk is. De regio wilde in gesprek met Habion om **meer maatwerkprestaties** op te stellen**. Dit is niet gelukt,** waardoor er door de afzonderlijke gemeenten geen prestatieafspraken getekend zijn voor 2019. Voor de prestatieafspraken 2020 en 2021 geldt hetzelfde omdat pogingen om in contact te komen met Habion **op niets uitliepen.** In het najaar 2020 is er toch contact tot stand gekomen met Habion wat ertoe geleid heeft dat er in mei 2021 een eerste overleg ingepland is. De prestatieafspraken zijn onderdeel van dit overleg.
	Starterslening aanbieden.	**Kwaliteit** In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope

		Woningbouw 2007-2010 (de SWG-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van **startersleningen**. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskomsten met een maximum van €20.000,-. De maximale verwervingskosten, inclusief meerwerk, zijn vastgelegd op €200.000,-. **Ondanks de aantrekkende economie is er weinig interesse voor de starterslening.** In 2019 is er **1 lening** verstrekt, er is er 1 ingetrokken en er zijn 4 leningen afgelost. Hierdoor waren er aan het eind van 2019 nog 11 lopende startersleningen. Deze leningen worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). In 2020 zijn er **3 leningen verstrekt en zijn er 2 leningen afgelost**. Eind 2020 waren er nog 12 lopende startersleningen. Per maart 2021 staat er een saldo van € 297.375,- op de rekening-courant bij de SVn die aan het account van de gemeente gekoppeld is. Dit is de bestedingsruimte waarbinnen er nog startersleningen kunnen worden aangevraagd. In de loop van 2021 zal er een **evaluatie** zijn om te kijken hoe we verder gaan met deze startersleningen.
	Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.	Vervangende nieuwbouw in het buitengebied wordt zoveel mogelijk ondersteund en mogelijk gemaakt. Door combinaties te maken met duurzaamheidsmaatregelen kunnen voor eigenaren op termijn besparingen in kosten mogelijk zijn. Vooralsnog zijn in 2021 hier regelingen als "rood voor rood" en "geen nieuwe woningen in het buitengebied" vanuit de structuurvisie wel van toepassing. Dit onderwerp wordt ook een onderdeel van de omgevingsvisie.
	Wij faciliteren plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen.	Wij faciliteren duurzame initiatieven. Duurzaamheid is als belangrijk toetsingscriterium in de afweging in de uitnodigingsplanologie en in het verlenen van omgevingsvergunningen.

	Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.	In januari 2019 vonden **twee marktconsultaties** plaats als onderdeel van de Woonagenda. Wij spraken met de partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het particuliere markt segment (ontwikkelaars, banken en makelaars) en met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het Wonen en Zorg segment (zorgkantoren en zorgaanbieders). Beide bijeenkomsten zijn goed bezocht. Bij actualisering van de woonagenda worden deze partijen opnieuw betrokken. Daarnaast maakte Triada onderdeel uit van de projectgroep die samen een woonagenda opstelden. Er werd dus nauw samengewerkt tussen de gemeente en de grootste corporatie in onze gemeente. Triada wordt betrokken bij de actualisering van de Woonagenda.
	Woningsplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken.	De woonagenda was aanleiding om een **discussienota over woningsplitsing** te schrijven. Deze discussienota is eind 2019 besproken in de raadscommissie Ruimte. De commissie adviseerde woningsplitsing als instrument op de woningmarkt van de gemeente Heerde in te zetten en vraagt het college dit uit te werken. Deze uitwerking is in de tweede helft van 2020 opgepakt en wordt in het voorjaar van 2021 in de vorm van een discussienota weer besproken in de raadscommissie.
Vliegveld Lelystad	Bestuurlijke bijdragen aan de lobby voor vervoer per internationale trein in Europa als alternatief voor het vliegverkeer.	We kijken welke vormen van vervoer een alternatief kunnen zijn voor het vliegen en of dit nog tijdig als argument kan worden ingebracht. Dit is vooral van belang voor de in voorbereiding zijnde luchtvaartnota. Wij nemen deel aan de zogenaamde luchtvaartgesprekken en leverden eerder inbreng aan de provinciale notitie voor de luchtvaartnota 2020-2050. Ook gaven wij een reactie bij de internetconsultatie voor het invoeren van vliegtaks. In de regio's Zwolle en Cleantech leveren wij inbreng op het onderwerp bereikbaarheid. Bereikbaarheid staat op de agenda's van de Clean Tech Regio en de regio Zwolle en op

		de gebiedsagenda Oost. Daarnaast is er een provinciaal netwerk (kerngroep) voor de luchtvaartnota en de herziening van het luchtruim die gezamenlijke reacties voorbereidt. Het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie is in 2019 gepubliceerd. Wij hebben in Cleantech Regio-verband hierop een reactie gegeven. Het onderwerp vliegverkeer is in het ontwerp grotendeels doorgeschoven naar de Luchtvaartnota 2020-2040. Verder is met name ook aandacht gevraagd voor de treinverbindingen. Het ontwerp van de Luchtvaartnota 2020-2050 is ter inzage gelegd. In samenwerking met anderen is een zienswijze ingediend. Daarin geven we aandacht aan de mogelijke alternatieven voor vliegverkeer. Van het ministerie is een reactie ontvangen op onze zienswijze. De Tweede Kamer heeft het onderwerp controversieel verklaard. Het zal dus pas na de verkiezingen door de nieuwe Tweede Kamer behandeld worden. Door de verschillende regio's wordt inmiddels nadrukkelijk aandacht gevraagd voor specifieke verbindingen.
	Op verzoek faciliteren van bestaande en nieuwe inwonersinitiatieven die verslechtering van het leefklimaat proberen te voorkomen.	Het gemeentebestuur richt zich vooral op het **bestuurlijke proces**, vaak in de vorm van **persoonlijke gesprekken** met inwoners. Waar mogelijk en wenselijk worden dan maatschappelijke initiatieven **ondersteund**. Dit gebeurde in 2020 onder andere door het succesvol onder de aandacht brengen van de mogelijkheid tot **stuiting van de termijn voor nadeelcompensatie** en het helpen bij de indiening van verzoeken daartoe (in relatie met ontwikkeling vliegveld Lelystad).
	Wij blijven tezamen met regiogemeenten het gesprek met de minister over vliegveld Lelystad voeren.	Standpunt van gemeente Heerde is dat **eerst een herindeling van het luchtruim** moet plaatsvinden en dat na gedegen onderzoek Lelystad Airport pas in gebruik kan worden genomen. Over de laatste niet gewenste aanpassing van de vliegroute, met een stijgende lijn op de route ter hoogte van Heerde/Wapenveld is een **gezamenlijke brief** aangeboden aan het ministerie. Een overleg is opgezet tussen de burgemeesters van Elburg, Oldebroek,

		Hattem en Heerde. Later is deze aangevuld met portefeuillehouders uit de verschillende colleges. Onderwerpen: Lelystad Airport maar ook de herziening luchtruim en de luchtvaartnota 2020-2050. Dit netwerk heeft ook een ambtelijke component. Inmiddels zijn er ook contacten met de gemeenten Kampen en Zwolle. Dit heeft geleid tot het samen reageren op de routevoorstellen van de Minister. De Minister heeft in 2019 een route gekozen. Deze is in een ARI ter informatie naar de gemeenteraad gezonden. Op provinciaal niveau wordt ook overleg gevoerd met provincie en andere regio's en gemeenten. Resultaat: een bestuurlijk overleg met het ministerie, afstemming van de bestuurlijke standpunten en vertegenwoordiging in de provinciale kerngroep. In 2020 is door de gezamenlijke vier gemeenten van de Noord-Veluwe nog een brief naar de desbetreffende Vaste Kamercommissie gezonden, waarin is aangegeven dat het in de situatie van dat moment (juni 2020) niet opportuun is om naar een opening van Lelystad Airport op 1 november 2021 te streven. Een afschrift van deze brief is aan de gemeenteraad gezonden. Ook is in 2020 door de provinciale partners en de gezamenlijke gemeenten van de Noord-Veluwe een zienswijze in het kader van de Luchtvaartnota 2020-2050 gezonden. Begin 2021 is de ontwerp-Voorkeursbeslissing in het kader van de Luchtruimherziening gepubliceerd. Ook hierop is door de provinciale partners en de gezamenlijke gemeenten van de Noord-Veluwe (dit keer inclusief de gemeente Epe) gereageerd. Deze zienswijze wordt aan de gemeenteraad toegezonden. **Onze boodschap is niet wezenlijk veranderd.** Wij geven aan dat Lelystad Airport pas geopend moet worden voor groot handelsverkeer als dat nodig is voor de overloop van Schiphol en na de realisatie van de herindeling van het luchtruim. **Die herindeling moet voldoende rekening houden met de effecten van het vliegverkeer op de omgeving.**
Begraven	Uiterlijk in 2019 worden nadere keuzes gemaakt over	Over de toekomstbestendige exploitatie heeft op 5 oktober 2020 besluitvorming plaatsgevonden. 2021 is het eerste

	de toekomstbestendigheid van begraven in de gemeente.	volledige kalenderjaar waarin volgens het nieuwe beleid wordt gewerkt.
	Voortgang geven aan het onderzoek om de tarieven voor begraven en beheer en onderhoud betaalbaar te houden.	Het onderzoek is met de besluitvorming op 5 oktober 2020 door de raad afgerond.

Duurzaamheid

Toelichting op product Duurzaamheid

De kosten van de ambtelijke capaciteit, eventuele externe advisering en de bijdrage aan het energieloket en regiotaken.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Duurzaamheid							
521600 Duurzaamheid	37.022	62.853	144.908	67.375	212.283	229.297	-17.014
521601 Reserve Duurzaamheid	32.402	0	0	0	0	0	0
Totaal Duurzaamheid	**69.424**	**62.853**	**144.908**	**67.375**	**212.283**	**229.297**	**-17.014**
Totaal Lasten	**69.424**	**62.853**	**144.908**	**67.375**	**212.283**	**229.297**	**-17.014**
Baten							
Duurzaamheid							
521600 Duurzaamheid	0	0	0	-142.875	-142.875	-146.875	4.000
Totaal Duurzaamheid	**0**	**0**	**0**	**-142.875**	**-142.875**	**-146.875**	**4.000**
Totaal Baten	**0**	**0**	**0**	**-142.875**	**-142.875**	**-146.875**	**4.000**
Resultaat	**69.424**	**62.853**	**144.908**	**-75.500**	**69.408**	**82.422**	**-13.014**

Toelichting op de lasten en baten product Duurzaamheid

Lasten

521600 Duurzaamheid

Voor duurzaamheid is in 2020 **€17.000,-** meer uitgegeven dan was geraamd. Voor een deel komt dit door de verrekening van BTW op de RRE-activiteiten die we als gemeente hebben voorgeschoten. Een deel van de BTW die we terug hebben gevraagd is verrekend met boekjaar 2021. Verder zijn door de RRE-activiteiten in 2020 meer kosten gemaakt die niet door de subsidie gedekt waren, zoals PR en ondersteuning. Daarnaast zijn in 2020 kosten gemaakt voor energiecontroles door de omgevingsdienst. Hierbij is rekening gehouden met een subsidie die we ditzelfde jaar van de provincie Gelderland hebben ontvangen (zie hieronder).

Baten

Van de provincie Gelderland is een subsidiebedrag van **€4.000,-** ontvangen als cofinanciering voor de energiecontroles bij bedrijven door de Omgevingsdienst. Hiervoor was geen raming opgenomen.

Economie

Toelichting op product Economie

Ambtelijke capaciteit, externe advisering bijdrage vitale vakantieparken, bijdragen aan de Regio Zwolle en de Cleantech Regio, de huur van het plein van de Johanneskerk in Heerde en energieverbruik ten behoeve van de markt.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
533000 Economische zaken	91.174	285.231	308.209	-20.000	288.209	262.500	25.709
533050 Markten	22.098	28.313	28.827	5.000	33.827	35.968	-2.141
533100 Festiviteiten	3.208	3.694	5.046	0	5.046	2.418	2.628
Totaal Lasten	**116.481**	**317.237**	**342.082**	**-15.000**	**327.082**	**300.886**	**26.196**
Baten							
533000 Economische zaken	-2.900	0	0	0	0	0	0
533050 Markten	-6.761	-14.111	-21.880	0	-21.880	-16.008	-5.872
533100 Festiviteiten	2.206	-1.840	-1.250	1.000	-250	0	-250
533150 Marktgelden	-13.402	132	0	0	0	0	0
Totaal Baten	**-20.857**	**-15.820**	**-23.130**	**1.000**	**-22.130**	**-16.008**	**-6.122**
Resultaat	**95.623**	**301.417**	**318.952**	**-14.000**	**304.952**	**284.878**	**20.074**

Toelichting op de lasten en baten product Economie

Lasten

Bij het product Economie is er bijna **€26.000,-** minder uitgegeven dan was geraamd. De afwijkingen worden hieronder toegelicht.

Lagere bijdrage gemeenschappelijke regelingen	€23.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€3.000
Totaal	**€26.000**

533000 Economische zaken

Voor de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen is in 2020 €23.000,- minder uitgegeven. Deels komt dit door een nog bestaand budget van €9.000,- van de regio Noord-Veluwe; dit bedrag kan worden afgeraamd. Verder zijn de kosten van de Human Capital Agenda (HCA; regio Zwolle) verantwoord bij het college waardoor op deze post geld is overgehouden.

Baten
De opbrengsten zijn **€6.000,-** lager dan de raming. Dit komt doordat er in 2020 minder marktgelden zijn ontvangen als gevolg van de genomen Coronamaatregelen.

Toerisme

Toelichting op product Toerisme
Faciliteren van 'Wij zijn Heerde', Visit Veluwe, promotie van Cittaslow en toeristische infrastructuur.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
533200 Toerisme & Recreatie	273.766	366.399	368.138	0	368.138	363.901	4.237
533201 Reserve Toerisme & Recreatie	5.077	2.426	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	**278.844**	**368.824**	**368.138**	**0**	**368.138**	**363.901**	**4.237**
Baten							
533200 Toerisme & Recreatie	-21.547	-2.426	0	0	0	-42.507	42.507
Totaal Baten	**-21.547**	**-2.426**	**0**	**0**	**0**	**-42.507**	**42.507**
Resultaat	**257.297**	**366.399**	**368.138**	**0**	**368.138**	**321.394**	**46.744**

Toelichting op de lasten en baten product Toerisme
Lasten
Aan het product Toerisme is in 2020 **€4.000,-** minder uitgegeven. Hieronder is een verklaring van deze afwijking gegeven.

Lagere kapitaallasten	€32.000
Lagere bijdrage Vitale Vakantieparken	€11.000
Hogere bijdrage stichting Schaapskudde	-/-€34.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €5.000
Totaal	**€4.000**

533200 Toerisme & Recreatie
De onderschrijding bij de kapitaallasten is het gevolg van een later uitvoering van investeringen voor fietspaden. Daarnaast zijn de rentekosten lager dan geraamd doordat er nieuwere/goedkopere leningen zijn afgesloten.

Als gevolg van de Corona maatregelen heeft er vertraging plaatsgevonden bij het uitvoeren van het programma Vitale Vakantieparken waardoor ook minder kosten (€11.000,-) zijn gemaakt.

In 2020 is een eindafrekening gemaakt van een tweetal provinciale subsidieregelingen van de stichting Schaapskudde. Daarnaast is aan de stichting een voorschot uitbetaald van de provinciale subsidieregeling Natuur en Landschap welke door de gemeente in 2021 wordt terugontvangen van de provincie.

Baten
Met ingang van 2019 ontvangt de gemeente gedurende vier jaar op grond van de provinciale SNL regeling een jaarlijkse subsidiebijdrage van **€ 43.000,-** ten behoeve van de Schaapskudde. In 2020 is er zowel voor 2019 als voor 2020 uitbetaald. Hiervoor was nog geen raming in de begroting opgenomen.

Bouwen en wonen

Toelichting op product Bouwen en Wonen
Ambtelijke capaciteit, beheerkosten startersleningen, bijdragen aan externe onderzoeken en aan de regionaal woonruimteverdeelcommissie, kosten voor de woonwagens die op het terrein Krimpenbos staan en leges WABO voor bouwvergunningen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
545000 Volkshuisvesting	87.189	104.415	172.800	20.250	193.050	199.824	-6.774
545050 Woonwagenkamp	970	3.858	10.322	0	10.322	1.187	9.135
545100 Vergunning & toezicht Bouwen	653.164	439.705	386.190	0	386.190	418.693	-32.503
545200 Leges WABO	4.659	0	0	0	0	0	0
545250 Milieubeheer	276.722	299.575	323.822	-27.570	296.252	284.370	11.882
Totaal Lasten	**1.022.704**	**847.554**	**893.134**	**-7.320**	**885.814**	**904.075**	**-18.261**
Baten							
545000 Volkshuisvesting	-6.496	-5.629	0	0	0	0	0
545050 Woonwagenkamp	-3.321	-3.692	-5.130	0	-5.130	-3.788	-1.342
545200 Leges WABO	-676.936	-633.865	-403.000	-362.500	-765.500	-1.053.446	287.946
545250 Milieubeheer	-57.887	-61.632	-62.232	56.912	-5.320	-14.992	9.672
Totaal Baten	**-744.639**	**-704.818**	**-470.362**	**-305.588**	**-775.950**	**-1.072.225**	**296.275**
Resultaat	**278.065**	**142.737**	**422.772**	**-312.908**	**109.864**	**-168.151**	**278.015**

Toelichting op de lasten en baten product Bouwen en Wonen

Lasten

Bij het product Bouwen en Wonen is in totaliteit **€18.000,-** meer uitgegeven dan was geraamd. Hieronder volgt een toelichting van de belangrijkste afwijkingen.

Hogere doorbelasting salarissen	-/- €48.000
Lagere kosten volkshuisvesting	€11.000
Lagere kosten woonwagenkamp	€9.000
Geringere kosten milieu uitvoeringsplannen	€16.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/-€6.000
Totaal	**-/- €18.000**

Algemeen

De afdeling ROW heeft in 2020 extern personeel ingehuurd. Deze kosten worden eveneens doorbelast naar de producten. De werkelijke kosten salariskosten (zowel intern als extern personeel) waren bij dit product €48.000,- hoger dan de raming.

545000 Volkshuisvesting

Bij de voorjaarsnota is €20.000,- bijgeraamd voor de Woonagenda. Het was de bedoeling om de rollen van gemeentelijke onderhandelaar en coördinator in de tweede helft van 2020 in te kunnen zetten. Dit is gedeeltelijk gelukt alleen is de rol van gemeentelijk onderhandelaar weer vrijgekomen waardoor de helft van het geld (€11.000,-) onbenut is gebleven.

545050 Woonwagenkamp

In 2020 is minder onderhoud in en bij het woonwagenkamp uitgevoerd dan geraamd. Dit is mede resultaat van het extra (groen)onderhoud 2018 en 2019.

545250 Milieubeheer

De medewerker die deze werkzaamheden normaal uitvoert werkt tijdelijk aan de uitvoering van de woonagenda. Vanuit de dekking van de kosten van de woonagenda zijn de meerkosten de milieu uitvoeringsplannen voor inhuur, gedekt.

De kosten voor de werkzaamheden van de ODNV vallen door extra werkzaamheden in 2020 hoger uit dan begroot.

Baten

De ontvangsten zijn bij dit product **€296.000,-** hoger dan de raming. Voor het grootste deel komt dit door meer legesontvangsten WABO (€288.000,-).
Het beeld van de voorgaande jaren dat de legesinkomsten ruim hoger uitkwamen dan begroot zette zich ook door in 2020. Naast enkele grotere projecten is er vooral hard gewerkt aan een groot aantal kleine en kleinere aanvragen. Als één van de oorzaken is de lage rentestand aan te wijzen. Mensen steken hun geld in waarde verhoging van het eigen huis met dakkapellen, uitbouwen serres en dergelijke en zelfs in het realiseren van een extra of tweede woning als dit mogelijk is. De uitbreidingen in en aan de eigen woning lijkt in de Corona periode nog een keer te zijn versterkt, wat met name in het laatste kwartaal tot extra legesinkomsten leidde.

Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting op product Ruimtelijke ontwikkeling

Ambtelijke capaciteit voor eigen plannen, initiatieven van derden en planschades en externe advisering hierover.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
547000 RO eigen plannen	138.157	213.401	207.006	0	207.006	160.841	46.165
547050 RO initiatieven van derden	156.807	187.807	140.821	0	140.821	126.526	14.295
547100 RO toezicht handhaving	2.422	2.933	2.491	0	2.491	2.702	-211
547150 Planschades	24.006	28.129	25.000	0	25.000	9.907	15.093
547250 Omgevingswet	0	415	122.500	329.000	451.500	262.544	188.956
547350 Hoenwaard 2030	0	0	0	0	0	11.250	-11.250
Totaal Lasten	**321.393**	**432.685**	**497.818**	**329.000**	**826.818**	**573.770**	**253.048**
Baten							
547000 RO eigen plannen	-19.014	0	-34.180	0	-34.180	0	-34.180
547050 RO initiatieven van derden	-108.087	-39.330	-49.670	0	-49.670	-71.126	21.456
547150 Planschades	-1.800	-19.147	-25.000	0	-25.000	-3.863	-21.137
Totaal Baten	**-128.901**	**-58.477**	**-108.850**	**0**	**-108.850**	**-74.989**	**-33.861**
Resultaat	**192.492**	**374.208**	**388.968**	**329.000**	**717.968**	**498.781**	**219.187**

Toelichting op de lasten en baten product Ruimtelijke ontwikkeling

Lasten

Voor het product Ruimtelijke ontwikkeling is **€253.000,-** minder uitgegeven. Hieronder worden volgt een toelichting van deze afwijkingen.

Hogere doorbelasting salarissen	-/- €22.000
Lagere kosten eigen plannen	€53.000
Lagere kosten algemene plannen	€24.000

Geringere kosten planschades	€15.000
Lagere uitgaven Omgevingswet	€189.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €6.000
Totaal	**€253.000**

Algemeen
De afdeling ROW heeft in 2020 extern personeel ingehuurd. Deze kosten worden eveneens doorbelast naar de producten. De werkelijke kosten salariskosten (zowel intern als extern personeel) waren bij dit product €22.000,- hoger dan de raming.

547000 RO eigen plannen
In 2020 zijn de eigen plannen grotendeels door vaste medewerkers uitgevoerd, waardoor geen inhuur noodzakelijk was. Dit leidde tot de lagere kosten van €53.000,-.

547050 Initiatieven van derden
In 2020 zijn de kosten van inhuur lager dan begroot hierdoor is €24.000,- bespaard.

547150 Planschades
Er zijn minder planschadeverzoeken ingediend dan verwacht waardoor op deze post €15.000,- minder is uitgegeven.

547250 Omgevingswet
2020 was een jaar waarin bestendig werd gewerkt naar de invoering van de nieuwe wet per 1/1/21. In de planning van de onderdelen (DSO, herinrichten werkprocessen, functieaanpassingen, opleiding/training, participatie en communicatie intern en extern) waren activiteiten beschreven, gepland en begroot. Tot er twee ontwikkelingen kwamen die dit dwarsboomden:
- Corona, wat met name invloed had op het participatietraject in Q3 en Q4 van de Omgevingsvisie;
- Uitstel van de invoering van de wet tot 1/1/2022.
Reden voor uitstel was tweeledig:
- Uit onderzoek bleek dat veel gemeenten niet op tijd klaar konden zijn;
- Het DSO traject kan niet op tijd aan de minimale eisen voldoen.
Gevolg is een budgetonderschrijding van €189.000,- aan niet gemaakte kosten. Deze activiteiten en dus ook de kosten schuiven daarom door naar het jaar 2021. Dit was de primaire reden om dit budget niet af te ramen in de najaarsnota.

Baten
De ontvangsten bij dit product zijn **€34.000,-** lager dan de raming. Hieronder is aangegeven waar dit door wordt veroorzaakt.

Lagere inkomsten bestemmingsplanwijzigingen	-/- €13.000
Lagere inkomsten planschades	-/-€23.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€2.000
Totaal	**-/- €34.000**

547000 RO eigen plannen / 547050 Initiatieven van derden
Lagere inkomsten bestemmingsplanwijzigingen van 13K toelichten.

547150 Planschades
Lagere inkomsten planschades toelichten van 23K.

Accommodaties

Toelichting op product Accommodaties
Betreft accommodaties die zichtbaar en hoorbaar zijn in de openbare ruimte en de vrijkomende locaties als De Hank, 't Honk en Willem-Alexanderschool.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
502060 Carillon	1.227	1.471	1.620	0	1.620	1.952	-332
502080 Podiumvoorziening dorpsplein Heerde	0	0	1.050	0	1.050	0	1.050
502120 Muziekkoepel Veessen	0	128	1.600	0	1.600	0	1.600
502180 Stalling werf	12.774	14.338	15.590	0	15.590	20.271	-4.681
502640 Flessenbergerweg 39	21.311	26.808	22.688	11.000	33.688	23.153	10.535
502680 Villa Jacoba	29.948	38.668	32.288	1.000	33.288	36.008	-2.720
502740 Nachtegaalweg 48	29.757	45.185	21.045	0	21.045	30.497	-9.452
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	146.608	142.377	153.109	-18.000	135.109	112.593	22.516
549200 Vrijkomende locaties	343.360	31.121	84.736	0	84.736	313.720	-228.984
549201 Reserve vrijkomende locaties	642.000	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	**1.226.984**	**300.096**	**333.726**	**-6.000**	**327.726**	**538.194**	**-210.468**
Baten							
502001 Reserve gebouwen	0	0	0	-67.000	-67.000	-67.000	0
502180 Stalling werf	-650	-600	0	0	0	-599	599
502640 Flessenbergerweg 39	-11.773	-9.211	0	0	0	-11.603	11.603
502680 Villa Jacoba	-17.796	-20.748	-17.894	0	-17.894	-16.776	-1.118
502740 Nachtegaalweg 48	-691	-394	-21.704	0	-21.704	-51.467	29.763

549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	-38.651	-34.921	-35.251	0	-35.251	-36.963	1.712
549200 Vrijkomende locaties	-1.051.643	-29.959	0	-37.000	-37.000	-361.040	324.040
549201 Reserve vrijkomende locaties	-72.550	0	-32.968	0	-32.968	-32.968	0
Totaal Baten	**-1.193.756**	**-95.833**	**-107.817**	**-104.000**	**-211.817**	**-578.416**	**366.599**
Resultaat	**33.228**	**204.263**	**225.909**	**-110.000**	**115.909**	**-40.222**	**156.131**

Toelichting op de lasten en baten product Accommodaties

Lasten

De werkelijke lasten zijn bij dit product **€210.000,-** hoger dan de raming. Hieronder is een verklaring gegeven van deze afwijking.

Lager onderhoud Flessenbergerweg 36	€11.000
Meer uitgaven Nachtegaalweg 48	-/- €9.000
Minder uitgaven onderhoudsplan gem. accommodaties	€23.000
Hogere uitgaven vrijkomende locaties	-/- €229.000
Afronding	-/- €6.000
Totaal	**-/- €210.000**

502640 Flessenbergerweg 39

Tijdens het proces om te komen tot een IHP is aangegeven dat de schoolbesturen van de ds. van Maasschool en de Goede Herderschool in Wapenveld willen fuseren. De fusie locatie wordt de locatie van de ds. van Maasschool aan de Flessenbergerweg waar het speellokaal onderdeel vanuit maakt. In deze fase is nog niet helemaal duidelijk of het speellokaal gehandhaafd blijft; er is al wel teruggeschakeld in het uitvoeren van preventief en correctief onderhoud. Alleen de wettelijke taken en klachtenonderhoud wordt nog uitgevoerd. Daarnaast is het pand weinig gebruikt door de maatregelen als gevolg van Covid-19. Hierdoor hoefde er weinig ad hoc te worden uitgevoerd. Vandaar dat er €11.000,- van het budget niet is uitgegeven.

502740 Nachtegaalweg 48

De uitgaven voor energie zijn €3.000,- hoger uitgevallen. In de zomer is een airco-voorziening aangebracht omdat het in het gebouw veel te warm werd. Dit brengt extra energiekosten met zich mee. Tevens zijn hier niet geraamde kosten op geboekt van €6.000,- met betrekking tot asbestsanering in verband met nieuwbouw Fazantenstraat 7 voor Kinderdagverblijf St. KOM, die de locatie aan de Nachtegaalweg (voorheen het Drieluik) moest verlaten vanwege verkoop voor woningbouw. Dit bedrag moet nog verrekend worden met de grondverkoop.

549150 Onderhoudsplan gemeentelijke accommodaties
De kapitaallasten zijn €30.000,- lager uitgevallen, bestaande uit €10.000,- rente en €20.000,- afschrijvingen. Wel zijn de energiekosten ook voor de overige accommodaties flink gestegen. Hierdoor staat de teller op €23.000,- positief saldo.

549200 Vrijkomende locaties
Doordat de WA-school is verkocht moest de resterende boekwaarde van dit pand ad. €177.000,- worden afgeboekt. Daarnaast is door de sloop van de WA-school de post onderhoud overschreden met €29.000,-. Verder zijn de kosten voor energie €23.000,- hoger uitgevallen.

Baten
De werkelijke baten zijn bij dit product **€367.000,-** hoger dan de raming. De grootste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Hogere huurontvangsten Flessenbergerweg 39	€12.000
Hogere ontvangsten Nachtegaalweg 48	€30.000
Niet geraamd verkoop WA-school	€324.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€1.000
Totaal	**€367.000**

502640 Flessenbergerweg 39
De huurontvangsten van €12.000,- betreft de niet geraamde verhuur aan het kinderdagverblijf St. KOM.

502740 Nachtegaalweg 48
Het verschil van €30.000,- komt door de meer opbrengsten van de verkoop pand en grond aan de ontwikkelaar.

549200 Vrijkomende locaties
Het verschil van €324.000,- komt door de verkoop van pand en grond aan de ontwikkelaar. Deze opbrengst was al voorzien in 2019 alleen heeft de afwikkeling een jaar later plaatsgevonden.

Gebiedsontwikkeling

Toelichting op product Gebiedsontwikkeling
De afwikkeling van de projecten Gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld vindt in 2018 plaats.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
537000 Gebiedsontwikkeling	1.414.605	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	**1.414.605**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten							

537000 Gebiedsontwikkeling	-1.663.775	0	0	0	0	0	0
537001 Reserve gebiedsontwikkeling	-38.294	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	**-1.702.068**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-287.463**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op lasten en baten product Gebiedsontwikkeling

Geen opmerkingen; dit project is in 2018 afgerond.

Beheer en onderhoud

Toelichting op product Beheer en Onderhoud

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, fietspaden, groen, openbare verlichting, riolering, speeltoestellen) en grondzaken.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
502100 Zoutloods	27.341	37.721	0	15.000	15.000	25.018	-10.018
502500 Sportpark Molenbeek	8.094	46.852	8.060	18.000	26.060	6.686	19.374
502520 Sportpark Eeuwlanden	9.890	8.320	5.190	0	5.190	7.566	-2.376
502540 Sportpark Monnikenbos	8.367	12.936	6.730	0	6.730	8.010	-1.280
502560 Sportpark Veessen	1.771	1.843	1.540	0	1.540	1.828	-288
502620 Aula en baarhuisjes	17.997	29.660	25.080	5.500	30.580	35.575	-4.995
515002 Dieseloliespoor thv Sportvelden ad Veldw	0	0	0	0	0	990	-990
515004 Schadelichtmast nr 28 thv Eperweg 54	0	0	0	0	0	1.918	-1.918
515008 Lichtmast Eeuwlandseweg / Molenweg	0	0	0	0	0	1.460	-1.460
515009 Welkomsbord thv Landgoed Steenbergen	0	0	0	0	0	834	-834
515703 Schade persleiding meenseweg brandstraat	859	0	0	0	0	0	0
515801 Lichtmast Groteweg Wapenveld	1.262	0	0	0	0	0	0
515802 Elburgerweg aanrijding	1.063	0	0	0	0	0	0
515803 schade wegdek Zwolseweg 94	1.063	0	0	0	0	0	0
515804 Hoorneveenseweg hoek Veldweg	871	0	0	0	0	0	0
515806 Rova Kerkstraat	2.120	0	0	0	0	0	0
515809 Kerkdijk/Weteringdijk	6.300	0	0	0	0	0	0
515810 Lichtmast 8 Grote weg Wapenveld	0	0	0	0	0	1.780	-1.780
515811 Beatrixweg brugleuning	1.963	0	0	0	0	0	0
515901 Lichtmast Kanaaldijk Lagestraat	0	0	0	0	0	1.773	-1.773
549300 Buitensportaccommodaties	299.239	690.105	339.392	14.796	354.188	341.920	12.268

551000 Gemeentelijke gronden	106.891	64.126	84.924	0	84.924	92.959	-8.035
551050 Erfpachten	11.082	9.920	6.450	0	6.450	8.600	-2.150
551100 Kadaster & Landmeten	30.443	31.925	52.294	0	52.294	52.109	185
551102 77-BB-FF Peugeot partner	1.032	110	0	0	0	0	0
551103 RP-911-F	0	0	0	0	0	136	-136
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	115.095	104.288	144.345	0	144.345	92.203	52.142
551200 Beheerplan Wegen	1.220.133	1.385.591	1.616.202	36.000	1.652.202	1.425.982	226.220
551201 Reserve Beheerplan Wegen	1.108.347	0	0	0	0	0	0
551202 35-VVG-5 Ford	6.044	3.138	0	0	0	9.553	-9.553
551203 34-VVG-5 Ford	3.190	3.957	0	0	0	6.484	-6.484
551204 BL-BH-33 Vrachtauto Mercedes	5.627	1.205	0	0	0	722	-722
551205 23-KBK-5 Peugeot partner	5.694	3.318	0	0	0	2.977	-2.977
551206 2-VDZ-49 Peugeot partner	3.974	4.558	0	0	0	3.235	-3.235
551207 Tractor New Holland TR-AK-GH	21.651	17.100	0	0	0	17.258	-17.258
551208 5-VZL-60 Mitsubishi	6.010	10.877	0	0	0	5.403	-5.403
551209 BX-VD-29 vrachtauto Mercedes	18.341	17.715	0	0	0	22.827	-22.827
551210 5-VHF-05 Porter 1.3 kipper	2.236	1.341	0	0	0	1.703	-1.703
551211 T4-03-0 New Holland 40/30	7.058	14.167	0	0	0	5.294	-5.294
551212 Versnipperaar Schiesling 105MX	584	212	0	0	0	702	-702
551213 DI-VE-RS wegen bladblazers ed	9.382	8.165	0	0	0	8.953	-8.953
551214 Klepelmaaier	4.972	7.456	0	0	0	3.959	-3.959
551220 Gronddepot	32.080	44.100	42.825	10.000	52.825	29.554	23.271
551250 Huisnummering/straatnaamborden	1.925	982	1.820	0	1.820	1.545	275
551350 Herstel degeneratieschade	119.598	110.037	108.809	0	108.809	136.937	-28.128
551351 reserve Herstel degeneratieschade	43.000	0	0	0	0	0	0
551400 Beheerplan Kunstwerken	236.989	250.321	250.256	0	250.256	222.499	27.757
551450 Verkeersmaatregelen	106.360	100.777	118.898	3.277	122.175	94.858	27.317
551600 Beheerplan Water	81.416	70.573	97.064	0	97.064	73.489	23.575
551650 Verkeers- en vervoersplan	37.051	36.753	39.942	0	39.942	39.794	148
551750 Beheerplan Verlichting	171.982	233.295	227.031	0	227.031	220.634	6.397
551800 Beheerplan Openbaar groen	1.062.496	1.050.974	1.159.992	98.775	1.258.767	1.127.861	130.906
551802 1-VKL-31 Mercedes	7.162	5.947	0	0	0	5.670	-5.670
551803 8-VTN-63 Mercedes	9.786	10.109	0	0	0	10.080	-10.080
551804 5-VZL-61 Mitsubishi	4.901	10.701	0	0	0	5.106	-5.106
551805 8-VJF-85 Mercedes	10.383	9.433	0	0	0	4.944	-4.944
551806 5-VZL-62 Mitsubishi	4.221	8.602	0	0	0	3.921	-3.921
551807 94-BV-ZB Porter 1.3 kipper	1.683	1.455	0	0	0	1.868	-1.868
551808 2-VFL-73 Mercedes	4.331	4.959	0	0	0	4.700	-4.700
551809 2-VHF-05 Mercedes	0	0	0	0	0	183	-183

551810 VB-868-H Mercedes	5.104	6.389	0	0	0	5.249	-5.249
551811 Versnipperaar Shiesling 400 ZX	0	157	0	0	0	1.241	-1.241
551812 56-BX-DD Mercedes	3.900	4.366	0	0	0	4.156	-4.156
551813 SA-BO John Deere	5.999	6.453	0	0	0	5.474	-5.474
551814 Di-Ve-RS bladblazer groen	12.182	18.590	0	0	0	19.150	-19.150
551815 BO-OM-ER	5.865	3.515	0	0	0	3.397	-3.397
551816 KU-BO-TA	3.050	3.653	0	0	0	3.797	-3.797
551817 RA-NS-OM	3.505	2.540	0	0	0	2.504	-2.504
551850 Beheerplan Speeltuinen	70.668	57.961	78.070	0	78.070	64.815	13.255
551900 Onderhoudsplan Begraafplaatsen	332.690	396.377	384.480	40.000	424.480	417.610	6.870
551901 Reserve Begraafplaatsen	0	0	0	0	0	111.189	-111.189
551902 HA-ZA-A Hansa Kraan	7.184	13.851	0	0	0	9.981	-9.981
551903 DI-VE-RS Begraafplaats bladblazers ed	9.406	15.288	0	0	0	11.379	-11.379
552000 Onderhoudsplan Reiniging	1.401.056	1.475.363	1.546.895	86.972	1.633.867	1.585.164	48.703
552100 Onderhoudsplan Riolering	1.448.482	1.100.663	1.145.950	0	1.145.950	944.680	201.270
552102 DI-VE-RS ROM	1.878	1.090	0	0	0	2.353	-2.353
552103 Voorziening Onderhoudsplan Riolering	0	0	0	0	0	97.809	-97.809
552200 Huisaansluiting riolering	12.344	8.078	1.950	0	1.950	104.220	-102.270
Totaal Lasten	**8.334.663**	**7.579.959**	**7.494.189**	**328.320**	**7.822.509**	**7.574.229**	**248.280**
Baten							
502100 Zoutloods	0	0	0	-15.000	-15.000	0	-15.000
502540 Sportpark Monnikenbos	-1.166	0	0	0	0	0	0
502560 Sportpark Veessen	-369	-804	0	0	0	0	0
502620 Aula en baarhuisjes	0	0	0	0	0	-211	211
515002 Dieseloliespoor thv Sportvelden ad Veldw	0	0	0	0	0	-2.216	2.216
515004 Schadelichtmast nr 28 thv Eperweg 54	0	0	0	0	0	-2.328	2.328
515008 Lichtmast Eeuwlandseweg / Molenweg	0	0	0	0	0	-1.977	1.977
515009 Welkomsbord thv Landgoed Steenbergen	0	0	0	0	0	-834	834
515010 Persleiding geraakt thv Losweg 1 Vorchten	0	0	0	0	0	-1.532	1.532
515703 Schade persleiding meenseweg brandstraat	-859	0	0	0	0	0	0
515704	0	0	0	0	0	-1.929	1.929
515801 Lichtmast Groteweg Wapenveld	-1.262	0	0	0	0	0	0
515802 Elburgerweg aanrijding	-1.063	0	0	0	0	0	0
515803 schade wegdek Zwolseweg 94	-1.063	0	0	0	0	0	0
515804 Hoorneveenseweg hoek Veldweg	-871	0	0	0	0	0	0
515806 Rova Kerkstraat	-2.120	0	0	0	0	0	0
515809 Kerkdijk/Weteringdijk	-6.300	850	0	0	0	0	0

515811 Beatrixweg brugleuning	-1.963	0	0	0	0	0	0
515901 Lichtmast Kanaaldijk Lagestraat	0	0	0	0	0	-1.732	1.732
515902 Schade brugleuning	0	0	0	0	0	-6.985	6.985
515903	0	0	0	0	0	-33.000	33.000
549300 Buitensportaccommodaties	-42.182	-42.624	-52.975	-14.487	-67.462	-61.534	-5.928
549301 Reserve buitensportaccommodaties	0	-359.913	0	0	0	0	0
551000 Gemeentelijke gronden	-46.677	-172.939	-58.019	0	-58.019	-105.976	47.957
551001 Reserve Gemeentelijke gronden	-22.363	0	0	0	0	0	0
551050 Erfpachten	-45.364	-53.986	-48.908	0	-48.908	-56.500	7.592
551100 Kadaster & Landmeten	-1.375	-1.660	-2.130	0	-2.130	-1.055	-1.075
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	0	-1.778	0	0	0	-1.889	1.889
551200 Beheerplan Wegen	-1.108.347	-9.081	0	0	0	1.130	-1.130
551201 Reserve Beheerplan Wegen	-138.158	0	0	-36.000	-36.000	-26.000	-10.000
551220 Gronddepot	-32.080	-44.100	-42.825	0	-42.825	-34.262	-8.563
551350 Herstel degeneratieschade	-79.209	-85.376	-8.750	-86.530	-95.280	-47.235	-48.045
551351 reserve Herstel degeneratieschade	-68.997	-53.648	-86.530	86.530	0	0	0
551401 Reserve Beheerplan Kunstwerken	-164.313	-180.316	-114.657	0	-114.657	-114.657	0
551450 Verkeersmaatregelen	-153	0	0	0	0	-60	60
551550 Inritvergunningen	0	-640	0	0	0	-862	862
551650 Verkeers- en vervoersplan	-286	0	0	0	0	-259	259
551750 Beheerplan Verlichting	-4.997	-4.409	-4.900	0	-4.900	-1.355	-3.545
551800 Beheerplan Openbaar groen	0	0	0	-65.839	-65.839	-23.000	-42.839
551901 Reserve Begraafplaatsen	-77.885	-21.863	-36.066	-48.086	-84.152	-34.283	-49.869
551950 Inkomsten begraafplaatsen	-462.760	-579.547	-497.493	2.586	-494.907	-679.059	184.152
552001 Reserve Reiniging	-195.252	-304.044	-177.088	-57.880	-234.968	-226.756	-8.212
552050 Inkomsten reiniging	-1.686.344	-1.653.697	-1.834.670	107.908	-1.726.762	-1.704.351	-22.411
552051 Inkomsten reiniging (Dividend)	0	0	0	-127.666	-127.666	-127.665	-1
552100 Onderhoudsplan Riolering	0	0	-96.075	96.075	0	0	0
552102 DI-VE-RS ROM	0	0	0	-10.493	-10.493	0	-10.493
552103 Voorziening Onderhoudsplan Riolering	0	0	0	-96.075	-96.075	0	-96.075
552150 Inkomsten riolering	-1.746.421	-1.387.634	-1.389.476	-39.385	-1.428.861	-1.424.344	-4.517
552200 Huisaansluiting riolering	-1.680	-21.000	-1.950	0	-1.950	-60.200	58.250
Totaal Baten	**-5.941.879**	**-4.978.209**	**-4.452.512**	**-304.342**	**-4.756.854**	**-4.782.913**	**26.059**
Resultaat	**2.392.784**	**2.601.750**	**3.041.677**	**23.978**	**3.065.655**	**2.791.316**	**274.339**

Toelichting op de lasten en baten Beheer en Onderhoud

Lasten

De werkelijke lasten zijn bij dit product **€248.000,-** lager dan de raming. Hieronder is een verklaring gegeven van de belangrijkste afwijkingen.

Hogere uitgaven Zoutloods	-/- €10.000
Geringere uitgaven sportparken	€15.000
Lagere uitgaven straatreiniging en gladheidsbestrijding	€54.000
Lagere onderhoudskosten wegen/degeneratieschade	€60.000
Geringere kosten kunstwerken/verkeersmaatregelen	€54.000
Geringere kosten beheer water	€24.000
Lagere kosten openbaar groen	€57.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €6.000
Totaal	**€248.000**

502100 Zoutloods
Doordat de zoutloods nog niet is verkocht, is er nog een, niet begrote, rente en afschrijving op de investering van €25.000,-. Er is echter geen onderhoud meer uitgevoerd, omdat de verkoop is gepland. Dit levert een besparing op van €15.000,-. Per saldo resulteert dit in € 10.000,- hogere lasten.

Sportparken (algemeen)
Bij de voorjaarsnota 2020 was extra geld gevraagd voor vervanging van de riolering in het gebouw en op de locatie. Door COVID-19 zijn er minder uitvoeringactiviteiten gedaan. De buitenriolering op het sportpark Molenbeek is daarom nog niet vervangen. Op de andere sportparken zijn de onderhoudsbedragen iets hoger uitgevallen. Per saldo resulteert dit voor de sportparken in het algemeen in €15.000,- minder uitgaven.

551150 Straatreiniging & Gladheidbestrijding
Door de zachte winter is er minder gestrooid. Hierdoor zijn de kosten voor het verbruik van het zout en de bestrijding van gladheid (inhuur, materieel derden) flink lager (€54.000,-). Dit valt gedurende het jaar niet te voorspellen en daarom heeft er geen aframing bij de najaarsnota 2020 plaats gevonden.

Beheerplan wegen/Degeneratiekosten
Bij dit subproduct is er €60.000,- minder uitgegeven. Hoewel dit een flink bedrag is, is het ten opzichte van het totale budget ruim 5%. De herstelwerkzaamheden van de graafschade door nutsbedrijven is afgelopen jaar minder geweest. Ondanks dat er minder middelen besteed zijn aan inkoop van materialen (stenen, banden , tegels en kolken) zijn er meer werkzaamheden in eigen beheer uitgevoerd. Daarnaast zijn de kosten van de kapitaallasten lager als gevolg van uitgestelde investeringen. Uitgangspunt is dat zolang materieel nog gebruikt kan worden en de onderhoudskosten opwegen tegen de resterende levensduur, vervanging niet plaatsvindt. Wel moet er budget beschikbaar zijn ingeval dit nadelig uitvalt. Dit betekent altijd een onzekere post in de begroting. Op het moment van opstelling van de najaarsnota was dit nog niet te voorspellen.

551450 Verkeersmaatregelen
Er zijn minder materialen ingekocht en is er minder onderhoud gedaan. Ook is de afschrijving investering €7.500,- lager dan geraamd. Hierdoor is in totaliteit een bedrag van €29.000,- over. Bij het opstellen van de najaarsnota is het nog te vroeg om af te ramen omdat we niet weten hoe de rest van het kalenderjaar gaat verlopen. Bijvoorbeeld het vervangen van verkeersborden is afhankelijk van calamiteiten.

551400 Kunstwerken
Doordat relatief veel nieuwe kunstwerken uit de Hoogwatergeul nog geen onderhoudskosten vragen, is er op dit product minder uitgegeven. Daardoor is er een bedrag van ongeveer €25.000,- over op deze kostenplaats, dat deels is onttrokken aan de reserve kunstwerken. Dit bedrag zou weer toegevoegd moeten worden om de reserve voor toekomstig onderhoud van deze kunstwerken.

551600 Beheer water
De laatste jaren is er een positief resultaat op deze kostenplaats van ongeveer €20.000,- omdat er minder wordt uitgegeven voor de verwerkingskosten (afvoeren maaisel uit de sloten). Bij de voorjaarsnota 2021 wordt voorgesteld om af te ramen.

551800 Beheerplan Openbaar Groen (incl. materieel)
Voor het subproduct Openbaar groen is ongeveer €57.000,- overgehouden. Aan Lucrato medewerkers is er €18.000,- minder uitgegeven omdat bij het wegvallen van Wsw-fte de vervanging plaatsvindt door doelgroepers die zijn opgenomen in staat B van de begroting omdat zij in dienst zijn van de gemeente. Het resterende verschil komt doordat de ontvangen subsidie voor biodiversiteit (€66.000,-) nog maar voor een klein deel is uitgegeven. Dit project beslaat meerdere jaren. Bij de resultaatbestemming zal worden voorgesteld om dit restantbudget naar 2021 over te hevelen.

551900 onderhoudsplan begraafplaatsen, 502620 Aula's en Baarhuisjes, 551901 Reserve Begraafplaatsen
Deze post moet in samenhang worden gezien met dezelfde kostenplaatsen onder baten. De exploitatie begraafplaatsen eindigt met een positief saldo van €77.000,-. In de tarievenberekening was een tekort geraamd van €39.000,-. De kosten van begraafplaatsen zijn hoger uitgevallen dan waar te tarieven rekening mee hadden gehouden. De overschrijding bedroeg €69.000,-. Dat had onder andere te maken met posten uit de voorjaarsnota en najaarsnota met betrekking tot extra snoeiwerkzaamheden aan Mr Nijhoffstraat, het plaatsen van een wildraster aan de begraafplaats Wapenveld en extra schoonmaakkosten op de kostenplaats aula’s en baarhuisjes. Ook zijn er nadelen geweest in het onderhoud van de tractiemiddelen. Er zijn 168 begrafenissen geweest. Dit zijn 50 begrafenissen meer dan waar rekening mee gehouden in de tarieven (118). Hierdoor is er €99.000,- meer binnengekomen dan geraamd. Van het afkopen van het onderhoud van de graven is 60 x gebruik gemaakt, waarvan 1 keer om in een 5 jaarstermijn af te kopen. In de berekening van de tarieven was rekening gehouden met 40 x afkopen. Hierdoor is er €77.000,- meer binnen gekomen dan geraamd.

552100 Onderhoudsplan riolering
Op dit subproduct zijn veel budgetten met onderschrijdingen en overschrijdingen, die elkaar deels compenseren. Ten opzichte van de berekening van de tarieven van 2020 zijn de uitgaven aan kapitaallasten €67.000,- lager uitgevallen. Dat komt omdat er nog veel investeringen open staan om uitgevoerd te worden. De reden dat deze investeringen open staan, is dat in 2020 met name ingezet is op inventarisatie en 0-meting van de pompen en dat voorbereidingen zijn getroffen voor het aanbesteden van de onderhoudsactiviteiten. Ook klimaatadaptatie, en de totstandkoming van het RAP heeft capaciteit gevraagd waardoor er minder capaciteit beschikbaar was voor het wegzetten van onderhoud. Op de doorberekeningen van salarissen en overhead is een kleine overschrijding te zien van €11.000,-. In de tarievenberekening werd er vanuit gegaan dat er bijna €7.000,- onttrokken zou gaan worden aan de voorziening riolering. Door o.a. de bovengenoemde meevallers en wat kleinere meevallers op uitgaven derden, blijft er een bedrag over en kan er €98.000,- worden toegevoegd aan de voorziening riolering.

Bosbeheer

Toelichting op product Bosbeheer
Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk bos- en heidegebied.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
502200 Gebouwen Bosbedrijf	3.208	10.600	8.705	0	8.705	10.597	-1.892
555000 Bosbeheer	101.653	66.216	95.360	0	95.360	77.063	18.297
555050 Recreatiebeheer	11.880	4.040	3.034	0	3.034	3.103	-69
Totaal Lasten	**116.741**	**80.856**	**107.099**	**0**	**107.099**	**90.763**	**16.336**
Baten							
502200 Gebouwen Bosbedrijf	-3.688	-7.795	-4.555	0	-4.555	-34.570	30.015
555000 Bosbeheer	-142.854	-123.858	-156.066	10.000	-146.066	-156.351	10.285
Totaal Baten	**-146.542**	**-131.653**	**-160.621**	**10.000**	**-150.621**	**-190.921**	**40.300**
Resultaat	**-29.801**	**-50.797**	**-53.522**	**10.000**	**-43.522**	**-100.158**	**56.636**

Toelichting op de lasten en baten Bosbeheer
Lasten
De werkelijke lasten zijn bij dit product **€16.000,-** lager dan de raming. Dit komt doordat er door Covid-19 minder onderhoudswerkzaamheden zijn verricht.

Baten
De ontvangsten bij het product Bosbeheer zijn **€40.000,-** hoger dan geraamd. Hieronder is een toelichting gegeven op deze afwijking.

Hogere pachtinkomsten	€15.000
Subsidieregeling Natuurbeheer	€29.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €4.000
Totaal	**€40.000**

555000 Bosbeheer
De hogere pachtopbrengst komt doordat er in 2019 geen inkomsten zijn ontvangen van de jachtvereniging (bosschuur). Deze inkomsten van 2019 zijn, evenals de inkomsten voor 2020, in 2020 ontvangen en geboekt.

De extra subsidie Natuurbeheer komt omdat er vanaf 2020, op verzoek van financiën, een voorboeking wordt gedaan (toerekening van subsidie aan het betreffende kalenderjaar ook als dit achteraf pas wordt ontvangen). Daarom is er éénmalig een

dubbele inkomst van de subsidie (2019 en 2020). In werkelijkheid moet het bedrag van 2020 nog worden ontvangen.

BBV-Indicatoren programma (Openbare) ruimte, wonen en ondernemen

Besluit Begroting en Verantwoording

Vestingen van bedrijven

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Vestiging van bedrijven	per 1.000 inw 15 t/m 64 jaar	Heerde	114,9	118,6	121,2	126,2	128,4	LISA
Vestiging van bedrijven	per 1.000 inw 15 t/m 64 jaar	Nederland	131,4	136,5	139,7	145,5	151,6	LISA

functiemenging

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Functiemenging	in %	Heerde	45,7	45,9	47,7	47,5	47,3	CBS BAG/LISA
Functiemenging	in %	Nederland	52	52,2	52,5	52,8	53,2	CBS BAG/LISA

Omvang huishoudelijk restafval

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	Heerde	104	102	100	97	91	CBS statistiek Huishoudelijke afval
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	Nederland	200	189	178	172	163	CBS statistiek Huishoudelijke afval

Hernieuwbare elektriciteit

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
hernieuwbare elektriciteit	in %	Heerde	1,8	2,4	3,3	5		Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat
hernieuwbare elektriciteit	in %	Nederland	13,7	15,3	16,8	17,6		Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat

4. Sociaal maatschappelijk

Toelichting op programma Sociaal Maatschappelijk

Het programma Sociaal Maatschappelijk gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, volksgezondheid en vrijetijdsbesteding zoals sport en kunst en cultuur. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving en invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Wat willen we bereiken?

Collegeprogramma Samenleving

Doelstelling	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	
Algemeen	De gemeente heeft een vangnet voor inwoners en ondersteunt verenigingen en vrijwilligersorganisaties.	Dit is een reguliere taak. Jaarlijks kunnen (vrijwilligers)organisaties subsidie aanvragen. Het gemeentelijk vrijwilligerssteunpunt, de volwassenenwerker en de jongerenwerker ontvangen jaarlijks een subsidie om onder andere vrijwilligers te ondersteunen.
	Initiatieven van inwoners faciliteren we zo nodig met een leefbaarheidsbudget.	2019-2020 is vooral gebruikt om samen met inwoners en inwonersvertegenwoordiging (b.v. adviesraad sociaal domein) te onderzoeken en te verkennen hoe we inwonersinitiatieven snel kunnen signaleren en passend ondersteunen. Bij sommige initiatieven wordt er om financiële steun gevraagd en bij andere meer om organisatorische begeleiding. Ook is er contact en afstemming over initiatieven met de leefbaarheidsalliantie van de provincie Gelderland. Zij bieden hiervoor diverse vormen van ondersteuning. In 2020 hebben we initiatieven gezien gericht op de gevolgen van de corona crisis in Heerde. Dit waren korte tijdelijke projecten waarbij weinig ondersteuning en begeleiding gevraagd werd. Inwonersinitiatieven hebben gemeentebreed aandacht, dit wordt voortgezet in 2021.

	Inwoners ouder dan 75 jaar krijgen per brief het aanbod of zij een gesprek willen met een vrijwilliger en we organiseren het aanbod van vrijwilligers om ouderen te bezoeken.	De huisartsen zetten zich in om hun patienten, die ouderen zijn dan 75 jaar en gezondheidsproblemen hebben, te bezoeken. De gemeente wil dubbel preventief bezoek voorkomen. Mogelijk dat er een andere vorm gekozen gaat worden om inwoners van 75 jaar en ouder te benaderen dan een brief te sturen. Via STIP wordt er een welzijnsvrijwilligerspoule (maatjes) opgezet in 2021 om kwetsbare of eenzame ouderen te kunnen bezoeken.
	Verdere ontschotting van het sociaal domein ten behoeve van efficiënte en effectieve inzet van de middelen.	Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. Bijvoorbeeld in 2019 en volgend voor de gezamenlijke inkoop van maatwerkvoorzieningen voor jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Ook werken we sinds 2019 met een integrale verordening jeugd en Wmo. In 2019 en 2020 is gewerkt aan het proces "aanpak van 0-100" om de toegang tot (collectief) gefinancierde zorg en ondersteuning integraal te benaderen met meer en betere samenwerking tussen professionals, ketenpartners, vrijwilligers, kerken, verenigingen en mantelzorgers. Vanaf 2021 werken medewerkers, zowel Wmo, jeugd als werk en inkomen, op 1 locatie (STIP). Integraal werken rondom een casus staat centraal. Het gaat om ontschotting binnen de decentralisaties en om het versterken van de verbinding met ketenpartners en overige betrokken organisaties.
Preventie	Afspraken met partijen om het oplopen van (financiële) problemen te voorkomen en als gemeente het goede voorbeeld geven.	In 2021 wordt het beleidsplan schulddienstverlening vastgesteld door de raad. Hier geven we in 2022 uitvoering aan. Dit wordt gecombineerd met armoedebestrijding. Verder optimaliseren we de wettelijke taak vroegsignalering van schulden in 2022.

	Afspraken met woningcorporatie over verantwoordelijkheden van partijen bij huurschulden en overige sociale problematiek.	Woningcorporatie Triada is een partner in de ketensamenwerking armoedebestrijding van de gemeente Heerde. We hebben met hen afspraken gemaakt over de procedures in geval van schulden en betalingsachterstanden. Er zijn korte lijnen met en er wordt snel geschakeld tussen Triada en de medewerkers schulddienstverlening van de gemeente Heerde. Daarnaast is de samenwerking met Triada gericht op het zo snel mogelijk in beeld krijgen van zorgelijke woon- en leefsituaties waardoor er adequate hulp ingezet kan worden. Triada is kernpartner in de aanpak 0-100+.
	Algemene voorzieningen faciliteren waarbij de huidige eigen bijdrage voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis niet wordt verhoogd.	Het abonnementstarief voor voorzieningen Wmo geldt vanaf 2020 ook voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis. Als gevolg hiervan en een wijziging in de CAO (reële uurprijs) zien we een toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de algemene voorziening. Gezien de verwachte sterke toename van de kosten heeft de raad op 20 april 2020 besloten extra budget ter beschikbaar te stellen. Als gevolg van de coronapandemie is de toename in het gebruik van de algemene voorziening schoon en leefbaar huis in 2020 minder hoog dan verwacht.
	Frequentie, bij de beoogde ontvangers passende, voorlichting en communicatie om inwoners te prikkelen hun rol te nemen en hen te informeren welke preventieve sociaal maatschappelijke ondersteuningsmogelijkheden er zijn.	Dit is een reguliere activiteit. Via de gemeentepagina, internetsite en door het organiseren van, op de doelgroep gerichte, bijeenkomsten vestigen we de aandacht op de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn en prikkelen we de inwoners hun rol te nemen.
	Het aanbod van sociaal maatschappelijke ondersteuning en voorzieningen is zichtbaar	Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100+ (Stip) waarbij er onderzocht wordt hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal

	in de dorpen en wordt waar nodig heroverwogen.	domein voor inwoners ingericht moeten worden. Vanaf 2021 wordt, binnen de aanpak 0-100+ (Stip), vorm gegeven aan een brede basisvoorziening.
	Onderzoeken of de Whatsapp buurtpreventie uitgebreid kan worden naar het sociaal domein om zo de zelfredzaamheid van inwoners in de groep te ondersteunen.	De uitvoering van het onderzoek zal plaatsvinden in 2021.
	Waar mogelijk wordt laagdrempelige opvang met hulp van de samenleving geboden in bestaande accommodaties.	Dit is onderdeel van de aanpak 0-100+ waarbij er onderzocht is hoe fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht kunnen worden. In 2020 heeft dit geleid tot het herstructureren van de algemene voorziening regieondersteuning: oriëntatie naar een brede dag voorziening in bestaande accommodaties in plaats van gefragmenteerde dagbesteding. Vanaf 2021 starten dagactiviteiten in de locatie STIP Heerde. Door samen te werken vanuit één plek kunnen we inwoners goed van dienst zijn met alle vragen op sociaal gebied, bijvoorbeeld over jeugdzaken, werk en inkomen en voorzieningen voor mensen met een beperking. Het is een laagdrempelig inloopcentrum waar iedereen binnen kan lopen voor ontmoeting, activiteiten, samenzijn en een kopje koffie. Binnen de aanpak 0-100+ wordt het inlooppunt GGZ door lokale GGZ/LVB aanbieders georganiseerd.
Laaggeletterdheid	Passend maatwerk aanbieden voor inwoners om hen taal-, reken- en digitaal vaardig te maken.	Vanuit de WEB-middelen (Wet Educatie Beroepsonderwijs) wordt aan inwoners de mogelijkheid geboden om formele taallessen te volgen. Daarnaast is er minimaal acht uur per week een Taalpuntdocent beschikbaar en heeft ondermeer Senior Web als ook Werkbedrijf Lucrato ondersteuning geboden in het aanleren van (digitale) basisvaardigheden. Dit is

		een reguliere activiteit. Vanaf 2020 verzorgt TopTaal de formele taallessen. In 2020 hebben we ook meer aandacht gegeven aan laaggeletterdheid door inzet van onze taalambassadeur, een interne training brieven schrijven en het uitvoeren van een onderzoek door Stichting Lezen en Schrijven naar de relatie empowerment en basisvaardigheden. In 2021 blijft dit een belangrijk onderwerp.
	Samen met Oldebroek en Hattem faciliteren we partijen in het Taalpunt.	In 2020 hebben we samen met de gemeenten Hattem en Oldebroek het Taalpunt verzorgd. In 2020 zijn daar ook de gemeenten Epe en Elburg bij gekomen, omdat wij allen samenwerken met dezelfde Bibliotheek. Zo komen we tot een gezamenlijke aanpak, uitvoering van het Taalpunt en het onderwerp Laaggeletterdheid.
	Volwassen inwoners die een uitkering ontvangen faciliteren om deel te nemen aan trainingen om taal-, reken- en digitale vaardigheden te leren.	Is een reguliere activiteit. Wanneer geconstateerd wordt dat een inwoner met een uitkering een achterstand of beperking heeft op gebied van taal, rekenen of digitale vaardigheid wordt hij of zij doorverwezen naar een passende training/ondersteuning. In 2020 hebben we taallessen voor een deel digitaal aangeboden.
Informatie en toegankelijkheid sociaal domein	In stand houden bestaande toegang via Centrum voor Jeugd en Gezin en Zorgvraag Heerde totdat het centrale loket is gerealiseerd.	Met ingang van 2021 is STIP gerealiseerd en werken CJG en Zorgvraag Heerde vanuit deze locatie.
	Inwoners vinden bij het centrale loket een deskundig luisterend oor en een adequate aanpak van de vraag binnen een aanvaardbare termijn.	Er is onderzocht hoe we de informatie en toegankelijkheid sociaal domein zo optimaal mogelijk kunnen organiseren. In 2019 heeft besluitvorming plaatsgevonden rondom de aanpak 0 -100+. Naar aanleiding van deze besluitvorming zijn vervolgstappen gezet om te komen tot een centraal loket voor inwoners. Naast het realiseren van een locatie voor een fysiek

		loket, blijven we actief bezig om zowel intern als ook extern meer in te zetten op preventie en samenredzaamheid van onze inwoners. De locatie 0-100+ (STIP) is eind 2021 met een fysieke locatie gerealiseerd.
	Waar mogelijk verdere ontschotting welzijn en zorg.	Transformatie van het sociaal domein met rol voor preventie hierin komt trapsgewijs tot stand. Dit vereist grote veranderingen in ons denken en handelen. Het betreft een verschuiving van het bestrijden van symptomen naar het versterken van de lokale samenleving, naar meer voorkomen van problemen en het gebruik maken van de eigen kracht. De gemeente wil dat welzijn en zorg meer integraal benaderd en uitgevoerd worden. Het bundelen van de krachten geeft een sterker fundament waardoor er vroegtijdig (ter voorkoming) en beter kan worden aangesloten bij de vragen en signalen van inwoners. Ook kan hierdoor overbelasting van vrijwilligers of mantelzorgers worden voorkomen. Eind 2020 hebben we de locatie STIP in Heerde gerealiseerd en vanaf 2021 zijn er twee inlooplocaties waar welzijn, ondersteuning en zorg vertegenwoordigd zijn. Door samen te werken vanuit één plek kunnen we inwoners goed van dienst zijn met alle vragen op sociaal gebied, bijvoorbeeld over jeugdzaken, werk en inkomen en voorzieningen voor mensen met een beperking. STIP is een laagdrempelig inloopcentrum waar iedereen binnen kan lopen voor ontmoeting, activiteiten, samenzijn en een kopje koffie.
Wet publieke gezondheid / Volksgezondheid	Frequentie, bij de beoogde ontvanger(s) passende, voorlichting en communicatie over verslavingsproblematiek.	In samenwerking met Tactus en de GGD wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Tevens kan op incidentele basis voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen

	Preventieve activiteiten en begeleiding bij verslavingsproblematiek.	In samenwerking met Tactus en de GGD wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Op inciden tele basis kan voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.
Zorg bij verward gedrag	Een regionale en lokale sluitende aanpak, waarbij aandacht is voor de combinatie van problemen die tot verward gedrag leiden.	In 2020 is uitwerking gegeven aan afspraken zoals vastgelegd in de nota 'sluitende aanpak personen met verward gedrag' en wordt de aanpak integraal onderdeel van de aanpak beschermd thuis.
	Er zijn duidelijke afspraken wie de regie voert.	De afspraken die in een convenant zijn vastgelegd over regievoering zijn in 2019 en 2020 doorgevoerd. In 2020 vallen de aanpak verwarde personen, maatschappelijke opvang en beschermd wonen binnen de aanpak beschermd thuis. Er komt zowel een regionaal als lokaal plan en in 2021 wordt een nieuw regionaal kaderdocument beschermd thuis opgesteld die aan de gemeenteraden wordt voorgelegd ter besluitvorming.
	We staan open voor vernieuwende vormen van zorg voor inwoners met verward gedrag.	In 2020 zijn de voorbereidingen voor STIP afgerond en per 1 januari 2021 is STIP geopend. STIP moet een herkenbaar meldpunt zijn voor mensen met onbegrepen/verward gedrag. Vanuit de regio worden gelden beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van algemene voorzieningen. Deze gelden zijn onderdeel van het convenant dat 27 mei 2019 door de raad is vastgesteld. Een brede basisvoorziening/inloop voor de doelgroep GGZ/LVB krijgt in 2021 structureel vorm en is integraal betrokken onder STIP.
	Zorg en veiligheid voor personen met verward gedrag worden integraal (bestuurlijk) besproken en	De Wet Verplichte GGZ is geïmplementeerd in januari 2020. Deze integreert het zorg- en veiligheidsdomein rondom personen

	waar mogelijk geïntegreerd aangeboden voor alle inwoners.	met verward gedrag. Vanaf 2020 is het mogelijk om een melding te maken bij het college van B&W en is de burgemeester gemachtigd om een crisismaatregel af te geven.
Participatie en Werk	Als scholing of arbeidservaring nodig is voor inwoners die een uitkering hebben, zijn daarvoor mogelijkheden.	Scholing wordt op de huidige arbeidsmarkt steeds belangrijker. Vanuit Lucrato is er een breed aanbod aan opleidingsmogelijkheden die aansluiten op de vraag uit de arbeidsmarkt. Daarnaast is er altijd sprake van maatwerk. In samenspraak met de kandidaten wordt gekeken wat nodig is om de aansluiting op de arbeidsmarkt te maken. Taalonderwijs, digitale vaardigheden en veiligheidstrainingen zijn voorbeelden van mogelijkheden.Het aanbieden van opleidingen en trainingen is een reguliere activiteit die wij blijven voortzetten, hetzij digitaal hetzij fysiek.
	Door de aantrekkende arbeidsmarkt richten we ons meer en meer op inwoners die langduriger ondersteuning nodig hebben om een (betaalde) baan te vinden.	Door uitbesteding van de activiteiten voor re-integratiekandidaten (binnen een jaar begeleidbaar naar werk) bij Lucrato, komt de focus bij onze interne gespreksvoerders Werk automatisch te liggen op de kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Wij hebben onze bijstandsgerechtigden verdeeld in drie groepen: Re-integratie (binnen 1 jaar naar werk), Activering (1-3 jaar naar werk) en Participatie (>3 jaar naar werk). De focus bij Lucrato ligt op de kandidaten vanuit deze doelgroepen die sneller door kunnen stromen naar werk. Daarnaast zien we dat door de eerder gerealiseerde uitstroom de groep re-integratie fors geslonken is. In 2021 zullen we ons tevens meer gaan richten op de groep statushouders. Dit doen we door het project Werkclub Statushouders, in samenwerking met Lucrato en het aanstellen van een sleutelpersoon Statushouders. We monitoren wat het effect van de corona crisis op de arbeidsmarkt is en wat dit betekent voor het

		bijstandsbestand. Dit is een actie voor 2021.
	Inwoners worden persoonlijk ondersteund bij het vinden van een (betaalde) baan, waarbij de talenten van de persoon als uitgangspunt worden genomen.	Dit is een reguliere activiteit. Onze gespreksvoerders Werk ondersteunen de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en bieden persoonlijke ondersteuning in de vorm van maatwerk aan bij het ontwikkelen van de nodige vaardigheden om de aansluiting op de arbeidsmarkt te kunnen maken. De doelgroep die dichter bij werk staat (re-integratie) wordt vanuit Lucrato bediend. Regelmatig wordt op casusniveau met de medewerkers van Lucrato en de gemeente overlegd, om de ondersteuning op persoonlijk niveau te optimaliseren.
	Werkgevers worden actief benaderd voor vacatures, functiecreatie en geschikte werkzaamheden voor een bepaalde kandidaat.	Reguliere activiteit die sinds januari 2018 is belegd bij de GR Lucrato. Vanuit Lucrato worden bedrijven in Heerde en omgeving benaderd. Sinds januari 2018 is Lucrato ook de verantwoordelijke partij voor de re-integratiekandidaten. Door deze combinatie kunnen zij de gesprekken met de werkgevers toespitsen op de beschikbare kandidaten en op de wensen van de werkgevers. Ook vindt afstemming plaats met onze interne medewerkers, met oog op de ideale match tussen vraag en aanbod.
Vrijwilligers en Mantelzorg	In stand houden mantelzorgcompliment.	De werkwijze rondom het mantelzorgcompliment is in het najaar 2018 vastgelegd in de verordening Wmo en Jeugdhulp 2018. Ieder najaar wordt een campagne gestart om inwoners te attenderen op het lokale mantelzorgcompliment en wordt het mantelzorgcompliment jaarlijks in december uitgekeerd.
	Initiatieven uit de samenleving benutten om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.	Jaarlijks: subsidieverstrekking aan het gemeentelijke mantelzorg- en vrijwilligerssteunpunt en het

		volwassenenwerk, onder andere in de vorm van activiteitensubsidies. In 2019 en 2020 is ingezet op een betere samenwerking tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, waarbij het platform wordt uitgebreid met vrijwilligersorganisaties die buiten het sociaal domein actief zijn. Door samenwerking met onder andere het platform vrijwilligers en het mantelzorgsteunpunt zijn er veel kleinere en enkele grotere projecten ondersteund. Denk daarbij aan Graag Gedaan (ondersteuning voor jonge mantelzorgers).
	Inzetten op het vinden, versterken en verbinden van mantelzorgers en vrijwilligers. Voor mantelzorgers zodanig dat zij ook mee kunnen doen in de samenleving	In mei 2019 is het uitvoeringsprogramma vrijwilligers 2019-2020 vastgesteld waarin onder andere vrijwilligersmanagement 3.0: de 'nieuwe' vrijwilliger mobiliseren, centraal staat. In 2020 is de procedure van de vrijwilligersprijs aangepast waardoor de inwoner meer betrokken wordt door een nominatie-systeem. Het betrekken en verbonden houden van nieuwe vrijwilligers is besproken met het vrijwilligersplatform en zal met de ontwikkeling van STIP meegenomen worden. In 2021 zal meer nadruk worden gelegd op ondernemers en bedrijven: zij zullen worden uitgedaagd om diensten, producten, talenten of tijd te investeren in de vorm van vrijwilligerswerk. Via STIP zal er een welzijnsvrijwilligerspoule worden opgezet , daarbij zal er gebruik worden gemaakt van een oproep via social media en de Schaapskooi.
	Lokale scholen stimuleren om mantelzorgvriendelijk te worden en aandacht te geven aan het belang van vrijwilligerswerk.	In het uitvoeringsprogramma mantelzorg 2019-2020 is 'de jonge mantelzorger vinden' een van de speerpunten. In de week van de jonge mantelzorger, die jaarlijks plaatsvindt, zijn activiteiten georganiseerd voor jonge mantelzorgers. Er is in 2020 vooral

		aandacht besteed aan het doorontwikkelen van vrijwilligerswerk (project Graag Gedaan) en jonge mantelzorgers. Met creatieve vormen zijn jonge mantelzorgers betrokken bij vrijwilligersactiviteiten gerelateerd aan Corona. Voor 2021 zal dit onderwerp ook voortgang hebben binnen het uitvoeringsplan maatschappelijke bijdrage 2021.
	Respijtzorg voor mantelzorgers.	Het gebruik en de inzet van respijtzorg of vervangende zorg zijn lastig te meten omdat er meerdere vormen zijn die ook niet altijd als respijtzorg geregistreerd worden. Het kan gaan om dagbesteding (jeugd/volwassenen), dagverzorging en logeeropvang. Als gemeente zijn wij niet als enige aan zet bij respijtzorg of vervangende zorg. Een inwoner kan respijtzorg soms/deels vergoed krijgen bij meerdere instanties zoals gemeente (Wmo of jeugdwet), de wet langdurige zorg of zorgverzekeraar. Ook kan een inwoner het oplossen door middel van vrijwillige inzet (denk aan een buur die even oppast. Dit betekent dat inwoners vervangende zorg ook bij meerdere instanties kunnen aanvragen. In het kader van het programma langer thuis wonen heeft de gemeente Heerde in samenwerking met de gemeente Epe, Viattence en Groot Stokkert in 2019 de pilot logeerzorg uitgevoerd. De pilot liep tot en met april 2020. In de pilot (die landelijk bij 10 gemeenten plaatsvond) is onderzocht wat logeerzorg voor de gebruiker betekent als vorm van respijtzorg en welke vormen van respijtzorg als ontlastend worden ervaren. In het najaar 2020 is samen met de gemeente Epe een onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers afgerond. Na aanbevelingen uit het onderzoek zijn concrete actiepunten opgenomen in

		het uitvoeringsprogramma maatschappelijke bijdrage 2021.
Basismobiliteit	Bezien of de doelgroepen de juiste vorm van vervoer hebben, er combinaties kunnen worden gemaakt en of vervoer door vrijwilligers kan bijdragen aan beperking van de kosten	Het gaat hier om een reguliere activiteit, die is uitbesteed aan PlusOV. Door corona is het project om leerlingen zelfstandiger naar school te kunnen laten reizen (OV-maatje) nog niet uitgerold. De gesprekken hierover zijn in het tweede kwartaal 2021 opnieuw opgestart met het doel in het schooljaar 2021-2022 hiermee te starten.
	Voor de doelgroep is er passend vervoer.	Er is een lichte stijging in het aantal leerlingen dat gebruikmaakt van het leerlingenvervoer. Dit leidt tot een stijging van de vervoerskosten, maar deze blijven binnen de begroting van PlusOV en daarmee binnen onze eigen begroting. Naar de oorzaak van deze stijging zal onderzoek worden gedaan na de start van het vervoer voor het schooljaar 2021-2022. Als een leerling voldoet aan de voorwaarden van de Verordening leerlingenvervoer heeft de gemeente een vervoersplicht.
Kunst en Cultuur/Sport	Het Kindpakket maakt het mogelijk dat kinderen, die in armoede leven, deelnemen aan sport-, kunst- en cultuuractiviteiten	**Kindpakket** Kinderen die in armoede leven worden ondersteund op het gebied van onderwijs, sportieve en culturele activiteiten; dit is in het Kindpakket geregeld. Het Kindpakket is structureel onderdeel van armoedebestrijding. Elk jaar wordt via de meicirculaire bekend gemaakt hoeveel financiële middelen we ontvangen voor de uitvoering van het Kindpakket. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld. De gemeente Heerde geeft doorlopend, in samenwerking met Stichting Leergeld Noord-Veluwe, invulling aan het Kindpakket door kinderen in armoede te ondersteunen met vergoedingen in natura voor onder andere sport en cultuur (contributies, kleding en schoenen), zwemles, fietsen,

		onderwijs (laptop, schoolreis en schoolspullen), verjaardagbox, legitimatiebewijs en museumkaart Jeugd. Ook een zomerpakket en winterkledingpas behoren mogelijk tot het Kindpakket.
	Nadruk leggen op verbindende activiteiten en lokaal cultureel erfgoed in de vorm van gebruiken, gebouwen en activiteiten.	In 2020 hebben wij deelgenomen aan het regionale cultuur en erfgoedpact. Door dit cultuur- en erfgoedpact hebben we verbindende activiteiten kunnen realiseren in 2020. De onderdelen gebruiken, gebouwen en activiteiten zijn hierin meegenomen. Aan dit cultuur- en erfgoedpact wordt met cofinanciering van de provincie Gelderland uitvoering gegeven.
	Regionale samenwerking zoeken om culturele activiteiten te faciliteren	In het Cultuur- en Erfgoedpact Noord-Veluwe werkt de gemeente Heerde samen met acht Noord-Veluwse gemeenten en hun partners samen op het gebied van cultuur en erfgoed. Het Cultuurplein Noord Veluwe heeft in samenwerking met Cultuurkust en de cultuurmakelaar in Elburg in 2018 een Uitvoeringsprogramma Erfgoedpact 2019 en 2020 opgesteld. Dit programma is in uitvoering. Vanuit de programma worden diverse activiteiten mogelijk gemaakt.
	Regionale samenwerking zoeken om sport activiteiten te faciliteren.	Er is een regionale samenwerking met de gemeente Hattem en de gemeenten van de voormalige Regio Noord Veluwe op gebied van sport, zowel op portefeuillehouderniveau als ambtelijk. Deze samenwerking heeft geresulteerd in de Regionale Samenwerkingsagenda Sport en Bewegen op de Noord-Veluwe. Hierin zijn een aantal ambities opgenomen die we gezamenlijk oppakken als Regio. In 2021 zal een uitwerking volgen van dit regionale beleidsstuk. In 2020 is een lokaal sportakkoord opgesteld.
	Stimuleren en faciliteren van culturele activiteiten.	Via het Platform Kunst en Cultuur (PKC) worden culturele

		evenementen gestimuleerd. Via het erfgoedpact worden bijdragen geleverd aan diverse regionale evenementen,
	Stimuleren en faciliteren van sport activiteiten.	In 2020 is in gezamenlijkheid met 32 lokale partijen het Lokaal Sport en Beweegakkoord opgesteld. De bedoeling is dat de uitgangspunten die in dit akkoord zijn opgenomen in 2021 zullen worden uitgewerkt en hier verder gestalte aan wordt gegeven.
Onderwijs / Jeugdhulp overige voorzieningen	Gezonde schoolaanpak vanuit de GGD.	
	Onderwijs, maatschappelijke voorzieningen en (ambulante) ondersteuning signaleren vroegtijdig en er zijn afspraken dat benodigde ondersteuning tijdig wordt gegeven.	Ambulante ondersteuning in Heerde wordt geboden vanuit STIP Jeugd&Gezin. De gezinscoaches werken nauw samen met de binnen het onderwijs aanwezige expertise. Ook sluiten zij aan bij wat er vanuit maatschappelijk partners zoals kinderopvang en onderwijs wordt gesignaleerd. Aan elke school in Heerde is een gezinscoach gekoppeld als contactpersoon. Over signaleren en tijdigheid van acteren zijn afspraken gemaakt met scholen op strategisch en operationeel niveau. Buurtsportcoaches en jongerenwerkers denken mee in de wijze waarop signalering in de lokale samenleving vorm kan worden gegeven. Ook de jeugdgezondheidszorg en de leerplichtambtenaar zijn operationeel vanuit STIP. Sinds 2018 wordt aan het programma ouderbetrokkenheid vorm gegeven. Dit programma is met name gericht op vroegtijdige signalering en preventie.
	Opvoeders hebben zelf de regie in de opvoeding, maar als zij hun verantwoordelijkheid niet (kunnen) nemen, worden zij ondersteund om dat wel te kunnen.	Binnen STIP wordt gewerkt vanuit de overtuiging dat jeugdigen en opvoeders zelf de regie over hun leven en ondersteuning hebben. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt de regie tijdelijk overgenomen en wordt eraan gewerkt dat jeugdigen

		en/of opvoeders dit snel weer zelf kunnen.
	Scholen, gemeente en maatschappelijke partners maken een jeugdagenda, waarin onder meer aandacht is voor gezondheid, natuur en voedselverspilling.	In het uitvoeringsprogramma Jeugd 2019-2021 is er aandacht besteed aan de thema's gezondheid, natuur en voedselverspilling. Deze thema's zijn in meerdere beleidsmaatregelen verweven. Bijvoorbeeld door de uitvoering van de projecten Cool-to-be-fit, gezonde school en #Opladers. De gemeente beoogt hiermee, samen met lokale samenwerkingspartners, te werken aan een positief en gezond opvoedklimaat in de gemeente Heerde. De bestaande programma's worden in 2021 gecontinueerd en ook zullen de onderwerpen gezondheid, natuur en voedselverspilling worden geagendeerd in het LEA (lokale educatieve agenda).
	Voldoende voorzieningenaanbod voor opvoeders en jeugd.	Regionaal ontwikkelen we samen met aanbieders van jeugdhulp innovatieve zorgvormen die een antwoord kunnen bieden op wachttijden in de residentiële zorg en die meer passend zijn bij de leefwereld van kinderen. Het gaat hier om voorzieningen die gezinsgericht zijn in plaats van individueel gericht. Lokaal dragen wij bij aan deze innovatie door het uitvoeren van de pilots '#Opladers' en 'Move It!'.
	We blijven in gesprek met stchting PrOo over openbaar onderwijs in De Heerd.	In 2020 is in overleg met de Stichting Proo Noord-Veluwe gewerkt aan het opstellen van een door decentralisatieovereenkomst, waardoor de Horsthoekschool op de locatie aan de Oenerweg gevestigd kan blijven. Op 15 februari 2021 heeft de raad besloten geen wensen of bedenkingen te hebben met betrekking tot de overeenkomst. In 2021 wordt de betreffende overeenkomst door partijen bij de notaris ondertekend.

Accommodaties (sociaal domein)	Accommodaties worden zo veel mogelijk door inwoners en gebruikers onderhouden en beheerd en er zijn sluitende afspraken met gebruikers over de organisatie daarvan.	In 2020 zijn we gestart met het voeren van gesprekken met de beheerstichting van de Heerd om ook het beheer over te nemen in de Rhijnsberg en de Faberhal. Daarnaast zijn er gesprekken over het privatiseren van sportaccommodaties gevoerd. Beide onderwerpen worden verder besproken in 2021. Het streven is om deze privatiseringen per 1 januari 2022 gerealiseerd te hebben.
	De gemeente heeft alleen eigendommen wanneer dit niet op een andere manier te realiseren is.	Accommodaties, die niet geprivatiseerd kunnen worden, zullen in eigendom en beheer/onderhoud bij de gemeente blijven. Het streven is wel om dit tot een minimum te beperken. Momenteel wordt met de diverse belanghebbenden overleg gevoerd hierover. Deze gesprekken worden in 2021 voortgezet.
	Onderzoek en besluitvorming over een toekomstbestendige bestaande accommodatie in Veessen.	In 2019 en 2020 zijn constructieve gesprekken gevoerd met de gebruikers van de accommodatie De Noord om te kijken hoe we de huidige accommodatie toekomstbestendig kunnen maken. Streven is hier in 2021 duidelijkheid over te hebben en een en ander door te voeren.

Preventie

Toelichting op product Preventie

Onder dit product vallen alle activiteiten die zich richten op preventie en de algemene voorzieningen en die als maatregel opgenomen zijn in het collegeprogramma, voor zowel jeugdigen als volwassenen. Deze producten maken financieel onderdeel uit van de overige producten.

Onderwijs en educatie

Toelichting op product Onderwijs en Educatie

Vanuit dit budget wordt het onderwijskansenbeleid, leerplichtfunctie en regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters bekostigd. Daarnaast vallen ook de volwasseneneducatie en aanpak laaggeletterdheid onder dit product. De bekostiging hiervan komt voort uit de WEB-middelen die wij ontvangen vanuit het rijk via centrumgemeente Zwolle. Vanuit dit budget financieren wij formele taallessen, taalstages en de uren voor de Taalpuntdocent.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
563000 Lokaal onderwijsbeleid	118.736	139.342	103.855	0	103.855	91.272	12.583
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	176.376	206.871	308.838	72.000	380.838	318.606	62.232
563150 Volwasseneneducatie	48.880	31.775	43.185	15.000	58.185	48.132	10.053
Totaal Lasten	**343.991**	**377.988**	**455.878**	**87.000**	**542.878**	**458.010**	**84.868**
Baten							
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	-190.501	-255.801	-307.838	20.828	-287.010	-279.380	-7.630
563150 Volwasseneneducatie	-47.265	-46.981	-43.185	0	-43.185	-40.812	-2.373
Totaal Baten	**-237.766**	**-302.782**	**-351.023**	**20.828**	**-330.195**	**-320.192**	**-10.003**
Resultaat	**106.226**	**75.206**	**104.855**	**107.828**	**212.683**	**137.818**	**74.865**

Toelichting op de lasten en baten product Onderwijs & Educatie

Lasten

De uitgaven zijn bij dit product **€85.000,-** lager dan de raming. Hieronder zijn de afwijkingen toegelicht.

Lagere doorbelasting salariskosten	€5.000
Lagere kapitaallasten	€5.000
Onderwijsachterstandenbeleid/Peuterspeelzaalwerk/RMC-taken	€67.000
Geringere kosten volwasseneneducatie	€10.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €2.000
Totaal	**€85.000**

Algemeen

De werkelijke salariskosten waren bij de afdeling SMV lager dan begroot. Hierdoor is de doorbelasting naar de producten ook lager; bij dit product is dat een voordeel van €5.000,-.

563000 Lokaal onderwijsbeleid

Doordat de investeringen voor bouwkundige voorzieningen voor de scholen nog niet zijn aangewend, onderschrijden de kapitaallasten met €5.000,- de begroting.

563050 Overig lokaal onderwijsbeleid
De lagere uitgaven van €67.000,- op dit onderdeel heeft de volgende oorzaken:

1. VVE aanbieder heeft €30.000,- terugbetaald van de gemeentelijke voorfinanciering voor VVE-plekken. Dit is gebeurd op basis van het daadwerkelijk aantal gerealiseerde VVE-plekken in 2020.

2. De gemeente Heerde heeft in 2020 een IOP-subsidie ontvangen voor de zomerschool Epe-Heerde. Dit jaarlijkse project is daardoor met gesloten beurs gerealiseerd. Een deel van deze kosten zouden anders uit het OAB-budget betaald worden, dit levert een voordeel op van €16.000,-.

3. De Gemeente Heerde heeft in 2019 op onderwijsachterstandenbeleid (OAB) €21.000,- overgehouden; dit bedrag is in navolging van landelijk beleid overgeheveld naar het OAB-budget voor 2020.

563150 Volwasseneneducatie
De €10.000,- is overgeheveld van 2019 naar 2020. Vanwege de coronacrisis hebben wij dit geld nog niet kunnen besteden aan fysieke lessen. Dit geld moet aan de centrumgemeente Zwolle worden terugbetaald.

Baten
De inkomsten vanuit het rijk voor de OAB zijn **€10.000,-** lager dan de raming. Dit wordt veroorzaakt door een geringere uitbetaling van OC&W.

Onderwijshuisvesting

Toelichting op product Onderwijshuisvesting

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
Onderwijshuisvesting							
502325 OBS Pr. Beatrix (F 421)	17.763	14.868	16.771	0	16.771	18.162	-1.391
502340 OBS De Horsthoek (F 420)	207.049	0	0	0	0	0	0
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	-1.237	43.576	25.010	15.000	40.010	40.851	-841
502365 OBS J. Ligthart (F 421)	35.722	35.084	26.440	9.500	35.940	35.568	372
502385 OBS De Heemde (F 421)	20.846	17.784	19.304	0	19.304	20.625	-1.321
549000 Huisvesting basisonderwijs	217.338	223.026	214.401	88.175	302.576	277.678	24.898
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	0	126.580	98.360	0	98.360	98.360	0
549050 De Sprengen	63.727	89.208	59.553	11.000	70.553	82.951	-12.398
549100 De Noordgouw	90.426	104.027	101.276	178.000	279.276	235.972	43.304
Totaal Onderwijshuisvestig	**651.634**	**654.153**	**561.115**	**301.675**	**862.790**	**810.167**	**52.623**
Totaal Lasten	**651.634**	**654.153**	**561.115**	**301.675**	**862.790**	**810.167**	**52.623**
Baten							
Onderwijshuisvestig							

502340 OBS De Horsthoek (F 420)	-27.878	0	0	0	0	0	0
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	-2.834	-33.310	-33.850	0	-33.850	-33.796	-54
549000 Huisvesting basisonderwijs	-5.824	-5.268	-1.000	0	-1.000	-4.031	3.031
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	0	0	0	-991.175	-991.175	-484.668	-506.507
549050 De Sprengen	0	0	0	0	0	0	0
549101 Reserve De Noordgouw	0	0	0	-169.000	-169.000	-141.312	-27.688
Totaal Onderwijshuisvestig	**-36.536**	**-38.578**	**-34.850**	**-1.160.175**	**-1.195.025**	**-663.807**	**-531.218**
Totaal Baten	**-36.536**	**-38.578**	**-34.850**	**-1.160.175**	**-1.195.025**	**-663.807**	**-531.218**
Resultaat	**615.098**	**615.575**	**526.265**	**-858.500**	**-332.235**	**146.360**	**-478.595**

Toelichting op de lasten en baten product Onderwijshuisvesting

Lasten

Voor het product Onderwijshuisvesting is er in 2020 **€53.000,-** minder uitgegeven dan was geraamd. De verschillen zijn hieronder toegelicht.

Lagere kapitaallasten (rentelasten)	€23.000
Lagere algemene kosten huisvesting basisonderwijs	€12.000
Gemeentelijke belastingen/overige kosten De Sprengen	-/- €12.000
Lagere onderhoudskosten De Noordgouw	€28.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€2.000
Totaal	**€53.000**

Algemeen

Doordat in 2019 leningen zijn afgesloten met een extreem lage rente zijn de werkelijke rentekosten fors minder dan waar bij de begroting rekening mee was gehouden. Bij producten met relatief veel investeringen zoals Onderwijshuisvesting geeft dit een behoorlijke besparing (€23.000,-) voor dit onderdeel.

549000 Huisvesting basisonderwijs

Bij de Jenaplanschool is een tijdelijke unit geplaatst. De kosten hiervan waren behoorlijk lager omdat deze unit later en korter is geplaatst dan oorspronkelijk de bedoeling was. Daarnaast is er een voordeel behaald bij de aanbesteding; in totaliteit een besparing van €12.000,-.

549050 De Sprengen

Voor de O.Z.B.-kosten is er geen bedrag geraamd voor De Sprengen; hierdoor overschrijdt dit subproduct met €12.000,-.

549100 De Noordgouw
bij de najaarsnota 2020 is er €169.000,- bijgeraamd voor de vervanging van de dakbedekking bij de Noordgouw. Doordat de school dit project in eigen beheer heeft uitgevoerd en omdat de werkzaamheden gecombineerd konden worden met de vervanging van het hoofddak is hierop €28.000,- bespaard.

Baten

Bij dit product is er **€531.000,-** minder aan opbrengsten geboekt. Hieronder zijn de 2 oorzaken van dit verschil genoemd.

Lagere onttrekking reserve huisvesting basisonderwijs	€507.000
Lagere onttrekking reserve De Noordgouw	€28.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €4.000
Totaal	**€531.000**

549001 Reserve huisvesting basisonderwijs
In 2020 is er €21.000,- beschikbaar gesteld voor een integraal huisvestingsplan (IHP). Daarnaast zijn er 2 voorbereidingskredieten toegekend; voor de MFA-Wapenveld €845.000,- en voor De Sprengen €125.000,-. De kosten voor het huisvestingsplan zijn gemaakt; van het voorbereidingskrediet voor de MFA-Wapenveld resteert nog €382.000,-. Het voorbereidingskrediet van De Sprengen is helemaal nog niet uitgegeven. Hierdoor onderschrijdt dit product, tezamen met een iets hogere huurontvangst, met €507.000,-.

549101 Reserve De Noordgouw
De bovengenoemde vervanging van de dakbedekking is betaald uit de reserve. Aangezien de kosten €28.000,- lager waren is ditzelfde bedrag ook minder onttrokken uit de reserve.

Kunst, cultuur en media

Toelichting op product Kunst, cultuur en media

Dit product omvat het (subsidie)beleid op gebied van bibliotheekwerk, Cultuurplein, cultuureducatie, muziek- zangverenigingen, Oranjeverenigingen, lokale radio en monumenten.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
565000 Bibliotheekwerk	270.255	270.255	270.255	0	270.255	270.255	0
565100 Kunst & Cultuur	236.698	249.077	252.085	12.825	264.910	252.652	12.258
565150 Theater & Muziek	26.000	27.225	26.900	21.325	48.225	27.370	20.855
565200 Lokale radio	5.100	8.946	9.114	0	9.114	8.964	150

565300 Monumentenzorg	68.920	48.905	65.905	73.000	138.905	45.271	93.634
Totaal Lasten	**606.973**	**604.408**	**624.259**	**107.150**	**731.409**	**604.512**	**126.897**
Baten							
565100 Kunst & Cultuur	1.500	0	0	0	0	0	0
565300 Monumentenzorg	-1.273	-29.649	-2.500	0	-2.500	-2.910	410
Totaal Baten	**227**	**-29.649**	**-2.500**	**0**	**-2.500**	**-2.910**	**410**
Resultaat	**607.201**	**574.758**	**621.759**	**107.150**	**728.909**	**601.602**	**127.307**

Toelichting op de lasten en baten product Kunst, cultuur en media

Lasten

Voor het product Kunst & Cultuur is er **€127.000,-** minder uitgegeven dan geraamd. Hieronder zijn de verschillen toegelicht.

Lagere subsidie Cultuurplein	€13.000
Lagere subsidies theater & muziek	€21.000
Lagere uitgaven gemeentelijke monumenten	€94.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€-1.000
Totaal	**€127.000**

565100 Kunst & Cultuur

Er is in de najaarsnota €13.000,- begroot voor de subsidieregeling 'Coronacompensatie Kunst en Cultuur 2020'. Deze subsidie zal in 2021 worden beschikt.

565150 Theater & Muziek

Er is in de najaarsnota €21.000,- begroot voor de subsidieregeling 'Coronacompensatie Kunst en Cultuur 2020'. Deze subsidie zal in 2021 worden beschikt.

565300 Monumentenzorg

Ten aanzien van het product Monumentenzorg is er minder uitgegeven dan geraamd. Dat komt onder meer omdat er geen subsidie aanvraag is ingediend voor onderhoud aan de kerktoren van de rijksmonumentale Johanneskerk in Heerde (€4.000,-). Ook is geen aanvraag voor subsidie ontvangen van eigenaren van gemeentelijke monumenten voor onderhoud- of restauratiewerkzaamheden (€20.000,-).

Vanuit het overige budget wordt onder meer de inhuur van het Gelders Genootschap, deskundige op het gebied van onder meer monumenten, betaald. Over 2020 vielen deze kosten ruimschoots binnen het budget (€6.000,- minder dan geraamd). Daarnaast is over de jaren 2018 en 2019 subsidie ontvangen van de provincie voor onderhoud en restauratie aan gemeentelijke monumenten. Hiervan is maar een klein deel uitgegeven. Dat deel dat niet is uitgegeven is gereserveerd in verband met mogelijke verrekening/terugvordering van niet aangewende subsidiegelden in de toekomst. De raad wordt voorgesteld een bedrag van €24.000,- over te hevelen naar 2021.
In het budget zit nog een reserve voor een verleende gemeentelijke en provinciale subsidie die over meerdere jaren wordt uitgevoerd. Hiervoor is een budget van €10.000,- gereserveerd; de raad wordt voorgesteld om dit bedrag ook naar 2021 over te hevelen.
Tot slot is vorig jaar het restant van een toegekend subsidiebudget overgeheveld naar

2020). Overheveling naar 2021 is niet nodig; een bedrag van €30.000,- kan terugvloeien naar de algemene middelen.

Baten
Het verschil bij de baten is gering en is verder niet toegelicht.

Sport

Toelichting op product Sport
Het product Sport omvat alle inzet, subsidies en bijdragen ten behoeve van sportstimulering. Hieronder vallen o.a. de binnen- en buitensport, de exploitatiebijdrage voor het zwembad en de combinatiefunctionaris sport.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
567150 Sportbeleid	144.506	107.271	134.368	25.000	159.368	138.620	20.748
567250 Zwembad	175.868	173.373	180.643	0	180.643	175.890	4.753
Totaal Lasten	**320.374**	**280.644**	**315.011**	**25.000**	**340.011**	**314.511**	**25.500**
Baten							
567150 Sportbeleid	-10.947	-92.514	-71.978	-36.262	-108.240	-100.646	-7.594
567251 Reserve zwembad	-2.953	-2.953	-5.058	0	-5.058	-2.953	-2.105
Totaal Baten	**-13.900**	**-95.467**	**-77.036**	**-36.262**	**-113.298**	**-103.599**	**-9.699**
Resultaat	**306.474**	**185.177**	**237.975**	**-11.262**	**226.713**	**210.911**	**15.802**

Toelichting op de lasten en baten product Sport
asten
Bij het product Sportbeleid is **€26.000,-** minder uitgegeven. Onderstaand is aangegeven wat de oorzaken hiervan zijn.

Lagere kosten uitvoering lokaal sportakkoord	€10.000
Lagere subsidies aan sportverenigingen	€9.000
Geringere kosten zwembad	€5.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€2.000

Totaal	**€26.000**

567150 Sportbeleid
Lagere kosten uitvoering lokaal sportakkoord: We hebben in 2020 nog geen gebruik kunnen maken van het uitvoeringsbudget voor het sportakkoord (€10.000,-), dit budget willen we in 2021 gaan inzetten voor de uitvoering van het sportakkoord.
De subsidies aan sportverenigingen zijn gebaseerd op jeugdledenaantallen, deze zijn lager uitgevallen dan begroot waardoor er €9.000,- minder is uitgegeven.

567250 Zwembad
Geringere kapitaallasten en een lager toegekend subsidiebedrag veroorzaken de onderschrijding van €5.000,- bij het zwembad.

Baten
De ontvangsten zijn **€10.000,-** lager dan de raming. Dit komt doordat onze buurtsportcoach zich minder uren heeft kunnen inzetten op scholen voor bewegingsonderwijs dan begroot (door corona en sluiten scholen). Hierdoor hebben we minder cofinanciering van scholen ontvangen dan begroot. Daarnaast worden de kapitaallasten van het zwembad gedekt uit de hiervoor beschikbaar gestelde reserve. Aangezien de kapitaallasten lager waren is er ook €2.000,- minder uit de reserve onttrokken.

Accommodaties SMV

Toelichting op product Accommodaties SMV
Accommodaties die een sociaal maatschappelijke functie in onze gemeente hebben en waarvoor wij financieel verantwoordelijk zijn of een financiële bijdrage leveren.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
502390 De Heerd	285.227	422.283	381.157	47.361	428.518	347.751	80.767
502395 De Rhijnsberg	460.655	431.602	441.073	15.000	456.073	431.838	24.235
502440 Sportzaal Wapenveld	69.018	112.972	96.533	7.000	103.533	81.237	22.296
502450 Binnensportacc2017	1.204	5.798	0	0	0	17.925	-17.925
502460 Sporthal Faberhal	161.032	201.958	223.882	3.000	226.882	178.686	48.196
502462 Kantine Faberhal	54.490	22.267	15.210	0	15.210	12.485	2.725
502480 Dorpsacc.De Noord	48.963	63.422	65.973	10.000	75.973	68.287	7.686
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	25.338	84.043	21.632	51.706	73.338	63.647	9.691
549250 Binnensportaccommodaties	4.280	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	**1.110.207**	**1.344.345**	**1.245.460**	**134.067**	**1.379.527**	**1.201.857**	**177.670**
Baten							
502390 De Heerd	-157.908	-164.420	-174.930	-32.921	-207.851	-154.270	-53.581
502395 De Rhijnsberg	-328.089	-328.698	-343.580	0	-343.580	-300.531	-43.049
502440 Sportzaal Wapenveld	-26.056	-34.880	-4.000	0	-4.000	-9.440	5.440

502450 Binnensportacc2017	0	0	-75.870	38.000	-37.870	-38.000	130
502460 Sporthal Faberhal	-61.662	-78.399	-4.000	-38.000	-42.000	-42.630	630
502462 Kantine Faberhal	-15.751	-11.949	0	0	0	-4.137	4.137
502480 Dorpsacc.De Noord	-14.155	-14.877	-2.000	0	-2.000	-7.858	5.858
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	-12.333	-12.592	-12.288	0	-12.288	-12.932	644
502591 Reserve Hof van Cramer, Wapenveld	0	0	0	-36.706	-36.706	-36.706	0
Totaal Baten	**-615.954**	**-645.816**	**-616.668**	**-69.627**	**-686.295**	**-606.506**	**-79.789**
Resultaat	**494.253**	**698.529**	**628.792**	**64.440**	**693.232**	**595.351**	**97.881**

Toelichting op de lasten en baten product Accommodaties SMV

Lasten

Bij het product Accommodaties SMV is **€178.000,-** minder uitgegeven dan was geraamd. Onderstaand is aangegeven wat hiervan de oorzaken zijn.

Lagere doorberekende rentelasten De Heerd, De Rhijnsberg en Faberhal	€158.000
Hogere kosten OZB/onderhoud/gebruikerslasten De Rhijnsberg	-/- €34.000
Lagere energie- en onderhoudskosten sporthal Wapenveld	€24.000
Lagere afschrijvingskosten Faberhal	€28.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€2.000
Totaal	**€178.000**

Doorberekende rentelasten

De werkelijke totale rentelasten zijn over 2020 lager dan begroot; dit komt doordat in 2019 leningen zijn afgesloten met hele lage rentepercentages.

Informatie en toegang sociaal domein

Toelichting op product Informatie en toegang sociaal domein

Onder dit product vallen de ambtelijke kosten van medewerkers die de toegang vormen, de kosten voor de Adviesraad Sociaal Domein, onafhankelijke cliëntondersteuning en kosten voor ICT.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							

502592 project 0-100 jaar	0	0	0	0	0	0	0
571005 Informatie & Toegang	322.553	408.451	438.279	210.000	648.279	594.163	54.116
571055 Onafh. Clientondersteuning / -participa	29.357	21.859	48.902	-2.570	46.332	22.295	24.037
571105 ICT	5.579	17.503	37.220	0	37.220	17.150	20.070
Totaal Lasten	**357.489**	**447.814**	**524.401**	**207.430**	**731.831**	**633.607**	**98.224**
Baten							
571005 Informatie & Toegang	0	0	0	-210.000	-210.000	-182.097	-27.903
Totaal Baten	**0**	**0**	**0**	**-210.000**	**-210.000**	**-182.097**	**-27.903**
Resultaat	**357.489**	**447.814**	**524.401**	**-2.570**	**521.831**	**451.510**	**70.321**

Toelichting op de lasten en baten product Informatie en toegang sociaal domein

Lasten

Voor de informatie en toegang van het sociaal domein is in 2020 **€98.000,-** minder uitgegeven. Hieronder is aangegeven waardoor dat komt.

Lagere personeelskosten voor informatie en toegang	€25.000
Lagere opstart kosten voor Stip (0-100+)	€28.000
Minder uitgaven voor onafhankelijke cliënt ondersteuning Adviesraad sociaal domein	€25.000
Minder uitgave voor ICT applicaties	€20.000
Totaal	**€98.000**

Algemeen

De werkelijke salariskosten waren bij de afdeling SMV lager dan begroot. Hierdoor is de doorbelasting naar de producten ook lager; bij dit product is dat een voordeel van €5.000,-.

571005 Informatie & Toegang

Lagere kosten door minder uitgaven aan personeelskosten en minder kosten voor de voorbereiding voor 0-100+, hierdoor zijn er bij de baten ook minder middelen uit de reserve gehaald.

571055 Onafhankelijke cliëntondersteuning

Lagere kosten namelijk €25.000,- voor Adviesraad Sociaal Domein, minder kosten voor cliënt ondersteuning, extra verwachte inzet i.v.m. uitstroom naar Wlz stagneerde door Corona.

571105 ICT

Kosten voor ICT applicaties Sociaal domein valt lager uit (€20.000,-) aangezien een deel van deze kosten via andere kostenplaatsen is betaald.

Baten

Doordat de lasten voor de voorbereiding van Stip lager uitvallen is er ook een lager bedrag uit de reserves gehaald (**€28.000)**.

Jeugdhulp individuele voorziening

Toelichting op product Jeugdhulp individuele voorziening

Jongeren onder de 18 of 21 jaar krijgen op basis van een indicatie hulp in natura door één of meerdere aanbieders binnen de regionaal
afgesloten raamovereenkomst. Bepalend voor de uitgaven is het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp en de zorgzwaarte. Ook de PGB's vallen onder dit product. Daarnaast worden ook de regionale beschikbaarheidsvoorzieningen bekostigd binnen dit product, zoals Veilig Thuis.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
573005 Jeugdhulp PGB	174.434	130.000	150.000	0	150.000	141.800	8.200
573055 Jeugdhulp in natura	4.038.159	4.670.321	4.040.674	164.290	4.204.964	4.530.380	-325.416
573105 Jeugdhulp in natura bovenlokaal	90.386	74.772	134.430	46.000	180.430	119.792	60.638
573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis Jeugd	0	0	0	36.780	36.780	54.190	-17.410
Totaal Lasten	**4.302.979**	**4.875.092**	**4.325.104**	**247.070**	**4.572.174**	**4.846.163**	**-273.989**
Baten							
573055 Jeugdhulp in natura	-86.824	0	0	0	0	0	0
573105 Jeugdhulp in natura bovenlokaal	0	0	0	0	0	-51.300	51.300
573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis Jeugd	0	0	0	-30.856	-30.856	0	-30.856
Totaal Baten	**-86.824**	**0**	**0**	**-30.856**	**-30.856**	**-51.300**	**20.444**
Resultaat	**4.216.155**	**4.875.092**	**4.325.104**	**216.214**	**4.541.318**	**4.794.863**	**-253.545**

Toelichting op de lasten en baten product Jeugdhulp individuele voorzieningen

Lasten

De uitgaven zijn bij het product Jeugdhulp individuele voorzieningen **€274.000,-** hoger uitgekomen dan was begroot. Hieronder is deze afwijking verklaard.

Lagere doorbelasting salariskosten	€16.000
Lagere kosten jeugdhulp PGB	€8.000
Hogere kosten jeugdhulp ZIN	-/- €325.000
Lagere kosten transformatiebudget	€62.000

Hogere kosten continuïteitsbijdrage	-/- €17.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €18.000
Totaal	**-/- €274.000**

Algemeen
De werkelijke salariskosten waren bij de afdeling SMV lager dan begroot. Hierdoor is de doorbelasting naar de producten ook lager; bij dit product is dat een voordeel van €16.000,-.

573005 Jeugdhulp PGB
De onderschrijding van €8.000,- komt doordat het beleid van de gemeente Heerde er op gericht is om het aantal PGB's te verminderen. Als een PGB-indicatie is afgelopen dan wordt er geprobeerd om dezelfde PGB voor minder uren in te zetten of om jeugdhulp naar ZIN (zorg in natura) om te zetten. Met name de laatste maatregel wordt vaak ingezet.

573055 Jeugdhulp in natura
Deze afwijking in kosten van €325.000,- heeft te maken met verschillende oorzaken die opgeteld dit tekort veroorzaken:

• Hoewel we in 2020 een afname in het aantal maatwerktrajecten hebben geconstateerd, zien we een toename in de kosten per traject. Dit heeft ermee te maken dat we in 2020 meer zware, en daarmee dure zorgtrajecten hebben ingezet. We zien met name een kostenstijging bij de JB/JR en de verblijfstrajecten. Het product 'Verblijf Gezinsgericht' laat zelfs een verdubbeling aan kosten zien in 2020.
• Deze stijging aan kosten is mogelijk te wijten aan het feit dat problematiek die zich aandient over het algemeen meer complex is. Dit is een landelijke trend en het lijkt erop dat dit een gevolg is van de coronacrisis. Door de coronacrisis heeft er minder vroegsignalering kunnen plaatsvinden doordat scholen bijvoorbeeld dicht zijn geweest, huisartsen minder beschikbaar waren en gezinscoaches en jeugdgezondheidszorgmedewerkers minder op scholen en ander vindplaatsen aanwezig konden zijn. Hierdoor zijn we er later bij en heeft problematiek zich meer kunnen ontwikkelen.
• Een andere verklaring is de stijging van het aantal gezinshuizen aan het einde van 2019 in onze gemeente. Kinderen die daar met een voogdijmaatregel zijn gaan wonen zorg voor extra (onvoorziene) kosten voor de gemeente.

573105 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang
Met het transformatiebudget kunnen we eenmalige projecten bekostigen die de transformatie binnen het sociaal domein versnellen. Afgelopen jaar zijn we druk bezig zijn geweest met het opzetten van STIP en uitvoeren van extra werkzaamheden rondom de coronacrisis om de continuïteit van zorg te kunnen waarborgen. Om die reden hebben we geen extra taken kunnen oppakken in het kader van het versnellen van de transformatie en hebben we daar dus ook minder (€62.000,-) aan uitgegeven.

573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis jeugd
Met het uitbreken van de coronacrisis heeft het Rijk een regeling opgesteld om de continuïteit van het zorglandschap te waarborgen. Deze regeling was van kracht tussen maart en juni 2020 en diende als een omzetgarantie. Omdat het Rijk stelt dat deze kosten anders ook gemaakt zouden worden door gemeenten, hebben wij hier slechts gedeeltelijk compensatie voor ontvangen.

Baten
De ontvangsten zijn bij dit product **€20.000,-** hoger dan geraamd. Dit bedrag bestaat uit 2 afwijkingen die hieronder zijn toegelicht.

573105 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang
In december is er van de gemeente Apeldoorn €51.000,- aan resterende DUVO*-gelden ontvangen. Dit geld kon niet meer in 2020 worden besteed. Daarom wordt bij de resultaatbestemming voorgesteld om dit geld toe te voegen aan de reserve sociaal domein zodat hiervoor op een later moment een gezinscoach van kan worden betaald.

573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis jeugd
Bij dit product zijn er geen inkomsten geweest; het geraamde bedrag van €31.000,- is bij de algemene uitkering binnengekomen.

*Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang

Jeugdhulp overige voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp overige voorzieningen
Vanuit dit budget worden alle vrij toegankelijke voorzieningen en preventieve activiteiten voorliggend aan jeugdhulp bekostigd, zoals de ambulante hulpverleners die werkzaam zijn vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast wordt binnen dit budget de jeugdgezondheidszorg 0-4 en 4-19 jaar bekostigd.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
575000 Jeugdzorg (overig)	80.983	98.082	109.741	0	109.741	103.105	6.636
575005 Jeugdhulp uitvoeringkosten	430.057	548.414	589.838	0	589.838	636.842	-47.004
575200 Preventie	16.550	9.765	24.280	-12.000	12.280	9.432	2.848
575250 Jeugdgezondheidszorg	414.994	465.790	453.279	8.750	462.029	471.697	-9.668
575300 Voorschoolse voorziening	53.183	117.401	74.208	39.991	114.199	71.244	42.955
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	12.768	14.092	15.588	0	15.588	14.646	942
575400 Overige voorziening	100.684	100.651	103.899	46.590	150.489	151.708	-1.219
575450 Buitenschoolse voorzieningen	8.550	3.375	5.100	0	5.100	4.150	950
575500 Kosten CJG	287.719	226.444	296.881	-29.060	267.821	277.008	-9.187
Totaal Lasten	**1.405.488**	**1.584.014**	**1.672.814**	**54.271**	**1.727.085**	**1.739.831**	**-12.746**
Baten							
575300 Voorschoolse voorziening	-717	-1.614	0	0	0	-595	595
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	-51.200	0	0	0	0	0	0
575401 Reserve Sociaal domein Jeugd	0	0	0	-46.590	-46.590	-46.590	0
575500 Kosten CJG	-4.896	-18.762	0	-10.940	-10.940	-783	-10.157
Totaal Baten	**-56.813**	**-20.376**	**0**	**-57.530**	**-57.530**	**-47.968**	**-9.562**
Resultaat	**1.348.675**	**1.563.638**	**1.672.814**	**-3.259**	**1.669.555**	**1.691.862**	**-22.307**

Toelichting op de lasten en baten product Jeugdhulp overige voorziening

Lasten

In totaliteit is er bij dit product **€13.000,-** meer uitgegeven dan was begroot. Hieronder zijn de belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Lagere doorbelasting salariskosten	€11.000
Hogere uitgaven ambulante medewerkers & gezinscoaches	-/- €47.000
Meerkosten Verian 0-4 jaar	-/- €11.000
Lagere bijdrage GGD jeugdgezondheidszorg	€28.000
Lagere uitgaven Kinderopvang SMI-regeling	€17.000
Hogere uitgaven CJG	-/- €14.000
Overige afwijkingen	€5.000
Totaal	**-/- €13.000**

Algemeen
De werkelijke salariskosten waren bij de afdeling SMV lager dan begroot. Hierdoor is de doorbelasting naar de producten ook lager; bij dit product is dat een voordeel van €11.000,-.

575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten
Het verschil komt doordat er nog een eindafrekening moet plaatsvinden over de subsidie van Verian, deze is inhoudelijk nog in behandeling.

575250 Jeugdgezondheidszorg
We bekostigen de JGZ 0-4 door middel van een subsidie aan Vérian. In de afgelopen jaren is er in deze subsidie echter geen rekening gehouden met jaarlijkse loon- en prijsstijgingen. Dat is dit jaar gecompenseerd in de subsidie.

575300 Voorschoolse voorzieningen
Door corona en de lockdowns in 2020 heeft de GGD minder inspecties gedaan bij kinderopvangorganisaties. Ook zijn in 2020 minder nieuwe gastouders gestart, waardoor de GGD ook daar geen inspecties hoefde te doen. De GGD heeft daardoor €28.000,- minder gefactureerd aan de gemeente dan begroot.

In 2020 is minder gebruik gemaakt van de SMI-regeling in de kinderopvang. Oorzaken zijn: de sluiting van de kinderopvang tijdens de lockdowns en het opvangen van nieuwe SMI casussen kosteloos opvangen in de noodopvang 'om-niet'. Hierdoor is €17.000,- minder besteed dan begroot.

575500 Kosten CJG
Bij de najaarsnota is deze post met €40.000,- afgeraamd; dit bleek achteraf te veel geweest te zijn; hogere opstart- en voorbereidingskosten van STIP zijn de oorzaak van de overschrijding van €14.000,-.

Baten
De ontvangsten zijn **€10.000,-** lager dan de raming. Dit komt omdat dit bedrag in 2019 al ontvangen is. en dus ten onrechte is begroot in 2020.

Participatie en werk

Toelichting op product Participatie en Werk
Onder dit product vallen de sociale werkvoorziening (WSW), pilot participatievoorziening en werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening. Belangrijke partner voor de uitvoering van dit product is de GR Lucrato. Zij geven invulling aan de sociale werkvoorziening, de werkgeversdienstverlening en de werknemersdienstverlening voor het deel re-integratie. Met de pilot participatievoorziening wil gemeente Heerde dat de onderdelen vanuit Zorg/Ondersteuning en Werk voor de inwoner meer met elkaar verbonden wordt.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
577050 WSW	2.300.887	2.194.557	2.245.039	294.879	2.539.918	2.392.864	147.054
577104 Pilot Participatievoorziening	22.610	0	0	0	0	0	0
577105 Werkzoekenden dienstverlening	338.123	306.069	451.544	-95.000	356.544	312.936	43.608
577150 Werkgeversdienstverlening	108.442	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	**2.770.061**	**2.500.626**	**2.696.583**	**199.879**	**2.896.462**	**2.705.800**	**190.662**
Baten							
577101 Reserve Pilot Participatievoorziening	-33.000	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	**-33.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**2.737.061**	**2.500.626**	**2.696.583**	**199.879**	**2.896.462**	**2.705.800**	**190.662**

Toelichting op de lasten en baten Participatie & Werk
Lasten
Bij het product Participatie en Werk is er **€191.000,-** minder uitgegeven dan was begroot. Hieronder zijn de afwijkingen toegelicht.

WSW	€147.000
Werkzoekenden dienstverlening	€44.000
Totaal	**€191.000**

577050 WSW
Bij de meicirculaire is er een extra bedrag uitgekeerd voor de WSW; hierdoor is de exploitatiebijdrage vanuit de gemeenten aan Lucrato fors lager. Tezamen met enkele kleinere afwijkingen is er €147.000,- op dit product overgehouden.

577105 Werkzoekendendienstverlening
Door Corona zijn verschillende projecten/trainingen in 2020 niet doorgegaan. In de najaarsnota is hier al rekening mee gehouden. Het betreft hier fysieke trainingen zoals een tweede empowermenttraining en fysieke taallessen.

Inkomen

Toelichting op product Inkomen

Het product Inkomen bestaat uit het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op gebied van bijzondere bijstand, minimabeleid, bijstandsverlening (zelfstandigen), armoedebestrijding, het kindpakket en schulddienstverlening.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
579000 Bijstandverlening	357.221	334.253	387.277	0	387.277	331.886	55.391
579050 Levensonderhoud	2.788.387	2.508.145	2.553.900	-206.665	2.347.235	2.656.470	-309.235
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	48.353	27.817	82.170	2.014.269	2.096.439	1.241.049	855.390
579200 Inkomensondersteuningsbeleid	241.475	309.354	338.078	0	338.078	317.633	20.445
579250 Schulddienstverlening	35.211	46.933	59.559	-10.680	48.879	43.659	5.220
579300 Minimabeleid	95.426	155.293	171.912	60.000	231.912	157.173	74.739
579400 Kwijtscheldingen	40.644	19.845	40.000	-10.000	30.000	32.407	-2.407
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	300.171	309.849	338.070	-40.000	298.070	306.323	-8.253
Totaal Lasten	**3.906.888**	**3.711.488**	**3.970.966**	**1.806.924**	**5.777.890**	**5.086.600**	**691.290**
Baten							
579050 Levensonderhoud	-2.645.030	-2.652.097	-2.698.167	33.512	-2.664.655	-2.806.439	141.784
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	-22.929	-5.603	-44.083	-2.054.849	-2.098.932	-1.238.489	-860.443
579300 Minimabeleid	-66.142	-996	-51.780	51.780	0	-20.788	20.788
579305 Algemene uitkering minimabeleid	0	-55.045	0	-51.780	-51.780	-58.463	6.683
579400 Kwijtscheldingen	-977	0	0	0	0	0	0
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	-39.230	-19.819	-3.120	0	-3.120	-19.310	16.190
Totaal Baten	**-2.774.309**	**-2.733.561**	**-2.797.150**	**-2.021.337**	**-4.818.487**	**-4.143.489**	**-674.998**
Resultaat	**1.132.579**	**977.927**	**1.173.816**	**-214.413**	**959.403**	**943.111**	**16.292**

Toelichting op de lasten en baten product Inkomen

Lasten

De uitgaven zijn bij het product Inkomen **€691.000,-** lager dan was geraamd. Hieronder is toegelicht wat daarvan de oorzaken zijn.

Lagere doorbelasting salariskosten	€27.000
Lagere uitgaven uitkeringsadministratie/sociale recherche	€56.000
Meerkosten Levensonderhoud	-/- €309.000
Lagere uitgaven Bijstandverlening zelfstandigen (Tozo)	€847.000
Lagere kosten Minimabeleid	€75.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €5.000
Totaal	**€691.000**

Algemeen
De werkelijke salariskosten waren bij de afdeling SMV lager dan begroot. Hierdoor is de doorbelasting naar de producten ook lager; bij dit product is dat een voordeel van €27.000,-.

579000 Bijstandsverlening
De kosten van de uitkeringsadministratie in Oldebroek zijn lager uitgevallen dan begroot. De sociale recherche is veel minder ingezet dan verwacht omdat we minder vermoedelijke fraudegevallen hebben gesignaleerd. Door een afrekening van 2019 is het overschot nog hoger uitgevallen.

579050 Levensonderhoud
De kosten van de bijstandsuitkeringen zijn hoger dan de begroting omdat het aantal bijstandsgerechtigden is gestegen. Ook is het bedrag van de uitkering gestegen waardoor het totaalbedrag hoger uitvalt. Daarnaast hebben er meer mensen met een loonkostensubsidie werk gevonden en is in 2020 nog loonkostensubsidie over 2019 betaald.

579100 Bijstandverlening zelfstandigen
Dit heeft te maken met de Tozo (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers). Het bedrag dat we hebben begroot is voor een deel niet nodig geweest voor ondersteuning van de ondernemers.

579300 Minimabeleid
In 2020 zijn er minder middelen nodig geweest voor de uitvoering van het Kindpakket en de bestrijding van armoede en schulden. De middelen zijn nodig voor de uitvoering van de uitvoeringsplannen 2021; daarom wordt hiervoor in de resultaatbestemming een bedrag opgenomen.

Baten
De ontvangsten bij dit product zijn **€675.000,-** lager dan begroot. hieronder is aangegeven waardoor dat komt.

Hogere BUIG-uitkering	€99.0

Ontvangen terugvorderingen	€42.0
Lagere inkomsten Bijstandverlening zelfstandigen(Tozo)	-/- €825.0
Geen vergoedingen deelfonds reïntegratie/uitvoeringskosten Bbz	-/- €44.0
Niet geraamde inkomsten Minimabeleid	€21.0
Aflossingen bijzondere bijstand/leenbijstand	€16.0
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€16.0
Totaal	**€675.0**

579050 Levensonderhoud
Het door de Rijksoverheid toegekende BUIG-budget viel €99.000,- hoger uit dan was geraamd.

In de begroting wordt geen bedrag geraamd voor terugvordering van teveel uitgekeerde bijstandsuitkeringen. In 2020 is hiervoor €42.000,- terugontvangen.

579100 Bijstandverlening zelfstandigen
De inkomsten van de Tozo zijn te hoog begroot. Het teveel ontvangen bedrag ad. €825.000,- moet worden terugbetaald en is daarom naar de balans overgeboekt.

De vergoedingen vanuit het deelfonds (€44.000,-) zijn te hoog gebudgetteerd; de raming moet hiervoor worden bijgesteld. Gemeenten kunnen de kosten van levensvatbaarheidsonderzoeken niet meer declareren. De middelen zijn toegevoegd aan het gemeentefonds en worden via de algemene uitkering, op basis van maatstaven, verdeeld over de gemeenten.

579300 Minimabeleid
Van het rijk is €21.000,- ontvangen voor de bestrijding van schulden en armoede. Dit bedrag was niet gebudgetteerd.

579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand
Bijzondere bijstand wordt soms uitgekeerd in de vorm van leenbijstand (bijvoorbeeld bij woninginrichting van statushouders). Op deze post worden de ontvangen aflossingen geboekt. Deze worden terughoudend begroot.

Wmo maatwerkvoorzieningen

Toelichting op product Wmo maatwerkvoorzieningen
Een maatwerkvoorziening is een voorziening die is afgestemd op de individuele omstandigheden en mogelijkheden van de ingezetene. Bij de maatwerkvoorziening moet rekening gehouden worden met de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt. Op deze manier wordt de cliënt in staat gesteld tot zelfredzaamheid en/of participatie, zodat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven. Een voorziening die nodig is om de mantelzorger te ondersteunen of deze te ontlasten, kan onderdeel uitmaken van een maatwerkvoorziening. Maatwerkvoorzieningen kunnen materiele en/of immateriële zijn.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	527.496	687.053	704.908	50.000	754.908	695.272	59.636
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	776.262	1.106.914	1.206.530	114.500	1.321.030	1.296.491	24.539
581060 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis ZIN	0	0	0	25.590	25.590	34.961	-9.371
581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG	29.339	14.937	38.750	0	38.750	15.139	23.611
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	20.429	22.548	24.941	154.640	179.581	68.073	111.508
581255 Doventolk	1.086	0	0	0	0	0	0
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	383.246	566.484	491.610	-60.000	431.610	468.045	-36.435
581800 Maatwerkvoorzieningen natura materieel w	307.395	192.893	158.440	270.000	428.440	340.494	87.946
581850 Maatwerkvoorzieningen PGB materieel verp	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	**2.045.253**	**2.590.830**	**2.625.179**	**554.730**	**3.179.909**	**2.918.475**	**261.434**
Baten							
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	0	0	0	-50.000	-50.000	-50.000	0
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	0	0	0	0	0	-1.405	1.405
581060 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis ZIN	0	0	0	-13.842	-13.842	0	-13.842
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	0	-261.083	0	0	0	-124.198	124.198
581206 Res.Soc.domein wmo maatwerk.	0	0	0	-44.640	-44.640	-44.640	0
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	-7.968	-16.976	-6.140	0	-6.140	-5.613	-527
581950 Eigen bijdragen Wmo bestaand	-55.166	-40.556	-20.000	0	-20.000	-92.240	72.240
Totaal Baten	**-63.134**	**-318.615**	**-26.140**	**-108.482**	**-134.622**	**-318.097**	**183.475**
Resultaat	**1.982.119**	**2.272.215**	**2.599.039**	**446.248**	**3.045.287**	**2.600.378**	**444.909**

Toelichting op de lasten en baten product Wmo maatwerkvoorzieningen

Lasten

Bij het product Wmo maatwerkvoorzieningen wijken de lasten met **€261.000,-** af van de raming. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste afwijkingen.

Lagere doorbelastingkosten personeel	€36.000
Lagere regionale kosten uitvoeringskosten	€26.000
Minder uitgaven Wmo maatwerk ZIN	€25.000
Minder uitgaven Wmo maatwerk PGB	€24.000
MOBW verschuivingen in algemene reserveringen	€110.000
Meer uitgaven rolstoelen en vervoersvoorzieningen	-/-€89.000
Minder uitgaven vraagafhankelijk vervoer	€57.000
Minder uitgaven maatwerk materieel wonen	€88.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	-/- €16.000
Totaal	**€261.000**

581005 Wmo uitvoeringskosten

Er zijn minder uitgaven vanwege lagere regionale kosten door gedeelde betaling vanuit regionale kosten voor Jeugdzorg.

581055 Maatwerk ZIN

Er zijn minder uitgaven maatwerk ZIN. Dit komt aangezien de verwachte uitstroom vanuit de Algemene voorziening regieondersteuning is vertraagd waardoor er verminderde instroom in maatwerk plaatsvond.

581205 Opvang en beschermd wonen Wmo

In de begroting is per abuis een bedrag van €110.000,- dubbel opgenomen, dit is derhalve niet uitgegeven.

581750 Maatwerkvoorzieningen vervoer

Er is €89.000,- meer uitgegeven aan rolstoelen en vervoersvoorzieningen, door late declaratie is er in de najaarsnota een te groot bedrag afgeraamd.

De uitgaven op vraagafhankelijk vervoer zijn €57.000,- lager dan begroot doordat er minder gebruik gemaakt is van deze voorziening vanwege de Corona-crisis.

581800 Maatwerkvoorzieningen wonen

Er zijn €88.000,- minder uitgaven bij dit onderdeel. Dit komt omdat er een verwachte grotere woningaanpassing niet tot stand is gekomen.

Baten
De ontvangsten zijn bij dit product **€183.000,-** hoger dan begroot. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder vermeld.

Continuïteitsbijdrage Corona crisis	-/- €14.000
Inkomsten door uitname uit algemene reserves	€124.000
Hogere inkomsten vanuit CAK eigen bijdrage	€72.000
Maatwerk PGB teruggave voorschot	€1.000
Totaal	**€183.000**

581060 Continuïteitsbijdrage Corona-crisis
De beloofde continuïteitsbijdrage vanuit het rijk is uiteindelijk niet doorgegaan; een tegenvaller van €14.000,- voor dit onderdeel.

581205 Opvang en beschermd wonen
Op het regionale budget is minder uitgegeven dan ontvangen, het overschot van €124.000,- is vanuit de regio naar ons overgemaakt voor besteding binnen het sociaal domein.

581950 Eigen bijdragen Wmo
Er is meer eigen bijdrage dan verwacht doordat de abonnementstarief dit jaar ook voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis van toepassing is.
De verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen van de Wmo is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid en valt derhalve niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

Wmo algemene voorzieningen

Toelichting op product Wmo algemene voorzieningen
Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is. Het is gericht op maatschappelijke participatie. Algemene voorzieningen worden gefaciliteerd door de gemeente. Het kan hierbij ook gaan om voorzieningen die door vrijwilligersorganisaties worden aangeboden, mits deze gefaciliteerd zijn door de gemeente. Belangrijk is dat de algemene voorzieningen bekend en beschikbaar zijn, zowel bij cliënten, vrijwilligers als bij professionals, en dat zij gericht zijn op maatschappelijke participatie.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							

585000 Volwassenenwerk	231.442	176.453	179.531	35.024	214.555	176.436	38.119
585050 Maatschappelijk werk	174.637	6.867	7.067	0	7.067	6.908	159
585100 Volksgezondheid	124.876	147.727	177.792	8.000	185.792	170.844	14.949
585150 Vreemdelingen inburgering	27.981	20.173	40.520	-18.860	21.660	29.736	-8.076
585200 Algemene voorzieningen regieondersteuning	926.700	842.086	865.897	-70.000	795.897	755.009	40.888
585250 Basismobiliteit	774.160	687.377	806.586	-109.500	697.086	689.507	7.579
585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar	1.166.018	1.387.982	1.364.493	487.590	1.852.083	1.671.374	180.709
585350 Vrijwilligers	73.528	76.958	80.811	5.000	85.811	61.785	24.026
585400 Mantelzorg	88.728	94.281	91.420	0	91.420	95.640	-4.220
Totaal Lasten	**3.588.069**	**3.439.903**	**3.614.117**	**337.254**	**3.951.371**	**3.657.238**	**294.133**
Baten							
585000 Volwassenenwerk	-49.820	895	0	0	0	0	0
585100 Volksgezondheid	0	0	0	0	0	-995	995
585150 Vreemdelingen inburgering	0	-23.700	-35.550	21.330	-14.220	0	-14.220
585152 Maatschappelijke begeleiding	0	0	0	0	0	-26.070	26.070
585155 Inburgering	0	0	0	0	0	-36.921	36.921
585250 Basismobiliteit	-29.883	-12.838	-25.350	5.000	-20.350	-12.987	-7.363
585301 Reserve algemene voorzieningen huishoude	0	0	0	-453.000	-453.000	-453.000	0
Totaal Baten	**-79.703**	**-35.644**	**-60.900**	**-426.670**	**-487.570**	**-529.973**	**42.403**
Resultaat	**3.508.367**	**3.404.260**	**3.553.217**	**-89.416**	**3.463.801**	**3.127.264**	**336.537**

Toelichting op de lasten en baten product Wmo algemene voorzieningen

Lasten

Bij het product Wmo maatwerkvoorzieningen wijken de lasten met **€294.000,-** af van de raming. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste afwijkingen.

Minder uitgaven volwassenwerk	€38.000
Minder uitgaven Wet verplichte GGZ	€8.000

Minder bijdrage gemeenschappelijk regelingen volksgezondheid	€6.000
Minder uitgaven inburgering vreemdelingen	€8.000
Minder uitgaven Algemene voorziening Regieondersteuning	€18.000
Minder uitgaven transformatiebudget sociaal domein	€22.000
Minder uitgaven Algemene voorziening schoon en leefbaar huis	€181.000
Overige afwijkingen (niet toelicht)	€13.000
Totaal	**€294.000**

585000 Volwassenwerk
Er is €32.000,- minder uitgegeven doordat de subsidie uitbetaling voor Corona aan het Dorpshuis (wel begroot) niet in 2020 wordt uitbetaald. De uitgaven voor personele inzet viel ook €6.000,- lager uit.

585100 Volksgezondheid
Er is €8.000,- minder uitgegeven doordat het aantal verwachte onderzoeken in het kader van de WvGGZ lager uitvielen dan verwacht. Daarnaast viel de bijdrage voor de gemeenschappelijke regelingen Volksgezondheid ook lager uit (€6.000,-).

585200 AVR (inclusief transformatiebudget)
Er is €18.000,- minder uitgegeven voor de algemene voorziening regieondersteuning door minder inzet van extra personeel.

Er is €22.000,- minder uitgegeven vanuit het transformatiebudget. Met het transformatiebudget kunnen we eenmalige projecten bekostigen die de transformatie binnen het sociaal domein versnellen. Afgelopen jaar zijn we druk bezig zijn geweest met het opzetten van STIP en uitvoeren van extra werkzaamheden rondom de coronacrisis om de continuïteit van zorg te kunnen waarborgen. Om die reden hebben we geen extra taken kunnen oppakken om de transformatie te versnellen en hebben we daar dus ook geen kosten voor gemaakt.

585250 Basismobiliteit:
De uitgaven zijn gelijk aan de begroting. Het voordeel dat de nieuwe verrekensystematiek oplevert is reeds in de najaarsnota aangepast op de begroting.

585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar huis
Er is €181.000,- minder uitgegeven voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis. Door Corona is de verwachte stijging van het aantal deelnemers minder hoog dan verwacht waardoor de uitgaven lager zijn dan begroot.

Baten
De ontvangsten zijn bij dit product **€42.000,-** lager dan begroot. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder vermeld.

Minder inkomsten basismobiliteit	-/-€7.000
Meer inkomsten maatschappelijke begeleiding	€26.000
Meer inkomsten vreemdelingen inburgering	€23.000
Totaal	**€42.000**

585150 Vreemdelingen inburgering
In 2019 zijn er in Heerde 6 volwassenen gehuisvest. Dit betekent dat er van het rijk (T-1 systematiek) €14.220,- wordt ontvangen (6 keer €2.370,-).

585152 Maatschappelijke begeleiding
Van het Ministerie is een specifieke uitkering van €26.000,- ontvangen voor maatschappelijke begeleiding. Hiervoor was geen raming opgenomen.

585250 Basismobiliteit
Er is €7.000,- minder aan inkomsten. Er zijn minder eigen bijdrages ontvangen omdat er minder reisbewegingen zijn gemaakt vanwege Corona.

BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk

Besluit Begroting en Verantwoording

Absoluut verzuim

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	Heerde	1	5,9	4,5	3,5	3,9	DUO/Ingrado
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	Nederland	2,3	1,8	1,8	1,9	2,4	DUO/Ingrado

Relatief verzuim

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	Heerde	17	14	17	18	17	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	Nederland	29	27	27	23	26	DUO/Ingrado

Achterstand onder jeugd

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
kinderen in uitkeringsgezinnen	in %	Heerde	-	-	-	3	3	
kinderen in uitkeringsgezinnen	in %	Nederland	-	-	-	7	6	
werkloze jongeren	in %	Heerde	-	-	-	2	1	
werkloze jongeren	in %	Nederland	-	-	-	2	2	

Personen met een bijstandsuitkering

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	Heerde	143	149,3	175,8	155	155,3	147,4	CBS - Participatiewet
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	Nederland	404,8	412,8	418,6	401,1	381,7	459,7	CBS - Participatiewet

Jongeren met een delict voor de rechter

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Jongeren met een delict voor de rechter	in %	Heerde	1	1	0	1	1	CBS jeugd
Jongeren met een delict voor de rechter	in %	Nederland	1	1	1	1	1	CBS jeugd

Lopende re-integratievoorziening

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron
Lopende re-integratievoorziening	per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	Heerde	87,7	114,2	298,6	326,4	142,6	169,1	CBS - Participatiewet
Lopende re-integratievoorziening	per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	Nederland	311,9	255,5	271,3	305,2	207	202	CBS - Participatiewet

Netto arbeidsparticipatie

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Netto arbeidsparticipatie	in %	Heerde	66,3	67,4	68	69,2	69,5	CBS - arbeidsdeelname
Netto arbeidsparticipatie	in %	Nederland	65,4	65,8	66,7	67,8	68,8	CBS - arbeidsdeelname

Niet Sporters

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Niet-sporters		Heerde	-	46,8	-	-	-	
Niet-sporters		Heerde	-	48,7	-	-	-	

Voortijdige schoolverlaters zonder starterskwalificatie (vsv-ers)

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Voortijdige schoolverlaters (vsv-ers)	In %	Heerde	1,1	0,9	1,4	1,8	1,3	DUO/Ingrado

Voortijdige schoolverlaters (vsv-ers)	In %	Nederland	1,7	1,7	1,8	1,9	2	DUO/Ingrado

Jongeren met jeugdhulp

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	Heerde	9,5	13,7	15	16,3	17,9	CBS - Jeugd
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	Nederland	10	10,8	11,4	11,8	12,3	CBS - Jeugd

Jongeren met jeugdbescherming

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	Heerde	0,7	0,9	0,9	1,2	1,5	CBS - Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	Nederland	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	CBS - Jeugd

Jongeren met jeugdreclassering

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren tot 18 jaar	Heerde	0,6	0,4	x	x	0,4	CBS - Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren tot 18 jaar	Nederland	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	CBS - Jeugd

Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron

Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inwoners	Heerde	-	200	220	320	360	310	CBS - Monitor Sociaal Domein wmo
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inwoners	Nederland	-	620	620	640	680	640	CBS - Monitor Sociaal Domein wmo

Banen

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	bron
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Heerde	575,4	582,4	624,4	623,7	632,1	CBS Bevolkingsstatistiek
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Nederland	743,8	752,3	761,1	775,8	792,1	CBS Bevolkingsstatistiek

Overzicht overhead

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten	18.525.720	18.972.017	7.502.742	13.179.949	20.682.691	18.869.933	1.812.758
Baten	-11.970.016	-12.018.618	-662.382	-12.780.016	-13.442.398	-11.762.329	-1.680.069
Resultaat	**6.555.704**	**6.953.399**	**6.840.360**	**399.933**	**7.240.293**	**7.107.604**	**132.689**

Toelichting op product Overhead

Conform de BBV-voorschriften moeten de overheadkosten van de ambtelijke organisatie apart inzichtelijk worden gemaakt. Onder overhead wordt verstaan: **alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.** Concreet zijn dit de kosten van huisvesting, facilitaire zaken, P&O, ICT en alle salariskosten en overige personeelskosten van het ondersteunende personeel. Een overzicht van deze overheadkosten (zowel raming als realisatie) met de berekening van het overheadpercentage is hieronder samengevat weergegeven.

	Primitieve raming 2020	Raming incl. wijz. 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Raadhuis	131.155	370.155	221.763	148.392
Reserve raadhuis	-	-236.000	-136.445	-99.555
Gemeentekantoor	254.170	271.170	262.577	8.593
Gemeentewerf	96.341	102.340	87.302	15.038
Facilitaire zaken	360.700	253.290	229.951	23.339
ICT	1.278.940	1.378.939	1.438.205	-59.266
Overige algemene kosten	42.010	186.066	206.651	-20.585
Salariskosten overheadpersoneel	4.171.133	4.293.090	4.042.679	250.411
Overige personeelskosten	505.913	621.243	754.921	-133.678
Totale overheadkosten	**6.840.360**	**7.240.293**	**7.107.604**	**132.689**
Salariskosten direct personeel	5.772.339	6.126.918	6.168.044	-41.126
Totale kosten primair proces	**5.772.339**	**6.126.918**	**6.168.044**	**-41.126**
Totale apparaatskosten	**12.612.699**	**13.367.211**	**13.275.648**	**91.563**
Percentage overhead	**54,23%**	**54,16%**	**53,54%**	

Uit bovenstaande tabel is af te lezen dat er **€91.563,-** minder is uitgegeven aan overheadkosten en salariskosten direct personeel dan was geraamd. Hieronder zijn de belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Raadhuis (voordeel €49.000,-)
In 2020 is bij het raadhuis een start gemaakt met de renovatie van het pand. Hierdoor is er minder geld uitgegeven aan onderhoud- en energiekosten (totaal €32.000,-). Tevens is er €17.000,- op de kapitaallasten bespaard doordat er in 2019 leningen met een zeer lage rente zijn afgesloten. De raming was hier nog niet op aangepast.
Voor de bijkomende renovatiekosten (sloop, asbestverwijdering en tijdelijke huisvesting) was bij de najaarsnota 2020 een budget van €236.000,- beschikbaar gesteld. Hiervan is inmiddels €136.000,- uitgegeven. Deze kosten worden betaald uit een onttrekking uit de onttrekking reserve raadhuis en zijn niet van invloed op het resultaat.

Facilitaire zaken (voordeel €23.000,-)
Bij facilitaire zaken is, door het vele thuiswerken als gevolg van Corona, geld overgehouden bij kantoorbenodigdheden, portokosten, papier en kopieerkosten.

ICT (nadeel €59.000,-)
Als gevolg van hogere inhuurkosten voor informatisering en hogere afschrijvingskosten voor de M2A-investeringen is er €59.000,- meer uitgegeven dan geraamd. De werkelijke kosten van de Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O zijn binnen de begroting gebleven; hiervoor zijn geen extra kosten gemaakt.

Salariskosten overheadpersoneel/overige personeelskosten/salariskosten direct personeel (excl. bestuur; voordeel €76.000,-)
Aan salariskosten en overige personeelskosten is in 2020 minder uitgegeven dan was geraamd. In onderstaand schema is hiervan een uitsplitsing gemaakt. Daarnaast is de taakstelling op Bedrijfsvoering van €300.000,- in het geheel gerealiseerd.

Vast personeel	**Raming 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
Management	976.468	826.985	149.483
Bestuursondersteuning en -advisering	1.078.935	1.150.517	-71.582
Bedrijfsondersteuning en -advisering	1.360.993	1.244.684	116.309
Dienstverlening en informatiebeheer	1.476.682	1.360.918	115.764
Realisatie, onderhoud en beheer	1.457.780	1.491.066	-33.286
Ruimte, ondernemen en wonen	1.430.498	1.434.148	-3.650
Sociaal maatschappelijke verbinding	2.387.155	2.184.191	202.964
Extra personeelskosten corona		-42.870	42.870
Bovenformatief	73.535	90.261	-16.726
	10.242.046	**9.739.901**	**502.145**
Ingehuurd personeel			
Management	-	44.866	-44.866
Bestuursondersteuning en -advisering	-	334.263	-334.263
Bedrijfsondersteuning en -advisering	-	36.000	-36.000
Dienstverlening en informatiebeheer	-	5.244	-5.244
Ruimte, ondernemen en wonen	250.000	353.969	-103.969
Sociaal maatschappelijke verbinding	-	86.810	-86.810
	250.000	**861.153**	**-611.153**
Vervanging ziekte	**203.370**	**320.925**	**-117.555**
Overige personeelskosten	**345.835**	**43.667**	**302.168**
Totaal	**11.041.251**	**10.965.644**	**75.607**

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Conform de nieuwe richtlijnen worden deze budgetten nu onder een separaat hoofdstuk opgenomen (voorheen programma 2 Financiën, Economie en grote projecten). De inkomsten die tot dit onderdeel behoren zijn de Algemene Uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, OZB, Precariobelasting, Toeristenbelasting, bespaarde rente over het Eigen Vermogen en ontvangen rentes en dividenden.

De uitgaven die bij dit onderdeel zijn opgenomen hebben betrekking op de inning en verwerking van bovengenoemde inkomsten.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Lasten							
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	3.725	2.763	1.631	0	1.631	1.458	173
531150 Geldleningen < 1 jaar	-33.363	0	0	0	0	0	0
531200 Geldleningen > 1 jaar	8.574	729.883	651.382	-30.000	621.382	627.839	-6.457
531300 Algemene uitkering	5.328	0	-20	0	-20	0	-20
531510 OZB woningen	116.769	145.499	119.501	23.234	142.735	150.718	-7.983
531560 OZB niet - woningen	105.682	128.173	110.885	-16.654	94.231	89.415	4.816
531610 Belastingen overig	21.814	17.392	22.100	0	22.100	12.341	9.759
531750 Precariobelasting	9.420	11.733	6.580	-6.580	0	0	0
533250 Toeristenbelasting	0	0	0	0	0	6.566	-6.566
Totaal Lasten	**237.949**	**1.035.443**	**912.059**	**-30.000**	**882.059**	**888.336**	**-6.277**
Baten							
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	-52.876	-40.430	-39.000	39.000	0	-4.107	4.107
531150 Geldleningen < 1 jaar	-22.909	0	0	0	0	0	0
531200 Geldleningen > 1 jaar	-46.470	-911.083	-963.366	0	-963.366	-683.340	-280.026
531300 Algemene uitkering	-13.927.564	-22.608.913	-22.983.035	-845.797	-23.828.832	-24.089.128	260.296
531510 OZB woningen	-3.754.764	-3.474.658	-3.483.750	-100.000	-3.583.750	-3.585.133	1.383
531560 OZB niet - woningen	-450.442	-1.270.911	-1.361.510	120.000	-1.241.510	-1.222.457	-19.053

531610 Belastingen overig	-7.951	-13.358	-10.820	0	-10.820	-5.791	-5.029
531750 Precariobelasting	-1.065.843	-1.113.740	-1.070.000	-40.000	-1.110.000	-1.121.488	11.488
533250 Toeristenbelasting	-154.687	-198.456	-225.000	25.000	-200.000	-220.139	20.139
545255 Algemene uitkering VTH / provinciale tak	0	0	0	-56.912	-56.912	-56.912	0
567200 Integratie uitkering combinatie function	-72.697	-78.797	-78.797	-1.832	-80.629	-80.629	0
573305 Uitkering deelfonds	-5.862.826	-3.046.747	-2.785.655	-8.109	-2.793.764	-2.793.764	0
575355 Algemene uitkering peuterspeelzaalwerk	0	0	0	-39.881	-39.881	-39.881	0
577305 dec. Uitkering WSW/Reïntegratie	-2.394.718	-2.226.547	-2.101.264	-304.595	-2.405.859	-2.422.218	16.359
581355 dec.uitk. WMO nieuw	-2.576.657	0	0	0	0	0	0
582050 Integratieuitkering Wmo verplaatsen en w	-328.496	0	0	0	0	0	0
585500 Deelfonds Wmo HV	-1.206.110	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	**-31.925.009**	**-34.983.640**	**-35.102.197**	**-1.213.126**	**-36.315.323**	**-36.324.986**	**9.663**
Resultaat	**-31.687.061**	**-33.948.198**	**-34.190.138**	**-1.243.126**	**-35.433.264**	**-35.436.650**	**3.386**

Toelichting op de lasten en baten product Algemene dekkingsmiddelen

Lasten

De werkelijke lasten zijn bij Algemene dekkingsmiddelen **€6.000,-** hoger dan de raming. Hieronder is een verklaring gegeven van deze afwijking.

Lagere renteontvangst kortlopende geldlening	-/-€7.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€1.000
Totaal	**-/- €6.000**

531200 Geldleningen

Voor 2020 is er €30.000,- geraamd als rente-inkomsten van de kortlopende geldleningen. In werkelijkheid is er €23.000,- ontvangen; een nadeel van €7.000,-.

Baten

De ontvangsten wijken met een gering bedrag, **€10.000,-,** af van de raming. Toch zijn er wel onderlinge grotere verschillen. Deze zijn hieronder toegelicht.

Minder rente-inkomsten	-/- €280.000
Hogere algemene uitkering	€260.000
Lagere inkomsten O.Z.B.	-/- €23.000
Hogere inkomsten precariobelasting	€11.000
Hogere inkomsten toeristenbelasting	€20.000
Hogere inkomst deelfonds WSW	€16.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	€6.000
Totaal	**€10.000**

531200 Geldleningen
Bij de begroting zijn de rentekosten vanuit de activastaat tegen geboekt op dit subproduct. In werkelijkheid mogen alleen de werkelijk gemaakte rentekosten worden doorbelast naar de producten; deze rentekosten waren €280.000,- lager. Hierdoor is er dus ook minder als 'renteopbrengst' verantwoord op dit onderdeel.

531300 Algemene uitkering
Er is €260.000,- meer ontvangen dan geraamd. Dit kan grotendeels toegeschreven worden aan de gevolgen van de Septembercirculaire 2020 (voordeel vanwege lagere vaststelling van apparaatskosten €62.000,- en Algemene Uitkering zelf €50.000,-) en de Decembercirculaire 2020 (hogere Algemene Uitkering €48.000,- inclusief 3e pakket Corona). Verder is er nog €40.000,- ontvangen aan nabetalingen van voorgaande jaren en zijn niet alle maatstaven volledig bijgewerkt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken (schatting €60.000,-).

O.Z.B. algemeen
De O.Z.B. inkomsten zijn in totaliteit €23.000,- lager. Dit komt door geringere inkomsten van niet woningen; de raming hiervoor moet naar beneden worden bijgesteld.
531750 Precariobelasting
De inkomsten uit precariobelasting zijn in werkelijkheid iets hoger dan geraamd; hiervoor is €11.000,- meer ontvangen.

533250 Toeristenbelasting
Bij het uitbreken van de corona-crisis is er in het voorjaar €50.000,- afgeraamd van de toeristenbelasting. Dit bedrag is voor de helft gecorrigeerd bij de najaarsnota toen bleek dat veel mensen in Nederland bleven om vakantie te vieren, de campings en recreatiecentra waren vol, vooral ook door het mooie zomerweer.

577305 Uitkering deelfonds WSW
De hogere inkomst bij dit deelproduct is hoofdzakelijk te verklaren doordat de bonus Beschut Werken van €18.000,- nog via de Septembercirculaire is binnengekomen; de begroting kon hier niet meer op worden aangepast.

BBV Indicatoren

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemiddelde WOZ waarde

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000,-	Heerde	244	237	252	260	275	294	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000,-	Nederland	206	209	217	230	248	270	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken

Nieuw gebouwde woningen

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	Heerde	3,6	4,1	2	10,1	8,1		Basisregistraties adressen en gebouwen
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	Nederland	6,4	7,2	8,2	8,6	9,2		Basisregistraties adressen en gebouwen

Demografische druk

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron
Demografische druk	in %	Heerde	79,2	80,3	81,5	83,3	84,4	84,8	CBS - Bevolkingsstatistiek
Demografische druk	in %	Nederland	67,9	68,5	69	69,6	69,8	70	CBS - Bevolkingsstatistiek

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	in €	Heerde	724	752	760	771	777	819	COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	in €	Nederland	637	651	644	649	669	700	COELO, Groningen

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Indicator	eenheid	Vergelijk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	bron
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	in €	Heerde	806	833	839	814	817	858	COELO, Groningen

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	in €	Nederland	709	723	723	721	739	773	COELO, Groningen

Onvoorzien

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Primaire begroting 2020	Begr.wijz 2020	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020	Verschil
Onvoorzien	**0**	**0**	**50.000**	**-10.000**	**40.000**	**0**	**40.000**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**50.000**	**-10.000**	**40.000**	**0**	**40.000**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**50.000**	**-10.000**	**40.000**	**0**	**40.000**

Toelichting op de baten en lasten van Onvoorzien

531400 Onvoorzien

In 2020 is de huur van 't Hummelhuis verlaagd; deze kosten zijn voor €10.000,- gedekt uit de post Onvoorzien. Verder is er in 2020 niets uit deze post onttrokken.

Beginstand: €50.000,-

Onttrekking huurverlaging 't Hummelhuis -/-€10.000,-

Eindstand **€40.000,-**

Paragrafen

Doelstellingen

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersplan

Inleiding

Het weerstandsvermogen is nodig om risico's in de exploitatie op te vangen: zonder weerstandsvermogen levert iedere tegenvaller een probleem op bij een sluitende begroting. Hoe hoger de risico's, hoe hoger de weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld reserves of ruimte in tarieven) moet zijn. Het gaat hier dus om de robuustheid van de begroting.

Deze paragraaf beschrijft de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden, welke financiële buffers daar tegenover staan en hoe de risico's beheerst kunnen worden.

De paragraaf bestaat uit de volgende delen:

1. Beleidskader;
2. Structurele weerstandscapaciteit;
3. Incidentele weerstandscapaciteit;
4. Conclusie weerstandscapaciteit;
5. Risicobeheersing;
6. Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit;
7. Weerstandsratio en kengetallen.

Artikel 11 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het volgende over het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Een kengetal voor de netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit;
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit van een gemeente is de buffer die aanwezig moet zijn om mogelijke risico's af te kunnen dekken. Het gaat hierbij om het vermogen dat aanwezig is om risico's financieel af te kunnen dekken, zonder dat de bedrijfsvoering in gevaar komt.
Dit in de wetenschap dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen.
De vragen die we ons stellen zijn:

- Heeft de gemeente de mogelijkheid om bij een sterke daling van het eigen vermogen de tarieven te verhogen?

- Zijn er mogelijkheden om de kosten die nu binnen de bestemmingsreserves worden afgedekt binnen de reguliere begroting te dekken?

De gemeente Heerde wil daarbij structurele risico's afdekken met structurele weerstandscapaciteit en incidentele risico's afdekken met incidentele weerstandscapaciteit.

Bij de behandeling van de laatste nota van reserves en voorzieningen is afgesproken dat de beleidsuitgangspunten met betrekking tot het weerstandsvermogen overzichtelijk in beeld gebracht gaan worden. Deze worden hieronder opgesomd.

De basis van de grootte van ons structureel weerstandsvermogen is de ruimte die er nog is in de OZB tarieven tot aan de artikel 12 norm. Hierbij baseren wij ons op provinciale gegevens.

In afwijking van voorgaande jaren wordt vanaf de begroting 2020 alleen de Algemene Reserve ingezet als weerstandscapaciteit. De provincie heeft in de begrotingsbrief van 2019 opmerkingen gemaakt dat het beter is om niet de bestemmingsreserves aan te wenden voor het opvangen van de risico's.

De post Onvoorzien in de exploitatie wordt niet meegenomen als weerstandscapaciteit omdat deze post bedoeld is om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen.

Stille reserves worden alleen meegenomen als weerstandsvermogen als deze binnen 2 jaar liquide (dus in geld zijn om te zetten) zijn te maken.

De risico top 7 in deze paragraaf zullen worden toegelicht met:

- Een omschrijving van het risico;
- De hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening van het risicobedrag;
- De maatregelen ter beheersing van het risico.

De weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's wordt zichtbaar gemaakt in een tabel en tevens uitgedrukt in een weerstandsratio.

De raad heeft op 9 maart 2015 bij de behandeling van de nota reserves en voorzieningen 2015 de beleidslijn uitgesproken dat bij toekomstige jaarrekeningoverschotten zo veel als mogelijk bedragen toegevoegd worden aan de Algemene Reserve, om zodoende het solvabiliteitspercentage toe te laten nemen. Het toevoegen aan de reserve zal steeds per expliciete besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit
Structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte structurele tegenvallers in de begroting (bijvoorbeeld een hogere uitgave voor de WWB of een lagere Algemene Uitkering) op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van de taken.
De gemeente Heerde heeft op de OZB-heffing na, nagenoeg geen resterende structurele belastingcapaciteit meer. De afvalstoffenheffing, rioolheffing en begrafenisrechten zijn maximaal kostendekkend en kunnen niet meer worden verhoogd. Om de weerstandscapaciteit te beïnvloeden kan overwogen worden om de kosten te verlagen.

Ruimte in OZB-tarieven volgens artikel 12 norm

De structurele ruimte in de OZB-tarieven die er volgens de artikel 12 norm nog aanwezig is, is €439.000,-, Deze gegevens zijn verstrekt door de provincie Gelderland en zijn gebaseerd op de begroting 2021.
De structurele risico's in deze paragraaf (zonder de grondexploitatie) zijn €1.465.000,-. Afgezet tegen de €439.000,- ruimte die we nog hebben, kan de conclusie getrokken

worden dat wij onvoldoende structurele middelen hebben om de structurele risico's te dekken.
Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgave en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Onvoorzien
Soms wordt ook de post onvoorzien als structurele weerstandscapaciteit gezien. In Heerde is de post onvoorzien voor het jaar 2021 geraamd op €50.000,-.
In feite is deze post bedoeld om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen. Voor bepaling van de weerstandscapaciteit is onvoorzien daarom niet meegenomen.

Incidentele weerstandscapaciteit
Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. De incidentele weerstandscapaciteit valt samen met de Algemene Reserve.

De Algemene Reserve bestaat uit de Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie. De Algemene Reserve is bedoeld om risico's in de gewone exploitatie op te vangen en de Reserve Grondexploitatie die van de grondexploitatie.

De geraamde reservepositie is €10,6 miljoen per 1 januari 2021.

Algemene Reserve	€4.883.962,-
Algemeen Reserve Grondexploitatie	- 5.667.497,-
Totaal Reserve:	€10.551.459,-

Hieronder volgt de ontwikkeling van de totale reserves (in milj.)

2016	2017	2018	2019	2020
10,4	10,6	11,1	10,6	10,6

Stille reserves

De stille reserves vanuit de vrijkomende locaties worden vanaf nu niet meer meegenomen. De vrijkomende locaties zijn namelijk bijna allemaal "vergeven" voor ontwikkeling.

Conclusie weerstandscapaciteit
Structureel:
De totale structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald op de ruimte die Heerde heeft in zijn OZB tarieven tot artikel 12 norm, zijnde €439.000,-.
Incidenteel:
De incidentele weerstandscapaciteit heeft een omvang van €10,6 miljoen en is aanwezig in de Algemene Reserve en de stille reserve.

Risicobeheersing

Deze paragraaf bevat de top 7 risico's (volgorde van groot risico naar klein).

In de top 7 is aangegeven:

- Omschrijving (van het risico);
- Hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening;
- Beheersing van het risico.

  Voor sommige risico's is het moeilijk een risicopercentage te berekenen. Dat is dan aangegeven. Toch wordt er dan een risicobedrag berekend zodat

voorzichtigheidshalve in de reservepositie wel rekening wordt gehouden met tegenvallers.

1. Bedrijvenpark Hattemerbroek BV

Omschrijving

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als 'bovenregionaal' bedrijventerrein. De (nieuwe) bestemmingsplannen voor beide plandelen (Oldebroek en Hattem) en voor een nieuw open afrittenstelsel als aansluiting van het bedrijvenpark op de A28 zijn in september 2018 vastgesteld. De beroepstermijn is verstreken en de bestemmingsplannen zijn onherroepelijk.

Grondexploitatie

Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening geactualiseerd. De uitkomst (contante waarde) van de in maart 2021 opgestelde berekening is positief. Deze is ook vastgesteld door de AVA op 30 april 2021. De jaren daarvoor kwam de grondexploitatie negatief uit en stond iedere gemeente garant voor één derde deel door een voorziening op te nemen. Deze voorziening is nu geheel vrijgevallen en daarmee is de reserve "afrit A28 Bedrijventerrein H2O" deels gevuld.

Bestemmingsreserve

In de overeenkomst met de Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en de Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV, die op 14 maart 2019 is ondertekend, is afgesproken dat wij bijdragen aan de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. De bijdrage is €1 miljoen. Dit bedrag hebben wij nu beschikbaar in de reserve.

Garantstellingen

De gemeenten staan garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is €39 miljoen. Elk van de drie gemeenten staat garant voor een derde deel van dat bedrag. Wij hebben het risico van de garantstelling bepaald op 10% van het bedrag waarvoor we garant staan.

Jaarstukken 2020 i.r.t. de Corona-crisis

Bij de jaarrekening 2020 van Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV heeft de accountant een goedkeurende controleverklaring afgegeven. De controleverklaring bevat een 'onverplicht toelichtende paragraaf'. In deze onverplicht toelichtende paragraaf wijst de accountant de lezer er op dat vooralsnog de impact van het coronavirus voor bedrijvenpark H2O beperkt lijkt te zijn. Hoewel de impact van het coronavirus momenteel nog grotendeels voorbij aan OMH lijkt te gaan, lijkt het aannemelijk dat deze gevolgen mogelijk in de toekomst nog plaats zullen vinden. In tegenstelling tot voorgaand jaar wordt de uitbraak van het Coronavirus niet meer gezien als een gebeurtenis na balansdatum, aangezien de uitbraak van dit virus reeds in 2020 heeft plaatsgevonden. In lijn met de verslaggevingsrichtlijnen hieromtrent is de impact van het Coronavirus daarom naar beste inschatting van het management verwerkt in de gehanteerde (terughoudende) schattingen. Daarnaast is in het jaarverslag een beschrijving opgenomen van de belangrijkste risico's en onzekerheden. De directie maakt daarin de inschatting dat geen sprake is van een risico op de continuïteit OMH.

Realisatie van het risico 2020:
In de begroting 2020 werd dit risico ingeschat op €1.300.000,-. De laatste ontwikkelingen zijn positief waardoor er geen aanpassing van het risicobedrag nodig is.

Hoogte van het risicobedrag
Het risicobedrag is vastgesteld op €1.300.000,-.

Wijze van berekening

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van €13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze €13 miljoen.

Beheersing van het risico
Om de risico's te beheersen wordt er jaarlijks een risicomanagementrapportage opgesteld voor de betrokken gemeenten en wordt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose gemaakt door het Bedrijvenpark.

2. Algemene Uitkering

Omschrijving
Een belangrijk risico vormt de stabiliteit van onze belangrijkste bron van inkomsten: de Algemene Uitkering. Deze Algemene Uitkering is een onderdeel van het gemeentefonds. Het gemeentefonds betreft 62% inkomsten inclusief de drie decentralisaties, ten opzichte van het totaal baten in de exploitatie. Gemeenten zijn afgelopen jaren geconfronteerd met diverse opkomende taakstellende kortingen zoals de forse korting in verband met "opschaling grote gemeenten", het niet doorgaan van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds en de korting Onderwijshuisvesting. En nog steeds zijn er diverse onzekerheden met betrekking tot het correct ramen van de algemene uitkering. We benoemen:

- Het ingebouwde plafond BTW-compensatiefonds van €3,15 miljard;
- Uitname uit het gemeentefonds oplopend tot €975 miljoen voor lagere apparaatskosten in verband met opschaling tot 100-150 gemeenten in het jaar 2025;
- Steeds wisselende uitkeringsfactoren;
- Ontwikkelingen in accressen, afhankelijk van de uitgaven van het rijk;
- Aanpassingen van maatstaven en bijbehorende tarieven;
- Nieuwe definitie van het begrip woonplaatsbeginsel voor het budget Voogdij en 18+, ingaande 2022;
- Aanzuigende werking in het sociaal domein door verlaging van het abonnementstarief;
- De effecten van de herijking van het gemeentefonds. De besluiten zijn doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. Beoogde ingangsdatum is nu 2023. De eerste cijfers geven voor Heerde een licht positief beeld, maar er zijn diverse nadelige effecten gevonden bij andere gemeenten dat het uiteindelijk effect nu nog niet te voorspellen is. Die eerste cijfers zijn nog gebaseerd op verouderde gegevens en de verwachting is dat alle nadelen binnen het fonds opgelost moeten worden.

Realisatie van het risico 2020:

In de begroting 2020 werd dit risico ingeschat op €687.000,-. Dit risico heeft zich niet voorgedaan. Er is €241.000,- meer ontvangen dan geraamd. Zoals ook in de beheersing van het risico wordt aangegeven wordt de begroting bij wijziging op tijd aangepast.

Hoogte van het risicobedrag
Wij berekenen het risico voor het maken van een juiste raming op €714.000,-.

Wijze van berekening
Van veel van de bovengenoemde risico's is het niet mogelijk een reële schatting te maken. Het risicobedrag is daarom berekend door het risico te schatten op 3% van de Algemene Uitkering van afgerond €23,8 miljoen.
Dit percentage is een langjarig gemiddelde van het accres. Accres is de jaarlijkse toevoeging aan het fonds dat in de pas loopt met de ontwikkelingen van de rijksbegroting.

Beheersing van het risico
Een individuele gemeente kan nauwelijks invloed uitoefenen op de hoogte van de uitkering. Vrijwel maandelijks ontvangt de gemeente specificaties waarin wijzigingen in maatstaven en tarieven staan. Deze ontwikkelingen worden goed in de gaten gehouden. Waar nodig zal een verklaring voor verschillen gezocht moeten worden en anders actie ondernomen moeten worden. Verder worden er jaarlijks minimaal drie circulaires uitgegeven waarin de nieuwste gegevens en ontwikkelingen staan. Op basis van deze circulaires kunnen gemeenten een nieuwe berekening maken van de Algemene Uitkering. Voor deze berekening wordt gebruik gemaakt van het programma Pauw van Frontin Pauw. Via nieuwsbrieven geeft deze organisatie ook tips en belangrijke aandachtspunten mee voor de berekeningen. Naar aanleiding van deze nieuwe berekeningen wordt de begroting overeenkomstig aangepast.

3. Inkomensdeel van de Participatiewet

Omschrijving

De WWB is vanaf 1 januari 2015 vervangen door de Participatiewet. De financieringssystematiek is vergelijkbaar en daarmee ook het risico (een open eind financiering).
Het inkomensdeel van de Participatiewet is een post die moeilijk is te beïnvloeden, al is ons proces zo ingericht dat inwoners die een beroep doen op bijstandsverlening voor levensonderhoud vanaf het eerste moment worden gestimuleerd om actief te (blijven) zoeken naar betaald werk. Wettelijk is bepaald dat alle bijstandsaanvragen in een jaar moeten worden gehonoreerd. Er kan geen invloed worden uitgeoefend op de hoogte van deze kosten.
Met ingang van 2015 wordt het budget niet langer alleen bepaald door de T-2 systematiek maar voor een deel ook door een objectief verdeelmodel, het zogenaamde BUIG-budget. Op basis van objectieve factoren en een statistische analyse wordt een schatting gemaakt wat gemeenten uit gaan geven aan uitkeringen. Als een gemeente minder uitgeeft dan dit model dan mag een gemeente dit verschil houden, maar als er meer wordt uitgegeven is het tekort voor de eerste 7,5% voor eigen rekening en als blijkt dat er sprake is van een nog grotere overschrijding dan is nogmaals 2,5% van het BUIG budget voor eigen rekening. Als er sprake is van een grotere overschrijding wordt het meerdere vergoed door het rijk wanneer de gemeente haar beleid om inwoners aan werk te helpen op orde heeft en de aanvraagprocedure zorgvuldig is doorlopen. Dit is de zogenaamde Vangnetuitkering. Jaarlijks wordt, indien van toepassing, de notitie Vangnetuitkering Participatiewet waarin dit beleid is vastgelegd door de gemeenteraad vastgesteld.

Realisatie van het risico 2020:
In de begroting 2020 werd dit risico ingeschat op €90.000,-. In werkelijkheid is er in 2020 €310.000,- meer uitgegeven aan levensonderhoud en zijn de inkomsten €142.000,- hoger uitgevallen dan geraamd. Per saldo een nadeel van €168.000,-.

Hoogte van het risicobedrag
Het risicobedrag wordt vastgesteld op €270.000,-. De gevolgen van het COVID-19 virus voor het inkomensdeel zijn nu nog niet in te schatten. De onzekere factoren zijn: hoe lang loopt de Tozo door en wordt deze volledig vergoed door het Rijk? Mogelijk zal er, door een economische crisis, meer instroom komen in de bijstand waardoor de kosten hoger zijn. Een andere vraag is hoe het BUIG-budget zich zal ontwikkelen?

Wijze van berekening

Het risico wordt gebaseerd op 10% van het voorlopig BUIG-budget van het jaar 2020 van €2.700.000,-

Beheersing van het risico
Het beheersen van het aantal uitkeringsgerechtigden is alleen mogelijk door een intensief beleid gericht op uitstroom. Dit vindt plaats bij het onderdeel Participatiewet Werk.

4. Loon en prijspeil
Omschrijving

De begroting 2021 is gebaseerd op het loon- en prijspeil van het jaar 2020. Er is geraamd op basis van de nieuwe CAO. Voor 2021 betekent dit een stijging van 2,5% ten opzichte van 2020. Tevens is de werkkostenregeling in de raming opgenomen. Voor prijsstijgingen wordt het indexcijfer uit de Meicirculaire gehanteerd (1,7%).

Realisatie van het risico 2020:

In de begroting 2020 werd dit risico ingeschat op €223.000,-. Omdat de gemeentelijke uitgaven zich anders voor kunnen doen dan waar het Centraal Planbureau Index percentage rekening mee houdt, is het niet mogelijk om achteraf een zuivere berekening te maken van het daadwerkelijke gelopen risico.

Hoogte van het risicobedrag
Het risicobedrag voor de loonkosten is €109.000,- en voor prijsstijgingen is dit €122.000,-.

Wijze van berekening

De berekening van het risicobedrag voor de loonkosten is gemaakt door 1% van de loonsom van €10.940.000,- te nemen (inclusief inhuur derden). De berekening voor die van de prijsstijgingen is gemaakt door 1% te nemen van de uitgaven aan derden, exclusief subsidies. Voor 2021 is dit een bedrag van €12.160.000,-.

Beheersing van het risico
Op de hoogte van loonkosten en prijsstijgingen heeft de gemeente geen invloed.
De begroting wordt gebaseerd op de indexcijfers die het rijk afgeeft in de Meicirculaire van de Algemene Uitkering. Bij het opstellen van de voorjaars- en najaarsnota wordt de vinger aan de pols gehouden met betrekking tot deze ontwikkelingen en zo nodig de begroting aangepast.

5. Wonen in een geschikte woning (onderdeel van de Wmo)

Omschrijving
Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om de zelfredzaamheid en participatie van haar inwoners te bevorderen en ondersteunen, opdat de inwoner zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven wonen. De woning waarin de inwoner woont, moet geschikt zijn om in te wonen ondanks diens beperkingen.

Realisatie van het risico 2020:

In de begroting 2020 werd dit risico ingeschat op €150.000,- In de najaarsnota 2020 is €270.000,- bijgeraamd omdat er meerdere woningaanpassingen en trapliften zijn verstrekt. Uiteindelijk zijn de verwachte uitgaven voor de woningaanpassingen toch nog iets lager uitgevallen met €88.000,-.

Hoogte van het risicobedrag
Het risicobedrag wordt vastgesteld op €150.000,-.

Wijze van berekening
De uitgaven in 2020 vielen in werkelijkheid hoger uit. Door het abonnementstarief herkennen we een toename in aanvragen voor woningaanpassingen. De begroting voor 2021 is daarom met €100.000,- verhoogd t.o.v. de perspectiefnota. Dit dekt niet de uitgavenpatroon van 2020. Indien de woningaanpassingen in 2021 net zo hoog zijn als in 2020 is er een risico van overschrijding van €150.000,-. Het risico wordt daarom geschat op twee dure woningaanpassingen van €75.000,-.

Beheersing van het risico

Dit risico is niet te beheersen. Langer thuis is een landelijk uitvoeringsprogramma waarin inwoners gestimuleerd worden om langer thuis te wonen als dan niet met verpleegzorg in huis. De WMO 2015 verplicht gemeenten, in een situatie waarin een cliënt niet zelf zorg kan dragen voor een geschikte woning, ondersteuning te bieden bij het realiseren van

een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. De ondersteuning is erop gericht een cliënt in staat te stellen de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren. Er wordt uitgegaan van een 'wooncarrière', waarbij de woning wordt aangepast op de levensfase. Daarbij mag er van uit worden gegaan dat in redelijkheid rekening wordt gehouden met bekende beperkingen, ook wat betreft de voorzienbare ontwikkeling van die beperkingen. Als uit de beoordeling van het college blijkt dat het wonen in een geschikt huis ook is te bereiken via een verhuizing, dan heeft dit de voorkeur. Dit is uiteraard alleen aan de orde als verhuizen de goedkoopst adequate oplossing is.

6. Grondexploitatie

Omschrijving
De grondexploitatie is een onderdeel van de totale gemeentelijke exploitatie. Het is een activiteit waar veel geld in omgaat en veel risico's gelopen worden. In de begroting 2020 zijn zes gemeentelijke complexen opgenomen die in uitvoering zijn (zie ook de paragraaf Grondbeleid).

Realisatie van het risico 2020:

In de begroting 2020 werd dit risico ingeschat op €196.000,-. Zoals in de paragraaf Grondexploitatie is opgenomen is in het jaar 2020 een positief saldo gerealiseerd op de 6 complexen van €186.000,-, zodat het risico zich niet heeft voorgedaan.

Hoogte van het risicobedrag:
A. Risico's in complexen:

- Reeds lopende complexen (vakterm is "IEGG in exploitatie genomen gronden") Over het totaal van de zes complexen met een boekwaarde van €990.000,- wordt een risicobedrag berekend van gemiddeld 2%. Het risicobedrag is €20.000,-.

  B. Overige risico's zoals:

- Niet nakomen van verplichtingen door derden op grond van exploitatieovereenkomsten,
- Gewijzigde omstandigheden na vaststelling exploitatiebijdragen;
- Calculatierisico's;

De overige risico's worden bepaald op €100.000,-.

Benodigd weerstandsvermogen Grondexploitatie A + B is €120.000,-.

Wijze van berekening
Bij grondexploitaties die in exploitatie zijn genomen (IEGG) wordt de geactualiseerde grondexploitatieberekening als basis genomen voor de risicoberekening. In deze exploitatieberekening wordt een reële schatting gemaakt van de kosten, verkoopprijzen en fasering van de verkoop van de gronden. Deze schatting wordt onder andere gemaakt door het uitgiftetempo van de te verkopen gronden te beoordelen, de ontwikkelingen van marktomstandigheden te bekijken zoals de doorstroming op de huizenmarkt, hoogte van hypotheekrente, en maatregelen van hypotheekverstrekkers enz.
Het risico wordt bepaald met behulp van de Monte-Carlo methode. De optelsom van alle risico's van alle complexen wordt hierboven onder "hoogte van het risicobedrag" vermeld. De berekeningen zijn om strategische redenen niet openbaar.

Beheersing van het risico
Om de risico's te beheersen is het beleid dat de grondexploitatieberekeningen minimaal éénmaal per jaar wordt herzien. De resultaten van de berekeningen worden opgenomen in het MPG.

7. Omgevingsvergunningen (onderdeel van de WABO)

Omschrijving

De ontvangsten van leges bouwvergunningen (onderdeel van de WABO) hebben een niet voorspelbare en niet constante opbrengst. Het is moeilijk te voorspellen hoeveel bouwaanvragen er in een jaar binnen komen en wat de omvang daarvan is. Dit is erg afhankelijk van de economische ontwikkeling en de rentestand met daarvan afgeleid de woningbouw, het aantal verbouwingen en overige bouwprojecten.

Realisatie van het risico 2020:
Bij de begroting 2020 werd dit risico ingeschat op €100.000,-. In werkelijkheid heeft zich het risico niet voorgedaan. Er werd bij een raming van €762.500,- een bedrag van €120.000,- meer aan leges ontvangen.

Hoogte van het risicobedrag
Wij stellen het risicobedrag voor de komende jaren vast op €100.000,-.

Wijze van berekening
In de begroting 2021 is een bedrag geraamd van €400.000,-. Het risicobedrag is berekend door 25% van deze €400.000,- als risico te zien. Dit percentage is moeilijk te onderbouwen, maar op deze manier wordt er in de reservepositie van de gemeente wel rekening gehouden met tegenvallers voor deze post.

Beheersing van het risico
Bij de voorjaars- en najaarsnota worden de resultaten en de ontwikkelingen in beeld gebracht en wordt er op basis van de beschikbare informatie een extrapolatie gemaakt van de verwachte inkomsten, waarop het budget wordt aangepast.

Voor een overzicht wordt hier een tabel met alle risico's gepresenteerd:

	Resumé risico's				% van totaal baten
1	bedrijvenpark Hattemerbroek	€	1.300.000	I	2,1%
2	algemene uitkering	€	714.000	S	1,1%
3	inkomensdeel Participatiewet	€	270.000	S	0,4%
4	loon en prijspeil	€	231.000	S	0,4%
5	wonen in een geschikte woning	€	150.000	S	0,2%
6	grondexploitatie	€	120.000	I	0,2%
7	omgevingsvergunningen	€	100.000	S	0,2%
		€	2.885.000		4,6%

I = incidenteel risico
S = structureel risico

totaal structureel	€	1.465.000
totaal incidenteel	€	1.420.000
	€	2.885.000
totaal baten	€	62.584.255

Resumé risico's
In totaal becijferen we het structurele risico op €1.465.000,- en het incidentele risico op €1.420.000,-.

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Hieronder wordt in een tabel aangegeven hoe de risico's in verhouding staan ten opzichte van de weerstandscapaciteit. De conclusie is dat de weerstandscapaciteit structureel niet en incidenteel wel afdoende is.

Risico's		Weerstandscapaciteit	
Structureel			
Structureel normale exploitatie	1.465.000	439.000	ruimte OZB tot art. 12 norm
Incidenteel			
grondexploitatie, bedrijventerrein Hattemerbroek	1.420.000	5.667.000	reserve grondexploitatie
		4.884.000	Algemene Reserve
totaal incidenteel	1.420.000	10.551.000	

Structurele weerstandscapaciteit
De in deze paragraaf berekende structurele risico's zijn €1.465.000,-. Afgezet tegen de €439.000,- ruimte die we nog hebben in onze OZB-tarieven tegen artikel 12 norm kan de conclusie getrokken worden dat die ruimte niet aanwezig is.
Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgaaf en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Incidentele weerstandscapaciteit
De in deze paragraaf berekende incidentele risico's zijn €1.420.000,-. Deze risico's worden afgedekt door de reserve Algemene Reserve en stille reserves van € 10,6 miljoen. Zoals het overzicht laat zien is dit ruim voldoende.

Kengetallen en weerstandsratio

Kengetallen
Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente (BBV), geeft aan dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen worden. De op te nemen kengetallen zijn: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. Doel is om het voor raadsleden eenvoudiger te maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente Heerde.

De kengetallen laten een lichte verbetering zien waarbij vooral opvalt dat de schuldquote afneemt, de solvabiliteitsratio toeneemt en de financiële risico's van de grondexploitaties verder dalen. Er past wel een kanttekening op zijn plaats voor de vergelijking van kengetallen tussen de begroting en de jaarrekening. Het kengetal van de jaarrekening kan positief gekleurd zijn omdat kengetallen worden uitgedrukt in een cijfer van totaal baten. Deze kan bij de jaarrekening fors hoger zijn vanwege grondverkopen uit grondexploitaties en andere incidentele opbrengsten.

Kengetallen jaarrekening 2020	Gelders gemiddelde begr. 2021	Jaarr. 2019	Begr. 2020	Jaarr. 2020
netto schuldquote	67%	56%	91%	53%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59%	54%	89%	50%
solvabiliteitsratio	30%	25%	26%	26%
structurele exploitatieruimte	0,24%	2%	0%	1%
grondexploitatie	9%	5%	6%	2%
belastingcapaciteit	105%	116%	116%	116%

Referentie kengetallentabel van de provincie GLD	Gelders gemiddelde begr. 2021	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	67%	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59%	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	30%	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	0,24%	>0%	=0%	<0%
grondexploitatie	9%	<20%	20-35%	>35%
belastingcapaciteit	105%	<95%	95-105%	>105%

Categorie A gemeenten worden als minst risicovol gezien.
Categorie B gemeenten scoren gemiddeld.
Categorie C gemeenten worden gezien als meest risicovol.

Toelichting:

1a. Netto schuldquote

De netto schuld geeft de verhouding weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de zwaarte van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onze gemeente scoort hier gemiddeld. Ten opzichte van het jaar 2019 is dit kengetal iets verbeterd.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De manier waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dit verschil dat ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. De verstrekte leningen betreffen doorgeleend geld aan Vitens en aan de ROVA. Ten opzichte van het jaar 2019 is dit kengetal iets verbeterd.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal onder de 20% als risicovol gezien en boven de 50% als veilig. Onze gemeente scoort hier gemiddeld.

3. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.
De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Onze gemeente scoort hier goed.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van

belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van dit kengetal wordt de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Het risicopercentage in onze gemeente is laag en daalt nog verder doordat het einde van de grondcomplexen in beeld gaat komen. De deelname van Heerde aan het gezamenlijk bedrijventerrein is hier niet meegerekend. Dit is namelijk niet een grondexploitatie van de gemeente zelf.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde, de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Dit wordt afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in het voorafgaande jaar. Onze gemeente scoort een hoog kengetal voor de gemiddelde woonlasten.

Weerstandsratio

De weerstandsratio is een kengetal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Eenvoudig gezegd betekent dit: welk bedrag is berekend aan risico's en welk bedrag is er om deze risico's af te dekken. De conclusie van beide kengetallen is dat de risico's ruim afgedekt worden door de reserves.

In dit overzicht worden conform advies rekenkamercommissie onderstaande twee kengetallen (en op advies van de audit over drie jaren) gegeven.
1. Dit weerstandsratio geeft de verhouding totale weerstandscapaciteit/het incidentele risico weer.
2. Dit weerstandsratio geeft de verhouding reserve Grondexploitatie/ het incidentele risico weer.

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

			2020	2019	2018
Weerstandsratio 1 =	10.551.000 / 1.420.000	=	7,4	7,0	6,9
Weerstandsratio 2 =	5.667.000 / 1.420.000	=	4,0	3,8	3,8

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	voldoende
D	0,8-1,0	matig
E	0,6-0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf gaat over de exploitatie van de (bouw)gronden die de gemeente in eigendom heeft –als ware de gemeente een bedrijf. De paragraaf hangt sterk samen met het programma Openbare Ruimte. In dat programma staan de beoogde maatschappelijke effecten en de lasten en baten.. Daarnaast is er een relatie met de paragraaf Weerstandsvermogen. In die paragraaf staan onder andere de risico's van bouwgrondexploitatie in relatie tot het weerstandsvermogen. In deze paragraaf wordt het achterliggende beleid vanuit een meer financieel technisch perspectief beschreven, volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd, om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven.

Het volgende is van groot belang:

- Beoordelen van financiële haalbaarheid;
- Scenarioanalyse;
- Analyseren knelpunten en risico's;
- Uitgangspunten voor beheersing en bewaking.

Omdat er grote sommen geld in grondexploitaties omgaan heeft het grondbeleid een groot financieel impact. De eventuele baten, maar vooral de bepaling van de financiële risico's zijn erg belangrijk voor de financiële positie van de gemeente.

Beleidskader

Het gaat in het grondbeleid om de ontwikkeling van gronden die in eigendom zijn van de gemeente. De mogelijkheden voor ontwikkeling worden beperkt door het planologisch kader, waarover meer in programma 3, (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de gemeente in de paragraaf Grondbeleid:

- De visie neerlegt op het grondbeleid;
- Een aanwijzing van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een prognose geeft van de resultaten van de grondexploitatie;
- De geraamde winstneming onderbouwt;
- Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken formuleert in relatie tot de risico's.

Grondbeleid

Wat is "grondbeleid"?
Onder grondbeleid wordt verstaan: "het op een zodanige wijze handhaven van het bestaand grondgebruik, dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik, dat dit past in de door de gemeente geformuleerde doelstellingen in het kader van ruimtelijke ordening".

Beleidsintenties college
In mei 2018 hebben de fractievoorzitters van de raad en de collegeleden het Collegeprogramma 2018-2022 "Samen duurzaam verbinden" ondertekend.
In dit programma is in het onderdeel Bouwen en Wonen de beleidsintenties opgenomen met betrekking tot de uitvoering de paragraaf Grondbeleid. De volgende intenties zijn uitgesproken:

Wat willen we bereiken?

- Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen;
- partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat blijven we er voor doen?

- De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek moet operationeel gemaakt worden om het leidend beginsel te zijn voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw;
- Plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen faciliteren;
- Starterslening aanbieden;
- Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken;
- Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Wat gaan we er nog meer voor doen?

- Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties;
- Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen;
- In de prestatieafspraken en in contacten met ontwikkelaars specifieke aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor;
  - jonge inwoners
  - inwoners met een beperking
  - oudere inwoners
  - statushouders
  - inwoners die beschermd moeten wonen;
- Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen;
- Woningsplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken;
- Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren;
- De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.

Kwantitatieve opgave wonen

In september 2018 is de gemeente Heerde toegetreden tot de Cleantech Regio. Gelijk na onze toetreding is de Regionale Woonagenda Cleantech Regio 2019 – 2023 vastgesteld, waaraan de gemeente Heerde zich geconformeerd heeft. In deze woonagenda zijn een aantal woonthema's geformuleerd die regionaal opgepakt worden en er zijn richtinggevende principes vastgelegd voor nieuwbouwplannen. In het najaar van 2020 is een addendum op deze woonagenda vastgesteld. De woningmarkt is immers zeer dynamisch. Daarbij zijn een drietal nieuwe woonthema's vastgesteld die regionaal opgepakt worden en zijn nieuwe afspraken gemaakt over het kwantitatieve woningprogramma per gemeente. Voor de gemeente Heerde is met de regio een maatwerkafspraak gemaakt wat inhoudt dat wij in de periode 2020 – 2030 in totaal 475 nieuwe woningen mogen bouwen. Op 3 maart 2020 is onze lokale woonagenda (Woonagenda gemeente Heerde 2020 – 2023) vastgesteld door het college. Hierin staat onder andere de kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwprogrammering voor zowel de huur- als koopsector. De grootste opgave voor de komende jaren is de bouw van sociale

huurwoningen. In deze woonagenda is een volkshuisvestelijke richtlijn voor woningbouw opgenomen, als aanvulling op de Structuurvisie Heerde 2025 en toe te passen bij de leidraad voor nieuwe woningbouwinitiatieven. Hieruit blijkt dat er gestreefd moet worden naar 40% sociale huur in woningbouwplannen. Dit is een forse opgave, maar nodig gezien de grote achterstand die onze gemeente heeft opgebouwd. Daarnaast zijn er een aantal concrete acties in de woonagenda geformuleerd om hieraan uitvoering te geven. Met de komst van de woonagenda is er een instrument ontwikkeld om meer sturing aan initiatieven te geven, om zo een woningvoorraad te realiseren die voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften van onze (toekomstige) inwoners, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen.

Notitie Grondzaken

De hoofdlijnen van het gemeentelijk grondbeleid zijn beschreven in de Uitvoeringsparagraaf. De Uitvoeringsparagraaf is een document, dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad en de uitwerking van de Structuurvisie betreft. In de Notitie Grondzaken 2017, versie 2018 worden de hoofdlijnen uit de Uitvoeringsparagraaf praktisch vertaald. Dit document heeft als doel om bestuurders, de ambtelijke organisatie en burgers, inzicht te geven in de keuzes die de gemeente Heerde maakt ten aanzien van de grondeigendommen en het bijbehorende instrumentarium. De beleidsdocument worden jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd. In de Uitvoeringsparagraaf wordt onze visie op grondbeleid beschreven. Afgelopen jaren was deze hoofdzakelijk facilitair. Op dit moment zijn we met de raad in gesprek of wij een actievere rol voor ons weggelegd zien of dat er misschien sprake kan zijn van een situationele grondpolitiek. De gekozen grondpolitiek zal ook gevolgen kunnen hebben voor de hoofdlijnen van de Notitie Grondzaken.

Startersleningen

In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw 2007 – 2010 (de SGW-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van startersleningen. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskosten met een maximum van €20.000,-. De maximale verwervingskosten, exclusief kosten koper, zijn vastgelegd op €200.000,-. Ondanks de aantrekkende economie is er weinig interesse voor de starterslening. In 2020 zijn er 3 leningen verstrekt en zijn er 2 leningen afgelost. Eind 2020 waren er nog 12 lopende startersleningen. Deze leningen worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).
Per maart 2021 staat er een saldo van €297.375,- op de rekening-courant bij de SVn die aan het account van de gemeente gekoppeld is. Dit is de bestedingsruimte waarbinnen er nog startersleningen kunnen worden aangevraagd.

Financiële beschouwing

Eén van de financiële uitgangspunten bij grondexploitatie is naast het toerekeningbeginsel en het realisatiebeginsel het toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel. Ook de BBV notitie grondexploitatie gaat ervan uit dat dit principe wordt toegepast bij het opstellen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Baten en lasten moeten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Winsten worden pas verwerkt in de jaarrekening als deze met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Verliezen worden direct volledig genomen als deze bekend zijn. Dit betekent dat bij de verwachting van een verlies direct een voorziening getroffen moet worden. Voor winstneming geldt de percentage of completion (Poc)-methode. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

In de BBV notitie Grondexploitatie van maart 2016 worden richtlijnen gegeven en stellige uitspraken gedaan.

Een paar stellige uitspraken zijn:

- Het startpunt van een nieuwe grondexploitatie gebeurt door een expliciet raadsbesluit met een grondexploitatiebegroting;
- De looptijd van een grondexploitatie is maximaal 10 jaar;
- Jaarlijkse herzieningen van grondexploitatiebegrotingen moeten door de raad worden vastgesteld;
- Er mogen alleen kosten aan de grondexploitaties worden toegerekend als die op de kostensoortenlijst staan van die van de BRO (Besluit Ruimtelijke Ordening);
- Er mag alleen werkelijke betaalde rente over het Vreemd Vermogen worden toegerekend aan de grondexploitaties. Toerekenen van rente over het Eigen Vermogen is niet meer toegestaan.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Met ingang van 1 januari 2016 is de VPB-plicht gaan gelden voor onder andere de gemeentelijke grondexploitaties. Een belangrijke doelstelling van deze wet is een gelijk speelveld maken tussen de overheid en private ondernemingen. Wij hebben met de Belastingdienst overeenstemming bereikt over een vaststellingsovereenkomst (VSO). In de VSO zijn afspraken worden gemaakt over de te hanteren parameters, de methode van het bepalen van de openingsbalanswaarde en methode van winst berekenen. In grote lijnen werkt de Belastingdienst er naar alle gemeenten zo veel mogelijk gelijk te behandelen. De huidige stand van zaken geeft aan dat de geschatte fiscale winsten vanaf het jaar 2021 volledig gecompenseerd kunnen worden met de geleden verliezen van de jaren 2018 t/m 2020 en dat er geen VPB betaald hoeft te worden. Dit op basis van de aangifte van het jaar 2019. Dit beeld zal elk jaar getoetst gaan worden.

Reserve Grondexploitatie

Om weerstand te kunnen bieden aan risico's en tegenvallers etc. beschikt de gemeente over een reserve Grondexploitatie (zie hiervoor ook de paragraaf weerstandsvermogen). De reserve Grondexploitatie heeft na toevoeging van het jaarrekeningresultaat van het jaar 2019 en toevoeging van de opbrengst van precariorechten van 2020 een stand van €5.667.000,- per 1 januari 2021.

Resultaten complexen:

Het jaar 2020 sluit met een positief resultaat van €186.000,-. Dit is het saldo van winst en verliesnemingen van de 6 complexen. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het niet openbare MPG.

Boekwaarden van complexen

Uitgaven van de complexen Grondexploitatie in 2020

Overzicht 1	Verwerving	Plankosten	Bouw- en woon rijpmaken	Rentekosten	Grond-verkopen	Overig (winst/ afwaarderingen, subsidies, expl. bijdragen etc.)	Mutatie boekw. per 31-dec-20
IEGG in exploitatie genomen gronden							
Gebiedsontwikkeling Veldweg	-	11.253,00	-	113,00-	302.706,00-	239,00	291.327,00-
Bovenkamp II	-	36.874,00	28.214,00	5.636,00	967.652,00-	3.445,00	893.483,00-
de Kolk	-	31.744,00	41.807,00	9.401,00	807.515,00-	6.410,00	718.153,00-
Wezeweg	-	9.567,00	11.756,00	3.834,00	244.175,00-	322,00	218.696,00-
Industrieterr. Eeuwlandseweg Zuid	-	166,00	1.675,00	2.853,00	-	-	4.694,00
Industrieterr. Eeuwlandseweg Noor	24.587,00	1.338,00	-	11.868,00	-	-	37.793,00
totaal complexen in uitvoering	24.587,00	90.942,00	83.452,00	33.479,00	2.322.048,00-	10.416,00	2.079.172,00-

Boekwaarden van de complexen Grondexploitatie per 31 december 2020

Overzicht 2	Verwerving	Plankosten	Bouw- en woon rijpmaken	Rentekosten	Grond-verkopen	Overig (winst/ afwaarderingen, subsidies, expl. bijdragen etc.)	Boekwaarde per 31-dec-20
IEGG in exploitatie genomen gronden							
Gebiedsontwikkeling Veldweg	21.282,00	178.338,00	216.018,00	76.429,00	1.182.892,00-	502.394,00	188.431,00-
Bovenkamp II	3.318.738,00	771.727,00	2.711.501,00	1.051.923,00	8.685.429,00-	738.904,00	92.636,00-
de Kolk	2.387.815,00	748.891,00	2.388.999,00	847.918,00	6.018.216,00-	72.959,00	428.366,00
af voorziening voor verlies						627.508,00-	627.508,00-
	2.387.815,00	748.891,00	2.388.999,00	847.918,00	6.018.216,00-	554.549,00-	199.142,00-
Wezeweg	677.537,00	68.313,00	90.656,00	184.864,00	704.458,00-	68.064,00-	248.848,00
af voorziening voor verlies						320.985,00-	320.985,00-
	677.537,00	68.313,00	90.656,00	184.864,00	704.458,00-	389.049,00-	72.137,00-
Industrieterr. Eeuwlandseweg Zuid	57.044,00	108.146,00	519.011,00	29.247,00	358.732,00-	2.072,00-	352.644,00
af voorziening voor verlies						295.481,00-	295.481,00-
	57.044,00	108.146,00	519.011,00	29.247,00	358.732,00-	297.553,00-	57.163,00
Industrieterr. Eeuwlandseweg Noor	787.327,00	251.298,00	14.128,00	432.390,00	-	-	1.485.143,00
totaal complexen in uitvoering	7.249.743,00	2.126.713,00	5.940.313,00	2.622.771,00	16.949.727,00-	147,00	989.960,00

Toelichting op de complexen

In exploitatie genomen gronden:
Omdat deze paragraaf openbaar is zijn de gegeven toelichtingen minder uitgebreid dan in het niet openbare MPG.

Gebiedsontwikkeling Veldweg

In het noorden van de kern Heerde wordt een viertal kavels uitgegeven met een woon-werk concept. Dit wil zeggen dat in dit gedeelte van Heerde bedrijfswoningen met kantoor aan huis worden ontwikkeld. Tegenover de gemeentewerf zijn een zevental bedrijfskavels gerealiseerd. Aan de Eeuwlandseweg is voor circa 1,2 hectare aan bedrijfskavels beschikbaar, deze zijn verdeeld over vijf kavels. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie vastgesteld.

Voortgang: de eerste van de 4 kavels aan de Eeuwlandseweg is geleverd. Daarnaast zijn er nog 2 in optie uitgegeven. Er is nog 1 kavel beschikbaar.

Bovenkamp II

Ten westen van de nieuwbouwwijk Bovenkamp I realiseert gemeente Heerde in samenwerking met VOF Bovenkamp II (BPD, Van Wijnen en in een eerder stadium ook Triada Woondiensten) de nieuwe woonwijk Bovenkamp II. In totaal worden er 165 woningen gebouwd, waaronder 22 huurwoningen, 8 levensloopbestendige huurwoningen, 31 starterswoningen, 77 projectmatige woningen en 27 uitgeefbare kavels. Van de vrije kavels worden er 24 door de gemeente en drie door VOF Bovenkamp II uitgegeven. De projectmatige woningen worden in zijn geheel door de VOF Bovenkamp II verkocht.

Voortgang: de laatste 2 kavels zijn in optie uitgegeven. De verwachting is dat deze in de 1e helft van 2021 worden geleverd. De woonrijpmaak werkzaamheden voor de Bovenkamp en de Wezeweg zijn inmiddels aanbesteed. Het eerste gedeelte van de werkzaamheden zal in 2021 plaatsvinden, het overige gedeelte in 2022. Na afronding van de laatste werkzaamheden zal de grondexploitatie worden gesloten.

De Kolk

In het noordoosten van Wapenveld, nabij de wijk Ossenkamp, bevindt zich de nieuwbouwwijk De Kolk. Het plangebied grenst aan de westzijde aan de woonwijk Ossenkamp. De oostzijde van het plangebied wordt omsloten door de waterloop Nieuwe Wetering en de Werverweg. Aan de noordzijde sluit het plangebied aan op agrarische percelen.

Op 20 september 2010 heeft de raad de grondexploitatie De Kolk vastgesteld. In totaal worden er 100 woningen gebouwd, waarvan 86 projectmatige woningen en 14 vrije kavels bestemd voor zowel vrijstaande als twee-onder-een-kapwoningen. De vrije kavels

worden door de gemeente uitgegeven, de projectmatige woningen worden door de projectontwikkelaar (Geveke) verkocht.

Voortgang: de laatste kavel is in optie uitgegeven en wordt in de 1e helft van 2021 geleverd. Binnenkort zal de aanbesteding van de werkzaamheden woonrijpmaken worden opgestart. Na afronding van de laatste werkzaamheden in 2022 zal de grondexploitatie worden gesloten.

Wezeweg 4

Ten zuiden van de in aanbouw zijnde nieuwbouwwijk Bovenkamp II worden door de gemeente bouwkavels uitgegeven ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Het college heeft op 3 april 2012 de grondexploitatie van het complex Wezeweg 4 vastgesteld.

Voortgang: de laatste kavel is inmiddels geleverd. De woonrijpmaakwerkzaamheden zijn aanbesteed. De verwachting is dat de grondexploitatie eind 2021 kan worden gesloten.

Eeuwlandseweg Zuid

In het noorden van de kern Heerde wordt aan de Eeuwlandseweg circa 3,0 hectare aan bedrijfskavels gerealiseerd. De grondexploitatie Eeuwlandseweg-Zuid is op 4 juni 2013 door het college vastgesteld.

Voortgang: de gemeente heeft nog één bedrijfskavel in verkoop, gesprekken over verkoop vinden plaats. Het is de bedoeling dat afspraken in 2021 kunnen worden afgerond en dat de grondexploitatie eind 2021 kan worden afgesloten.

Eeuwlandseweg Noord

Dit complex betreft de ontwikkeling van een woon-werklandschap ten noorden van de Eeuwlandseweg. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie van deze gebiedsontwikkeling vastgesteld. In totaal zullen op termijn 13 woon-werkkavels worden gerealiseerd.

Voortgang: in 2020 heeft er een contractuele nabetaling plaatsgevonden. Momenteel worden de mogelijkheden voor dit complex onderzocht. Is de tijd rijp om het op de markt te zetten, moet het huidige plan worden aangepast of moet de locatie worden her ontwikkeld.

MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitatie)

In een MPG worden de uitkomsten van de geactualiseerde grondexploitaties weergegeven. Het is een overzicht van de in exploitatie genomen projecten, uitgezet naar tijd, programma en geld. Doel is inzicht te verschaffen in:

- Uitgangspunten geactualiseerde grondexploitaties;
- De actualisatie van de exploitaties en prognoses;
- Afwijkingen ten opzichte van het programma;
- Financiële afwijkingen ten opzichte van het jaar ervoor;
- Verliezen, winsten en risico’s;
- Saldo;
- Tijdsplanning.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf beschrijft in hoofdlijnen de onderhoud– en beheerplannen voor de gemeentelijke kapitaalgoederen: wegen, riolering, gebouwen groen en water. In de beheerplannen staan de meerjarige onderhoudsprogramma's met de financiële middelen die daarbij horen, evenals het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen.
De gemeente Heerde beheert een groot oppervlak aan openbare ruimte, waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Hiervoor zijn wegen, riolering, bruggen, openbare verlichting, watergangen, groen, speelplekken, bos en gebouwen nodig. De kwaliteit en het onderhoud van deze kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau, het 'beeld' van de gemeente en de (jaarlijkse) lasten.
Het grootste deel van de werkzaamheden aan kapitaalgoederen komt voort uit de verantwoordelijkheden van de gemeente als eigenaar en beheerder van de publieke ruimte en van een aantal eigendommen.

Beleidskader
Paragraaf 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zegt dat de paragraaf over het onderhoud kapitaalgoederen in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouw moet bevatten. Daarvan moeten het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting worden beschreven.

De beheerplannen
Riolering
In de gemeente Heerde ligt 248 kilometer hoofdriolering. Hiervan is 102 kilometer drukriolering of persleiding. De overige leidingen zijn vrij vervalleidingen, waarvan het grootste deel een gemengd rioolstelsel is. In 2020 is er gewerkt aan een nieuw Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP). Met name de regionale afstemming voor wat betreft klimaaatadaptatie/RAP. Dit plan wordt in 2021 vastgesteld voor een periode van 5 jaar (2022 t/m 2026). Uitgangspunt is de door de gemeenteraad vastgestelde ambitie voor het verwerken van afvalwater: beleidsscenario duurzaam toekomstgericht.

Wegen
De gemeente Heerde heeft 245 kilometer weg (exclusief onverharde weg) in beheer. De oppervlakte van deze verharding is 1.350.000 m2. Eenmaal per vijf jaar wordt het beheerplan geactualiseerd. Eind 2018 is een geactualiseerd beheerplan worden vastgesteld.
Voor het onderhoud van wegen is er structureel een exploitatiebudget van €580.000,-, gebaseerd op het beheerplan 2018-2027 opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de areaaluitbreiding als gevolg van de Hoogwatergeul. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op de kwaliteitsvisie Openbare Ruimte op onderhoudsniveau C (de ondergrens van verantwoord beheer). Daarnaast is er voor de jaren 2020-2021 een investeringsbudget van €250.000,- .

Kunstwerken
De gemeente Heerde heeft in totaal 245 kunstwerken in beheer met een totale kapitaalswaarde van €41,7 miljoen. De kunstwerken bestaan uit 5 houten bruggen, 47 betonnen bruggen, 3 kunststof bruggen, 4 viaducten, 144 duikers, 24 damwanden, 15 steigers, 1 tunnel, 1 trekpontje en 1 haven waar de gemeente eigenaar van is. De financiële gevolgen voor de instandhouding van deze kunstwerken zijn in beeld gebracht in het beheerplan kunstwerken 2019-2028; deze is vastgesteld in 2019. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op niveau C (de ondergrens van verantwoord beheer) conform de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsvisie Openbare Ruimte.

Watergangen
De gemeente beheert ongeveer 105 km watergangen met toebehoren als (kleine) duikers en beschoeiingen. Het beheer hiervan wordt zo uitgevoerd, dat dit een goede waterafvoer bevordert. Voor de watergangen is geen beheerplan aanwezig. De lengte van de watergangen is bekend en voldoende om eenmaal per jaar het uitmaaien te laten uitvoeren.

Openbare verlichting
In de gemeente Heerde staan ongeveer 3.600 lichtpunten. Het huidige beheer richt zich op tijdige vervanging van lichtmasten en armaturen, waarbij het verlichtingsniveau wordt verbeterd en zo mogelijk het energieverbruik verminderd door de plaatsing van Led-armaturen. Het beleidsplan Openbare Verlichting is in 2015 geactualiseerd en vastgesteld en geldt voor de periode 2015-2025. Een nader beheerplan is niet nodig om onderhoud en vervanging uit te voeren.

Openbaar groen
De gemeente Heerde onderhoudt 169.135 m2 beplanting, 3.982 meter hagen, 2.861 are intensief gazon, 925 are bermen en ongeveer 17.840 bomen (inventarisatie 2018). Voor het onderhoud van het openbare groen is in 2013 een groenbeleidsplan vastgesteld. In 2015 is de kwaliteitsvisie openbare ruimte vastgesteld. In 2016 is het beheerplan Openbaar Groen 2016-2020 vastgesteld. Het budget is sinds 1 januari 2019 gebaseerd op het onderhoudsniveau C. Naast de groenelementen onderhoudt de gemeente ook 35 speelplekken en 4 speeltuinen, met in totaal 294 toestellen. Voor de speeltuinen worden de verplichte controles uitgevoerd en is de gemeente eindverantwoordelijk voor de onderhoudsstaat. Het onderhoudsniveau is gebaseerd op B omdat bij niveau C minder toestellen bruikbaar zijn.

Bos
De gemeente Heerde beheert zo'n 383 hectare bos en 147,5 hectare overige natuurgebieden. Deze hebben zowel een functie voor de natuur, de recreatie als de houtproductie. Voor de exploitatie is de houtoogst belangrijk. Dit vindt op een duurzame manier plaats, omdat er als regel niet meer wordt geoogst dan dat er jaarlijks bijgroeit. Jaarlijks wordt een beheerplan gemaakt.

Gebouwen
De gemeente is eigenaar van ruim 32 gebouwen (multifunctionele gebouwen, woonhuizen, gemeentehuis, sporthal, gymzalen, sportzaal, brandweerkazerne, diverse scholen en gebouwen op diverse begraafplaatsen).
Er is een beheerplan 2015-2024 opgesteld. In 2019 is er een geactualiseerd beheerplan vastgesteld. Op basis van het beheerplan worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit gebeurt planmatig, doelmatig en efficiënt. Voorkomen dient te worden dat er (duur) achterstallig onderhoud moet worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd en volgt er een onderhoudsrapportage. Waar nodig worden vanwege het wettelijk kader gebouwen aangepast aan Arbo-eisen, brandveiligheid en gebruiksvergunningen.

Paragraaf Verbonden partijen

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur heeft van een rechtspersoon of stemrecht heeft. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijtraakt ingeval van faillissement van de verbonden partij en /of als de financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verbonden partijen en de verwachte financiële en organisatorische ontwikkeling van die verbonden partijen.
Het verstrekken van subsidies aan instellingen valt niet onder het hier bedoelde begrip verbonden partijen, omdat geen sprake is van een bestuurlijke participatie en bij faillissement geen sprake is van juridische aansprakelijkheid.

Het gemeentebestuur (raad en college) van twee of meer gemeenten kunnen afzonderlijk of tezamen een samenwerkingsverband oprichten waarin bepaalde (gemeentelijke) taken en/of bevoegdheden worden ondergebracht. Dit samenwerkingsverband wordt een gemeenschappelijke regeling (GR) genoemd.

Beleidskaders
Artikel 15 van het BBV zegt dat de paragraaf betreffende de verbonden partijen tenminste bevat:

1. de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
2. de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
    - gemeenschappelijke regelingen;
    - vennootschappen en coöperaties (niet van toepassing);
    - stichtingen en verenigingen (niet van toepassing);
    - overige verbonden partijen.

In de lijst van verbonden partijen is tenminste de volgende informatie opgenomen:

1. het openbaar belang dat ermee wordt gediend;
2. het belang dat de gemeente heeft in de verbonden partij;
3. de omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij van de recentste jaren;
4. het resultaat van de verbonden partij van de recentste jaren;

Gemeenschappelijke regelingen

Lucrato (vestigingsplaats Apeldoorn)

Openbaar belang

Lucrato is het werkvoorzieningsschap waarin de gemeente Heerde participeert. Deze GR geeft uitvoering aan de Participatiewet (sociale werkvoorziening plus re-integratie). Lucrato streeft ernaar dat alle werkgevers in de regio sociaal ondernemen. Dit doen ze door organisaties en werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt zodanig te verrijken dat de juiste match kan worden gemaakt.

Bestuurlijk belang

In GR-verband houden de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde toezicht. Vanuit elke gemeente is een collegelid afgevaardigd in het Bestuur.

Financieel belang

De bijdrage die Lucrato ontvangt van de gemeente Heerde is gelijk aan de ontvangen rijksvergoeding voor het WSW-deel uit de Participatiewet. Het financieel belang is gerelateerd aan de SW-bijdrage en bedraagt voor de gemeente Heerde 8%.

GGD Noord- en Oost Gelderland (vestigingsplaats Warnsveld)

Openbaar belang

De GGD Noord- en Oost Gelderland (GGD NOG) verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de publieke gezondheid en hulpverlening. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten. Bij de GGD NOG staat de gezondheid van de inwoners centraal. Dat geldt zowel voor acute situaties (crisissen en incidenten) als voor de langere termijn waar preventie een rol speelt.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur. De stemverhouding is 1 stem per 10.000 inwoners; Heerde heeft 2 stemmen. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de GGD is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang voor de gemeente Heerde bedraagt voor 2020 2,5%.

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (vestigingsplaats Apeldoorn)

Openbaar belang

De Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de brandweertaken en de GHOR. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten. De ambitie van de VNOG is om meer veiligheid in de regio te realiseren.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de VNOG is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang voor de gemeente Heerde bedraagt voor 2020 2,1%.

Omgevingsdienst Noord-Veluwe (vestigingsplaats Harderwijk)

Openbaar belang

De Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV) verstrekt in opdracht van de deelnemende gemeenten en de provincie Gelderland omgevingsvergunningen en ziet toe op naleving van de actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid).

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de ODNV zijn gebaseerd op de afgenomen taken; deze zijn in verschillende pakketten ondergebracht. De gemeente Heerde neemt de pakketten 1 en 4 af; het financieel belang bedraagt 5,2% voor 2020.

PlusOV (vestigingsplaats Lochem)

Openbaar belang

PlusOV verzorgt het WMO-vervoer (dagbesteding/dagbehandeling), leerlingenvervoer en vervoer van mensen die geen gebruik kunnen maken van eigen vervoer of openbaar vervoer.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan PlusOV zijn gebaseerd op het aantal vervoersbewegingen. Voor de verdeling van de vaste kosten geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang bedraagt voor 2020 6,5%.

Cleantech Regio (vestigingsplaats Twello)

Openbaar belang

De Cleantech regio heeft als ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn en werkt samen met diverse partijen, waaronder 8 deelnemende gemeenten, om dit doel te verwezelijken.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De gemeenten betalen een vaste bijdrage per inwoner.

BVO H2O (vestigingsplaats Hattem)

Openbaar belang

De bedrijfsvoeringsorganisatie voert namens en voor de deelnemende gemeenten ondersteunende processen en uitvoeringstaken uit op het terrein van bedrijfsvoering, vooralsnog op het terrein van ICT en automatisering.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de BVO zijn gebaseerd op meerdere verdeelsleutels zoals inwoners, aantal accounts, werkplekken, etc. Het financieel belang voor 2020 is 33,8%.

Beleidsvoornemens
Voor 2020 is er geen generieke wijziging in het beleid van de verbonden partijen geweest. Het verbeteren van toezicht en de risicobeheersing ten aanzien van de verbonden partijen blijft een aandachtspunt.

Beleidskader

Financiële gegevens

Verbonden partijen	Resultaat 2019	Resultaat 2018	Eigen vermogen 2019	Eigen vermogen 2018	Vreemd vermogen 2019	Vreemd vermogen 2018
Gemeenschappelijke regelingen						
Lucrato	88.000	-238.000	2.962.000	3.126.000	2.158.000	3.058.000
GGD NOG	71.000	213.000	2.909.000	3.028.000	2.631.000	2.923.000
VNOG	4.148.000	-2.855.000	7.789.000	-436.000	45.721.000	51.146.000
ODNV	331.000	312.000	401.000	432.000	615.000	488.000
PlusOV	312.000	0	461.000	149.000	4.124.000	8.645.000
Cleantech	119.000	-67.000	122.000	105.000	1.241.000	1.737.000
BVO H2O	73.000	122.000	96.000	23.000	1.228.000	1.593.000
Overig						
BNG	163.000.000	337.000.000	4.887.000.000	4.990.000.000	144.802.000.000	132.519.000.000
Leisurelands	4.422.000	-1.280.000	68.893.000	56.276.000	46.663.000	32.274.000
Rova N.V.	5.686.000	5.784.000	38.203.000	36.742.000	51.447.000	53.791.000
Stichting PrOo	niet bekend	123.000	niet bekend	2.084.000	niet bekend	3.378.000
Vitens N.V.	41.400.000	45.300.000	533.300.000	533.000.000	1.293.000.000	1.233.500.000

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf wordt in de jaarrekening een overzicht gegeven van de heffingen die de gemeente Heerde in 2020 heeft opgelegd aan haar inwoners en bedrijven.

Voor 2020 zijn de tarieven grotendeels slechts geïndexeerd met het inflatiepercentage (1,4%). Wijzigingen die een grotere invloed hebben gehad op de begroting en realisatie in 2020 waren:
(1) de afvalstoffenheffing, die is verhoogd met €20,- per huishouden vanwege de stijgende kosten van de afvalverwerking;
(2) de afkoopregeling voor onderhoudsrecht in de verordening begrafenisrechten, waarbij de eeuwigdurende afkoop is vervangen door afkoop voor 40 jaar;
(3) de verhoging van de toeristenbelasting van €1,10 naar €1,25 per persoon per nacht, conform amendement A 2019-09.2.

De coronacrisis heeft ook gevolgen gehad voor de lokale heffingen. Zo zijn de leges bij publiekszaken mede hierdoor teruggelopen. Ook de marktgelden vallen hierdoor iets lager uit. De in het tweede kwartaal getroffen recreatiesector heeft een bovengemiddelde bezetting gehad in de zomer, waardoor een deel van het verlies weer kon worden goedgemaakt. De opbrengst van de toeristenbelasting ligt daarmee naar verwachting ook redelijk in lijn met de begroting.

Een overzicht van de geraamde en werkelijke inkomsten op basis van de opgelegde heffingen is hieronder opgenomen. Een toelichting op de verschillen tussen begroting en realisatie vindt u bij de verschillende programma's.

Belastingsoort	realisatie 2019	begroting 2020	realisatie 2020
Onroerende zaakbelasting (OZB)	€ 4.765.614	€ 4.825.260	€ 4.807.815
Afvalstoffenheffing	€ 1.325.679	€ 1.380.044	€ 1.460.050
Rioolheffing	€ 1.397.176	€ 1.428.861	€ 1.424.343
Begrafenisrechten	€ 274.608	€ 228.244	€ 244.043
Leges publiekszaken	€ 146.739	€ 139.800	€ 78.994
Leges omgevingsvergunning	€ 592.444	€ 762.500	€ 833.028
Leges APV	€ 18.129	€ 13.420	€ 30.398
Toeristenbelasting *	€ 199.123	€ 200.000	€ 200.000
Marktgelden	€ 13.108	€ 13.632	€ 12.448

Toeristenbelasting
In 2020 is, gelet op de corona-epidemie, besloten om geen voorlopige aanslagen op te leggen aan de recreatiesector. Daardoor zal het overgrote deel van de opbrengst pas bij de definitieve aanslagoplegging in 2021 worden gerealiseerd. Naar verwachting zal de opbrengst niet in ernstige mate afwijken van de begroting.

Kwijtschelding
In 2020 is voor circa €32.400,- aan kwijtschelding verleend. Het betreft vrijwel uitsluitend de afvalstoffenheffing. Dit bedrag is iets hoger dan de geraamde €30.000,-, maar lager dan de kwijtschelding in 2019 (bijna €38.000,-).

Paragraaf Financering

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf is de financieringsfunctie beschreven. De belangrijkste taak hiervan is om te zorgen voor voldoende liquide middelen zodat de gemeente Heerde al haar taken kan uitvoeren. Het aantrekken en (beperkt) uitzetten van gelden tegen zo gunstig mogelijke tarieven hoort ook bij deze functie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een liquiditeitsprognoses (hoofdlijnen en detail).

Conform artikel 14 lid 1 van de 'Financiële verordening gemeente Heerde 2019 (incl. 1e wijziging)' houdt het college zich bij de uitvoering van deze financieringsfunctie aan de richtlijnen en kaders zoals opgenomen in de Wet fido en in het 'Treasurystatuut gemeente Heerde 2017'. Gelet op deze kaders doet het college in deze paragraaf verslag van:

- De liquiditeitsontwikkelingen;
- De kasgeldlimiet;
- De renterisiconorm;
- Het drempelbedrag schatkistbankieren;
- De liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte;
- De rentevisie;
- De rentekosten en -opbrengsten;
- Het renteschema.

Beleidskader
De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) en de Gemeentewet zijn kaderstellend voor deze paragraaf. De Gemeentewet regelt de samenstelling, inrichting en bevoegdheid van het Gemeentebestuur. In de Wet fido staan de regels voor het financieringsbeleid voor gemeenten. De Wet hof moet ervoor zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot 3%.

Het gemeentelijk beleid is opgenomen in artikel 3 van het Treasurystatuut. Hierin staan de volgende doelstellingen beschreven:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Liquiditeitsontwikkeling afgelopen boekjaar
Voor 2020 is er geen sprake geweest van een financieringstekort. Dit komt omdat er in 2019, op het moment dat de rentestand negatief was, langlopende geldleningen zijn afgesloten waarmee het financieringstekort voor de komende jaren is afgedekt. De verwachting is dat bij gelijkblijvende beleid, pas in 2024 weer een langlopende geldlening moet worden aangetrokken. Wel is er in 2020 een kortlopende geldlening met een negatieve rente van €10 miljoen afgesloten. Op deze lening is ruim €28.000,- verdiend.

Kasgeldlimiet
De rente onzekerheid voor de korte termijn wordt uitgedrukt in de kasgeldlimiet. Voor 2020 bedraagt deze limiet €3.900.000,- (8,5% van het begrotingstotaal). Het is niet toegestaan om voor langere tijd (> 2 achtereenvolgende kwartalen) deze limiet te overschrijden door 'rood' te staan of dit tekort af te dekken met kort vreemd geld (< 1 jaar). De oplossing is dan om een langlopende lening (> 1 jaar) af te sluiten (consolideren). Wanneer het overschrijden van de kasgeldlimiet van tijdelijke aard is dan mag van bovenstaande regel worden afgeweken mits de toezichthouder van de provincie hiervoor goedkeuring verleend. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet niet is overschreden in 2020 (bedragen * €1.000,-).

Periode	Kasgeldlimiet	Gemiddelde netto vlottende schuld	Overschrijding / onderschrijding
1e kwartaal 2020	3.900	-9.679	13.579
2e kwartaal 2020	3.900	-11.953	15.853
3e kwartaal 2020	3.900	-12.952	16.852
4e kwartaal 2020	3.900	-9.466	13.366

Renterisiconorm
De rente onzekerheid voor de lange termijn wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. Het percentage voor de renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Spreiding van de looptijd van de leningen en/of leningen afsluiten waarbij jaarlijks wordt afgelost verkleinen de kans op een overschrijding van de renterisiconorm. Zoals in onderstaand overzicht is af te lezen is de renterisiconorm in 2020 niet overschreden.

	Renterisiconorm	2020	2021	2022	2023
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	6.820.000	6.820.000	8.420.000	8.420.000
3	Renterisico (1+2)	6.820.000	6.820.000	8.420.000	8.420.000
4	Renterisiconorm	9.078.800	9.216.600	9.145.000	9.252.400
5a	Ruimte onder de renterisiconorm	2.258.800	2.396.600	725.000	832.400
5b	Overschrijding van de renterisiconorm	0	0	0	0
	Berekening renterisiconorm				
4a	Begrotingstotaal	45.394.000	46.083.000	45.725.000	46.262.000
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4	Renterisconorm (4a*4b/100)	9.078.800	9.216.600	9.145.000	9.252.400

Schatkistbankieren
De gemeenten hebben de plicht om overtollige middelen aan te houden in rijk's schatkist (schatkistbankieren). Gemeenten mogen wel een bedrag aan liquide middelen 'in eigen beheer' houden; het zogenaamde drempelbedrag. Voor de gemeente Heerde is dit drempelbedrag voor 2020 €340.455,- (0,75% van het begrotingstotaal). In onderstaand overzicht is te zien dat dit drempelbedrag niet is overschreden in 2020.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2020			
(1)	**Drempelbedrag**	**340**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**220**	**218**	**223**	**231**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	120	122	117	109
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	45.394			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	45.394			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	340,5			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	19.844	19.841	20.519	21.289
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	220	218	223	231

Liquiditeitsprognose, banken en leningen
Jaarlijks wordt er een liquiditeitsprognose opgesteld. Deze prognose geeft een inschatting van de in- en uitstroom van liquide middelen (cashflow). Het is een belangrijk hulpmiddel voor het eventueel aantrekken en uitzetten van gelden (financieringsbehoefte).
De gemeente Heerde heeft met drie banken een relatie. De BNG (Bank voor Nederlandse Gemeenten) is de huisbank. Daarnaast heeft de gemeente een rekening bij de Rabobank en bij de ING-bank.
Het gebruik van contante geldmiddelen is beperkt tot de legeskas bij Burgerzaken.
Het saldo van de 10 langlopende geldleningen die de gemeente Heerde heeft afgesloten was op 1 januari 2020 €49.575.000,- (eind van het jaar €42.755.000,-). Op deze leningen wordt jaarlijks lineair afgelost. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedroeg 1,31%.

Rentevisie en -kosten
Rentevisie kan kortweg worden omschreven als de toekomstverwachting over de renteontwikkeling, zowel op de geldmarkt (< 1 jaar) - als op de kapitaalmarkt (> 1 jaar). Hoe verder deze periode in de toekomst ligt, hoe moeilijker het is om hierover een voorspelling te doen. De verwachting is dat de rente de komende periode nog steeds heel laag blijft maar uiteindelijk licht zal gaan stijgen.

Gemeenten (en ook de gemeente Heerde), hebben regelmatig behoefte aan geld. Dit houdt verband met de voor de gemeenten geldende financiële richtlijnen waarbij de lasten van de investeringsuitgaven worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt afgeschreven. De geldstroom heeft hierdoor pieken en dalen terwijl de exploitatie veel gelijkmatiger verloopt. Hierdoor is het noodzakelijk om investeringen te financieren (=er geldmiddelen voor ter beschikking te krijgen). Daarnaast is er vaak een financieringsbehoefte omdat er een tekort ontstaat in de rekening van baten en lasten, bijvoorbeeld doordat de lopende inkomsten achterblijven bij de uitgaven. Om in de

financieringsbehoefte te voorzien kunnen er interne financieringsmiddelen (reserves) en externe financieringsmiddelen (leningen/rekening-courant krediet) worden ingezet. Door het inzetten van externe financieringsmiddelen (vreemd vermogen) ontstaan er rentekosten.

De rentekosten over het lang vreemd vermogen waren voor 2020 geraamd op €649.100,-. In werkelijkheid is er €620.900,- aan rentekosten uitgegeven.
Naast rentekosten ontstaan er ook rente- en dividendopbrengsten door het uitlenen of beleggen van gelden. Op 1 januari 2020 was er geraamd dat er in totaliteit €818.800,- aan gelden is uitgezet. Hiervan heeft €762.500,- betrekking op leningen (geraamde renteopbrengst €43.100,-; werkelijke renteopbrengst €42.900,-). Het restant ad. €56.300,- zijn beleggingen. Hiervan was de geraamde dividendopbrengst €176.000,- (werkelijke opbrengst €112.600,-).

Als gevolg van het schatkistbankieren, kunnen eventuele overtollige gelden niet meer worden uitgezet; deze vloeien terug in de schatkist.

Renteschema
Conform de BBV-richtlijnen is onderstaand renteschema opgenomen. Dit schema geeft inzicht in de geraamde rentekosten van de gemeente Heerde en de toerekening ervan. Bij de jaarrekening 2020 worden de werkelijke rentekosten (e) en het renteresultaat (f) toegevoegd. De BBV-richtlijnen dwingen een realistische renteraming af. Wanneer de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de geraamde rentelasten dan is het verplicht om de taakvelden hiervoor te corrigeren.

	Renteschema 2020			
a1.	Rentelasten over het lang vreemd vermogen		€ 649.149	
a2.	Rentelasten over het financieringstekort (2,00%)		€ -28.264	
b.	Externe rentebaten			
	Totaal door te rekenen externe rente		€ 620.885	
c1.	Rentelasten doorberekend aan Grondexploitatie	€ 33.480		
c2.	Rentelasten van projectfinanciering	€ -		
			€ 33.480	
	Door te rekenen externe rente aan de programma's (taakvelden)		**€ 654.365**	
d1.	Rente over eigen vermogen	€ -		
d2.	Rente over voorzieningen	€ -		
	Door te rekenen interne rente aan de programma's (taakvelden)		**€ -**	
	Totaal door te rekenen rente aan de programma's (taakvelden)			**€ 654.365**
e.	**Toegerekende rente aan de programma's (taakvelden) (renteomslag)**			**€ 620.377**
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**			**€ 33.988**

Paragraaf Bedrijfsvoering

Paragraaf Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat de visie op de gemeentelijke bedrijfsvoering. Omdat bedrijfsvoering tot de verantwoordelijkheid van het college behoort en veelal opgedragen is aan de ambtelijke organisatie, beperkt deze paragraaf zich tot de hoofdlijnen.

Beleidskader
De verplichte paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De gemeente Heerde probeert om, binnen de mogelijkheden van een kleine gemeente, de meest recente inzichten en werkwijzen op het gebied van planning & control, personeelsbeleid en informatievoorziening te volgen.

Management en organisatie
Het werken aan een beweging richting een 'omgevingsbewuste en ondernemende organisatie' is een aanhoudend proces. Immers, de samenleving verandert continue waardoor een gemeentelijke organisatie zich daarop voortdurend dient aan te passen. Daarbij gaat het o.a. om werkmethoden, procesinrichting, houding en gedrag om onze dienstverlening optimaal te houden. Een andere belangrijke constatering is dat gemeenten in toenemende mate financieel afhankelijk zijn van rijksmiddelen en gedrag van verbonden partijen. Individuele gemeenten hebben hierop nauwelijks (rijk) dan wel beperkt (verbonden partijen) invloed. Om desondanks financiële verrassingen te voorkomen, vraagt dit van de ambtelijke organisatie om een adequate monitoring van deze gemeentelijke uitgaven en inkomsten.

Tot slot worden de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt genoemd. Door het aantrekken van de economie ontstaat meer mobiliteit op de arbeidsmarkt. Dit wordt nog eens versterkt doordat landelijk sprake is van een toenemende scheve demografische verhouding (meer uitstroom dan instroom). Dit betekent dat onze organisatie voor de uitdaging staat hoe ze als kleine organisatie voldoende aantrekkelijk en inspirerend blijft zodat ze voldoende kwalitatief kan behouden resp. weet te werven. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een directieplan waarin op programmatische wijze wordt gewerkt aan vier thema's te weten:

1. We blijven onze dienstverlening (bejegening en proces) verbeteren zodanig dat de directe dienstverlening op het gemiddeld landelijk kwaliteitsniveau gehandhaafd blijft.

2. We binden en boeien medewerkers: we houden, werven, ontwikkelen en laten medewerkers gaan zodanig dat de juiste medewerkers op de juiste plekken zitten.

3. De financiële bedrijfsvoering is in control zodanig dat die juist, volledig, tijdig en rechtmatig is.

4. We zijn een professionele, lerende organisatie zodanig dat iedereen weet welke inzet en resultaten van haar/hem verwacht worden.

Kengetal: *Aantal leidinggevenden per 100 medewerkers*

Heerde	: 3,6 (9 leidinggevenden)
< 20.000 inwoners	: 6,7 (13 leidinggevenden)
Alle gemeenten	: 6,1 (12 leidinggevenden)

Planning en control

Inzicht in de overheadkosten
Kosten die niet rechtstreeks verband houden met het primaire proces worden apart in de begroting opgenomen onder de noemer 'Overhead'. Voorbeelden van deze kosten zijn: huisvestingskosten (gemeentehuis, -kantoor, -werf), facilitaire kosten, kosten van P&O, automatiseringskosten, MT en ondersteunende afdelingen. Kostendekkende exploitaties, grexen etc. worden verhoogd met een opslagpercentage voor deze overhead. Dit opslagpercentage wordt extracomptabel bepaald. De berekeningsmethodiek hiervan is vastgelegd in de financiële verordening.
Voor 2020 is het normale overheadpercentage vastgesteld op 54,23 % (van het totaal van de apparaatskosten). Voor de kostendekkende exploitaties 'Riolering en Reiniging' wordt een percentage van 34,08 % gehanteerd; voor de kostendekkende exploitatie 'Begraven' geldt een overheadpercentage van 25,63 %.
Voor 2020 gelden de volgende uurtarieven voor de afdelingen (exclusief overhead):

	2020	**2019**
Management	€ 77,34	€ 74,92
Bestuursondersteuning en –advisering	€ 48,57	€ 47,20
Bedrijfsondersteuning en –advisering	€ 46,58	€ 48,43
Dienstverlening en informatiebeheer	€ 47,62	€ 45,10
Realisatie, onderhoud en beheer	€ 43,34	€ 41,29
Ruimte, ondernemen en wonen	€ 49,82	€ 51,22
Sociaal maatschappelijke verbinding	€ 62,35	€ 55,03

Beleidsindicatoren en kengetallen
Bij de desbetreffende programma's zijn beleidsindicatoren en kengetallen opgenomen. Deze informatie komt grotendeels van de website 'Waarstaatjegemeente.nl' en geeft tevens een vergelijk met de 'gemiddelde gemeente'. Iedere gemeente is verplicht om deze informatie in de begroting op te nemen zodat een onderling vergelijk mogelijk wordt.

Taakvelden i.p.v. Functies
De budgetten zijn onderverdeeld in taakvelden en vervangen daarmee de IV-3 functies. Uitgangspunten voor deze taakvelden zijn herkenbaarheid, aansluiting op de gemeentelijke praktijk en relevantie voor beleidssturing. In deze begroting is een aparte bijlage opgenomen met alle taakvelden en de daarbij behorende budgetten.

Gewijzigde rentetoerekening
Tenslotte zijn de regels voor de rentetoerekening aangescherpt. Rente die verband houdt met een taakveld moet hieraan zichtbaar worden toegerekend (voorheen maakte de rentecomponent onderdeel uit van de kapitaallasten). De berekende rentevergoeding over het eigen vermogen mag niet hoger zijn dan het gewogen rentepercentage van de langlopende- en kortlopende leningen. De gemeente Heerde heeft het advies van de commissie BBV overgenomen om geen rente meer toe te voegen aan het eigen vermogen. Hiermee behoren de ‘geblokkeerde reserves’ tot het verleden.

Personeelsbeleid
De ontwikkelingen in de samenleving vragen om een andere rol van de gemeente en

haar medewerkers. Er is sprake van ontgroening en vergrijzing. De ambitie van de organisatie vraagt een andere rol van medewerkers. Het goed ondersteunen en faciliteren van de veranderende rol van medewerkers is belangrijk. Daarnaast worden P&O-instrumenten hierop voortdurend geactualiseerd (o.a. HR-visie, strategische personeelsplanning, vitaliteitsbeleid en opleidingsbeleid).

Formatie 2020: 139,52 FTE, inclusief griffie (peildatum 1-1-2019). In 2018 was de formatie 138,58 FTE. Het A+O fonds van de VNG monitort jaarlijks de personele ontwikkelingen van gemeenten. Op basis van deze personeelsmonitor 2018 bedraagt het aantal FTE voor Heerde 7,0 FTE per 1.000 inwoners. De gemiddelde formatie per 1.000 inwoners bij gemeenten < 20.000 inwoners was in 2018 8,4 FTE (oftewel 156 FTE). Voor alle gemeenten was dit 8,3 FTE per 1.000 inwoners (oftewel 154 FTE).

Inkoop en aanbesteding
Onze inkooporganisatie in H2O-verband zet zich in op de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende inkooptrajecten aan de hand van de volgende pijlers: inkoopmanagement, personeel, inkoopbeleid en -doelen, systemen en procedures, inkoopprocessen en inkoopresultaten.

De inkoopkalender wordt jaarlijks in overleg met management en decentrale inkopers geactualiseerd. Het overzicht dat hierdoor ontstaat biedt:

- Een kader om te kijken waar inkoopsamenwerking binnen H2O/ISNV of ander samenwerkingsverband mogelijk is om zodoende kennis en kosten te delen;
- De mogelijkheid om aan te geven welke vorm van inkoopbegeleiding (advies, inkoopcoördinatie of begeleiding gehele inkooptraject) gewenst is, zodat de juiste capaciteit en kwaliteit van InkoopH2O beschikbaar is;
- Inzicht in waar extra kansen liggen om beleidsdoelstellingen (social return, duurzaamheid, lokaal/MKB), naast de toepassing van de criteria zoals vastgelegd in het inkoopbeleid dat door de colleges van de H2O gemeenten is vastgesteld, in te vullen;
- Een overzicht van een aantal complexe en/of Europese H2O aanbestedingen waarbij de inkooporganisatie is betrokken;

In 2020 is Inkoop o.a. betrokken geweest bij de onderstaande aanbestedingen:

- Renovatie Raadhuis - Heerde (meervoudig onderhands, afgerond);
- Sanitaire voorzieningen - Heerde en Oldebroek (Europees, afgerond);
- Warme en koude drankvoorzieningen - H2O (Europees, lopend);
- ICT-onderzoek - H2ONE (meervoudig onderhand, afgerond);
- Grafdelven - Hattem (meervoudig onderhands, afgerond);
- Taxaties - Oldebroek (meervoudig onderhands, afgerond);
- Omgevingsplan 't Veen - Hattem (meervoudig onderhands, afgerond);
- MFC Wapenveld - Heerde (meervoudig onderhands, lopend);
- Gronduitgifte -Oldebroek (meervoudig onderhands, afgerond);
- Ontwerp speelplekken - Oldebroek (meervoudig onderhands, afgerond);
- M2A Sociaal Domein

We onderzoeken op welke wijze de inkooporganisatie georganiseerd kan worden zodat inkooptrajecten efficiënter en effectiever doorlopen kunnen worden. Dit om uiteindelijk de kwaliteit van het totale inkoopproces te verbeteren en daarmee met de uitkomst een bijdrage te leveren aan de organisatie- en inkoopbeleidsdoelstellingen van de gemeenten binnen de wettelijke kaders.

Sinds 1 juli 2017 is digitaal aanbesteden verplicht voor Europese aanbestedingen. Omdat we de voordelen van digitaal aanbesteden zien, zetten we ook specifiek in op de digitalisering van meervoudig onderhandse aanbestedingen. Digitaal aanbesteden betekent een lastenverlichting voor zowel de leverancier als de aanbestedende dienst en bevordering van de transparantie van een aanbesteding. Dit sluit aan bij de doelstellingen van ons inkoopbeleid. Ook zetten we in op het gebruik van het tenderstartformulier, bedoeld om bij een inkoopbehoefte melding te doen en te checken of de inkoopbehoefte aan de wet- en regelgeving en het gemeentelijke inkoopbeleid voldoet.

Informatievoorziening
Verdergaande digitalisering en noodzaak tot het inrichten van efficiënte verwerkingsprocessen doen een groot beroep op het niveau van automatisering en informatisering. De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek werken al een aantal jaren samen op deze gebieden. Een gemeenschappelijke visie op samenwerking informatievoorziening H2O is onlangs vastgesteld evenals de governance notitie met betrekking tot de inrichting en aansturing van deze samenwerking.

Er lopen veel projecten die een complete vernieuwing van de toepassingen die de gemeente gebruikt om haar diensten te kunnen leveren en aan haar wettelijke taken te voldoen als resultaat hebben. In 2020 zijn een aantal projecten opgeleverd. Een aantal grotere projecten lopen door over meerdere jaren. Dit zijn onder andere het project M2A (Modernisering Applicatie Architectuur), zaakgericht werken en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO). Een belangrijke verandering die hiermee bereikt wordt is dat de gegevens straks niet alleen binnen de muren van de gemeente beschikbaar zijn maar ook steeds meer naar buiten gepresenteerd worden. Dit vraagt veel meer van de toepassingen en vooral de connectie tussen deze toepassingen dan in het verleden het geval was. Vanuit de visie op samenwerking wordt in de voorbereidingsfase van deze projecten de mogelijkheid tot het harmoniseren van de processen bekeken conform de visie op samenwerking. Dit zijn intensieve trajecten die de nodige tijd en capaciteit vragen. Dit heeft bij de M2A trajecten en zaakgericht werken tot vertraging geleid waardoor in de begroting opgenomen besparingen in het afgelopen jaar niet gehaald zijn.

In de trend van toenemende digitalisering is het zorgvuldig en veilig omgaan met informatie en gegevens van inwoners en organisaties van groot belang. Daarom is er een aparte hoofdstuk Informatiebeveiliging en privacy opgenomen.

Informatiebeveiliging en privacy
Ook op het gebied van informatieveiligheid en privacy is de samenwerking in H2O verband versterkt en wordt onderzocht of deze samenwerking kan worden uitgebreid met Elburg en Nunspeet. Deze samenwerking omvat de verantwoordelijkheden van de Functionaris Gegevensbescherming, CISO en privacy officer.

Vanuit de Europese privacy verordening (AVG) zijn alle overheidsorganisaties onder andere verplicht een register van verwerkingen op te stellen en een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De FG is verantwoordelijk voor het toezicht houden op de naleving van de privacywetten en -regels, het inventariseren en bijhouden van gegevensverwerkingen en het afhandelen van vragen en klachten van mensen binnen en buiten de organisatie. Daarnaast kan de FG ondersteunen bij het ontwikkelen van interne regelingen, het adviseren over privacy op maat én het leveren van input bij het opstellen of aanpassen van gedragscodes. De uitvoering van het beleid en het in kaart brengen van de specifieke risico’s en maatregelen binnen een uitvoeringsproces ligt bij de Privacy officer. Vanuit deze rol kunnen laagdrempelig vragen beantwoord worden: mogen we deze gegevens delen en hoe doen we dit veilig. Aan welke regels dienen we ons te houden? Welke maatregelen moeten we de externe partij opleggen?

De Chief Information Security Officer (CISO) is dé spin in het web als het gaat om de beveiliging van informatie binnen de gemeente. Hij is verantwoordelijk voor het implementeren van, en toezicht houden op het informatiebeveiligingsbeleid binnen de gemeente. De CISO heeft een centrale rol in het beheren van alle processen die daarmee

te maken hebben en moet daarbij voldoen aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten); een set van organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen die geïmplementeerd en beheerd dient te worden.

Jaarlijks wordt de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) uitgevoerd. Dit verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid helpt deze efficiënt en effectief in te richten en te implementeren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de Planning & Control-cyclus. De bevindingen van het voorgaande jaar zijn waar mogelijk opgepakt. Doordat de normering steeds doorontwikkeld is dit geen garantie voor een hoge score over 2020 (deze meting loopt nog).

Jaarrekening

Doelstellingen

Grondslagen voor waardering

Doelstellingen

I. Activa
Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, dient te worden toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. De afschrijvingstermijn van kosten onderzoek en ontwikkeling bedraagt ten hoogste vijf jaar. De bijdrage in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage, verminderd met afschrijvingen. Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan.

Materiële vaste activa
Economisch nut
De materiële vaste activa met een economisch nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief).

Economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
De materiële vaste activa met een economisch nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief).

Maatschappelijk nut
Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht. Indien hiervan bij raadsbesluit wordt afgeweken, wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere door de raad aan te geven tijdsduur.

In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen uitgifteprijs van (eerste) uitgifte. De geactiveerde investeringen in activa met een maatschappelijk nut zijn geactiveerd op basis van het gestelde in de verordening ex art. 212 dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de door de raad vastgestelde verordening ex art. 212. Indien hierop extra wordt afgeschreven wordt dit toegelicht.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen leningen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. Deelnemingen worden in afwijking hiervan gewaardeerd tegen marktwaarde, indien deze waarde lager is dan de verkrijgingsprijs. Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke

looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Voorraden
Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en verliesvoorziening wordt getroffen voor het verschil tussen de boekwaarde en de lagere marktwaarde of wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde. Voor bepaling van de winst wordt de voorgeschreven 'percentage-of-completion' methode voor het nemen van winsten gehanteerd.

De rente wordt berekend conform de BBV voorschriften. Administratieve kosten een interne uren worden doorberekend op basis van de geraamde urenverdeling. Een uitgebreide toelichting over parameters is opgenomen in het niet openbare MPG.

Stelselwijziging
Tot 1 januari 2020 werd de voorziening voor verliesgevende complexen grondexploitatie gevormd tegen contante waarde. Omdat de eindwaarde jaarlijks minder fluctueert dan de contante waarde, wordt de voorziening voor verliesgevende complexen grondexploitatie met ingang van 1 januari 2020 gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorziening tegen nominale waarde is gelijk aan het resultaat van de grondexploitatie op eindwaarde.

De overgang van het stelsel van het vormen van de voorziening voor verliesgevende complexen grondexploitatie tegen contante waarde naar het vormen van de voorziening voor verliesgevende complexen grondexploitatie tegen nominale waarde is retrospectief verwerkt. Dit betekent dat het eigen vermogen per 31 december 2019 is herrekend op basis van de gewijzigde grondslagen en het verschil tussen het eigen vermogen aan het eind van het voorgaande boekjaar voor en na herrekening (het cumulatieve effect) is verwerkt als rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen. De vergelijkende cijfers zijn in de balans en winst- en verliesrekening niet aangepast.
Hierdoor is het eigen vermogen per 1 januari 2020 toegenomen met € 1.226 en de voorziening voor verliesgevende complexen grondexploitatie afgenomen met € 1.226.

Effect op de jaarrekening 2019								
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)								
Omschrijving	Voorziening ultimo 2019	Aanpassing i.v.m. stelsel-wijziging	Voorziening na stelsel-wijziging	Eigen vermogen ultimo 2019	Gerealiseerd resultaat 2019	Aanpassing i.v.m. stelsel-wijziging	Eigen vermogen na stelsel-wijziging	Gerealiseerd resultaat na stelsel-wijziging
Complex Eeuwlandseweg zuid	280.724	8.744	289.468					
Complex de Kolk	598.916	-14.782	584.134					
Complex Wezeweg 4	319.937	4.812	324.749					
Totaal	1.199.577	-1.226	1.198.351	23.096.880	919.912	1.226	23.098.106	921.138

Effect op de jaarrekening 2020								
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)								
Omschrijving	Voorziening voor stelsel-wijziging	Aanpassing i.v.m. stelsel-wijziging	Voorziening jaarrekening 2020	Eigen vermogen voor stelsel-wijziging	Gerealiseerd resultaat voor stelselwijzigi	Aanpassing i.v.m. stelsel-wijziging	Eigen vermogen na stelsel-wijziging	Gerealiseerd resultaat na stelsel-wijziging
Complex Eeuwlandseweg zuid	289.687	5.794	295.481					
Complex de Kolk	603.141	24.367	627.508					
Complex Wezeweg 4	314.691	6.294	320.985					
Totaal	1.207.519	36.455	1.243.974	24.200.141	2.611.685	-36.455	24.163.686	2.575.230

Gehanteerde parameters		
in %		
Omschrijving	algemeen	langlopende exploitaties
Rentepercentage	0,82	
Kostenstijging	1,50	2,00
Opbrengststijging	n.v.t.	
Disconteringsvoet	2,00	

Vorderingen
De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa
De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

II. Passiva
Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:
Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
De pensioenvoorziening (ex)bestuurders is gewaardeerd tegen contante waarde.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, vermindert met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van langer dan één jaar.

Vlottende schulden
De vlottende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva
De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling
Onder 'baten' worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische

levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar op basis van de door de raad vastgestelde afschrijvingsmethoden/afschrijvingstermijnen.

COVID-19 (Coronavirus)
Sinds begin maart 2020 is er een uitbraak van het Coronavirus in Nederland. De financiële gevolgen hiervan zijn zo goed mogelijk in beeld gebracht; hiervan is een apart hoofdstuk in de jaarstukken opgenomen.

Begrotingsrechtmatigheid

Doelstellingen

Begrotingsrechtmatigheid exploitatie				
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)				
Programma	Totaal begrote lasten	Werkelijke lasten	Afwijking	Toelichten
1. Bestuur	3.133.273	3.708.566	-575.293	ja
2. Bedrijfsvoering	3.002.676	3.743.846	-741.170	ja
3. Ruimte, ondernemen en wonen	10.877.469	10.578.429	299.040	nee
4. Sociaal maatschappelijk	26.693.337	24.976.769	1.716.568	nee
5. Overhead	10.363.070	8.164.473	2.198.597	nee
6. Algemene dekkingsmiddelen	882.059	888.336	-6.277	nee
7. Onvoorzien	40.000	0	40.000	nee
Totaal	54.991.884	52.060.419	2.931.465	

1. Bestuur
De hogere lasten zijn veroorzaakt door een extra storting in de pensioenvoorziening (ex)wethouders van € 492.000 en een hogere storting van € 90.000 in de Coronareserve.

2. Bedrijfsvoering
De hogere lasten zijn voornamelijk veroorzaakt door uitvoering van het grondbeleid (€ 2.176.313). De lasten worden ruimschoots gedekt door de baten uit grondverkopen (€ 2.444.690).

Alle genoemde afwijkingen passen binnen het bestaande beleid en worden deels gecompenseerd door extra opbrengsten. Onrechtmatig maar telt niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

Balans

Doelstellingen

Balans

	ACTIVA / OMSCHRIJVING	Ultimo			PASSIVA / OMSCHRIJVING	Ultimo	
		2020	2019			2020	2019
	in €				in €		
	VASTE ACTIVA	63.037.717	61.367.208		*EIGEN VERMOGEN*	24.163.686	23.096.880
1.1	Immateriële vaste activa	1.348.489	1.464.314	6.1	Algemene reserve	10.551.459	10.592.632
1.2	Materiële vaste activa	59.942.612	58.575.296	6.2	Bestemmingsreserves	11.036.997	11.584.336
1.3	Financiële vaste activa	1.746.616	1.327.598	6.3	Resultaat	2.575.230	919.912
					VREEMD VERMOGEN	49.860.538	56.101.156
				7	Voorzieningen	7.105.538	6.526.156
				8	Vaste schulden	42.755.000	49.575.000
	TOTAAL VASTE ACTIVA	63.037.717	61.367.208		*TOTAAL VASTE PASSIVA*	74.024.225	79.198.036
	VLOTTENDE ACTIVA	29.074.539	33.033.459		*VLOTTENDE PASSIVA*	18.088.031	15.202.631
2	Voorraden	1.166.198	2.883.369	9	Vlottende schulden < 1 jaar	11.931.080	12.517.918
3	Uitzettingen < 1 jaar	22.780.054	28.073.688	10	Overlopende passiva	6.156.951	2.684.713
4	Liquide middelen	240.271	210.484				
5	Overlopende activa	4.888.016	1.865.919				
	TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	*29.074.539*	*33.033.459*		*TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA*	*18.088.031*	*15.202.631*
	TOTAAL GENERAAL	***92.112.256***	***94.400.667***		***TOTAAL GENERAAL***	***92.112.256***	***94.400.667***
	Verliescompensatie vennootschapsbelasting	277.616	9.158		Gewaarborgde geldleningen	40.059.020	92.652.999

Toelichting op de balans

Doelstellingen

1. Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-dering	Vermin- dering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
Bijdrage aan activa van derden	1.464.314			-115.825	1.348.489
Totaal	1.464.314	0	0	-115.825	1.348.489

1.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa is ingedeeld naar:

1.2 Materiële vaste activa		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
Investeringen met economisch nut	36.407.332	37.156.542
Investeringen met economisch nut en heffingsmogelijkheden	12.495.109	12.684.781
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	8.812.855	9.241.289
In erfpacht uitgegeven gronden	860.000	860.000
Totaal	58.575.296	59.942.612

1.2.1 Investeringen met economisch nut
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-dering	Vermin-dering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
1. Gronden en terreinen	4.587.999	466.493	-3.600	-62.563	4.988.329
Woonruimten	18.512	0	0	-1.411	17.101
2. Bedrijfsgebouwen	29.391.258	1.542.865	-222.811	-802.512	29.908.800
Grond, weg en waterbouwkundige werken	716.512	7.232	-12.128	-65.967	645.650
Vervoermiddelen	50.247	0	0	-13.582	36.665
3. Machines, apparaten en installaties	546.316	32.091	0	-67.045	511.361
4. Overige materiële vaste activa	1.096.488	184.888	0	-232.742	1.048.634
Totaal	36.407.332	2.233.569	-238.539	-1.245.821	37.156.542

Voor een verdere specificatie verwijzen wij u naar bijlage 4. Staat van vaste activa. In bijlage 4.1 en 4.2

vermelden wij welke investeringen naar volgende jaren worden doorgeschoven en worden afgesloten.

De belangrijkste mutaties per activasoort zijn:

1.2.1.1 Gronden en terreinen					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Krediet	Investering t/m 2019	Investering 2020	Totaal investering	Restant krediet
MFA Wapenveld - Klapperdijk 25	845.000	0	462.893	462.893	382.107
	845.000	0	462.893	462.893	382.107

1.2.1.2 Bedrijfsgebouwen					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Krediet	Investering t/m 2019	Investering 2020	Totaal investering	Restant krediet
Wapenveld, vervanging dakbedekking	31.500	0	0	0	31.500
Raadhuis, renovatie	1.860.508	88.721	556.297	645.018	1.215.490
Eperweg - wand 2e etage	21.280	0	21.280	21.280	0
Eperweg - verbeterpunten	50.000	21.718	1.191	22.909	27.091

Eperweg - vervanging bureaustoelen	30.000	0	0	0	30.000
De Heerd, laatste fase	75.000	83.883	33.423	117.306	-42.306
De Heerd, reservering BTW	868.447	59.092	0	59.092	809.355
Faberhal, herstellen sportvloer	30.000	0	0	0	30.000
Veessen, vervangen boeidelen	13.500	0	0	0	13.500
Veessen, sportvloer	52.000	0	27.877	27.877	24.123
Sprengen vorbereidingskrediet	125.000	0	0	0	125.000
Noordgouw, vervanging dak	733.000	0	693.472	693.472	39.528
Gemeentelijke gebouwen	490.605	5.686	71.682	77.368	413.237
	4.380.840	259.100	1.405.222	1.664.322	2.716.518

Toelichting Raadhuis, renovatie

In 2019 is de bijdrage van de Provincie Gelderland van € 744.619 opgenomen. Deze bijdrage dekt 40%

van de werkelijke uitgaven, ultimo 2020 is dit € 258.007.

1.2.1.3 Machines, apparaten en installaties					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Krediet	Investering t/m 2019	Investering 2020	Totaal investering	Restant krediet
Eperweg, vervanging electr. Installatie 2019	8.000	5.288	17.489	22.777	-14.777
Wapenveld, vervanging electrische installatie	12.000	0	0	0	12.000
Faberhal, vervanging aanpassing E-installatie	17.500	0	0	0	17.500
Veessen, vervanging TL-verlichting	19.000	0	11.091	11.091	7.909
Algemeen, vervanging CV	18.400	12.300	0	12.300	6.100
Vervanging beregenings installatie	40.000	5.724	0	5.724	34.276
	114.900	23.312	28.580	51.892	63.008

1.2.1.4 Overige materiële vaste activa					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Krediet	Investering t/m 2019	Investering 2020	Totaal investering	Restant krediet

Eperweg, verv TL-verlichting naar LED 2018	30.000	0	3.263	3.263	26.737
Wapenveld, vervanging gymtoestellen	18.000	1.263	0	1.263	16.737
Wapenveld, vervanging linoleum	16.500	0	0	0	16.500
Faberhal, TL-verlichting naar LED 2019	25.000	10.743	12.412	23.155	1.845
Faberhal, verbetering	20.000	14.774	0	14.774	5.226
Faberhal, vervanging gymtoestellen	15.000	0	8.791	8.791	6.209
M2A	0	1.248.310	158.826	1.407.136	-1.407.136
Tractie investeringen 2020	308.500	0	0	0	308.500
	433.000	1.275.090	183.292	1.458.382	-1.025.382

1.2.2 Investeringen met economisch nut en heffingsmogelijkheden

in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-dering	Vermin-dering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
Bedrijfsgebouwen	29.760	0	0	-3.411	26.349
1. Grond, weg en waterbouwkundige werken	12.459.073	579.684	-20.743	-363.766	12.654.248
Overige materiële vaste activa	6.276	0	0	-2.092	4.184
Totaal	12.495.109	579.684	-20.743	-369.269	12.684.781

Voor een verdere specificatie verwijzen wij u naar bijlage 4. Staat van vaste activa. In bijlage 4.1 en 4.2

vermelden wij welke investeringen naar volgende jaren worden doorgeschoven en worden afgesloten.

De belangrijkste mutaties per activasoort zijn:

1.2.2.1 Grond, weg en waterbouwkundige werken

in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)

Omschrijving	Krediet	Investering t/m 2019	Investering 2020	Totaal investering	Restant krediet
Renovatie groenstructuur EK	25.000	18.569	0	18.569	6.431
Distelakker Kloosterakker	590.000	12.128	446.129	458.257	131.743
Vervanging drukriolering 2015	36.399	25.832	10	25.842	10.557
Vervanging drukriolering 2017	66.391	2.478	25.891	28.369	38.022
Vervanging drukriolering 2018	245.754	219.622	1.546	221.168	24.586
Vervanging drukriolering 2020	114.039	0	0	0	114.039
Export DG Dialog (HWA) 2017	485.294	242.641	19.645	262.286	223.008
Export DG Dialog (HWA) 2018	605.026	561.842	0	561.842	43.184
Export DG Dialog (HWA) 2019	283.203	89.243	2.503	91.746	191.457
Export DG Dialog (HWA) 2020	5.000	0	0	0	5.000
Deelreparatie vrijverval riolering 2017	49.000	4.863	12.140	17.003	31.997
Verbetering vuilemissie 2017	36.272	16.945	4.184	21.129	15.143
Verbetering vuilemissie 2018	248.766	6.741	1.657	8.398	240.368
Verbetering vuilemissie 2019	330.689	279.156	51.630	330.786	-97
Verbetering vuilemissie 2020	107.224	0	0	0	107.224
Vernieuwing riolering 2019	283.017	246.957	0	246.957	36.060
Vernieuwing riolering 2020	196.740	0	0	0	196.740
Gemalen BK 2020	17.000	0	0	0	17.000
Vervanging gemalen em 2018	12.540	4.995	0	4.995	7.545
Vervanging gemalen 2020	5.000	0	0	0	5.000
	3.742.354	1.732.012	565.335	2.297.347	1.445.007

1.2.3 Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-dering	Vermin-dering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
Grond, weg en waterbouwkundige werken	8.812.855	855.523	-42.701	-384.388	9.241.289

Totaal	8.812.855	855.523	-42.701	-384.388	9.241.289

Voor een verdere specificatie verwijzen wij u naar bijlage 4. Staat van vaste activa. In bijlage 4.1 en 4.2

vermelden wij welke investeringen naar volgende jaren worden doorgeschoven en worden afgesloten.

De belangrijkste mutaties per activasoort zijn:

1.2.3.1 Grond, weg en waterbouwkundige werken					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Krediet	Investering t/m 2019	Investering 2020	Totaal investering	Restant krediet
Renovatie recreatieve fietspaden	30.000	0	25.817	25.817	4.183
Verbetering fietsvoorziening 2019	200.000	189.894	0	189.894	10.106
Verbetering fietsvoorziening 2020	200.000	0	132.927	132.927	67.073
Verbetering fietsvoorziening Kamperweg	350.000	254.881	95.404	350.285	-285
Reconstructie wegen 2017	35.000	18.129	8.225	26.354	8.646
Reconstructie wegen 2019	250.000	95.902	157.860	253.762	-3.762
Reconstructie wegen 2020	250.000	0	41.588	41.588	208.412
Klein onvoorzien wegen	25.000	0	11.356	11.356	13.644
Grasbetonstenen buitenwegen	40.000	0	39.680	39.680	320
Plaatsing VRI Brinklaan	125.000	0	120.342	120.342	4.658
Reconstructie wegen Bloemstraat	380.000	0	28.805	28.805	351.195
Onvoorzien investeringen 2019	25.000	0	25.071	25.071	-71
Bruggen Apeldoorns kanaal	600.000	0	14.379	14.379	585.621
Actualisatie GVVP 2017	25.000	7.522	5.015	12.537	12.463
Aanpassing conflictsituatie GVVP 2019	25.000	9.358	10.970	20.328	4.672
Aanpassing conflictsituatie GVVP 2020	25.000	0	0	0	25.000
Vernieuwing openbare verlichting	80.000	2.366	11.285	13.651	66.349
Renovatie plantsoenen 2017	100.000	92.129	7.987	100.116	-116
Renovatie plantsoenen 2019	50.000	0	50.064	50.064	-64
Renovatie plantsoenen 2020	50.000	0	47.314	47.314	2.686

Investeringen speelplan 2019	25.000	0	21.296	21.296	3.704
Investeringen speelplan 2020	25.000	0	0	0	25.000
	2.915.000	670.181	855.385	1.525.566	1.389.434

1.2.4 In erfpacht uitgegeven gronden					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-dering	Vermin-dering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
In erfpacht uitgegeven gronden	860.000	0	0	0	860.000
Totaal	860.000	0	0	0	860.000

Voor een verdere specificatie verwijzen wij u naar bijlage 4. Staat van vaste activa.

1.3 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa is als volgt onderverdeeld:

1.3 Financiële vaste activa		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekking deelnemingen	6.000	6.000
Kapitaalverstrekking overige verbonden partijen	60.013	60.013
1. Leningen overige verbonden partijen	618.311	546.704
2. Overige langlopende leningen	643.274	1.133.899
Totaal	1.327.598	1.746.616

Hieronder geven we u een specificatie van de wijzigingen per onderdeel.

1.3.1 Leningen aan overige verbonden partijen					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-dering	Vermin-dering	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2020
Achtergestelde lening Vitens	143.209	0	0	-71.607	71.602
Geldlening ROVA	475.101	0	0	0	475.101
Totaal	618.311	0	0	-71.607	546.704

1.3.2 Overige langlopende leningen					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-dering	Vermin-dering	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2020
Hypothecaire leningen ambtenaren	144.173	0	0	-9.375	134.798
Stimuleringsfonds toekomstbestendig wonen	0	500.000	0	0	500.000
Startersleningen	487.100	0	0	0	487.100
Lening kleedaccommodatie De Gemzen	12.000	0	0	0	12.000
Totaal	643.274	500.000	0	-9.375	1.133.899

2.0 Voorraad

De voorraad is als volgt onderverdeeld:

2.1 Voorraad							
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)							
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Uitgaven	Inkomsten	Winstneming	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening	Balans-waarde
Complex Eeuwlandseweg noord	1.447.349	37.793	0	0	1.485.141	0	1.485.141
Complex Eeuwlandseweg zuid	347.950	4.694	0	0	352.644	-295.481	57.163
Complex Gebiedsontwikkeling Veldweg	-13.724	11.379	-302.706	116.621	-188.430	0	-188.430
Complex Bovenkamp II	687.313	74.169	-817.652	100.152	43.982		43.982
Complex de Kolk	1.146.516	89.362	-807.515	0	428.363	-627.508	-199.145
Complex Wezeweg 4	467.544	25.478	-244.175	0	248.847	-320.985	-72.138
Totaal	4.082.947	242.876	-2.172.048	216.773	2.370.547	-1.243.974	1.126.573

2.1.1 Verwachting toekomstig verloop voorraad grondexploitatie				
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)				
Omschrijving	Balanswaarde 31-12-2020	Toekomstige kosten	Toekomstige opbrengsten	Geraamd resultaat
In exploitatie genomen gronden	1.126.573	2.500.620	-5.092.853	-1.465.660
Totaal	1.126.573	2.500.620	-5.092.853	-1.465.660

2.2 Vooruitbetalingen
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Uitgaven	Inkomsten	Boekwaarde 31-12-2020
Voorbereidingskrediet	0	39.624	0	39.624
Totaal	0	39.624	0	39.624
Totaal voorraden	4.082.947	499.273	-3.416.022	1.166.198

3.0 Uitzettingen < 1 jaar

De uitzettingen < 1 jaar zijn als volgt:

3.0 Uitzettingen < 1 jaar		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
3.1 Vorderingen openbare lichamen	4.348.825	4.867.683
3.2 Overige vorderingen	779.607	1.633.812
3.3 Rijks schatkist	17.651.622	21.572.193
Totaal	22.780.054	28.073.688

Hierna geven we per uitzetting een specificatie op hoofdlijnen:

3.1 Vorderingen openbare lichamen		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Ministerie Binnenlandse Zaken	94.389	71.301
Ministerie Onderwijs en Wetenschappen	10.619	0
Provincie Gelderland	148.926	148.930

Belastingdienst	3.541.088	2.242.706
Overige openbare lichamen	553.803	2.404.746
Totaal	4.348.825	4.867.683

De gemeente Heerde is in overleg met de belastingdienst inzake de afwikkeling van suppleties over oude jaren. De verwachting is dat de effecten hiervan beperkt zijn.

3.2 Overige vorderingen		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Debiteuren Soza	432.890	425.370
Voorziening dubieuze debiteuren Soza	-357.031	-291.494
Debiteuren belastingen	397.049	340.492
Overige debiteuren	536.931	1.374.316
Voorziening dubieuze debiteuren belastingen en overige	-230.251	-214.871
Kruisposten	19	
Totaal	779.607	1.633.813

4.0 Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit:

4.0 Liquide middelen		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
ING	79.229	79.307
Rabo	47.479	31.944

BNG	112.159	99.232
Legeskas	1.404	0
Totaal	240.271	210.484

5.0 Overlopende activa

De overlopende activa bestaat uit:

5.0 Overlopende activa		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
5.1 Te ontvangen bedragen	3.554.267	1.804.251
5.2 Vooruitbetaalde kosten	1.333.749	61.668
Totaal	4.888.016	1.865.919

De te ontvangen bedragen bestaan uit:

5.1 Te ontvangen bedragen		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Nederlandse overheidslichamen:		16.342
Belastingdienst	19.149	
Provincie Gelderland	13.168	
Gemeente Hattem	498.905	
Gemeente Oldebroek	845.481	
Overige te ontvangen bedragen:		
Overige te ontvangen bedragen	2.177.564	1.787.909

Totaal	3.554.267	1.804.251

De vooruitbetaalde kosten bestaan uit:

5.2 Vooruitbetaalde kosten		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Vooruitbetaald aan publiekrechtelijke lichamen:		
Bijdrage BVO H2O 2021	797.517	
Contributie VNG 2021	30.404	
Overige vooruitbetaalde kosten:		
Overige vooruitbetaalde kosten	505.828	61.668
Totaal	1.333.749	61.668

6.0 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

6.0 Eigen vermogen		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
6.1 Algemene reserve	10.551.459	10.592.632
6.2 Bestemmingsreserves	11.036.997	11.584.336
6.3 Resultaat	2.575.230	919.912
Totaal	24.163.686	23.096.880

6.0.1 Overzicht structurele mutaties reserves		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking
Reserve t.b.v. investeringen		-54.532
Totaal	0	-54.532

De algemene reserve bestaat uit:

6.1 Verloop algemene reserve				
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)				
Omschrijving	Resultaat voorgaand jaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo mutaties
Stand per 31-12-2019				10.592.632
Resultaat- en resultaatbestemming 2019	919.912			919.912
Budgetoverheveling naar 2020	-608.000			-608.000
Reserve Duurzaamheid	-237.000			-237.000
Reserve Afrit A28 bedrijventerrein H2O	-53.500			-53.500
Storting precariobelasting		879.908		879.908
Dekking kosten wilde zwijnen			-26.000	-26.000
Dekking aankoop Klapperdijk			-463.493	-463.493
Dekking kosten Wmo huishoudelijke verzorging			-453.000	-453.000
Stand per 31-12-2020	21.412	879.908	-942.493	10.551.459

6.1.1 Opbouw algemene reserve				
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)				
Omschrijving	Saldo 31-12-2020		Saldo 31-12-2019	

Algemene reserve grondexploitatie (niet-geblokkeerd)	5.667.497	5.708.670
Algemene reserve geblokkeerd	4.883.962	4.883.962
Totaal	10.551.459	10.592.632

De bestemmingsreserves bestaan uit:

6.2 Verloop bestemmingsreserves					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Resultaat voorgaand jaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 31-12-2020
Reserve afkoop graven	1.072.660		111.189	-34.283	1.149.566
Reserve afvalstoffenheffing	439.494			-226.756	212.738
Reserve Apeldoorns kanaal	56.431				56.431
Reserve startersleningen	475.441				475.441
Reserve klompenpadennetwerk	20.493				20.493
Reserve infrastructuur, kunstwerken HWG	3.945.452			-114.657	3.830.795
Reserve afrit A28 bedrijventerrein H2O	946.500	53.500			1.000.000
Reserve Duurzaamheid	32.402	237.000			269.402
Reserve budgetoverheveling	0	608.000		-608.000	0
Reserve t.b.v. investeringen	1.764.689			-54.532	1.710.157
Reserve Sutuwall	1.995				1.995
Reserve verhuiskosten Eperweg 5	8.954				8.954
Reserve privatisering zwembad	128.410			-2.953	125.457
Reserve budget re-integratie	47.850				47.850
Reserve co-financiering rivierfront	210.379				210.379
Reserve Sociaal Domein	246.583			-141.230	105.353
Reserve Corona			141.774		141.774
Reserve gebouwen	936.296			-259.502	676.794

Reserve Rhijnsberg	243.750		33.770		277.520
Reserve de Heerd	259.851		64.590		324.441
Reserve renovatie Raadhuis	500.000			-136.445	363.555
Reserve audiovisuele installatie	0				0
Reserve voorbereidingskrediet MFA Wapenveld	36.706			-36.706	0
Reserve aanpak 0-100	210.000			-182.097	27.903
Totaal	11.584.336	898.500	351.323	-1.797.161	11.036.997

6.3 Verloop resultaat		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Resultaat 2020	Resultaat 2019
Exploitatie	2.402.854	919.912
Complexen grondexploitatie	172.376	0
Totaal	2.575.230	919.912

6.3.1 Structureel saldo 2020		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Begroot	Realisatie
Saldo baten en lasten	668.346	1.066.806
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	600.469	1.508.424
Resultaat na bestemming	1.268.815	2.575.230
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	0	-1.602.051
Structureel saldo	1.268.815	973.179

7. Verloop voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit:

7. Verloop voorzieningen						
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)						
Omschrijving	Boekwaarde	31-12-2019	Toevoegingen	Aanwendingen	Boekwaarde	31-12-2020
Pensioenvoorziening bestuurders		2.052.139	582.228	-109.655		2.524.712
Voorziening riolering		4.474.017	97.809			4.571.826
Voorziening bijdrage sociale woningbouw		0	9.000			9.000
Totaal		6.526.156	689.037	-109.655		7.105.538

8. Vaste schulden

Hierna volgt het overzicht van de vaste schulden:

8.1 Verloop van de vaste schulden							
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)							
Omschrijving/laatste jaar/rente	Boekwaarde	31-12-2019	Opname	Aflossing	Boekwaarde	31-12-2020	Rente
BNG-2025-4,65%		2.975.000		-566.667		2.408.333	126.191
BNG-2025-3,56%		3.200.000		-533.333		2.666.667	98.575
BNG-2032-3,445%		5.850.000		-450.000		5.400.000	188.196
BNG-2023-2,07%		4.000.000		-1.000.000		3.000.000	76.732
BNG-2025-0,58%		6.000.000		-1.000.000		5.000.000	31.368
BNG-2027-0,647%		5.600.000		-700.000		4.900.000	33.304
BNG-2029-0,375%		7.000.000		-700.000		6.300.000	24.192
NWB-2029-4,675%		1.200.000		-120.000		1.080.000	53.295
NWB-2029--0,239%		10.000.000		-1.000.000		9.000.000	-22.953
Provincie NB-2024-1,12%		3.750.000		-750.000		3.000.000	40.251
Totaal		49.575.000	0	-6.820.000		42.755.000	649.149

8.2 Overzicht nog niet opgenomen langlopende geldleningen			
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)			
Omschrijving/laatste jaar/rente	Bedrag	Rente-	percentage
BNG	6.000.000		0,105
BNG	10.000.000		-0,072
Totaal	16.000.000		0,033

9.0 Vlottende schulden < 1 jaar

De vlottende schulden < 1 jaar zijn:

9.0 Vlottende schulden < 1 jaar		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
9.1 Kasgeldleningen	10.000.000	10.000.000
9.2 Banksaldi	180	0
9.3 Overige vlottende schulden	1.930.900	2.517.918
Totaal	11.931.080	12.517.918

Hierna geven we per vlottende schuld een specificatie op hoofdlijnen:

9.1 Kasgeldleningen		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Achmea, periode 18-11-2019 tot en met 20-01-2020		10.000.000
Triodos, periode 03-11-2020 tot en met 04-01-2021	10.000.000	o

Totaal	10.000.000	10.000.000

9.2 Banksaldi		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Diverse BNG-rekeningen (negatieve stand)	180	
Totaal	180	0

9.3 Overige schulden		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
9.3.1 Schulden aan openbare lichamen	558.378	552.548
9.3.2 Schulden aan crediteuren privaatrechtelijk	1.193.081	1.286.826
9.3.3 Schulden aan crediteuren overig	179.441	678.544
Totaal	1.930.900	2.517.918

9.3.1 Specificatie schulden aan openbare lichamen		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Belastingdienst	341.135	315.919
Gemeente Hattem	71.906	71.159
Gemeente Overbetuwe	10.255	
Gemeente Zwolle	122.713	88.299
Gemeente Apeldoorn	10.211	52.678
Overig	2.158	24.493
Totaal	558.378	552.548

9.3.2 Specificatie schulden aan privaatrechtelijke crediteuren		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Veluwenkamp Bedrijven B.V.	32.031	30.838
Buro Noord B.V.	47.336	
Beheerstichting	58.893	
Stichting Ondernemersfonds	46.584	
ABP	143.169	128.597
VSO De Sprengen	22.742	
Vandervalk en De Groot	40.671	
Daanen Beheer	51.425	
KVS	104.551	
Van der Scheer	22.103	
Zoethout	25.000	
Prins Wonink Bouw	191.236	
Overig	407.340	1.127.391
Totaal	1.193.081	1.286.826

9.3.3 Specificatie overige crediteuren		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Crediteuren WIZ	168.020	
Premie aanvulling WW	17.683	
Overig	-6.262	678.544
Totaal	179.441	678.544

10.0 Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn:

10.0 Overlopende passiva		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
10.1 Nog te betalen	5.415.268	2.071.000
10.2 Vooruitontvangen bedragen	741.683	613.713
Totaal	6.156.951	2.684.713

Hierna geven we per overlopende passiva een specificatie op hoofdlijnen:

10.1 Specificatie nog te betalen (> €25.000)		
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)		
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Publiekrechtelijk:		
TOZO 2020	1.977.218	
Belastingdienst	687.067	
WSW	186.011	
Overig	26.900	405.624
Overig:		
Ondernemersfonds	64.839	
Rente langlopende geldleningen	344.335	402.870
Vedder-Snoei	36.313	
Accountantskosten	82.770	
Kosten uitvoeringsorganisatie Oldebroek	283.300	405.624
Bijdrage GR Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O	359.632	
Leerplicht 2020	36.313	
AVSLH	250.769	
Nog te betalen ZIN	633.014	608.031
Nog te betalen Wmo	69.863	226.535
Overig	376.924	22.316
Totaal	5.415.268	2.071.000

10.2 Specificatie van vooruitontvangen bedragen (> € 25.000)			
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)			
Omschrijving		Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Provincie Gelderland	- instandhouding gemeentelijke monumenten	14.746	
	- impuls biodiversiteit 2021-2024	13.168	
	- subsidie Raadhuis	486.542	560.422
Ministerie O&W	- bijdrage onderwijs achterstanden beleid	42.475	
Triada	- afkoop inrichting openbare ruimte Bloemstraat	184.395	
Overig		357	53.291
Totaal		741.683	613.713

10.3 Verloopoverzicht vooruitontvangen bedragen in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)							
	Beschikking 80%	Saldo	1 januari 2020	Ontvangen bedragen	Vrij-gevallen bedragen	Terug-betalingen	Saldo 31 december 2020
Provincie Gelderland							
Vernieuwen Kloosterbrug en Flessenbergerbrug	555.840		0	13.896	-13.896	0	0
Raadhuis Heerde	595.719		560.422	0	-73.880	0	486.542
Instandhouding gemeentelijke monumenten	14.746		0	14.746		0	14.746
Impuls biodiversiteit	52.671		0	52.671	-13.000	0	39.671
Ministerie O&W							
Onderwijsachterstandenbeleid			0	268.198	-225.723	0	42.475
Totaal	1.218.976		560.422	349.511	-326.499	0	583.434

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Doelstellingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Jaarlijks dient de gemeente in de toelichting op haar balans haar belangrijkste financiële verplichtingen te vermelden waaraan de gemeente voor de toekomstige jaren is verbonden
(artikel 53, lid a BBV). In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste verplichtingen opgenomen (bedragen > €40.000,- restant totale looptijd contract).

Omschrijving	Verplichting	Looptijd
Pink Roccade diverse applicaties	€350.000,-	Deels wordt jaarlijks herzien (stilzwijgend karakter) iBurgerzaken loopt t/m 2028
TOG Nederland Zuid, WOZ taxaties	€100.000,-	Looptijd t/m 2021
ETP, gebruiksfase onderhoud Warmte Koude opslag De Rhijnsberg	€107.000,-	Looptijd t/m 2028
Jaarrekeningcontrole externe accountant	€410.000,-	Looptijd t/m 2024 (inclusief optie tot verlening 2 jaar)
SDV Zwolle (stadsbank)	€20.000,-	Looptijd t/m 1 juli 2021
Menzis (zorgverzekering t.b.v. minima)	€30.000,-	Looptijd t/m 2021
Born Bos- en Faunabeheer	€118.000,-	Looptijd t/m 1 april 2023
Dynniq, onderhoud openbare verlichting	€90.000,-	Looptijd t/m mei 2023

Brandverzekering	€264.000,-	Looptijd t/m 1-1-2023
Bedrijfsarts	€60.000,-	Looptijd t/m 31-12-2024
Afas	€40.000,-	Looptijd t/m 2021
Totaal	**€1.589.000,-**	

Gebeurtenissen na balansdatum

Doelstellingen

Impact coronacrisis

Op dit moment zijn er geen gebeurtenissen na balansdatum bekend.

Overzicht van baten en lasten

Doelstellingen

Overzicht van Baten en lasten

Bij het onderdeel 'Rekening op hoofdlijnen/analyse exploitatieresultaat' en bij de afzonderlijke programma's zijn de analyses opgenomen van de financiële afwijkingen tussen de begroting (na wijziging) en de (werkelijke) realisatiecijfers.

Lasten		Begroting			Realisatie		
		Primaire begroting	Begrotings wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Voor	Storting in reserve	Na
PR1	Bestuur	€ 2.873.931	€ 259.342	€ 3.133.273	€ 3.566.792	€ 141.774	€ 3.708.566
PR2	Bedrijfsvoering	€ 1.520.831	€ 1.481.845	€ 3.002.676	€ 2.863.937	€ 879.908	€ 3.743.846
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	€ 10.181.094	€ 696.375	€ 10.877.469	€ 10.467.240	€ 111.189	€ 10.578.429
PR4	Sociaal Maatschappelijk	€ 22.630.887	€ 4.062.450	€ 26.693.337	€ 24.878.409	€ 98.360	€ 24.976.769
PR5	Overhead	€ 7.502.742	€ 2.860.328	€ 10.363.070	€ 8.164.473	€ -	€ 8.164.473
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	€ 912.059	€ -30.000	€ 882.059	€ 888.336	€ -	€ 888.336
PR7	Onvoorzien	€ 50.000	€ -10.000	€ 40.000	€ -	€ -	€ -
-	Te betalen vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -
	Totaal	**€ 45.671.544**	**€ 9.320.340**	**€ 54.991.884**	**€ 50.829.188**	**€ 1.231.231**	**€ 52.060.419**

Baten		Begroting			Realisatie		
		Primaire begroting	Begrotings wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Voor	Onttrekking uit reserve	Na
PR1	Bestuur	€ -21.420	€ -52.600	€ -74.020	€ -101.511	€ -	€ -101.511
PR2	Bedrijfsvoering	€ -595.986	€ -648.300	€ -1.244.286	€ -2.614.596	€ -659.579	€ -3.274.175
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	€ -5.323.292	€ -845.805	€ -6.169.097	€ -6.406.504	€ -501.664	€ -6.908.168
PR4	Sociaal Maatschappelijk	€ -3.966.267	€ -4.100.111	€ -8.066.378	€ -5.527.973	€ -1.441.966	€ -6.969.939
PR5	Overhead	€ -662.382	€ -2.460.395	€ -3.122.777	€ -920.424	€ -136.445	€ -1.056.869
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	€ -35.102.197	€ -1.213.126	€ -36.315.323	€ -36.324.986	€ -	€ -36.324.986
PR7	Onvoorzien	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
-	Te betalen vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal	**€ -45.671.544**	**€ -9.320.337**	**€ -54.991.881**	**€ -51.895.995**	**€ -2.739.654**	**€ -54.635.649**

Saldo		Begroting			Realisatie		
		Primaire begroting	Begrotings wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Voor	Mutaties met reserve	Na
PR1	Bestuur	€ 2.852.511	€ 206.742	€ 3.059.253	€ 3.465.281	€ 141.774	€ 3.607.055
PR2	Bedrijfsvoering	€ 924.845	€ 833.545	€ 1.758.390	€ 249.341	€ 220.329	€ 469.671
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	€ 4.857.802	€ -149.430	€ 4.708.372	€ 4.060.736	€ -390.475	€ 3.670.261
PR4	Sociaal Maatschappelijk	€ 18.664.620	€ -37.661	€ 18.626.959	€ 19.350.437	€ -1.343.606	€ 18.006.830
PR5	Overhead	€ 6.840.360	€ 399.933	€ 7.240.293	€ 7.244.049	€ -136.445	€ 7.107.604
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	€ -34.190.138	€ -1.243.126	€ -35.433.264	€ -35.436.650	€ -	€ -35.436.650
PR7	Onvoorzien	€ 50.000	€ -10.000	€ 40.000	€ -	€ -	€ -
-	Te betalen vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal	**€ -**	**€ 3**	**€ 3**	**€ -1.066.806**	**€ -1.508.423**	**€ -2.575.230**

controle

Overzicht mutaties reserves en voorzieningen

Doelstellingen

Overzicht mutaties reserves en voorzieningen

Overzicht mutaties reserves en voorzieningen

Verloop reserves en voorzieningen					
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2019	Resultaat voorgaand jaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserves					
Algemene reserve grondexploitatie (niet-geblokkeerd)	5.708.670	21.412	879.908	-942.493	5.667.497
Algemene reserve geblokkeerd	4.883.962				4.883.962
Bestemmingsreserves					
Reserve afkoop graven	1.072.660		111.189	-34.283	1.149.566
Reserve afvalstoffenheffing	439.494			-226.756	212.738
Reserve Apeldoorns kanaal	56.431				56.431
Reserve startersleningen	475.441				475.441
Reserve klompenpadennetwerk	20.493				20.493
Reserve infrastructuur, kunstwerken HWG	3.945.452			-114.657	3.830.795
Reserve afrit A28 bedrijventerrein H2O	946.500	53.500			1.000.000
Reserve Duurzaamheid	32.402	237.000			269.402
Reserve budgetoverheveling	0	608.000		-608.000	0
Reserve t.b.v. investeringen	1.764.689			-54.532	1.710.157
Reserve Sutuwall	1.995				1.995
Reserve verhuiskosten Eperweg 5	8.954				8.954
Reserve privatisering zwembad	128.410				128.410
Reserve budget re-integratie	47.850				47.850
Reserve co-financiering rivierfront	210.379				210.379
Reserve Sociaal Domein	246.583			-141.230	105.353
Reserve Corona			141.774		141.774
Reserve gebouwen	936.296			-262.455	673.841
Reserve Rhijnsberg	243.750		33.770		277.520

Reserve de Heerd	259.851		64.590		324.441
Reserve renovatie Raadhuis	500.000			-136.445	363.555
Reserve voorbereidingskrediet MFA Wapenveld	36.706			-36.706	0
Reserve aanpak 0-100	210.000			-182.097	27.903
Totaal reserves	**22.176.968**	**919.912**	**1.231.231**	**-2.739.654**	**21.588.457**
Voorzieningen					
Pensioenvoorziening bestuurders	2.052.139		582.228	-109.655	2.524.712
Voorziening riolering	4.474.017		97.809		4.571.826
Voorziening bijdrage sociale woningbouw	0		9.000		9.000
Totaal voorzieningen	**6.526.156**	**0**	**689.037**	**-109.655**	**7.105.538**
Totaal reserves en voorzieningen	**28.703.124**	**919.912**	**1.920.268**	**-2.849.309**	**28.693.995**

Toelichting reserves en voorzieningen:

De algemene reserve grondexploitatie (niet-geblokkeerd) dient als weerstandsvermogen voor de grondexploitatie en incidentele

risico's van de normale exploitatie. Vanuit de resultaatbestemming 2019 is € 21.142 toegevoegd. De toevoeging van € 879.908 is

de inkomsten precariobelasting (raadsbesluit 16 december 2013). Verder is er € 942.493 ontrokken voor dekking van kosten van

aankoop Klapperdijk (€ 463.493), Wmo huishoudelijke verzorging (€ 453.000) en wilde zwijnen (€ 26.000).

De algemene reserve (geblokkeerd) dient als weerstandsvermogen voor de normale exploitatie. In 2020 zijn er geen mutaties.

De reserve afkoop onderhoud graven dient voor de bekostiging van het onderhoud van de afgekochte graven. Het saldo van

storting en onttrekking € 76.906 is op basis van het jaarrekeningresultaat (conform de Financiële verordening gemeente Heerde 2019).

De reserve afvalstoffenheffing dient voor het opvangen van de jaarlijkse tekorten van de exploitatie van de huishoudelijke afvalstoffen.

Onttrekking van € 226.756 op basis van het jaarrekeningresultaat (conform de Financiële verordening gemeente heerde 2019).

De reserve Apeldoorns kanaal dient voor het tijdelijk reserveren van de gemeentelijke bijdrage aan het project Apeldoorns kanaal.

In 2020 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De reserve startersleningen dient als buffer voor de uitgezette startersleningen. In 2020 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De reserve klompenpaden netwerk dient voor het herstellen van het klompenpadennetwerk en wordt gevoed door sponsorbijdragen.

In 2020 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De reserve infrastructuur, kunstwerken HWG dient voor het beheer en onderhoud van de infrastructuur en kunstwerken van het

voormalig projectgebied Hoogwatergeul. Voor het beheer en onderhoud van dit gebied is in 2020 € 114.657 aan deze reserve

onttrokken (primaire begroting 2020).

De reserve afrit A28 bedrijventerrein H2O is bestemd voor de gemeentelijke bijdrage aan dit op- en afrittenstelsel. In 2020 is hieraan

€ 53.500 toegevoegd conform resultaatbestemming 2019.

De reserve duurzaamheid is bij de najaarsnota 2018 gevormd. In 2020 is € 237.000 toegevoegd conform resultaatbestemming 2019.

De reserve t.b.v. investeringen is een totaal van reserves die hoofdzakelijk dienen ter dekking van de afschrijvingskosten van in

het verleden gedane investeringen. De onttrekking van 5 54.532 bestaat uit meerdere afboekingen (op investeringen).

De reserve gebouwen dient als dekking van het (onvoorzien) groot onderhoud met als doel het voorkomen van achterstallig

onderhoud. In 2020 is € 262.455 hieraan besteed.

De reserve Rhijnsberg dient als dekking van het (onvoorzien) groot onderhoud met als doel het voorkomen van achterstallig

onderhoud. In 2020 is hier, conform primaire begroting, € 33.770 aan toegevoegd.

De reserve De Heerd dient als dekking van het (onvoorzien) groot onderhoud met als doel het voorkomen van achterstallig

onderhoud. In 2020 is hier, conform primaire begroting, € 64.590 aan toegevoegd.

De reserve raadhuis is een reserve van waaruit de toekomstige (meer)kosten van de renovatie van het raadhuis worden

betaald. Hieraan is in 2020 € 136.445 besteed.

De reserve voorbereidingskrediet MFA Wapenveld is een reserve van waaruit de (toekomstige) voorbereidingskosten

van de totstandkoming van een MFA in Wapenveld worden betaald. Hieraan is in 2020, conform primaire begroting,

€ 36.706 onttrokken.

De reserve aanpak 0-100 jaar is een reserve van waaruit de (toekomstige) voorbereidingskosten van het loket 0-100 jaar

worden betaald. De onttrekking in 2020 van € 182.097 is conform de primaire begroting.

Toelichting reserves en voorzieningen

De algemene reserve grondexploitatie (niet-geblokkeerd) dient als weerstandsvermogen voor de grondexploitatie en incidentele risico's van de normale exploitatie. Vanuit de resultaatbestemming 2019 is €21.142,- toegevoegd. De toevoeging van €879.908,- is de inkomsten precariobelasting (raadsbesluit 16 december 2013). Verder is er €942.493,- onttrokken voor dekking van kosten van aankoop Klapperdijk (€463.493,-), Wmo huishoudelijke verzorging (€453.000,-) en wilde zwijnen (€26.000,-).

De algemene reserve (geblokkeerd) dient als weerstandsvermogen voor de normale exploitatie. In 2020 zijn er geen mutaties.

De reserve afkoop onderhoud graven dient voor de bekostiging van het onderhoud van de afgekochte graven. Het saldo van storting en onttrekking €76.906,- is op basis van het jaarrekeningresultaat (conform de Financiële verordening gemeente Heerde 2019).

De reserve afvalstoffenheffing dient voor het opvangen van de jaarlijkse tekorten van de exploitatie van de huishoudelijke afvalstoffen. Onttrekking van €226.756,- op basis van het jaarrekeningresultaat (conform de Financiële verordening gemeente Heerde 2019).

De reserve Apeldoorns kanaal dient voor het tijdelijk reserveren van de gemeentelijke bijdrage aan het project Apeldoorns kanaal. In 2020 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De reserve startersleningen dient als buffer voor de uitgezette startersleningen. In 2020 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De reserve klompenpaden netwerk dient voor het herstellen van het klompenpadennetwerk en wordt gevoed door sponsorbijdragen. In 2020 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De reserve infrastructuur, kunstwerken HWG dient voor het beheer en onderhoud van de infrastructuur en kunstwerken van het voormalig projectgebied Hoogwatergeul. Voor het beheer en onderhoud van dit gebied is in 2020 €114.657,- aan deze reserve onttrokken (primaire begroting 2020).

Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma

Doelstellingen

Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma

Programma	Omschrijving	Uitgaaf / inkomst	Bedrag	Kostenplaats	Kostensoort
Bestuur	Subsidie provincie Gelderland Covid-19	inkomst	€ -52.581	521150	8424004
Bestuur	Toevoeging reserve Corona	uitgaaf	€ 141.774	521151	4600020
Bestuur	Ontvangen dwangsom	inkomst	€ -15.500	545150	8340135
Bedrijfsvoering	Toevoeging reserve Precariobelasting	uitgaaf	€ 879.908	531751	4600020
Bedrijfsvoering	Onttrekking reserve resultaatbestemming 2019	inkomst	€ -608.000	531901	8600020
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Onttrekking reserve gebouwen	inkomst	€ -57.000	502001	8600020
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Uitvoering regeling reductie energieverbruik	uitgaaf	€ 151.668	521600	4343927
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Uitvoering regeling reductie energieverbruik	inkomst	€ -142.875	521600	8411100
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Subsidie geluidsisolatieproject	inkomst	€ -13.800	545250	8411999
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Tovoeging reserve De Rhijnsberg	uitgaaf	€ 33.770	549001	4600010
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Toevoeging reserve De Heerd	uitgaaf	€ 64.590	549001	4600010
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Opbrengst grondverkoop Nachtegaalsweg	inkomst	€ -36.418	502740	833100
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Extra afschrijving Willem-Alexanderschool i.v.m. verkoop	uitgaaf	€ 177.198	549200	4230010
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Sloopkosten Willem-Alexanderschool i.v.m. verkoop	uitgaaf	€ 46.500	549200	4343500
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Opbrengst verkoop Willem-Alexanderschool	inkomst	€ -314.207	549200	8340999/4343500
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Bijdrage tegemoetkoming verhuurdersderving	uitgaaf	€ 52.487	diverse	diverse
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Vergoeding tegemoetkoming verhuurdersderving	inkomst	€ -52.487	502460/549300	8411999
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Onttrekking reserve vrijkomende locaties	inkomst	€ -32.968	549201	8600020
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Overlast wilde zwijnen	uitgaaf	€ 26.000	551200	4343999
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Ontrekking reserve overlast wilde zwijnen	inkomst	€ -26.000	551201	8600020
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Pnttrekking reserve plangebied hoogwatergeul	inkomst	€ -114.657	551401	8600020
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Subsidie opstellen gebiedsplan	inkomst	€ -10.000	551800	8411999
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Subsidie opstellen biodiversiteit	inkomst	€ -13.000	551800	8424004
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Toevoeging reserve begraafplaatsen	uitgaaf	€ 76.906	551901	4600020
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Onttrekking reserve reiniging	inkomst	€ -226.756	552001	8600020
Sociaal maatschappelijk	Schadeloosstelling accommodatie Lucrato	uitgaaf	€ 10.000	502480	4343999
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve schadeloosstelling accommodatie Lucrato	inkomst	€ -10.000	502481	8600020

Sociaal maatschappelijk	Integraal HuisvestingsPlan onderwijs	uitgaaf	€ 21.175	549000	4343999
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve integraal HuisvestingsPlan onderwijs	inkomst	€ -21.175	549001	8600020
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve aankoop Klapperdijk	inkomst	€ -463.493	549001	8600020
Sociaal maatschappelijk	Dakbedekking De Noordgouw	uitgaaf	€ 141.312	549100	4343500
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve dakbedekking De Noordgouw	inkomst	€ -141.312	549101	8600020
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve zwembad	inkomst	€ -2.953	567251	8600020
Sociaal maatschappelijk	Aanloopkosten 0-100+ jaar (Stip)	uitgaaf	€ 182.097	571005	4343999
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve aanloopkosten 0-100+ jaar (Stip)	inkomst	€ -182.097	571005	8600020
Sociaal maatschappelijk	Ontvangen DUVO-middelen	inkomst	€ -51.300	573105	8340999
Sociaal maatschappelijk	Continuiteitsbijdrage Corona Jeugd	uitgaaf	€ 54.190	573110	4343010
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve sociaal domein	inkomst	€ -46.590	575401	8600020
Sociaal maatschappelijk	Bijdrage WSW Corona	uitgaaf	€ 103.844	577050	4424090
Sociaal maatschappelijk	TOZO-uitkering	uitgaaf	€ 1.207.797	579100	4422012/4422016
Sociaal maatschappelijk	TOZO-uitkering	inkomst	€ -1.207.797	579100	8422012
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve uitvoeringskosten Wmo	inkomst	€ -50.000	581005	8600020
Sociaal maatschappelijk	Continuiteitsbijdrage Corona Wmo	uitgaaf	€ 34.961	581060	4343010
Sociaal maatschappelijk	Overschot maatschappelijke opvang en beschermd wonen	inkomst	€ -124.198	581205	8340999
Sociaal maatschappelijk	Uitvoering projectplan Wmo maatwerk	uitgaaf	€ 44.640	581205	4343999
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve Wmo maatwerk	inkomst	€ -44.640	575401	8600020
Sociaal maatschappelijk	Continuiteitsbijdrage Corona AVSL	uitgaaf	€ 28.829	585300	4343010
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve Wmo AVSL	inkomst	€ -453.000	585301	8600020
Sociaal maatschappelijk	Voorbereidingskrediet MFA Wapenveld	uitgaaf	€ 36.706	502590	4343999
Sociaal maatschappelijk	Onttrekking reserve voorbereidingskrediet MFA Wapenveld	inkomst	€ -36.706	502591	8600020
Overhead	Renovatie raadhuis	uitgaaf	€ 136.445	502160	4343999
Overhead	Onttrekking reserve renovatie raadhuis	inkomst	€ -136.445	502161	8600020
Algemene dekkingsmiddelen	Compensatiepakketten 1, 2 en 3 Corona	inkomst	€ -566.893	531300	8411100

Totaal incidentele baten	€ -5.254.848
Totaal incidentele lasten	€ 3.652.797
	€ -1.602.051

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen en semi publiek sector (WNT)

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen en semi publiek sector (WNT)

WNT-verantwoording 2020 Gemeente Heerde

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is van toepassing op de gemeente Heerde. De essentie is dat de topinkomens niet hoger zijn dan het inkomen van de minister-president. Voor de gemeente Heerde is het algemene bezoldigingsmaximum van toepassing. Deze is in 2020 vastgesteld op € 201.000. Er zijn binnen de gemeente Heerde geen functionarissen met een bezoldiging op of over dit bedrag.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2020						
bedragen x € 1	**B. van Zuthem**		**B. Espeldoorn-Bloemendaal**		**H.C. Lankman**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier		Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/12 – 31/12		01/01 – 31/05		01/12 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		0,89		1	
Dienstbetrekking?	Ja		Ja		Ja	
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 99.882		€ 35.657		€ 6.593	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.093		€ 5.269		€ 1.193	
Subtotaal	*€ 118.975*		*€ 40.926*		*€ 7.786*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000		€ 74.201		€ 17.025	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 118.975		€ 40.926		€ 7.786	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2019						
bedragen x € 1	**B. van Zuthem**		**B. Espeldoorn-Bloemendaal**			
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		[FUNCTIE(S)]			
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12			
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1		0,89			
Dienstbetrekking?	ja		ja			
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 102.717		€ 68.963			
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.904		€ 11.501			
Subtotaal	*€ 120.621*		*€ 80.464*			
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000		€ 172.446			
Bezoldiging	€ 120.621		€ 80.464			

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode maand 1 t/m 12

bedragen x € 1	**F. Aerts**	
Functiegegevens	Griffier (interim)	
Kalenderjaar	**2020**	**2019**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	2/6 – 30/11	n.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	6 maanden	n.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	559	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 193	€ 187
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 160.800	n.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 107.887	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 52.266	n.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 52.266	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**€ 52.266**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

De gemeente Heerde heeft in 2020 geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking. Ook niet aan personen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Evenmin als de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht SiSa

Doelstellingen

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

FIN	B 1	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen) *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

BZK	C 1	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*		
			€ 142.875	Nee		

	Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R* *Indicator: C1/06*
1	Heerde	€ 151.668	Nee	€ 8.793
	Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)

				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C1/07	*Indicator: C1/08*	*Indicator: C1/09*	*Indicator: C1/10*
		1	Heerde	€ 151.668	Budgetoverschrijding	Nee
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
		Gemeenten	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*
			€ 241.867	-€ 328	€ 5.284	€ 41.819
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*

			Indicator: D8/05	*Indicator: D8/06*	*Indicator: D8/07*	*Indicator: D8/08*		
		1						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020**	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 2.168.727,00	€ 27.944	€ 244.088	€ 0	-€ 18	€ 268
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 15.760	€ 1.025	€ 0	243.673	€ 0	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en

		levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020 **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.			verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)			onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)
			Aard controle R *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.660
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)

		gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 935.422	€ 40.410	€ 14.246	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 128.296	€ 10.157	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 81.350	€ 12.157	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle R* *Indicator: G4/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	213	6	€ 10.776	Ja	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	31	1		Ja	
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	44	2		Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport**		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen				

		Gemeenten	*Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 59.300	-€ 7.837				
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	Heerde	€ 67.138	€ 47.211	€ 19.926	€ 0	17,5% van de investeringen is verantwoord
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
		1	Heerde	€ 67.137	113%			
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

			Aard controle R *Indicator: H8/01*	*Aard controle R* *Indicator: H8/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 15.000	€ 0	€ 15.000	€ 0	Nee	

Overzicht Taakvelden

Overzicht taakvelden

Exploitatie	Begroting 2020 (P+W)	Realisatie 2020
1. Bestuur		
0-1 Bestuur	**1.332.126**	**1.816.384**
0-10 Mutaties reserves	**51.842**	**141.774**
0-4 Overhead	**20.700**	**22.542**
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	**1.103.012**	**1.079.671**
1-2 Openbare orde en veiligheid	**174.461**	**187.081**
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	**188.462**	**170.481**
7-4 Milieubeheer	**7.472**	**8.105**
8-3 Wonen en bouwen	**181.178**	**181.017**
Totaal 1. Bestuur	**3.059.253**	**3.607.055**
2. Bedrijfsvoering		
0-1 Bestuur	**95.910**	**141.230**
0-10 Mutaties reserves	**208.841**	**220.329**
0-2 Burgerzaken	**205.972**	**187.725**
0-4 Overhead	**-171.900**	**0**
0-8 Overige baten en lasten	**0**	**0**
1-2 Openbare orde en veiligheid	**11.870**	**7.618**
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**15.169**	**15.515**
5-4 Musea	**93.581**	**65.096**
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	**30.132**	**-167.843**
Totaal 2. Bedrijfsvoering	**489.575**	**469.671**
3. Ruimte Wonen en Ondernemen		
0-10 Mutaties reserves	**-569.745**	**-390.475**
0-2 Burgerzaken	**1.820**	**683**
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	**121.736**	**-47.320**
0-5 Treasury	**-127.666**	**-127.665**
2-1 Verkeer en vervoer	**2.454.580**	**2.248.977**
3-1 Economische ontwikkeling	**288.209**	**262.500**
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**11.947**	**19.960**
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**0**	**0**
3-4 Economische promotie	**368.138**	**321.394**
5-2 Sportaccommodaties	**326.246**	**304.476**
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**1.286.878**	**1.178.966**
7-2 Riolering	**-289.723**	**-335.482**
7-3 Afval	**-92.895**	**-119.187**
7-4 Milieubeheer	**360.340**	**351.801**
7-5 Begraafplaatsen en crematoria	**-39.847**	**-204.723**
8-1 Ruimtelijke ordening	**768.132**	**549.835**
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	**26.905**	**-13.017**
8-3 Wonen en bouwen	**-12.927**	**-330.463**

Totaal 3. Ruimte Wonen en Ondernemen	**4.708.372**	**3.670.261**
4. Sociaal Maatschappelijk		
0-10 Mutaties reserves	**1.834.413**	**-1.111.509**
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	**15.210**	**8.348**
0-7 Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	**0**	**-36.921**
4-1 Openbaar basisonderwijs	**103.855**	**91.272**
4-2 Onderwijshuisvesting	**1.062.740**	**998.767**
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**801.152**	**737.711**
5-1 Sportbeleid en activering	**231.771**	**213.864**
5-2 Sportaccommodaties	**320.518**	**248.207**
5-3 Cult.presentatie -productie en -partic.	**313.135**	**280.022**
5-5 Cultureel erfgoed	**136.405**	**42.361**
5-6 Media	**279.369**	**279.219**
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**5.100**	**4.150**
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	**780.722**	**669.896**
6-2 Wijkteams	**1.483.620**	**1.373.007**
6-3 Inkomensregelingen	**959.403**	**943.111**
6-4 Begeleide participatie	**2.539.918**	**2.392.864**
6-5 Arbeidsparticipatie	**356.544**	**312.936**
6-6 Maatwerkvoorziening (WMO)	**1.033.491**	**746.801**
6-71 Maatwerkdienstverlening 18+	**3.999.508**	**3.679.327**
6-72 Maatwerkdienstverlening 18-	**4.950.726**	**5.363.213**
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	**192.710**	**77.924**
7-1 Volksgezondheid	**647.821**	**641.545**
8-3 Wonen en bouwen	**61.050**	**50.715**
Totaal 4. Sociaal Maatschappelijk	**18.626.959**	**18.006.830**
5.Overhead		
0-10 Mutaties reserves	**-236.000**	**-136.445**
0-4 Overhead	**7.476.293**	**7.244.049**
Totaal 5.Overhead	**7.240.293**	**7.107.604**
6.Algemene dekkingsmiddelen		
0-5 Treasury	**-340.353**	**-58.150**
0-61 OZB woningen	**-3.441.015**	**-3.434.416**
0-62 OZB niet-woningen	**-1.147.279**	**-1.133.041**
0-64 Belastingen overig	**-1.098.720**	**-1.114.939**
0-7 Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	**-26.691.645**	**-29.482.532**
3-4 Economische promotie	**-200.000**	**-213.573**
Totaal 6.Algemene dekkingsmiddelen	**-35.433.264**	**-35.436.650**
7. Onvoorzien		
0-8 Overige baten en lasten	**40.000**	**0**
Totaal 7. Onvoorzien	**40.000**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-1.268.812**	**-2.575.230**

Bijlagen

Bijlage 1: Interne beheersing

Voortgang / beleidsontwikkeling
Interne beheersing

De gemeente Heerde heeft de ambitie een lerende organisatie te zijn. Daarbij schenkt zij nadrukkelijk aandacht aan het verbeteren van haar beleid en procesinrichting (plan) en de procesuitvoering (do). Wij monitoren en evalueren de procesuitvoering (check) en sturen op basis daarvan bij (act). Vanzelfsprekend pakt zij de aanbevelingen die zij ontvangt van haar accountant op door gericht deze aanbevelingen uit te zetten en te monitoren op welke wijze de organisatie deze aanbevelingen afweegt, oppakt en implementeert. Twee keer per jaar beoordeelt en rapporteert de Control-functie over de mate waarop de organisatie opvolging heeft gegeven aan deze aanbevelingen van de accountant. Dit gebeurt in de jaarstukken en in de najaarsnota.

In deze paragraaf staat de status in welke mate opvolging is gegeven aan de aanbevelingen in het accountantsverslag van onze accountant.

Ontwikkelingen op het gebied van 'Interne beheersing' binnen gemeenten
De commissie Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden (BADO) schrijft op 20 maart 2020 in de notitie rechtmatigheidsverantwoording:

'Vanaf 2022 moet het College van B&W een rechtmatigheidsverantwoording opnemen (over het verslagjaar 2021) in de jaarrekening'. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese bestedingen bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting.

Het college van B&W is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar nu is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. In de toekomst moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening.

De gemeenteraad gaat hierover in gesprek met het College van B&W en kan zo zijn controlerende rol beter vervullen. De gemeenteraad bepaalt straks ook waar de grens ligt. Wanneer wil de raad geïnformeerd worden? Voor iedere euro of boven een bepaald bedrag? Deze zogeheten verantwoordingsgrens – één getal – zal tussen de 0 en 3 procent van de lasten moeten liggen.

De accountant zal nog steeds toetsen of de jaarrekening getrouw is. Oftewel, conform de realiteit. De rechtmatigheidsverantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening. De accountant controleert dus straks ook of die verantwoording getrouw is.

Doel is dat gemeenten professionaliseren in het verantwoord omgaan met publieke middelen en dat zij daarbij mogelijkheden biedt om de service aan de inwoners (klanten) naar tevredenheid en in continuïteit te organiseren. Burgers en bedrijven moeten er op kunnen vertrouwen dat overheden publieke gelden rechtmatig verwerven en besteden en dat hun vertegenwoordigers in de besturen van overheden erop toezien dat dit gebeurt.

Het college is verantwoordelijk voor een rechtmatige uitvoering van de begroting. Het is daarom aan het college om hier verantwoording over af te leggen.

Toelichting stand van zaken implementatie rechtmatigheidsverantwoording
Momenteel is er onduidelijkheid t.a.v. de implementatiedatum van de rechtmatigheidsverantwoording. Het wachten is op de wetwijziging. I.v.m. Corona is een jaar vertraging op de implementatiedatum niet ondenkbaar. Daarbij is het kabinet demissionair, waardoor er geen nieuwe wetten aangenomen worden. Desondanks bereidt uw college de komst van de rechtmatigheidsverantwoording voor.

Follow-up aanbevelingen accountantsverslag
Het vervolg van deze paragraaf geeft weer op welke wijze de organisatie omgaat met de aanbevelingen van uw accountant in het accountantsverslag bij de jaarrekening.

Raakvlak paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'
Deze paragraaf, Interne Beheersing, heeft direct een raakvlak met de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'. Beiden geven inzicht in de wijze waarop wij als gemeente de risico's inventariseren en hoe wij deze willen beheersen. Voor zover risico's te kwantificeren zijn, zijn deze opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'. Voor zover risico's niet te kwantificeren zijn, nemen wij ze in deze paragraaf op onder 'overige risico's.

Overige risico's
Overige risico's zijn risico's waarvan de omvang op dit moment niet in te schatten zijn, maar die we wel graag bij u onder de aandacht willen brengen. Vooralsnog voorzien wij een risico m.b.t. de kosten Corona. De effecten van Corona hebben wij op basis van de beschikbare informatie in deze jaarstukken verwerkt.

Risicogebieden
In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt binnen welk risicogebied of proces verbeteringen zijn doorgevoerd en binnen welke processen nog procesverbeteringen te realiseren zijn. Aansluitend op de tabel is een toelichting opgenomen op de ontwikkelingen binnen de aangewezen risicogebieden. De openstaande aanbevelingen zijn aansluitend in tabelvorm opgenomen, waarbij in een afzonderlijke kolom de geplande realisatiedatum is toegevoegd.

Risicogebied/ proces	**Aanbevelingen onderhanden ten tijde van de najaarnota 2020**	**Aanbevelingen nieuw**	**Aanbevelingen afgerond, niet opgevolgd of vervangen door nieuwe aanbeveling**	**Aanbevelingen onderhanden**
Prestatielevering Sociaal Domein	1			1
Inkoop & aanbesteding	1			1
Planning & Control	1			1
Verbonden Partijen/ H2O	1		-1	0
Totaal	**4**	**0**	**-1**	**3**

Prestatielevering Sociaal Domein

Bevinding:
De afgelopen jaren is de juistheid en volledigheid van de kosten, alsmede de prestatielevering vastgesteld aan de hand van de controleverklaringen van de zorgleveranciers en de SVB. Deze verklaringen waren veelal laat beschikbaar en in sommige gevallen (zoals van de SVB) niet goedkeurend. Dit zet de planning & control cyclus onder druk en leidt tot onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid van een deel van de kosten die met het sociaal domein gemoeid zijn. Deze systematiek maakt u afhankelijk en daarmee kwetsbaar.

Aanbeveling:
In 2020 als onderdeel van de processen jeugdzorg en WMO bij de herindicatie gerichte

kwaliteitsvragen over de geleverde zorg stellen en registreren en analyseren per zorgaanbieder. Vanuit de regio stimuleren dat klanttevredenheidsonderzoeken plaatsvinden, dat bijzonderheden uit accountgesprekken worden vastgelegd en dat klachtenregistraties worden opgevraagd en geanalyseerd. Geadviseerd wordt deze controls binnen de gemeente centraal te registreren en te monitoren resp. door de regio te ontsluiten in Vendorlink.

Planning, herplanning en toelichting voortgang:
Was Q1 2022, wordt Q4 2022

In 2020 is er een kentering binnen de zorgregio. Er is nu draagvlak om gezamenlijk te praten over de implementatie van soft controls, om daarmee beter en sneller zicht te hebben op de prestaties van de zorgaanbieders. Bijkomend voordeel is dat wij minder afhankelijk worden van de prestatieverantwoordingen en de controleverklaringen van deze zorgaanbieders. Een zorgpunt is dat hierbij sprake is van een verschuiving van werkzaamheden van back-office naar de gespreksvoerders. Dit kan knellen in capaciteit bij de gespreksvoerders. Op dit moment wordt onderzocht hoe hiermee om te gaan.

Er zijn diverse gesprekken gevoerd met de regio om de soft controls voor de processen van de Jeugdzorg en Wmo te (laten) implementeren. Het conceptueel kader staat en er staat in Heerde een werkgroep in de startblokken. In 2021 en 2022 is het college voornemens een pilot te draaien.

Inkoop & aanbesteding/Planning & Control

Bevinding/aanbeveling:
Borg dat aan "de voorkant" de juiste aanbestedingsprocedure wordt gehanteerd, o.a. door bijv. het verplicht stellen van het inkoopstartformulier.

Planning, herplanning en toelichting voortgang:
Was Q4 2020 wordt Q4 2021

Uit de evaluatie van de inkoopstartfomulieren is gebleken dat het gebruik van de inkoopstartformulieren niet af te dwingen is, de volledigheid van meldingen is daarmee niet gegarandeerd. Daarbij is deze beheersmaatregel reactief en geen waarborg dat de juiste aanbestedingsprocedure is doorlopen. Als gevolg daarvan is besloten het gebruik van de inkoopstartformulieren af te schaffen. In plaats daarvan is het proces om te komen tot de jaarlijkse aanbestedingskalender gewijzigd. Voorheen kwam deze tot stand aan de hand van een uitvraag in de organisatie. Met ingang van 2021 vindt er aan de hand van de investeringslijst en de spendanalyse een gedetailleerde inventarisatie door Inkoop plaats op basis waarvan de aanbestedingskalender is opgesteld. Dit leidt tot een omvangrijke aanbestedingskalender met daarop alle bekend zijnde Europese en Meervoudig onderhandse aanbestedingstrajecten (EA en MVO). Afstemming over de juistheid van deze lijst vindt plaats met de inkopers in de organisatie. Daarnaast geldt de verplichting dat mocht er een andere EA of MVO worden opgestart, en deze is nog niet opgenomen op de aanbestedingskalender, dat deze dan alsnog gemeld dient te worden bij Inkoop. De proceswijziging is inmiddels doorgevoerd.

De proceswijziging zal, tezamen met de reeds beschikbare aangeboden toolkit en de laagdrempelige toegang tot Inkoop bijdragen aan het doel om aan de voorkant sturing te geven aan een rechtmatig inkoop- en aanbestedingsproces. Opleidingen aan de organisatie zullen in de vorm van training on the job worden aangeboden (maatwerk gedurende de intensievere contactmomenten tussen inkoper en inkoopcoördinator).

In Q4 2021 evalueren wij deze werkwijze.

Verbonden Partijen/ H2O

Bevinding:
Begin 2013 worden door de drie deelnemende gemeenten ingrijpende bestuurlijke keuzes gemaakt t.a.v. het intergemeentelijk bedrijventerrein Hattemerbroek.

Aanbeveling:
De drie gemeenten dienen gezamenlijk bestuurlijk op te trekken om de noodzakelijke randvoorwaarden (zoals beschreven in het nieuwe perspectief) te realiseren.

Planning, herplanning en toelichting voortgang:
Afgerond.

De randvoorwaarden in het vernieuwd perspectief zijn gerealiseerd. De gesprekken die plaatsvonden uit hoofde van de Hexit zijn afgerond. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente Zwolle de aandelen niet over zal nemen.

Bijlage 2: Garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening worden gespecificeerd:

9. Overzicht gegarandeerde geldleningen			
in € (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)			
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019	
9.1 Gegarandeerde geldleningen als garant	8.204.442	8.858.888	
9.2 Gegarandeerde geldleningen als achtervang	31.099.456	32.122.634	
9.3 Overige verleende garanties	755.122	727.233	
Totaal	40.059.020	41.708.755	

9.1 Gegarandeerde geldleningen als garant								
Naam geldnemer	Oorspronkelijk bedrag van de gewaarborgde geldlening	Percentage van het leningbedrag waarvoor borg-stelling is verleend	Restant bedrag van de lening per 1-1-2020	Opname/ Aflossing	Restant bedrag van de lening per 31-12-2020	Restant bedrag van de waarborg per 1-1-2020	Restant bedrag van de waarborg per 31-12-2020	
Woonstichting Triada	1.686.062	100	923.419	-97.570	825.849	923.419	825.849	
OM Hattemerbroek B.V.	27.000.000	33	24.046.875	-1.687.500	22.359.375	7.935.469	7.378.594	
Totaal	28.686.062		24.970.294	-1.785.070	23.185.224	8.858.888	8.204.442	

9.2 Gegarandeerde geldleningen als achtervang (indirect)								
Naam geldnemer	Oorspronkelijk bedrag van de gewaarborgde geldlening	Percentage van het leningbedrag waarvoor borg-stelling is verleend	Restant bedrag van de lening per 1-1-2020	Opname/ Aflossing	Restant bedrag van de lening per 31-12-2020	Restant bedrag van de waarborg per 1-1-2020	Restant bedrag van de waarborg per 31-12-2020	
Woonstichting Triada	6.000.000	50	6.000.000	0	6.000.000	3.000.000	3.000.000	BNG
Woonstichting Triada	1.279.458	50	831.347	0	735.475	415.674	367.738	BNG
Woonstichting Triada	5.000.000	50	5.000.000	0	5.000.000	2.500.000	2.500.000	BNG
Woonstichting Triada	3.229.334	50	2.138.496	-152.106	1.986.390	1.069.248	993.195	BNG
Woonstichting Triada	7.500.000	50		7.500.000	7.500.000	0	3.750.000	BNG
Woonstichting Triada	5.000.000	50	5.000.000	-1.000.000	4.000.000	2.500.000	2.000.000	BNG
Woonstichting Triada	1.200.000	50	1.200.000	0	1.200.000	600.000	600.000	BNG
Woonstichting Triada	2.625.959	50	1.286.500	-119.146	1.167.354	643.250	583.677	BNG
Woonstichting Triada		50	93.615	-46.071	47.545	46.808	23.772	NWB - 1W0011449RH2
Woonstichting Triada		50	962.779	-61.237	901.542	481.389	450.771	NWB - 1W0011953RH1
Woonstichting Triada		50	85.949	-28.026	57.923	42.975	28.962	NWB - 1W0012118RH2
Woonstichting Triada		50	773.974	-45.359	728.615	386.987	364.307	NWB
Woonstichting Triada		50	303.430	-16.148	287.282	151.715	143.641	NWB
Woonstichting Triada		50	8.626.462	-348.510	8.277.952	4.313.231	4.138.976	NWB - 1W0024453
Woonstichting Triada		50	7.500.000	0	7.500.000	3.750.000	3.750.000	NWB - 1W0025726
Woonstichting Triada		50	7.500.000	0	7.500.000	3.750.000	3.750.000	NWB - 1W0025750
Woonstichting Triada		50	7.500.000	-7.500.000	0	3.750.000	0	NWB - 1W0027041WZ1
Stichting Habion	2.867.259	50	1.942.716	-133.882	1.808.834	971.358	904.417	BNG
Stichting Habion	1.600.000	50	1.600.000	0	1.600.000	800.000	800.000	BNG
Stichting Habion	5.900.000	50	5.900.000	0	5.900.000	2.950.000	2.950.000	NWB - 1W0024294
Totaal	42.202.010		64.245.268	-1.950.484	62.198.913	32.122.634	31.099.456	

9.3 Overige verleende garanties									
Naam geldnemer	Oorspronkelijk bedrag van de gewaarborgde geldlening	Percentage van het leningbedrag waarvoor borg-stelling is verleend	Restant bedrag van de lening per 1-1-2020	Opname/ Aflossing	Restant bedrag van de lening per 31-12-2020	Restant bedrag van de waarborg per 1-1-2020	Restant bedrag van de waarborg per 31-12-2020		
Cooperatie Heerde Energiek	50.000	100	50.000	-3.333	46.667	50.000	46.667	NWB	
Cooperatie Heerde Energiek	50.000	100	50.000	-3.333	46.667	50.000	46.667	NWB	
Cooperatie Heerde Energiek	50.000	100	50.000	-3.333	46.667	50.000	46.667	NWB	
VSO ZMOK De Sprengen	520.000	100	487.500	-32.500	455.000	487.500	455.000	NWB	
Waterbedrijf Gelderland			6.806.703	-6.806.703	0	89.733	0	Vitens	
Stichting Molenbezit	12.500				817		20.502		
Hypotheken		100					139.619	SNS € 39.379	Stater € 100.240
Totaal	682.500		7.444.203	-6.849.203	595.817	727.233	755.122		

Bijlage 3: Emu - saldo

Bijlage 3: EMU-saldo

EMU-saldo			
in € 1.000 (+=vermeerdering,positief;-=vermindering,negatief)			
Omschrijving			
1.	(+)	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	1.067

2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.742
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	579
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.718
5.	(-)	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0
Berekend EMU-saldo			1.622

Het EMU-saldo van de gemeente Heerde komt uit op € 1.622.000, wat betekent dat in EMU-termen de inkomsten

€ 1.622.000 groter zijn dan de uitgaven.

Bijlage 4: Investeringen samengevoegd

In bijlage 4 geven wij u een opsomming van de boekwaarde per 31-12-2020 per afzonderlijke activa-soort.

Objectnummer	Activa van derden	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	2.266.071	0	0	2.266.071	801.757	115.825	1.464.314	1.348.489	21.589	137.414
	Totaal bijdrage aan activa van derden	**0**	**2.266.071**	**0**	**0**	**2.266.071**	**801.757**	**115.825**	**1.464.314**	**1.348.489**	**21.589**	**137.414**

Objectnummer	Gronden en terreinen	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	5.001.068	0	0	5.001.068	413.069	62.563	4.587.999	4.525.436	45.880	108.443
	Doorgeschoven investeringen											
7424200	MFA Wapenveld - Grond	845.000	0	466.493	3.600	462.893	0	0	0	462.893	0	0
	Totaal gronden en terreinen	**845.000**	**5.001.068**	**466.493**	**3.600**	**5.463.961**	**413.069**	**62.563**	**4.587.999**	**4.988.329**	**45.880**	**108.443**

Objectnummer	Woonruimten	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	37.118	0	0	37.118	18.606	1.411	18.512	17.101	185	1.596
	Totaal woonruimten	**0**	**37.118**	**0**	**0**	**37.118**	**18.606**	**1.411**	**18.512**	**17.101**	**185**	**1.596**

Object	Bedrijfsgebouwen	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	37.783.755	0	0	37.783.755	8.603.382	794.245	29.180.373	28.386.128	545.396	1.339.641
	In 2020 afgesloten investeringen											

7120113	W'veld - verv. CV ketel, 1701	9.680	2.420	0	0	2.420	0	2.420	2.420	0	24	2.444
7120116	W'veld - Verv. Dakbedekking, 2001	16.500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7530413	Wapenveld - Led verlichting 1701	9.500	6.990	0	0	6.990	0	350	6.990	6.641	70	419
7530633	Veessen - Sportvloer,2001	52.000	0	27.877	0	27.877	0	0	0	27.877	0	0
7724200	Wapenveld, div onderhoud, 1701	10.000	3.482	0	0	3.482	0	3.482	3.482	0	35	3.517
7724201	Wapenveld, Led verlichting, 1701	12.000	3.510	0	0	3.510	0	3.510	3.510	0	35	3.545
7960311	Eperweg - Wand 2e etage, 2061	21.280	0	21.280	0	21.280	0	0	0	21.280	0	0
	Doorgeschoven investeringen											
7230001	Inventaris Stip 0-100,2101	0	0	137.578	0	137.578	0	0	0	137.578	0	0
7421004	Bouwk.voorz.verh.scholen, B1701	10.000	472	64	0	536	31	0	440	504	0	0
7424104	De Heerd - reservering BTW	868.447	59.092	0	0	59.092	0	518	59.092	58.574	1.182	1.700
7424106	De Heerd - laatste fase	75.000	83.883	33.423	0	117.306	0	1.398	83.883	115.908	839	2.237
7433100	Sprengen voorbereidingskrediet	125.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7530548	Faberhal - herstellen sportvloer	30.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7530632	Veessen - vervangen boeidelen	13.500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7443017	Noordgouw - Vervanging dak, 2001	733.000	0	693.472	0	693.472	0	0	0	693.472	0	0
7724202	Begr. Wapenveld - Verv. dakbedekk2001	15.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7822900	Gemeentelijke gebouwen, B1799	490.605	5.686	71.682	0	77.367	0	0	5.686	77.367	0	0
7960129	Raadhuis - Renovatie,B1799	1.860.508	-655.928	556.297	0	-99.631	0	0	-655.928	-99.631	0	0

7960306	Eperweg - Verbeterpunten B1701	50.000	21.718	1.191	0	22.909	0	0	21.718	22.909	0	0
7960309	Eperweg, verv bureaustoelen	30.000	0	0	0	0	0	0	0	0		0
	Totaal bedrijfsgebouwen	**4.432.020**	**37.315.079**	**1.542.865**	**0**	**38.857.945**	**8.603.414**	**805.923**	**28.711.665**	**29.448.608**	**547.581**	**1.353.503**

Objectnummer	Omschrijving	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	14.235.887	0	20.743	14.215.144	3.123.752	419.733	11.112.135	10.671.659	122.223	541.956
	In 2020 afgesloten investeringen											
7722110	Verbetering vuilemmissie, 1901	330.689	279.156	51.630	0	330.786	0	5.857	279.156	324.929	3.308	9.164
7531524	Renovatie sportvelden, B1801	40.000	30.307	7.232	0	37.539	0	0	30.307	37.539	0	0
	Doorgeschoven investeringen											
7722087	Vervanging drukriolering, 1601	66.391	2.478	25.891	0	28.369	41	0	2.437	28.328	0	0
7722090	Vervanging drukriolering, B1567	36.399	25.832	10	0	25.842	34	0	25.798	25.808	0	0
7722095	Export DG Dialog (HWA),1701	485.294	242.641	19.645	0	262.286	3.138	0	239.503	259.148	0	0
7722098	Deelrep. Vrijverval riolering, 1701	49.000	4.863	12.140	0	17.003	0	0	4.863	17.003	0	0
7722101	Export DG Dialog (HWA),1801	605.026	561.842	0	0	561.842	9.607	0	552.234	552.234	0	0
7722102	Vernieuwen roilering, 1801	66.390	0	2.222	0	2.222	0	0	0	2.222	0	0

7722103	Vervanging drukriolering, 1801	245.754	219.622	1.546	0	221.168	2.181	0	217.441	218.987	0	0
7722104	Vervanging gemalen em, 1801	12.540	4.995	0	0	4.995	0	0	4.995	4.995	0	0
7722105	Verbetering vuilemmissie, 1801	248.766	6.741	1.657	0	8.398	119	0	6.622	8.279	0	0
7722106	Export DG Dialog (HWA),1901	283.203	89.243	2.503	0	91.746	0	0	89.243	91.746	0	0
7722107	Vernieuwen roilering, 1901	283.017	246.957	0	0	246.957	0	0	246.957	246.957	0	0
7722108	Vervanging drukriolering, 1901	64.554	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7722113	Vernieuwing riolering 2001	196.740	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7722114	Vervanging drukriolering 2001	114.039	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7722115	Gemalen BK 2001	17.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7722117	Verbetering vuilemissie 2001	107.224	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7211999	Distelakker Kloosterakker(niet afschr)	590.000	12.128	446.128	0	458.257	0	0	12.128	458.257	0	0
7724026	Renovatie groenstructuur EK,1301	25.000	18.569	0	0	18.569	0	0	18.569	18.569	0	0
7531528	Renovatie sportvelden, B2001	40.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7722099	Verbetering vuilemmissie, 1701	36.272	16.945	4.184	0	21.129	0	0	16.945	21.129	0	0

	Totaal GWW EN	**3.943.298**	**15.998.207**	**574.788**	**20.743**	**16.552.251**	**3.138.874**	**425.589**	**12.859.333**	**12.987.788**	**125.531**	**551.121**

Objectnummer	Omschrijving	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	10.929.231	136	0	10.929.368	2.470.304	382.276	8.458.927	8.076.788	120.623	502.899

	In 2020 afgesloten investeringen											
7210240	Reconstructie wegen, 1901	250.000	95.902	157.860	0	253.762	0	6.255	95.902	247.507	5.075	11.330
7210243	Reconstructie wegen, 2001	40.000	0	41.588	0	41.588	0	0	0	41.588	0	0
7210245	Grasbetonstenen buitenwegen, 2001	40.000	0	39.680	0	39.680	0	0	0	39.680	0	0
7210241	Onvoorzien investeringen, 1901	25.000	0	25.071	0	25.071	0	0	0	25.071	0	0
7560014	Renovatie plantsoenen, 1701	100.000	92.129	7.987	0	100.116	0	0	92.129	100.116	0	0
7560016	Renovatie Plantsoenen, 1901	50.000	0	50.064	0	50.064	0	0	0	50.064	0	0
7560120	Verbet.fietsvoorziening Kamperweg,1701	350.000	254.881	95.405	0	350.285	0	0	254.881	350.285	0	0
7560125	Ren. Recreatieve fietspaden, 2001	30.000	0	25.817	0	25.817	0	0	0	25.817	0	0
	Doorgeschoven investeringen											
7210236	Reconstructie wegen, 1701	35.000	18.129	8.225	0	26.354	0	0	18.129	26.354	0	0
7210244	Klein onvoorzien wegen, 2001	25.000	0	11.356	0	11.356	0	0	0	11.356	0	0
7210246	Plaatsing VRI brinklaan, 2001	125.000	0	120.342	0	120.342	0	0	0	120.342	0	0
7210247	Reconstructie wegen Bloemstraat,2021	380.000	0	28.805	213.200	-184.395	0	0	0	-184.395	0	0
7210506	Bruggen Appeldoorns kanaal, 2001	600.000	0	14.379	13.896	483	0	0	0	483	0	0
7211035	Actualisatie GVVP, 1701	25.000	7.522	5.015	0	12.537	0	0	7.522	12.537	0	0
7211037	Aanp. conflictsituatie GVVP, B1901	25.000	9.358	10.970	0	20.328	0	0	9.358	20.328	0	0
7211038	Aanp. conflictsituatie GVVP, B2001	25.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7560124	Verbetering fietsvoorziening, 1901	200.000	189.894	0	0	189.894	0	0	189.894	189.894	0	0
7560126	Verbetering Fietsvoorziening, 2001	200.000	0	132.927	0	132.927	0	0	0	132.927	0	0

7210618	Vern, openbare verlichting, 2001	80.000	2.366	11.285	0	13.651	0	0	2.366	13.651	0	0
7560017	Renovatie Plantsoenen, 2001	50.000	0	47.314	0	47.314	0	0	0	47.314	0	0
7580015	Investeringen speelplan, B1901	25.000	0	21.296	0	21.296	0	0	0	21.296	0	0
7580016	Investeringen speelplan, B2001	25.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal grond, weg en water werken MN	**2.705.000**	**11.599.412**	**855.523**	**227.096**	**12.227.839**	**2.470.304**	**388.531**	**9.129.108**	**9.369.004**	**125.699**	**514.230**

Objectnummer	Vervoermiddelen	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	111.029	0	0	111.029	60.781	13.582	50.247	36.665	502	14.084
	Doorgeschoven investeringen											
7960776	Bestelauto plus kraan 1, 1601	51.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7960777	Bestelauto plus kraan 2, 1601	51.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7960900	Tractie investeringen	713.906	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal vervoermiddelen	**815.906**	**111.029**	**0**	**0**	**111.029**	**60.781**	**13.582**	**50.247**	**36.665**	**502**	**14.084**

Objectnummer	Machines, apparaten en installaties	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	914.543	0	0	914.543	391.539	66.165	523.004	456.839	7.281	

	In 2020 afgesloten investeringen											
7530415	Wapenveld - Verv. Elec.installatie,1801	12.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7530631	Veessen - Verv.TL verlichting - Led 1901	19.000	0	11.091	0	11.091	0	0	0	11.091	0	0
7960308	Eperweg - Verv. Elektr.installatie, 1901	8.000	5.288	17.489	0	22.777	0	264	5.288	22.513	53	317
7822754	Algemeen - Verv. CV, 1701	18.400	12.300	0	0	12.300	0	615	12.300	11.685	123	738
	Doorgeschoven investeringen											
7530629	Veessen - verv.E-installatie,1901	6.500	0	3.510	0	3.510	0	0	0	3.510	0	0
7531520	Verv.bereg.instal, bron, ond.w.pomp,1601	40.000	5.724	0	0	5.724	0	0	5.724	5.724	0	0
7530547	Faberhal - verv aanppas E-installatie	17.500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal machines, apparaten en installaties	**121.400**	**937.855**	**32.091**	**0**	**969.945**	**391.539**	**67.044**	**546.316**	**511.362**	**7.457**	**1.055**

Objectnummer	Overige materiële vaste activa	Krediet	Kapitaaluitgaven	Vermeerderingen	Verminderingen	Cum Kap uitgaven	Cum. Afschrijving	Afschrijving	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Rente	Kapitaallasten
	Nog af te schrijven investeringen											
	Totaal nog af te schrijven investeringen	0	2.105.910	158.826	0	2.264.736	1.063.295	234.234	1.042.615	967.207	13.072	247.306
	In 2020 afgesloten investeringen											
7.530.414	Wapenveld - Verv.Linoleum, 1801	16.500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

7.530.544	Faberhal - TL verlichting naar Led, 1801	25.000	10.743	12.412	0	23.155	0	537	10.743	22.617	107	645
7.822.753	Groteweg - keukenblok, 1701	6.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Doorgeschoven investeringen											
7.530.416	Wapenveld - verv. Gymtoestellen, 1901	18.000	1.263	0	0	1.263	0	63	1.263	1.200	13	76
7.530.545	Faberhal - Verbetering 1873	20.000	14.774	0	0	14.774	0	0	14.774	14.774	0	0
7.530.546	Faberhal - verv. Gymtoestellen, 1901	15.000	0	8.791	0	8.791	0	0	0	8.791	0	0
7.530.627	Veessen - Verv. Gymtoestellen, 1801	12.500	0	1.597	0	1.597	0	0	0	1.597	0	0
7.960.307	Eperweg - Verv.TL Verlichting Led, 1801	30.000	0	3.263	0	3.263	0	0	0	3.263	0	0
7.960.900	Tractie investeringen	308.500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.531.525	Ver.sportvelden div.object,1901	7.500	6.330	0	0	6.330	0	0	6.330	6.330	0	0
7.990.010	Heerde - Zaakgerichtwerken, 2019	314.452	27.038	0	0	27.038	0	0	27.038	27.038	0	0
	Totaal Overige materiële vaste activa	**773.452**	**2.166.058**	**184.888**	**0**	**2.350.946**	**1.063.295**	**234.834**	**1.102.763**	**1.052.817**	**13.192**	**248.026**

Bijlage 4.1 Investeringen mee naar volgend jaar

Investeringen automatisering

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7990010	heerde - Zaakgerichtwerken, 2019	314.452,00	27.038,06	287.413,94	

Investeringen
Riolering

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7722087	Vervanging drukriolering, 1601	66.391,00	28.369,28	38.021,72	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722090	Vervanging drukriolering, B1567	36.399,00	25.842,37	10.556,63	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722095	Export DG Dialog (HWA),1701	485.294,00	262.285,55	223.008,45	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722097	Vervanging drukriolering, 1701	41.422,00	-	41.422,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722098	Deelrep. Vrijverval riolering, 1701	49.000,00	17.002,74	31.997,26	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722101	Export DG Dialog (HWA),1801	605.026,00	561.841,96	43.184,04	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten

7722102	Vernieuwen roilering, 1801	66.390,00	2.221,64	64.168,36	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722103	Vervanging drukriolering, 1801	245.754,00	221.168,34	24.585,66	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722104	Vervanging gemalen em, 1801	12.540,00	4.994,64	7.545,36	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722105	Verbetering vuilemmissie, 1801	248.766,00	8.398,28	240.367,72	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722106	Export DG Dialog (HWA),1901	283.203,00	91.746,01	191.456,99	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722107	Vernieuwen roilering, 1901	283.017,00	246.956,88	36.060,12	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722108	Vervanging drukriolering, 1901	64.554,00	-	64.554,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten

7722109	Vervanging gemalen EM, 1901	5.000,00	-	5.000,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722112	Export DG Dialog (HWA), 2001	5.000,00	-	5.000,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722113	vernieuwing Riolering, 2001	196.740,00	-	196.740,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722114	Vervanging drukriolering, 2001	114.039,00	-	114.039,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722115	Gemalen BK, 2001	17.000,00	-	17.000,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722116	Vervanging gemalen em, 2001	5.000,00	-	5.000,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten
7722117	Verbetering vuilemmissie, 2001	107.224,00	-	107.224,00	In 2020 is een nulmeting uitgevoerd op de mechanische riolering. De eerste berichten zijn dat de vastgestelde investeringen van 2016, 2017, 2018 en 2019 noodzakelijk zijn om de drukriolering op orde te brengen. Grote projecten als de hoogwatergeul hebben er toe geleid dat een achterstand in de vervanging is ontstaan. Dit willen we in 2021, voor zover mogelijk, in gang zetten

7211999	Distelakker Kloosterakker(niet afschr)	590.000,00	458.256,85	131.743,15	In 2020 is het project uitgevoerd. We zitten nu in de onderhoudsperiode van het werk. In 2021 kan het werk worden afgesloten.

Investeringen wegen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7210236	Reconstructie wegen, 1701	35.000,00	26.354,04	8.645,96	Doorlopen eind 2021 (aanpassing Wegenlegger)
7210244	Klein onvoorzien wegen, 2001	25.000,00	11.356,29	13.643,71	Doorlopen eind 2021 (kleine aanpassingen infra)
7210246	Plaatsing VRI brinklaan, 2001	125.000,00	120.341,71	4.658,29	Doorlopen tot eind juni 2021 (kleine aanpassing volgt nog)
7210247	Reconstructie wegen Bloemstraat,2022	380.000,00	-184.394,72	564.394,72	Doorlopen tot eind 2021 (uitvoering dit jaar)
7210506	Bruggen Appeldoorns kanaal, 2001	600.000,00	482,52	599.517,48	Doorlopen tot eind 2022 (uitvoering 2021 en 2022)

Investeringen verkeersveiligheid

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7211035	Actualisatie GVVP, 1701	25.000,00	12.537,06	12.462,94	Doorlopen tot eind 2022 (uitvoering 2021 en 2022)
7211037	Aanp. conflictsituatie GVVP, B1901	25.000,00	20.327,99	4.672,01	Doorlopen tot eind juni 2021 (Van Riemsdijklaan)
7211038	Aanpass. Conflictsituatie GVVP, B2001	25.000,00	-	25.000,00	Doorlopen tor eind 2021 (Flessenbergerweg)

Investeringen Toerisme

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7560124	Verbetering fietsvoorziening, 1901	200.000,00	189.893,93	10.106,07	Doorlopen eind 2021 (verkenning snelfietsroute)
7560126	Verbetering Fietsvoorziening, 2001	200.000,00	132.927,21	67.072,79	Doorlopen onbekend (fietsverbinding Heerderstrand-Elburgerweg) afhankelijk van vergunning verlening

Investeringen
Tractie

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7960776	Bestelauto plus kraan 1, 1601	51.000,00	-	51.000,00	Vervangen word dit jaar geleverd 2021
7960777	Bestelauto plus kraan 2, 1601	51.000,00	-	51.000,00	Vervangen word dit jaar geleverd 2021
7960900	Tractie investeringen	713.906,00	-	713.906,00	Doorlopen inverstering waneer vervanging tractie nodig is.

Onderbouwing tractie

order	omschrijving	bedrag
7960723	Hogedrukreiniger 2006	8.000,00
7960727	Bladzuigwagen 2007	9.500,00
7960734	Meetwagen 2008	21.000,00
7960735	Rolbezem 2008	7.000,00
7960747	Peugeot Partner 2009	21.000,00
7960753	Voorlader 2010	12.000,00
7960754	Frees 2010	8.000,00
7960758	Klein materiaal 2011	1.365,00
7960759	Grasmachines 2011	10.000,00
7960767	Takkenversnipperaar 2012	24.000,00
7960768	Klein materiaal 2012	5.000,00
7960770	Verv. Sneeuwploeg 2013	15.000,00
7960773	Aanhanger / bladwagen 2015	9.500,00
7960774	Cultivator 2015	10.000,00
7960775	Bladblazer 2015	9.000,00
	Mini kipper; 1701	21.500,00
	Bestelauto; 1701	21.000,00
	Bestelauto; 1701	21.000,00
	Vrachtauto, 1801	135.000,00
	Piaggio Porter,1801	15.000,00

2018	Peugeot RP911F,1800	-22.459,00
2019	vrachtauto 1901	35.000,00
2019	Weidesleep, 1901	6.000,00
2019	Piaggio porter 1901	3.000,00
2020	Bestelauto	25.000,00
2020	Pick-up enkel	37.000,00
2020	Pick-up dubbel	42.000,00
2020	Piaggio	42.000,00
2020	Tractor	70.000,00
2020	Voorlader	20.000,00
2020	Klepelmaaier	65.000,00
2020	Rolbezem	7.500,00
	Totaal	**713.906,00**

Investeringen gebouwen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7421004	Bouwk.voorz.verh.scholen,B1701	10.000,00	535,71	9.464,29	Graag post meenemen naar 2021
7424008	Rhijnsberg - verv. Gymtoestel,1901	10.000,00	-	10.000,00	Graag post meenemen naar 2021
7424104	De Heerd - reservering BTW	868.447,00	59.091,95	809.355,05	
7424106	De Heerd - Laatste fase,1799	75.000,00	117.306,10	-42.306,10	Verzameling van kosten? Investering van de klimaatinstallatie komt hier nog wel ten laste van, laatste termijn van Doopr voor het herstel van de klimaatinstallatie
7424200	MFA Wapenveld - Grond	845.000,00	462.893,19	382.106,81	Initiatieffase MFA Wapenveld bedrag vrij gegeven door Raad.de post 7424200 is de aankoop van de woning voor het project MFA centrum Wapenveld. Bij mijn weten heeft de overdracht al plaatsgevonden en zijn wij eigenaar. Wellicht moet dat elders in de begroting verrekend zijn.
7443017	Noordgouw - Vervanging dak, 2001	733.000,00	693.472,38	39.527,62	Resterend bedrag graag meenemen naar 2021

7530416	Wapenveld - verv. Gymtoestellen, 1901	18.000,00	1.263,33	16.736,67	Deze post graag meenemen naar 2021, sportvoorziening nog volop in gebruik, bij een afkeuring moet sporttoestel wel kunnen worden vervangen ivm veiligheid!
7530534	Faberhal - Verv.boilers+ exp.vaten, 1401	9.000,00	-	9.000,00	Graag post meenemen naar 2021
7530541	Faberhal - Ventilatie/luchtbehandeling,	30.000,00	-	30.000,00	Graag post meenemen naar 2021
7530543	Faberhal - vloerafwerking, 1801	35.000,00	-	35.000,00	Graag post meenemen naar 2021
7530545	Faberhal - Verbetering 1873	20.000,00	14.774,03	5.225,97	Graag post meenemen naar 2021 - project nog niet afgerond
7530546	Faberhal - verv. Gymtoestellen, 1901	15.000,00	8.790,65	6.209,35	Deze post graaf meenemen naar 2021, sportvoorziening nog volop in gebruik, bij een afkeuring/vervanging moet sporttoestel wel kunnen worden vervangen ivm veiligheid!
7530547	Faberhal - Verv.Aanpas E-install,2001	17.500,00	-	17.500,00	
7530548	Faberhal - Herstellen sportvloer 2001	30.000,00	-	30.000,00	Graag post meenemen naar 2021, sportvloer krijgt in 2021 facelift
7530625	Veessen - HWA,Hekwerk,dakvent. B1701	11.000,00	-	11.000,00	Post graag meenemen naar 2021
7530626	Veessen - dakbedek, sportvloer, 1701	36.000,00	-	36.000,00	Post graag meenemen naar 2021
7530627	Veessen - Verv. Gymtoestellen, 1801	12.500,00	1.597,15	10.902,85	Post graag meenemen naar 2021
7530629	Veessen - verv.E-installatie,1901	6.500,00	3.510,17	2.989,83	Post graag meenemen naar 2021
7530632	Veessen - Vervangen boeidelen, 2001	13.500,00	-	13.500,00	Post graag meenemen naar 2021
7650009	Flessenberg - Keukenblok,verlichting,170	20.000,00	-	20.000,00	Post graag meenemen naar 2021
7650010	Flessenberg - Verv. E Installatie, 1801	5.000,00	-	5.000,00	Post graag meenemen naar 2021
7822900	Gemeentelijke gebouwen, B1799	490.604,84	77.367,42	413.237,42	Post graag meenemen naar 2021
7960129	Raadhuis - Renovatie,B1799	1.860.508,00	-99.631,12	1.960.139,12	Post graag meenemen naar 2021
7960306	Eperweg - Verbeterpunten B1701	28.720,00	22.909,36	5.810,64	Post graag meenemen naar 2021
7960307	Eperweg - Verv.TL Verlichting Led, 1801	30.000,00	3.262,96	26.737,04	Post graag meenemen naar 2021

7960309	Eperweg -Verv. bureaustoelen, 2001	30.000,00	-	30.000,00	Post graag meenemen naar 2021

Investeringen Openbare verlichting

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7210618	Vern, openbare verlichting, 2001	50.000,00	13.651,25	36.348,75	

Investeringen Plantsoenen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7560017	Renovatie Plantsoenen, 2001	50.000,00	47.313,89	2.686,11	Budget voorlopig nog niet afsluiten. Mogelijk kan het budget nog voor renovatie plantsoenen 2021 ingezet worden

Investeringen Sport

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7531526	Renovatie sportvelden, b1901	40.000,00	-	40.000,00	Budget beschikbaar houden voor aanvraag skeelerclub (renovatie toplaag Aanvraag wordt waarschijnlijk in 2021 ingediend.
7531527	Verv. Div. objecten, 2001	7.500,00	-	7.500,00	Budget beschikbaar houden voor vervanging hekwerk sportpark Molenbeek uitvoering 2021
7531528	Renovatie Sportvelden, b2001	40.000,00	-	40.000,00	Budget beschikbaar houden voor aanvraag skeelerclub (renovatie toplaag)Aanvraag wordt waarschijnlijk in 2021 ingediend.
7531520	Verv.bereg.instal, bron, ond.w.pomp,1601	40.000,00	11.448,02	28.551,98	Budget behouden i.v.m. mogelijk benodigde reparaties of vervangen beregeningsinstallatie sportvelden

Investeringen Speelplan

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7580015	Investeringen speelplan, B1901	25.000,00	21.296,00	3.704,00	Investering mag afgesloten worden. Renovatie speelplek (kunstgras Wapenveld) uitgevoegd
7580016	Investeringen speelplan, B2001	25.000,00	-	25.000,00	Budget beschikbaar houden voor aanleg speelplek Andoornstraat - uitvoering 2021

Investeringen begraafplaatsen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7724026	Renovatie groenstructuur EK,1301	25.000,00	18.569,11	6.430,89	Budget beschikbaar houden voor aanleg nieuwe lob (padenstructuur)

Investeringen stimuleringsfonds

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	opgegeven opmerking
7915000	stimuleringsfonds toekomstbestendig wone	500.000,00	500.000,00	-	

Bijlage 4.2 Investeringen afgesloten

Investeringen gebouwen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7120113	W'veld - verv. CV ketel, 1701	9.680	2.420	7.260	Deze post kan afgesloten worden, er wordt niet meer geinvesteerd in de sporthal vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van het MFA
7120116	W'veld - Verv. Dakbedekking, 2001	16.500	-	16.500	Deze post kan afgesloten worden, er wordt niet meer geinvesteerd in de sporthal vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van het MFA
7530413	Wapenveld - Led verlichting 1701	9.500	6.990	2.510	Deze post kan afgesloten worden, er wordt niet meer geinvesteerd in de sporthal vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van het MFA
7530414	Wapenveld - Verv.Linoleum, 1801	16.500	-	16.500	Deze post kan afgesloten worden, er wordt niet meer geinvesteerd in de sporthal vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van het MFA
7530415	Wapenveld - Verv. Elec.installatie,1801	12.000	-	12.000	Deze post kan afgesloten worden, er wordt niet meer geinvesteerd in de sporthal vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van het MFA
7530544	Faberhal - TL verlichting naar Led, 1801	25.000	23.155	1.846	Post kan worden afgesloten, TL verlichting is vervangen naar LED verlichting
7530631	Veessen - Verv.TL verlichting - Led 1901	19.000	11.091	7.909	Post kan worden afgesloten, TL verlichting is vervangen naar LED verlichting
7530633	Veessen - Sportvloer,2001	52.000	27.877	24.123	Post kan worden afgelsoten, de vloer is in 2020 vervangen en project is afgerond
7724200	Wapenveld, div onderhoud, 1701	10.000	3.482	6.518	Post kan afgesloten worden, gezien de ontwikkelingen van het MFA zal er niet meer worden geïnvesteerd in de huidige sporthal, alleen wettelijk- en storingsonderhoud

7724201	Wapenveld, Led verlichting, 1701	12.000	3.510	8.490	Post kan afgesloten worden, gezien de ontwikkelingen van het MFA zal er niet meer worden geïnvesteerd in de huidige sporthal, alleen wettelijk- en storingsonderhoud
7822753	Groteweg - keukenblok, 1701	6.000	-	6.000	Post kan worden afgesloten, keukeninrichting is van bewoner
7960308	Eperweg - Verv. Elektr.installatie, 1901	8.000	22.777	-14.777	Dit is een investering geweest om de elektrische installatie aan de Eperweg in beeld te krijgen. We zijn wettelijk verplicht om een NEN 3140 keuring uit te voeren, alleen staat de installatie niet op papier en dat moet wel om te kunnen keuren.

Investeringen wegen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7210240	Reconstructie wegen, 1901	250.000	253.762	-3.762	
7210243	Reconstructie wegen, 2001	40.000	41.588	-1.588	
7210245	Grasbetonstenen buitenwegen, 2001	40.000	39.680	320	

Investeringen onvoorzien

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7210241	Onvoorzien investeringen, 1901	25.000	25.071	-71	
7822754	Algemeen - Verv. CV, 1701	18.400	12.300	6.100	

Investeringen openbare verlichting

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7210616	Vern. openbare verlichting,1801	80.000	82.566	-2.566	
7210617	Vern. Openbare verlichtingen, B1901	80.000	92.652	-12.652	

Investeringen Sport

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7531524	Renovatie sportvelden, B1801	40.000	37.539	2.461	
7531525	Ver.sportvelden div.object,1901	7.500	6.330	1.170	

Investeringen Plantsoenen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7560014	Renovatie plantsoenen, 1701	100.000	100.116	-116	
7560016	Renovatie Plantsoenen, 1901	50.000	50.064	-64	

Investeringen Toerisme

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7560117	Natuurtransferium, 1401	57.000	60.748	-3.748	
7560120	Verbet.fietsvoorziening Kamperweg,1701	350.000	350.285	-285	
7560125	Ren. Recreatieve fietspaden, 2001	30.000	25.817	4.183	

Investeringen begraafplaatsen

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7724202	Begr. Wapenveld - Verv. dakbedekk2001	15.000	-	15.000	

Investeringen Riolering

Order	omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Opmerking
7722110	Verbetering vuilemmissie, 1901	330.689	330.786	-97	

Bijlage 5: Afkortingenlijst

AED = automatische externe defibrillator

AmvB = Algemene maatregel van Bestuur

AMW = Algemeen Maatschappelijk Werk

AOV-er = Ambtenaar Openbare Veiligheid

APV = Algemeen Plaatselijke Verordening

Arbo = Arbeidsomstandigheden

AU = Algemene Uitkering

AWBZ = Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

BAG = Basisregistratie Adressen en Gebouwen

BB = Bijzondere Bijstand

BBO = Bijzonder Basis Onderwijs

BBV = Besluit Begroting en Verantwoording

Bbz = Besluit bijstandverlening zelfstandigen

Begr.wijz. = begrotingswijziging

BGT = Basiskaart Grootschalige Topografie

BJZ = Bureau Jeugdzorg

BNG = Bank Nederlandse Gemeenten

Bofv = Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen

BRO = Besluit Ruimtelijke Ordening

BRP = Basis Registratie Personen

BSHW = Brede School Heerde West

BTW = Bruto Toegevoegde Waarde

BV = Besloten Vennootschap

BWS = Besluit woning gebonden subsidies

c.q. = casu quo

CAK = Centraal Administratie Kantoor

Cao = Collectieve arbeidsovereenkomst

CJG = Centra Jeugd en Gezin
CMS = contentmanagementsysteem
CVN = Centraal Veluws Natuurgebied

d.d. = de dato
DD JGZ = Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DigiD = Digitale identiteit
DLG = Dienst Landelijk Gebied
DVA = dienstverleningsafspraken

e.d. = en dergelijke
EG = Europese Gemeenschap
E-gem = Elektronische gemeenten
EKD = Elektronisch Kinddossier
EMU = Economische en Monetaire Unie
EPC = Energie Prestatie Coëfficiënt
etc. = et cetera
EVA = Epe, Voorst en Apeldoorn

Fido = Financiering decentrale overheden
fte = fulltime-equivalent
FWI = Fonds Werk en Inkomen

GAP = Gemeentelijk Afkoppel Plan
GBA = Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN = Grootschalige Basiskaart Nederland
GFT = Groente, Fruit en Tuin
GGD = Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGNet = Geestelijke Gezondheidszorg Net (instelling voor geestelijke gezondheidszorg)
GGZ = Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR = Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

GPR = Gemeentelijke Praktijk Richtlijn

GRP = Gemeentelijk rioleringsplan

GVVP = Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

H2O = Hattem, Heerde en Oldebroek

ha. = hectare

HAVO = hoger algemeen voortgezet onderwijs

HHV = Heerder Historische Vereniging

HOF = Houdbare Overheidsfinanciën

HUP = Handhavings Uitvoerings Programma

HV = Huishoudelijke Verzorging

IAU = Incidenteel aanvullende uitkering

i.h.k.v. = in het kader van

I&M = Infrastructuur en Milieu

i.o. = in oprichting

i.r.t. = in relatie tot

ICT = informatie- en communicatietechnologie

ID-kaart = Identiteitskaart

IOAW = Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers

IOAZ = Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

ISV = Investeringsbudget stedelijke vernieuwing

JCO = Justitieel casusoverleg

KCC = Klant Contact Centrum

KWP3 = Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019

LEA = Lokale Educatieve Agenda

LOP = landschapsontwikkelingsplan

m.b.t. = met betrekking tot

m2 = vierkante meter

M2A = project modernisering applicatielandschap

mbo = middelbaar beroeps onderwijs

MD Veluwe = Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe

MDT = Multi Disciplinair Team

Mer = Milieueffectrapportage

MFA = multifunctionele accommodatie

MPG = Meerjaren Prognose Grondexploitatie

MT = Managementteam

NAW = Naam, adres en woonplaats

NEN = Nederlandse norm

NHR = Nieuwe Handels Register

NIEGG = Niet in exploitatie genomen gronden

n.l. = namelijk

NOG = Noord- en Oost Gelderland

NSVV = Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde

NT = Nederlandse Taal

NUP = Nationaal Uitvoerings Programma

NV = Naamloze Vennootschap

o.a. = onder andere

OAB = Onderwijs Achterstanden Beleid

OBO = Openbaar Basis Onderwijs

ODNV = Omgevingsdienst Noord- Veluwe

OEM = Overige eigen middelen

OKE = Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie

OM = Openbaar Ministerie

OW = Openbare Werken

OZB = Onroerende Zaak Belasting

PDCA = Plan, Do, Check en Act
PDR = Programma Directie Rijkswaterstaat
pgb = Persoonsgebonden budget

PGO = Patiënten-, gehandicaptenorganisatie en ouderenbonden
PGO = Periodiek Gezondheids Onderzoek
PIOFACH = Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting
PKB = planologische kernbeslissing
pva = plan van aanpak

P&C cyclus = Planning- en control cyclus

RDW = Rijksdienst Wegverkeer
RGV = Recreatiegemeenschap Veluwe
RIP = Rijksinpassingsplan
RMC/VSV = Regionaal meld- en coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaten
RNV = Regio Noord-Veluwe
RO = Ruimtelijke ontwikkeling
ROD = Regionale Omgevingsdiensten
ROVA = Regionale Organisatie Verwijdering Afvalstoffen
RPD = Regionaal Programma Bedrijventerreinen
RROL = Regionale Regeling Operationele Leiding
RUD = Regionale Uitvoeringsdiensten

SLOK = Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven
soza = sociale zaken

t.b.v. = ten behoeve van
TOP = toeristisch overstap punt

UWV = Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

VAVO = Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBT = Veluws Bureau voor Toerisme
vm. = Voormalig
VNG = Vereniging van Nederlandse gemeenten
VNOG = Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VOF = Vennootschap onder firma
VRM = Veiligheid, Ruimte en Milieu
VROM = Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV = Vroegtijdig schoolverlaten
VTH = Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE = Voor- en Vroegschoolse Educatie
vwo = voortgezet wetenschappelijke onderwijs
VWS = Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wabo = Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WGS = Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ = Wet Investeren in Jongeren
WION = Wet Informatie Ondergrondse Netwerken
WIW = Wet inschakeling werkzoekenden
WMO = Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Wob = Wet openbaarheid van bestuur
WOZ = Wet Onroerende Zaken
WRO = Wet Ruimtelijke Ordening
WSNP = Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw = Wet sociale werkvoorziening
WWB = Wet Werk en Bijstand
ZAT = Zorg Advies Team
ZAS = Ziekteverzuim als signaal